

Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Ekonomická fakulta
Katedra obchodu a cestovního ruchu

Diplomová práce

FSC produkce na českém trhu

Vypracovala: Bc. Tereza Veselá
Vedoucí práce: Ing. Hana Doležalová, Ph.D.

České Budějovice 2015

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Tereza VESELÁ**
Osobní číslo: **E13702**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Obchodní podnikání**
Název tématu: **FSC produkce na českém trhu**
Zadávací katedra: **Katedra obchodu a cestovního ruchu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Charakteristika základních certifikačních systémů FSC a PEFC, podmínky certifikace. Analýza situace na českém trhu s produkcí ze dřeva z certifikovaných lesů.

Metodický postup:

1. Studium odborné literatury (FSC a alternativní certifikace)
2. Identifikace komodit s FSC certifikací na českém trhu
3. Dotazování na úrovni výrobců/ spotřebitelů
4. Formulace závěrů

Rámcová osnova:

1. Úvod. 2. Literární rešerše. 3. Cíle a metody. 4. Analýza a syntéza poznatků z vlastního zkoumání. 5. Vlastní návrhy. 6. Závěr. 7. Seznam literatury.

Rozsah grafických prací: **dle potřeby**
Rozsah pracovní zprávy: **60 - 70 stran**
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**
Seznam odborné literatury:

Forest Stewardship Council (2010). *Analýza zastoupení FSC výrobků u českých prodejců.* Brno: FSC ČR, o.s.

Hutník, V. a kol. (2004). *Komentované České národní standardy FSC.* Brno. Dostupné na: www.slpkrtiny.cz/download/.../fsc-docs-ceske-standardy-09-2004.doc.

Matthew, E. (2002). *European league table of imports of illegal tropical timber.* London: Friends of the Earth.

Metzl, J. (2011). *100 otázek a odpovědí k obhospodařování lesa přírodě blízkým způsobem.* Brno: FSC, o.s.

Riedl Marcel a kol. (2013). *Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství České republiky za rok 2012.* Praha : Ministerstvo zemědělství

FSC standards. Dostupné na: <https://ic.fsc.org/standards.340.htm>

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Hana Doležalová, Ph.D.**
Katedra obchodu a cestovního ruchu

Datum zadání diplomové práce: **10. ledna 2014**
Termín odevzdání diplomové práce: **30. dubna 2015**

doc. Ing. Ladislav Rolínek, Ph.D.
děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentská 13 (26)
370 05 České Budějovice

Ing. Viktor VOJTKO, Ph.D.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 6. března 2014

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47 zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to - v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

13. dubna 2014

.....
Tereza Veselá

Poděkování

Ráda bych na tomto místě poděkovala Ing. Haně Doležalové, Ph.D. za cenné rady, trpělivost a odborné vedení při zpracování mé diplomové práce.

OBSAH

1	Úvod	4
2	Literární rešerše	6
2.1	Trvale udržitelný rozvoj.....	6
2.1.1	Historické mezníky ekologického smýšlení	7
2.1.2	Klíčové okamžiky ve vnímání udržitelného rozvoje	7
2.1.3	Cíle udržitelného rozvoje.....	9
2.1.4	Udržitelný rozvoj v České republice	9
2.2	Udržitelné lesní hospodaření.....	10
2.2.1	Vývoj lesního hospodaření k trvalé udržitelnosti	10
2.2.2	Ministerské konference o ochraně lesů.....	11
2.2.3	Přírodě blízký les, přírodě blízké lesní hospodaření.....	15
2.2.4	Lesní hospodaření – světový kontext.....	17
2.2.5	Lesní hospodaření – evropský kontext	23
2.2.6	Lesní hospodaření – český kontext.....	29
2.2.7	Lesy v České republice	30
2.3	Certifikace lesů.....	35
2.3.1	FSC – Forest Stewardship Council.....	35
2.3.2	PEFC - The Programme for the Endorsement of Forest Certification	50
2.3.3	Alternativní projekty	59
2.4	FSC produkce.....	59
2.4.1	Klasifikace FSC produktů.....	59
2.4.2	Obchod s FSC produkcí.....	61
2.4.3	Spotřebitelské povědomí o FSC	64
2.4.4	Produkce FSC na českém trhu	66
3	Metodický postup a cíl práce	70
3.1	Cíl práce	71

4	Analýza FSC produkce z pohledu spotřebitelů	72
4.1	Struktura dotazníku	72
4.2	Vyhodnocení dotazníku	73
4.2.1	Identifikační údaje respondentů.....	73
4.2.2	Vlastní dotazování	74
4.2.3	Shrnutí získaných dat.....	91
4.2.4	Srovnání výsledků šetření s výsledky z Velké Británie.....	96
4.2.5	Výsledky a doporučení	97
5	Analýza FSC produkce z pohledu firem	99
5.1	Přehled šetřených firem.....	99
5.1.1	JYSK, s.r.o.	99
5.1.2	SCONTO Nábytek, s. r. o.	100
5.1.3	BAUMAX ČR, s. r. o.	101
5.1.4	BAUHAUS, k.s.....	102
5.1.5	OBI Česká republika, s.r.o.	103
5.1.6	UNI HOBBY, a.s.	104
5.1.7	HORNBACH BAUMARKT CS, spol. s r.o.....	105
5.1.8	IKEA Česká republika, s.r.o.	107
5.1.9	DOPPLER CZ, spol. s r.o.	108
5.1.10	BJS Czech, s.r.o.	109
5.1.11	František Tomaník – TOSTA	110
5.1.12	Globus, k.s.	110
5.2	Terénní šetření.....	111
5.2.1	Shrnutí výsledků terénního šetření	120
5.3	Dotazníkové šetření.....	122
5.3.1	Struktura dotazníku.....	123
5.3.2	Vlastní dotazování	124

5.3.3	Shrnutí výsledků dotazníkového šetření	128
5.4	Výsledky a doporučení.....	129
6	Srovnání fungování FSC a PEFC certifikace na území České republiky	131
6.1	Certifikace lesního hospodaření	131
6.1.1	Volba certifikačního systému	133
6.1.2	Náklady spojené s certifikací.....	136
6.1.3	Pozitiva a negativa lesní certifikace.....	137
6.2	Certifikace spotřebitelského řetězce	138
6.2.1	Shrnutí zjištěných výsledků	143
6.3	Vyhodnocení hypotéz.....	144
7	Závěr.....	146

1 Úvod

Lesy jsou rozsáhlým a velmi důležitým ekosystémem, který je s naší společností spjat již odnepaměti. Od pradávna poskytují lidstvu útočiště a přístřeší, mají nezaměnitelný duchovní význam, jsou zdrojem tepla, potravy, stavebního materiálu, či zemědělské půdy. Přesto téměř polovina světových lesů zmizela vlivem člověka z povrchu zemského.

Ačkoliv je dřevo přírodním obnovitelným zdrojem, je třeba s ním nakládat odpovědně a šetrně. Je nutné postavit se ničení lesů a zabránit celosvětovému odlesňování a nelegální těžbě. Je třeba si také uvědomit, že ohrožené nejsou jen tropické pralesy, ale například i severské tajgy a ani stav českých lesů není zcela uspokojivý. Navíc do Evropské unie každoročně proudí velké množství dřeva pocházejícího z nelegálních zdrojů.

Jedním z nástrojů, jak účinně předcházet nezákonné těžbě a devastaci životního prostředí, je mezinárodní lesní certifikace FSC (*Forest Stewarship Council*), která vznikla již před více než dvaceti lety. Pomocí standardů, které tato organizace vydává, se certifikují jak celé lesní pozemky, tak jednotlivé články spotřebitelského řetězce, od primárních zpracovatelů až po obchodníky. Každý vlastník tohoto certifikátu se zavazuje k tomu, že jeho činnost bude sociálně a ekologicky odpovědná.

Tato práce si klade za cíl zmapovat současnou situaci FSC produkce v českém tržním prostředí. Na problematiku certifikované produkce nahlíží jak z pohledu spotřebitelů, tak z pohledu firem, které na českém trhu produkty s FSC certifikátem nabízejí.

Stejně tak, jako se v dnešní době můžeme na pultech obchodů běžně setkat např. s biopotravinami, se stále častěji můžeme setkat také s certifikovanými výrobky, pocházejícími z šetrně obhospodařovaných lesů. Takové jsou právě výrobky označené logem FSC, které zákazníkovi poskytuje záruku toho, že svým nákupem nepřispívá k ničení lesních ekosystémů.

Jedná se jak o produkty z papíru, od obalů, knih až po hygienické potřeby, tak o dřevěné produkty, od psacích potřeb až po nábytek. A právě u nábytku, především toho zahradního, je certifikace obzvláště důležitá. Při jeho výrobě se totiž využívají převážně tropické dřeviny, které velmi často pocházejí z nelegálních zdrojů a jejichž původ bývá těžko prokazatelný. Právě proto je nábytek předmětem zájmu předkládaných průzkumů.

„Můžeme kácet lesy, je-li to nutné, ale je čas skoncovat s jejich ničením. Lesy... nařikají pod sekyrou, miliardy stromů hynou, doupata divoké zvěře a ptáků osiřují, řeky se zanášejí pískem a vysychají, čarovné krajiny mizí.“

Anton Pavlovič Čechov

2 Literární rešerše

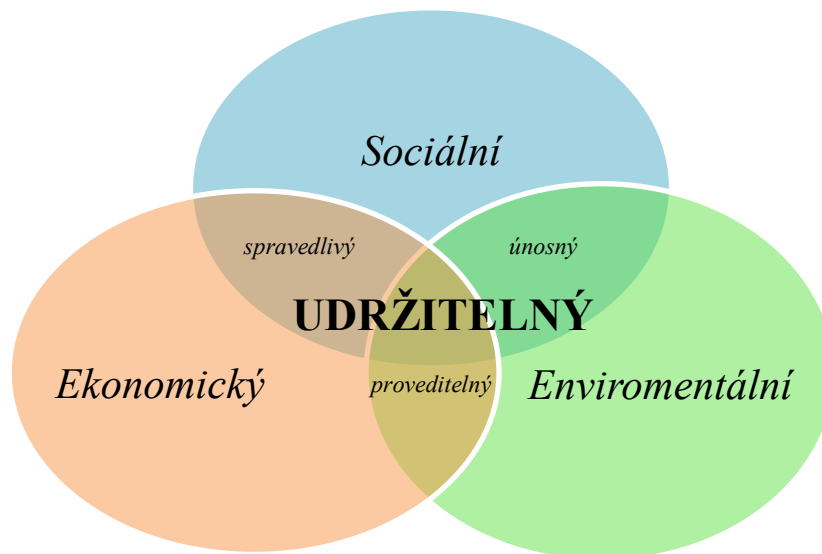
2.1 Trvale udržitelný rozvoj

Jedná se o takový způsob rozvoje lidské společnosti, který hledá rovnováhu mezi neustálým hospodářským pokrokem a zdravým životním prostředím.

Jak je patrné z obrázku č. 1, tvoří jej tři základní pilíře:

- environmentální,
- ekonomický,
- sociální.

Obrázek č. 1: Pilíře udržitelného rozvoje

Zdroj: Vlastní zpracování

Z ekonomického hlediska jde o to, aby byla zachována trvale udržitelná výnosnost, současné zisky by měly být v budoucnu udrženy nebo zvýšeny. Sociální hledisko se týká především odstranění chudoby, zmírnění rozdílu mezi bohatým Severem a chudým Jihem, dosažení spravedlivější a mírovější společnosti. Ekologické hledisko zavádí nutnost zvažování environmentální únosnosti při všech lidských činnostech (Moldan, 2003).

2.1.1 Historické mezníky ekologického smýšlení

Lidé si postupem času začali uvědomovat, že veškeré zdroje na této planetě nejsou nevyčerpatelné a jejich dlouhodobé bezmyšlenkovité využívání může mít v budoucnu neblahé následky.

Jak uvádí Moldan (2003), ochranou krajiny a přírodních zdrojů se podle dochovaných pramenů zabývali již ve starém Římě a Řecku a podle autora nepochybně i již ve starověkém Egyptě. Základem pro moderní pojetí ochrany přírody, byl vznik ekologie jako vědní disciplíny, který se datuje do poloviny 19. století. Zakladatel tohoto přírodovědného oboru, Ernst Häckel, definoval ekologii jako „*nauku o vztazích mezi živými organismy a jejich okolím, ať už je tvořeno složkami živými, nebo neživými.*“ Čistě a neporušené přírodě byla od té doby věnována stále větší pozornost, což vedlo mimo jiné k zakládání prvních chráněných území, národních parků a přírodních rezervací. Oproti tomu se termín ochrana životního prostředí začal používat podstatně déle, až v šedesátých letech 20. století.

2.1.2 Klíčové okamžiky ve vnímání udržitelného rozvoje

Stav životního prostředí se neustále zhoršoval a zhruba od 60. let minulého století, již nebyl pouhým lokálním problémem, ale představoval globální hrozbu. Zásadní institucí v boji proti hrozící ekologické krizi se stala Organizace spojených národů. V roce 1972 pořádala ve švédském Stockholmu konferenci, jejíž náplní bylo najít řešení nejpalčivějších ekologických problémů. Mezi řadou dalších tu byla řešena i otázka přílišného a rychlého čerpání obnovitelných i neobnovitelných zdrojů (Moldan, 2003).

První publikace, ve které byl udržitelný rozvoj definován, byla vydána Římským klubem taktéž v roce 1972 pod názvem *Meze růstu*. Z výzkumu vědců z Massachusettského technologického institutu vyšlo najevo, že do roku 2100 dojde k výraznému populačnímu poklesu v důsledku znečištění životního prostředí a celkovému vyčerpání neobnovitelných zdrojů. Za hlavního viníka je zde označován hospodářský růst jako takový. Ve většině případů totiž platila přímá úměra mezi růstem HDP a spotřebou energie či produkcí odpadů (Meadows, 1972).

V roce 1987 předložila tehdejší předsedkyně Světové komise OSN pro životní prostředí a rozvoj G. H. Brundtland zprávu nazvanou *Naše společná budoucnost*, ve které **definuje udržitelný rozvoj jako takový způsob rozvoje, který uspokojí potřeby současných generací, bez toho aniž by došlo k ohrožení uspokojení potřeb**

budoucích generací. Tedy na rozdíl od myšlenek publikovaných v *Mezích růstu*, bylo klíčovým výsledkem této zprávy to, že ekonomický rozvoj nesmí být potlačován, ale naopak urychlen, za podmínky, že se stane trvale udržitelným (Brundtland, 1987).

Stále ale nebylo zřejmé, jak trvale udržitelný rozvoj prakticky zavést do běžného života a jak konkrétně by měl v jednotlivých zemích vypadat. Bylo třeba k této problematice zaujmout společný celosvětový postoj, a za tímto účelem byla do brazilského města Ria de Janeiro svolána roku 1992 Konference OSN o životním prostředí a rozvoji – *United Nations Conference on Environment and Development*. Tato konference bývá také označována jako Summit Země.

Významnost této události dokládá Molnár (2003), když cituje již zmiňovanou G. H. Brundtland, která prohlásila, že je nezbytné čelit obtížnému úkolu – podobně jako při zemědělské či průmyslové revoluci, posunout lidstvo novým směrem, směrem k udržitelnému rozvoji. Hlavním výstupem této konference byla Agenda 21, strategický plán, který hledal soulad mezi hospodářským, technologickým a civilizačním rozvojem na jedné straně a efektivní ochranou přírody a jejích zdrojů na straně druhé.

Jako přelomová je označována konference, která se odehrála roku 1997 v Kjótu, která se zabývala změnou klimatu. Výsledkem byla dohoda, která by měla vést ke snižování spotřeby primárních energetických zdrojů a tím i ke snižování produkce emisí.

Pět let po konání Summitu Země se v New Yorku konalo zvláštní zasedání OSN, které mělo shrnout dosažené výsledky za toto pětileté období. Zjištěné skutečnosti ale nebyly příliš příznivé, a proto došlo v roce 2002 ke svolání další velké konference, tentokrát v jihoafrickém Johannesburgu. Tato konference nesla název Světový summit o trvale udržitelném rozvoji a měla dále navázat na Agendu 21.

Přesně dvacet let po Summitu země, roku 2012, hostilo Rio de Janeiro Konferenci OSN o udržitelném rozvoji znovu. Hlavní projednávaná témata se týkala hodnocení dosavadního vývoje udržitelného rozvoje, zelené ekonomiky a institucionálního uspořádání pro udržitelný rozvoj. Výsledkem tohoto setkání byla dohoda nazvaná *The Future We Want*, která se však u odborné veřejnosti neseťkala s kladným přijetím. Politikům bylo vyčítáno, že nedokázali najít společný kompromis a posunout problematiku trvale udržitelného rozvoje zase o něco dále. Výsledný dokument tak v podstatě obsahoval pouze obecné fráze bez konkrétních úkolů, řešení a závazků do budoucna (Rio 20: Jak dopadla konference OSN o udržitelném rozvoji?, 2012).

2.1.3 Cíle udržitelného rozvoje

Roku 2000 v New Yorku se všechny členské státy OSN zavázaly k plnění osmi konkrétních cílů nazvaných Rozvojové cíle tisíciletí (*Millenium Development Goals, MGDs*). Tyto cíle jsou primárně zaměřené na potírání chudoby v rozvojových částech světa, za předpokladu soustavné podpory ze strany vyspělých států. Tyto základní cíle i jejich dílčí úkoly by měly být naplněny do konce roku 2015.

Na září 2015 se chystá summit OSN, na němž by měl být schválen nový dlouhodobý plán udržitelného rozvoje, který plynule naváže na Rozvojové cíle tisíciletí. Základními hesly této nové agendy jsou: důstojnost, lidé, prosperita, planeta, spravedlnost a partnerství. Opírá se o šest základních pilířů udržitelného rozvoje: ukončení chudoby, zlepšení kvality života, transformace ekonomiky, spravedlivá a bezpečná společnost, ochrana planety a dlouhodobá spolupráce pro udržitelnou budoucnost. Součástí tohoto strategického dokumentu je i 17 základních Cílů udržitelného rozvoje (*Sustainable Development Goals, SDGs*) a 169 dílčích úkolů. Ke splnění těchto nových cílů by mělo dojít do konce roku 2030 (Svět na cestě k udržitelnému rozvoji, 2014).

2.1.4 Udržitelný rozvoj v České republice

Podle §6 Zákona č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, je trvale udržitelný rozvoj společnosti takový rozvoj, „*který současným i budoucím generacím zachovává možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby a přitom nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystémů.*“

V souvislosti s udržitelným rozvojem vydala vláda ČR dokument nazvaný Strategický rámec udržitelného rozvoje České republiky, který byl schválen v lednu 2010. Jedná se o dlouhodobý plán, který vychází ze závazků vycházejících z členství ČR v EU, OECD a OSN, respektující specifické podmínky v ČR. Jedna ze čtyř prioritních os tohoto dokumentu je nazvána Krajina, ekosystémy a biodiverzita a věnuje se mimo jiné i problematice zachování lesních ekosystémů a udržitelnému způsobu lesního hospodaření (Rada vlády pro udržitelný rozvoj, 2010).

To, zda jsou cíle stanovené ve Strategickém rámci plněny pravidelně, kontroluje Rada vlády pro udržitelný rozvoj.

2.2 Udržitelné lesní hospodaření

2.2.1 Vývoj lesního hospodaření k trvalé udržitelnosti

Dřevní hmota jako taková patří mezi obnovitelné přírodní zdroje, to ale neznamená, že není ohrožena nešetrnými zásahy člověka a že její těžba nemusí být regulována.

Jak uvádí Kupčák (2003) význam a zvláštnosti lesního hospodaření můžeme nejlépe pozorovat během jeho historického vývoje. V minulosti se dříví těžilo bez ohledu na jeho přirozenou obnovu, avšak hrozící nedostatek dřevního materiálu si vyžádal uvědomělou hospodářskou činnost a vznik lesního hospodaření jako samostatného odvětví společenské výroby. Les tak postupně získával na hodnotě a dřevo se z něj začalo cílevědomě produkovat.

Lesní výroba se dále intenzifikovala, což vedlo ke vzniku dvou základních výrobních procesů: těžební výroby a pěstební výroby. Nejdříve se více využívala těžební výroba, při které docházelo k těžbě přirozeně se vyskytujícího dřeva. Později byla tato výroba doplněna pěstební výrobou, která se už neobešla bez lidského zásahu. Přecházelo se k cílené reprodukci lesa a omezování přirozeného lesního vývoje.

Bylo třeba se začít zabývat jeho dlouhodobějším využitím, což si lidé začali uvědomovat již v období středověku. V této souvislosti vznikala první pravidla, která stanovovala, jak s lesem odpovídajícím způsobem nakládat. Na přelomu 18. a 19. století se myšlenka trvalého využití objevuje právě v souvislosti s lesnictvím. Rozumí se tím, že trvale udržitelná lesní těžba je možná jen za předpokladu jejího plánování a regulace, zachování produkční schopnosti lesa a následným nezbytným zalesňováním.

Ve druhé polovině 20. století se výklad pojmu trvalosti lesního hospodaření rozšířil i na vedlejší účinky a funkce lesa. Vzniká tak koncepce trvale udržitelného hospodaření v lesích, která vychází z principu ekologické trvalosti lesa. (Pracovní metodika pro privátní poradce v lesnictví: Hospodaření v lesích na principech trvalosti a vyrovnanosti, 2012)

Lesní celky však nejsou v dnešní době ohrožovány jen jednotlivými zásahy člověka, ale působí na ně i šíření globálních problémů. Patří mezi ně zhoršující se životní prostředí, způsobené, zvláště v 80. letech minulého století, emisemi světového hospodářského systému. Toto má za následek skleníkový efekt, ozonovou díru, odumírání lesů apod. Je proto nutné neustále hledat takovou velikost přírodního zatížení, aby byla trvale udržitelná a umožňovala i trvale udržitelný rozvoj. Je tedy

úkolem lesního hospodáře permanentně vytvářet optimální podmínky pro každé jednotlivé stanoviště porostů, za účelem zajištění komplexního systému udržitelného obhospodařování lesů (Vacek, S., Podrázský, V.).

2.2.2 Ministerské konference o ochraně lesů

Jak již bylo zmíněno, v roce 1992 se v brazilském Rio de Janeiru konala vrcholná konference OSN zaměřená na životní prostředí a rozvoj, které se zúčastnili zástupci 172 států světa. Výsledkem byla celá řada podepsaných dokumentů, například:

- Agenda 21, což je osmisetstránkový program ochrany životního prostředí, který se mimo jiné věnuje zákazu odlesňování,
- Rezoluce o biologické rozmanitosti, která úzce souvisí s lesním hospodařením,
- Zásady hospodaření v lesích, původně nazvané „*Statement of forest principles*“, které definují principy lesního hospodaření trvale udržitelným způsobem, tak aby z lesních užitků mohly těžit současné i budoucí generace.

Zásadám lesního hospodaření se dále věnovala ministerská konference v Helsinkách, konaná v roce 1993 za účasti ministrů ze všech evropských států. Trvale udržitelné obhospodařování lesů definovala jako: **„Správu a využívání lesů a lesní půdy takovým způsobem a v takovém rozsahu, které zachovávají jejich biodiverzitu, produkční schopnost a regenerační kapacitu, vitalitu a schopnost plnit v současnosti i v budoucnosti odpovídající ekologické, ekonomické a sociální funkce na místní, národní a globální úrovni a které tím nepoškozují ostatní ekosystémy“** (Menšík, Ekologie lesních ekosystémů).

Další ministerské konference zabývající se ochranou evropských lesů se konaly ve městech:

- Štrasburk (1990)
- Helsinky (1993)
- Lisabon (1998)
- Vídeň (2003)
- Varšava (2007)
- Oslo (2011)

FOREST EUROPE

Výsledkem zatím posledně konaného summitu v norském hlavním městě je rezoluce nazvaná Evropské lesy 2020, která zformulovala novou vizi, poslání a cíle procesu FOREST EUROPE¹.

Poslání

Signatáři tohoto dokumentu sdílejí společné poslání, které chce udržet evropské lesy životaschopné, produktivní, multifunkční a obhospodařované na základě principů udržitelného rozvoje. Výsledkem by mělo být dosažení lidského blahobytu, zdravého prostředí a ekonomického rozvoje v Evropě i na celém světě, kde se bude využívat jedinečný potenciál lesů k podpoře zelené ekonomiky, k potlačování klimatických změn, zachování biologické rozmanitosti, zvyšování kvality vody a k boji proti rozšiřování ploch pouští, to vše ve prospěch celé společnosti.

Mise

FOREST EUROPE posiluje vzájemnou spolupráci v rámci lesnické politiky v Evropě, zajišťuje a podporuje trvale udržitelné hospodaření v lesích, jehož cílem je zachování rozmanitých lesních funkcí důležitých pro společnost.

Společné cíle pro evropské lesy

- I. Udržitelné hospodaření ve všech evropských lesích spravuje a podporuje všechny funkce lesa a zvyšuje trvalé poskytování zboží a služeb.
- II. Evropské lesy přispívají k posílení zelené ekonomiky, a to prostřednictvím zvýšené produkce dřeva a ostatních lesních produktů a služeb z obnovitelných zdrojů.
- III. Lesní hospodaření v Evropě je přizpůsobené klimatickým změnám, lesy jsou zdravé a odolné vůči přírodním hrozbám a chráněné proti rizikům vyvolaným člověkem, jakou jsou lesní požáry, produktivní a ochranné funkce lesa jsou zachovány.
- IV. Evropské lesy mají prokazatelný potenciál ke zmírnění klimatických změn, je nutná náhrada neobnovitelných surovin a zdrojů energie pro minimalizaci evropské ekologické stopy.

¹ Diskuze o lesní politice, probíhající na mezivládní úrovni v rámci ministerských konferencí, byly v roce 2009 přejmenovány na FOREST EUROPE. V současnosti je pod tímto procesem podepsáno 46 zemí, včetně ČR.

- V. Zamezení ztrátám biologické rozmanitosti lesů v Evropě, obnovení poškozených lesních ploch.
- VI. Role lesů je nezastupitelnou součástí v boji proti postupnému rozšiřování ploch pouští.
- VII. Evropské lesy poskytují socioekonomické a kulturní výhody, zejména pro živobytí, rozvoj venkova a zaměstnanost.
- VIII. Nelegální těžba dřeva i následný prodej dřeva a jiných lesních produktů jsou v Evropě trvale potlačovány.

Cíle stanovené v rezoluci Evropské lesy 2020

- I. Všechny evropské země vyvinuly a provádějí národní lesnické programy v souladu se společným posláním, misí a cíly a panevropským přístupem.
- II. Využívání nových poznatků plynoucích z výzkumu, vzdělávání, inovací, sdílených informací a vzájemné komunikace, pro řešení problémů.
- III. Výrazné zvýšení dodávek dřeva a dalších lesních produktů z udržitelně obhospodařovaných lesů.
- IV. Ceny služeb lesních ekosystémů jsou odhadovány po celé Evropě za použití jednotného přístupu, za předpokladu, že se tyto hodnoty neustále odrážejí v národních politikách a tržních nástrojích, jakými jsou např. platby za ekosystémové služby.
- V. Všechny Evropské státy zahrnují platné lesnické strategie a dokumenty o změnách klimatu do svých národních lesnických programů i ostatních příslušných vnitrostátních strategií.
- VI. Míra ztráty biologické rozmanitosti lesů musí být snížena alespoň na polovinu, tam, kde je to proveditelné, by se měla blížit nule, dále je třeba přijmout opatření proti fragmentaci lesů a odlesňování ploch, podporovat opětovné zalesňování.
- VII. Role lesů v boji proti rozšiřování pouštních ploch je plně uznána.

Všechny evropské země mají vlastní politiku a opatření, které zajistí výrazné navýšení sociálně-ekonomických a kulturních přínosů, zejména pro lidské zdraví, živobytí, rozvoj venkova a zaměstnanosti (European Forests Goals and Targets).

Strategie

Společným úsilím signatářů v rámci FOREST EUROPE byla sestavena kolektivní rámcová strategie pro udržitelné lesní hospodaření v celoevropském regionu. Tuto

strategii tvoří principy, směrnice, kritéria a indikátory, zároveň byly sestaveny i lesní programy na národních úrovních.

První dvě směrnice byly schváleny v podobě rezoluce **H1 Všeobecné směrnice pro trvale udržitelné hospodaření v lesích v Evropě** a rezoluce **H2 Všeobecné směrnice pro zachování biodiverzity evropských lesů** v Helsinkách roku 1993.

Mimo to, FOREST EUROPE vypracovalo rezoluci **L2 Panevropská kritéria, ukazatele a směrnice na provozní úrovni pro trvale udržitelné hospodaření v lesích**, k jejímuž sestavení došlo v Lisabonu v roce 1998. Tato rezoluce podporovala udržitelné lesní hospodaření v Evropě tím, že předkládala mezinárodní závazky i na úrovni plánovacího a procesního řízení lesních celků.

Vydána byla zároveň i **Panevropská směrnice pro zalesňování a obnovu lesů**. S tím spojená kritéria a indikátory byly ministry přijaty také na konferenci v Lisabonu a následně přepracované ve Vídni v roce 2003, jako **Zdokonalená Panevropská kritéria a indikátory pro udržitelné hospodaření v lesích**. Tato kritéria a indikátory se využívají pro posouzení dosaženého pokroku v oblasti udržitelného lesního hospodaření v celém evropském regionu, jak na národní, tak na regionální úrovni.

Mezi šest kritérií udržitelného lesního hospodaření patří:

1. Zachování a přiměřené rozšiřování lesních zdrojů a jejich příspěvku ke globálním cyklům uhlíku;
2. Zachování zdraví a vitality lesních ekosystémů;
3. Zachování a podpora produkčních funkcí lesa (dřevních a nedřevních);
4. Zachování, ochrana a přiměřená podpora biologické rozmanitosti lesních ekosystémů;
5. Zachování a přiměřená podpora ochranných funkcí v lesním hospodářství (zejména půdy a vody);
6. Zachování ostatních socioekonomických funkcí a podmínek (Sustainable Forest Management Implementation: Forest Europe).

Kompletní znění dokumentu „Zdokonalená Panevropská kritéria a indikátory pro udržitelné hospodaření v lesích“ je uvedeno v příloze č. 2.

2.2.3 Přírodě blízký les, přírodě blízké lesní hospodaření

Přírodě blízký les, je takový les, který se samostatně vyvíjí bez potřeby lidského zásahu a je relativně trvalý. Přírodě blízké lesy jsou i takové lesy, ve kterých dochází k zásahům člověka, za podmínky, že zůstávají zachovány přirozené ekologické vazby, ekologická stabilita a tím pádem se tyto lesy mohou přirozeně obnovovat. Pokud by došlo k eliminaci lidské činnosti, přírodě blízké lesy by se na rozdíl od kulturních lesů nerozpadly, ale postupně by se opět přeměnily do podoby lesa přírodního.

Přírodě blízké lesy se od ryze přirozených lesů odlišují zejména méně pestrou druhovou i věkovou skladbou a jednodušším prostorovým uspořádáním. Je třeba odlišovat i pojem prales, což je les člověkem úplně nedotčený. Zatímco přirozený les má sice svůj vlastní vývoj bez zjevných stop činností člověka, prostorová struktura už bývá pozměněna (Košulič, 2010).

Jedním ze základních principů trvale udržitelného lesního hospodaření je nakládání s lesními majetky přírodě blízkým způsobem. Důležité je dodržovat především následující zásady:

- Zabezpečit členitou strukturu porostu – pestrá směsice věků, druhů a velikostí;
- Využívat přirozenou obnovu dřevin, pokud to povaha lesa umožňuje;
- Upřednostňovat původní druhy stromů před umělou výsadbou jiných druhů;
- Co nejvíce využívat obnovní těžbu, vyvarovat se holosečí;
- Ponechávat na místě části dřevní hmoty (odumřelé stromy);
- Směřovat výchovu porostů na cílové stromy;
- Udržovat přiměřené stavy zvěře;
- Minimalizace vysazování nových, pro dané místo nepřirozených, druhů dřevin.

Přírodě blízké principy lesního hospodaření se snaží nalézt rovnováhu mezi ekonomickým výnosem a ochranou zdravého životního prostředí. Je prokázáno, že druhově pestrá lesní společenstva s různorodou prostorovou i věkovou strukturou jsou daleko odolnější vůči nepříznivým vlivům působícím zvenčí, nezničí je působení škůdců, mají výjimečnou schopnost regenerace a tím pádem zaručí trvalé plnění všech požadovaných funkcí lesa.

Funkce lesa

V přírodě blízkém lesním hospodaření by mělo být využívání produkčních i mimoprodukčních funkcí lesa v rovnováze. Produkční funkce má tu výhodu, že je poměrně snadno měřitelná. Rozlišujeme dvě základní produkční funkce (Kolibáč, Jelínek, 2011):

- Dřevní (dřevo, kůra, pryskyřice atd.),
- Nedřevní (plody ke konzumaci, léčivé rostliny, houby atd.).

Naopak, jako mimoprodukční jsou označovány funkce:

- Ochranné a ekologické (půdoochranné, vodohospodářské),
- Kulturně-naučné (výchovná, vědecká),
- Zdravotně-hygienické (rekreační, pobytová, zdravotní).

Důsledky konvenčního způsobu lesního hospodaření

Stav světových lesů obecně není příliš příznivý a nemalý podíl na tom má právě nešetrný způsob lesního hospodaření.

V důsledku intenzivního hospodaření dochází k nahrazování přirozené skladby lesů umělými a nepřirozenými, přesto však výnosnými monokulturami, které nepříznivě ovlivňují zdravotní stav celého lesa. Ničí se tak nejenom druhová, ale i věková lesní rozmanitost. Takovéto porosty jsou obecně náchylnější k nejrůznějším rizikům, špatně reagují na škůdce, výkyvy počasí i kalamity. Následkem umělé výsadby jehličnanů může být například změna chemického složení půdy, protože opadávající jehlice způsobují její okyselení. Dochází tím také k omezování přirozené biologické rozmanitosti, řada fauny i flóry ztrácí umělou výsadbou svůj přirozený domov. Umělou výsadbou se snižuje i rekreační funkce, přirozená skladba lesa je příjemnějším místem k pobytu než jednotvárná monokultura bez života.

Dalším problémem je stále časté využívání holosečí. I zde je velké riziko z hlediska degradace půdy, z které tak mizí potřebné živiny. Samozřejmě i tady nenávratně mizí celé ekosystémy. V lesích se také často nenechává dostatečné množství stromů a dřevní hmoty k zestárnutí a zetlení, přitom velké množství lesní fauny a flory je na mrtvém dřevě závislé.

Nejpalčivějším problémem je devastace těžbou, která je stále často nelegální, k níž v mnoha zemích dochází. V některých rozvojových státech přitom nelegálně vytěžené

dřevo tvoří podstatnou část celého vývozu. Země tak přicházejí nejenom o přírodní bohatství, ale také o značné finanční prostředky (FSC ČR, Úvod do problému, 2010).

Ušetřené nezůstávají ani přírodní pralesy, které jsou přitom tolik potřebné, jak pro život rozličných druhů rostlin a živočichů, tak i pro člověka. Udává se, že lesy tvoří až 80 % suchozemské biodiverzity a jsou domovem pro více jak 1,6 miliardy lidí. Hrají také nezaměnitelnou roli v udržování globálního podnebí. Vážou na sebe velké množství oxidu uhličitého, tím snižují jeho koncentraci v atmosféře, a tak mohou zmírnit skleníkový efekt a klimatické změny. Podle odhadů již téměř polovina světových lesů zcela zmizela (Forests, jungles, woods & their trees).

Jedním z hlavních důvodů ničení a úbytku pralesů je lesnicko-dřevařský průmysl se svou nekompromisní těžbou. Nenávratné škody napáchá jak přímá těžba dřeva z původních pralesů, tak i zakládání monokulturních plantáží na obrovských plochách, které byly nejčastěji vybudovány na úkor původních lesů. Z takovýchto plantáží obvykle pochází například surovina pro výrobu zahradního nábytku, ve velkém se na nich totiž pěstuje týk, eukalyptus nebo mahagon. Často také dochází ke zřizování plantáží na úrodné zemědělské půdě, která je nezbytným zdrojem živobytí pro místní farmáře. Ti jsou tímto vytlačeni ze svého území a hledají nové útočiště v lesích, které kvůli tomu vypalují a masivně kácují (FSC ČR, Úvod do problému, 2010).

Ročně tak z planety Země zmizí okolo 140 000 km² plochy pralesů. Rozeznáváme tři hlavní oblasti tropických pralesů: ve Střední a Jižní Americe, v západní a střední Africe a v jihovýchodní Asii. Největším tropickým pralesem na světě je Amazonský prales, který se rozkládá na ploše 6 milionu km². Devastující činností pouhých dvou států, Brazílie a Indonésie, vzniká více jak polovina všech emisí vzniklých v důsledku lesních úbytků (Tropical Forests).

2.2.4 Lesní hospodaření – světový kontext

Rozloha lesů

V současné době zabírají lesy na celém světě více než 41 milionů km² pevniny, což činí 31 % souše. Na jednoho obyvatele naší planety tak připadá 0,6 ha lesní plochy. Některé základní charakteristiky světových lesů uvádí níže uvedená tabulka č. 1. Je z ní patrné například to, že v současnosti zůstalo na Zemi jen 36 % lesů výrazněji nenarušených činností člověka. Celosvětový trend lesnatosti je záporný, to znamená, že podíl lesů na celkové ploše Země se snižuje.

Tabulka č. 1 : Základní charakteristiky lesů pro rok (% , 2011)

Ukazatel	Svět	Evropa	Evropa bez Ruska	EU
Lesnatost	31,00	44,50	32,20	37,60
Změna lesnatosti od r. 2000	- 1,20	0,70	3,80	2,80
Podíl přírodě blízkých lesů	36,00	26,00	4,00	4,00
Podíl monokultur	7,00	4,00	9,00	8,00

Zdroj: <http://www.casopis.ochranaprirody.cz/res/data/025/003062.pdf>, vlastní zpracování

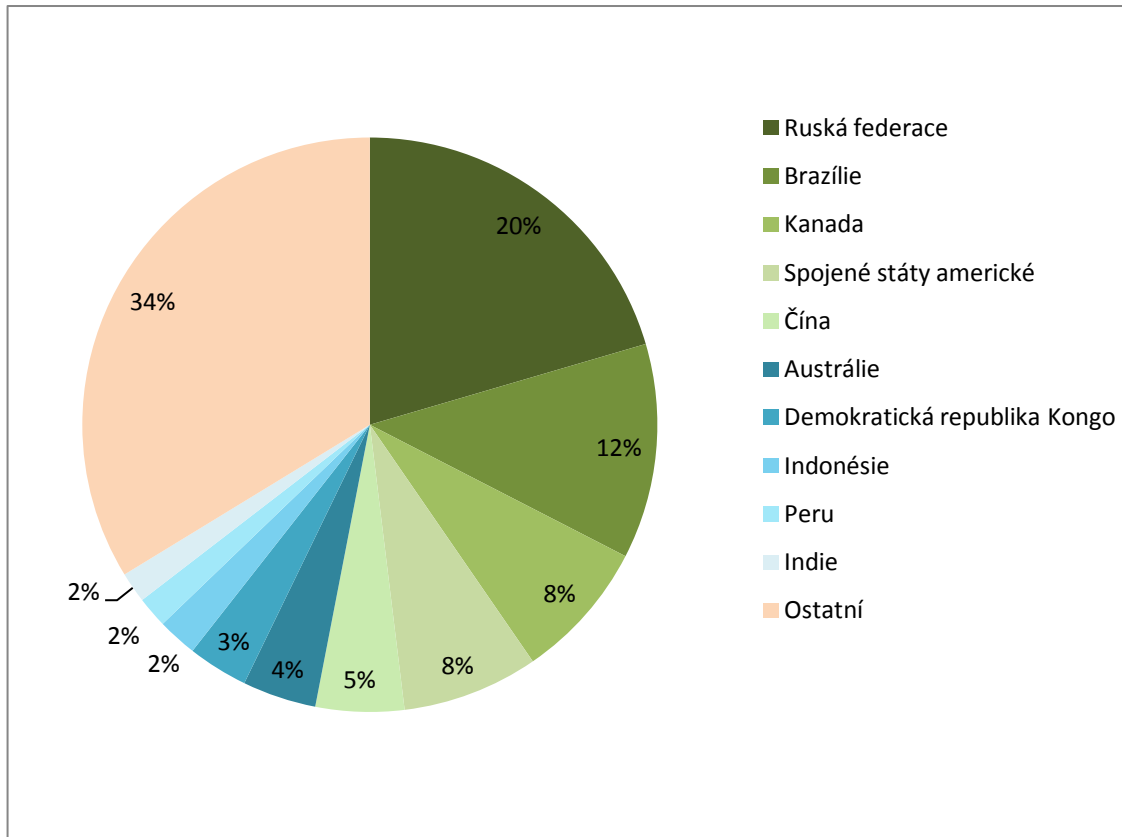
Velkoplošné odlesňování zahájené s rozvojem zemědělství bývá považováno za v celosvětovém měřítku nevýznamnější změnu využívání území. Úbytek původních lesů, k němuž dochází zejména v tropech, činil v posledním desetiletí 130 000 km² ročně, což odpovídá rozloze bývalého Československa. V globálním měřítku se kácení, vypalování a zaplavování lesů v letech 2000 – 2010 přece jen zpomalilo: ještě v 90. letech 20. století jsme rok co rok přicházeli o 160 000 km² lesního porostu. A není to těžba, ale zemědělství, které je zodpovědné za 80 % veškerého odlesňování, k němuž dochází na naší planetě (Plesník, Ekologie lesních ekosystémů).

Nenávratné ničení rozsáhlých lesních ploch je problémem zejména v Brazílii či v Africe. Naopak omezit odlesňování se daří v Severní a Střední Americe, kde se rozloha tamních lesů dlouhodobě příliš nemění, i když tyto oblasti patří mezi nejvýznamnější producenty dřevní hmoty a těžba se zde stále rozšiřuje.

Mizení lesů je problémem i Austrálie, kde jsou na vině zejména časté požáry, ale i kácení za účelem získání půdy pro pastviny a zástavbu. Naopak nejrozsáhlejší program zalesňování probíhá v současnosti v Číně, vyrovnává dokonce i masivní ničení původních lesů v jihovýchodní Asii, zejména v Indonésii a Malajsii, takže na asijském kontinentě lesy celkově přibývají.

Rozložení světových lesů je, jak v důsledku lidské činnosti, tak hlavně klimatických podmínek, značně nerovnoměrné. Jak znázorňuje obrázek č. 2, více jak polovina světových lesů se nachází pouze v pěti zemích: v Rusku, Brazílii, Kanadě, Spojených státech a v Číně.

Obrázek č. 2: Země s nejrozsáhlejšími plochami lesů (%)

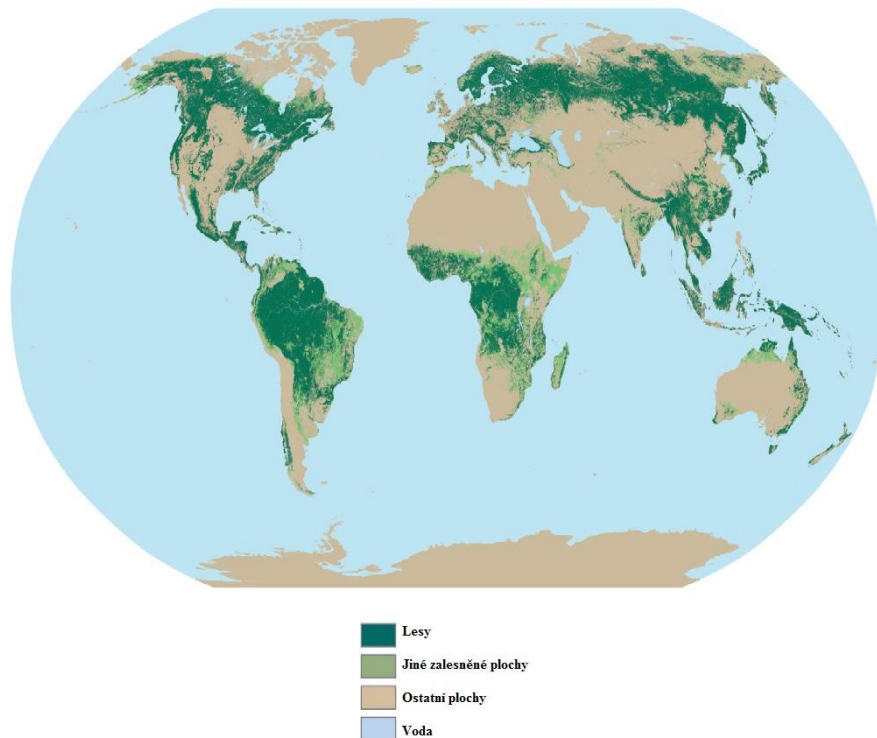

Zdroj: <http://www.fao.org/forestry/fra/41256/en/>, vlastní zpracování

Oproti tomu, v 64 zemích světa nepřesahuje lesní plocha 10 % z celkové rozlohy jejich území (Plesník, Pelc, 2011).

Rozložení světových lesů znázorňuje i následující obrázek č. 3, na kterém jsou tmavě zelenou barvou zachyceny plochy lesů, světle zelenou barvou ostatní zalesněné plochy, to vše v kontrastu se zbylou světovou pevninou.

Obrázek č. 3: Teritoriální rozložení lesů – svět

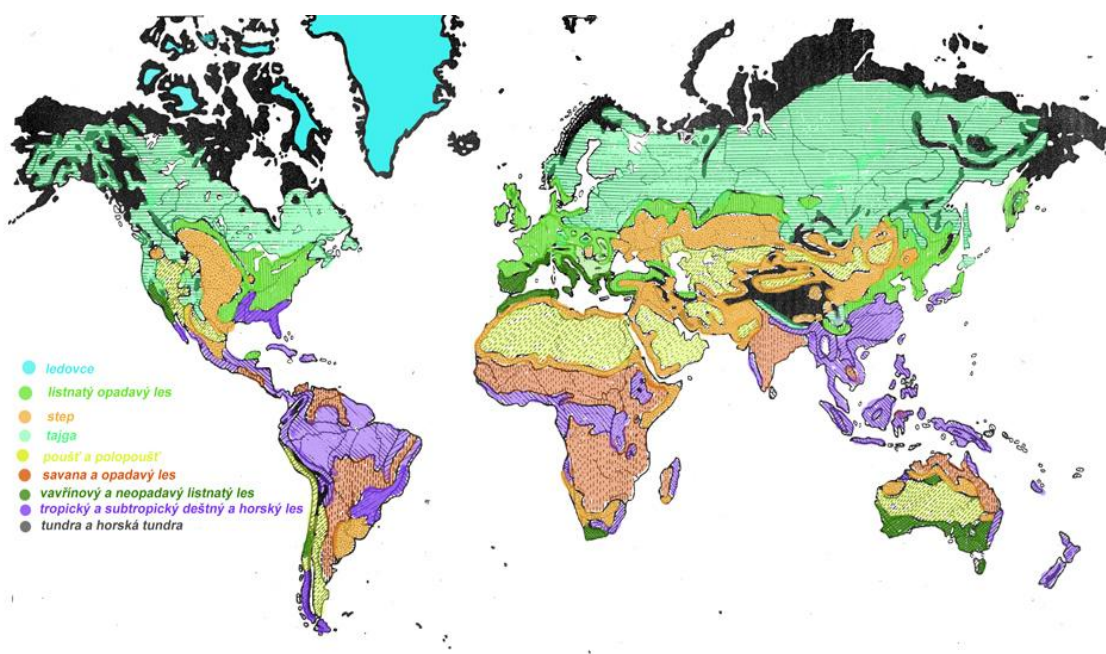

Zdroj: <http://www.fao.org/forestry/fra/41256/en/>

Druhová skladba

Složení veškeré vegetace na daném území se odráží především od specifických klimatických a srážkových podmínek. Plynulé rozdělení vegetačních typů v rámci planety ovlivňuje také rozmístění pevnin a oceánů. Oblasti poblíž velkých vodních celků mají teplejší zimy, chladnější léta a větší množství srážek, hovoříme zde o oceánickém klimatu. Naopak oblasti vzdálenější od oceánů mají léta teplejší a výrazně chladnější zimy, zde se setkáváme s tzv. kontinentálním klimatem. Dohromady pak vznikají jednotlivé ekosystémy, které se v širším, regionálním až kontinentálním rozsahu, označují jako biomy.

Obrázek č. 4: Přehled hlavních zonálních biomů

Zdroj: http://fld.czu.cz/vyzkum/nauka_o_lp/biomy/biomy.html

Obrázek č. 4 názorně popisuje rozložení nejrozšířenějších světových biomů. Patří mezi ně například tropické lesy, které jsou zde znázorněny fialovou barvou. Zabírají asi 6 – 8 % světové souše. Nachází se především po obou stranách rovníku, v Západní a Střední Africe, Jižní a Střední Americe, JZ části Indie, JV Asii a SV Austrálii. Tato území se vyznačují vysokými teplotami, vydatnými srážkami a nevýraznými rozdíly mezi ročními obdobími. Druhová rozmanitost tropických lesů nemá mezi ostatními typy ekosystémů obdoby. Například stromových druhů se na ploše 1 ha může vyskytnout až několik set.

Převážně v Africe a v Jižní Americe se objevují savany, pro které jsou typické výrazné denní výkyvy teplot. V obrázku jsou označeny sytě oranžovou barvou. V oblastech od Černého moře až po Čínu, ale i ve Spojených státech se setkáme se stepí či prérií.

Pro mírný pás, ve kterém leží například Evropa, východ Severní Ameriky, či východní Asie se nejčastěji setkáváme s opadavými listnatými lesy. Kromě listnáčů se zde vyskytují i některé jehličnany, jako borovice, tis nebo jedle. V Evropě se ještě setkáme například s tvrdolistým lesem ve Středozeří nebo se stepí na východě.

V chladnějších oblastech, kde se průměrná teplota pohybuje okolo 10 °C, se vyskytují severské jehličnaté lesy neboli tajgy. Jedná se například o oblast Kanady, severní Evropy nebo Ruska. Nejrozsáhlejší lesní plochou na světě je právě sibiřský severský

jehličnatý les. Černou barvou je v obrázku zakreslena tundra, která je typická pro okrajové oblasti Severní Ameriky, dále například pro Grónsko nebo Euroasii, kde roční teplotní průměr nepřekročí 0 °C (Ulrichová, 2010).

Těžba dřeva

Průmyslová těžba dřeva zůstává nejvýznamnější příčinou ničení lesa ve světě. Kácení stromů pro průmyslové využití zůstává hlavní hnací silou ničení severských jehličnatých lesů, ať už v Severní Americe, či Eurasii, ale především v Ruské federaci.

Během posledních dvaceti let těžba dřeva v globálním měřítku neustále narůstá. Většina vytěžené dřevní hmoty slouží pro vytápění, produkce dřeva na otop předčí i produkci průmyslově zpracovatelného dříví. Celková cena dřeva vytěženého ve světě za rok se pohybuje okolo 100 miliard USD (Plesník, Pelc, 2011).

Konkrétní údaje zachycující těžbu surového dříví v nejvíce zalesněných zemích světa uvádí následující tabulka č. 2.

Tabulka č. 2: Celková produkce surového dřeva ve vybraných zemích (1000 m³ bez kůry)

Země	Rok					
	2002	2004	2006	2008	2010	2012
Rusko	165 000,00	178 400,00	190 600,00	181 400,00	175 000,00	216 378,92
Kanada	198 077,00	208 073,00	183 391,00	139 236,00	142 013,00	152 593,00
USA	448 000,00	461 739,18	457 048,00	380 508,84	323 895,68	376 628,68
Brazílie	-	-	257 536,99	256 306,00	271 500,74	284 985,17
Čína	-	-	298 178,14	296 871,17	291 250,55	285 135,27
Indie	-	-	329 444,45	330 974,50	332 498,88	331 436,08
Indonésie	-	-	118 169,69	119 337,70	113 848,74	115 622,00

Zdroj: <http://ec.europa.eu/eurostat/web/forestry/data/main-tables>

Více než 70 % globální produkce dřeva, které neskončí jako otop, spotřebuje pro nejrůznější účely průmysl hospodářsky vyspělých zemí. Vývozce dřeva můžeme rozdělit do dvou rozdílných skupin. První tvoří poměrně bohaté země s nepřilíš početným obyvatelstvem, ale rozsáhlými porosty. Přestože se tyto státy podílejí na celosvětovém exportu dřeva dvěma třetinami, dokázaly si rozsah lesních porostů na svém území buď udržet, nebo dokonce zvýšit. Modelovým příkladem může být

Finsko. Naproti tomu druhou skupinu představují chudší státy, vyznačující se vyšší hustotou obyvatelstva a snižujícím se objemem dřeva v lesích, jako je například Indonésie.

Kromě povoleného obchodování se dřevem, se zejména z rozvojových a postkomunistických zemí pašuje tato surovina do hospodářsky vyspělých zemí. Odhaduje se, že 15 – 30 % dřeva vytěženého ve světě bylo získáno v rozporu se zákonem: v tropických zemích se jedná dokonce o 50 – 90 % (Plesník, Ekologie lesních ekosystémů).

2.2.5 Lesní hospodaření – evropský kontext

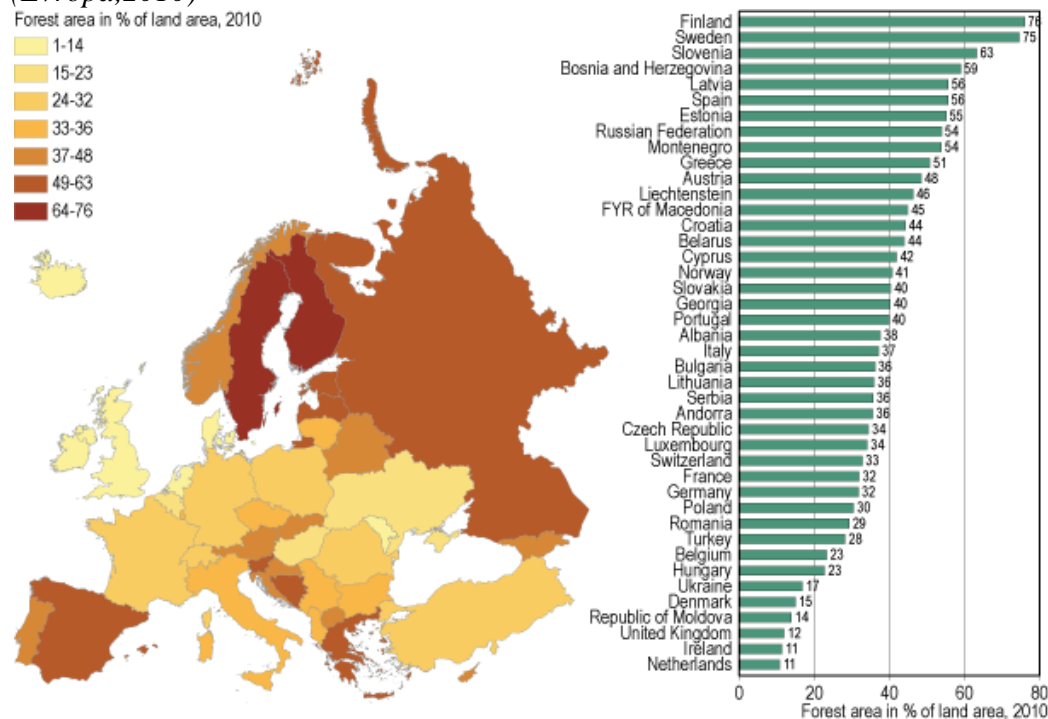
Rozloha lesů

Evropu (včetně Ruska) pokrývá 1,02 miliardy ha plochy lesa, lesy tedy zabírají 44 % z celkové plochy evropské souše. Na každého obyvatele Evropy vychází tedy zhruba 1, 26 ha lesní půdy.

Během posledních 20 let se plocha lesů na celém evropském území pravidelně rozšiřovala. Každý rok přibude zhruba 0, 8 milionů hektarů nových lesních porostů. Za posledních 15 let tak získala Evropa téměř 13 milionů hektarů nových lesů (což odpovídá velikosti Řecka), díky umělému zalesňování i přirozenému rozšiřování lesů. Evropě náleží asi 25 % ze světové plochy lesa, z toho 80 % lesů leží v Rusku.

Z následujícího obrázku č. 5 je patrné, že rozložení lesních ploch je v Evropě velmi nerovnoměrné. Mezi nejvíce zalesněné evropské státy patří Finsko a Švédsko, kde lesy pokrývají více jak 70 % území. Následuje Slovinsko, kde tvoří lesy více jak 60 % z celkové rozlohy země. Více jak polovinu celého území zabírají lesy například v Bosně a Hercegovině, Lotyšsku, Španělsku, Estonsku, Rusku, Černé Hoře a Řecku. Naopak nejméně lesů najdeme v Nizozemí, Irsku či Velké Británii.

Obrázek č. 5: Procentuelní zastoupení lesů na celkové rozloze jednotlivých států (Evropa, 2010)

Zdroj: <http://www.metla.fi/metinfo/sustainability/finnish.htm>

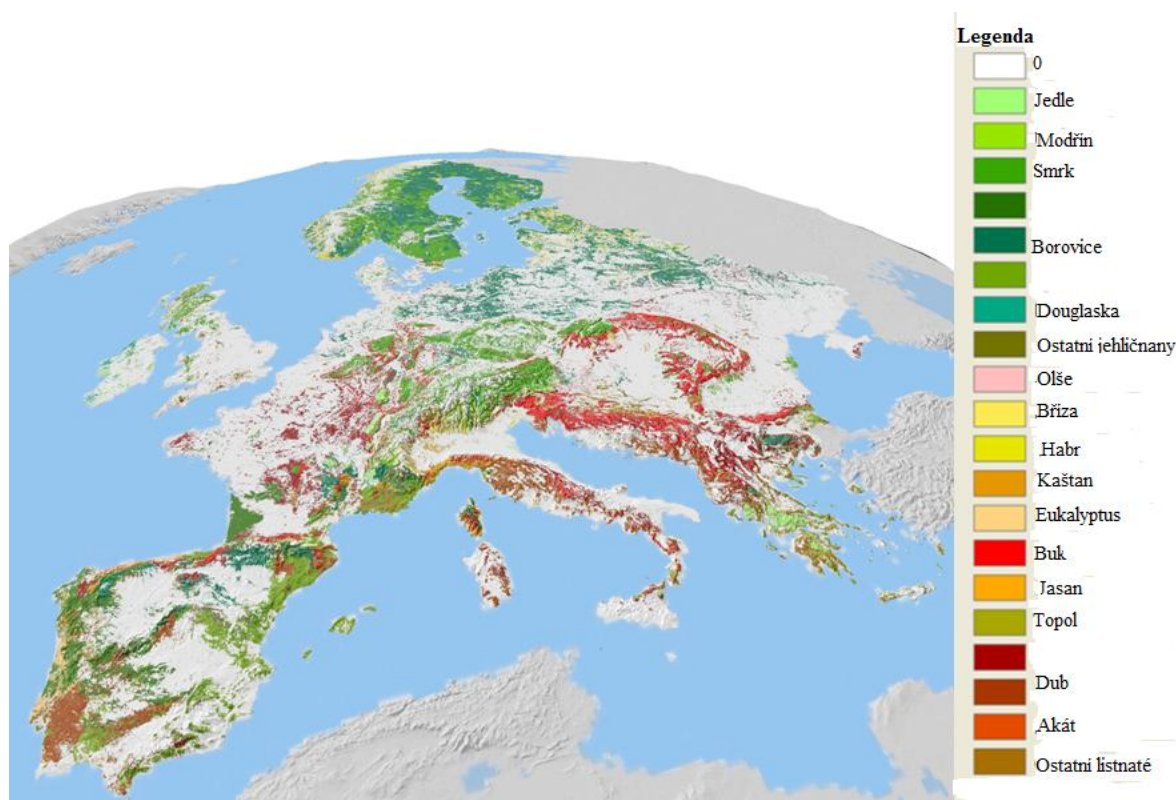
Druhová skladba

Druhové složení lesů v Evropě se liší díky její geoklimatické rozmanitosti, hlavní vliv mají klimatické podmínky, složení půdy a nadmořská výška.

Jak již bylo zmíněno, najdeme na evropské pevnině především severské jehličnaté lesy (hlavně na území Ruské federace nebo severských států) a listnaté lesy mírného pásma.

Na následujícím obrázku č. 6, který na svých webových stránkách zveřejnil Evropský lesní institut, jsou znázorněny hlavní druhy dřevin vyskytující se na evropském území. I z něj je patrné velké zastoupení jehličnanů v chladnějším severských oblastech a naopak hojnější počet listnáčů v jižní části Evropy.

Obrázek č. 6: Rozložení hlavních druhů dřevin (Evropa, 2011)

Zdroj:

http://www.efi.int/portal/virtual_library/information_services/mapping_services/tree_species_maps_for_european_forests/

Těžba

Rozloha hospodářských lesů v Evropě činí asi 135 milionů ha. Celkem lesní plochy zabírají okolo 35 % povrchu Evropy. Zásoba hospodářsky využitelného dřeva dosahuje v celé Evropě asi 20 miliard m³ dřeva, z toho se nachází 5 miliard m³ ve Skandinávii. Celkové odhadované zásoby dřeva v Evropě čítají 112 miliard m³

Úroveň roční těžby evropských lesů zůstává hluboko pod přírůstkem, takže množství dříví v lesích neustále narůstá. Již patnáctým rokem pravidelně přibývá na evropském území okolo 358 milionů m³ dřevní hmoty, což zhruba odpovídá celkové lesní zásobě Slovinska.

Výjimku tvoří jen některé jihoevropské země, kde těžba převyšuje přírůst (Albánie, Kypr, Řecko) (FOREST EUROPE FACTS: European Forest Resources).

Evropa zůstává stále jedním z největších producentů kulatiny na světě. V roce 2010 tato produkce dosáhla objemu než 578 milionů m³. Celková hodnota kulatiny na trhu

se neustále zvyšuje, v roce 2010 dosáhla 21, 1 miliardy eur. Narůstá se také poptávka po dřevěných palivech.

Význam nedřevěných lesních produktů se v jednotlivých státech liší, a tak je těžké získat komplexní údaje. Nicméně, podle dostupných dat je zřejmé, že i nedřevěné lesní produkty mohou být důležitou složkou místních příjmů. Celková udávaná hodnota těchto produktů činí 2,7 miliardy eur a od roku 2007 se dokonce ztrojnásobila. Mezi nejvýznamnější nedřevěné produkty patřily v roce 2010 například vánoční stromky, ovoce a další lesní plody, maso a korek. (FOREST EUROPE, UNECE, FAO, 2011).

Následující tabulka č. 3 uvádí konkrétní hodnoty vytěženého surového dříví v Evropské unii a v zemích Eurozóny v časové řadě od roku 2002 do roku 2013. Těžba států platících společnou evropskou měnou tvoří zhruba poloviční podíl z celkové těžby EU.

Tabulka č. 4 obsahuje údaje z pěti evropských států, které surové dříví těží v největších objemech. Jedná se o Švédsko, Finsko, Francii, Německo a Polsko.

Tabulka č. 3: Celková produkce surového dřeva v Evropské unii (v 1000 m³ bez kůry)

Země	Období											
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
EU	392 491,21	410 777,48	416 802,17	447 502,47	422 265,38	462 516,98	419 600,02	388 311,31	427 611,30	433 656,73	426 359,48	434 998,37
Eurozóna	213 149,79	225 815,84	231 806,50	232 925,48	239 200,65	264 529,52	238 394,01	213 700,16	234 992,59	237 590,36	228 385,13	235 251,74

Zdroj: <http://ec.europa.eu/eurostat/web/forestry/data/main-tables>, vlastní zpracování

Tabulka č. 4: Nejvýznamnější evropští producenti surového dřeva (v 1000 m³ bez kůry)

Země	Období											
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Švédsko	66 600,00	67 100,00	67 300,00	98 200,00	64 600,00	78 200,00	70 800,00	65 100,00	72 200,00	17 900,00	69 499,00	70 436,35
Finsko	53 388,57	54 240,43	54 398,27	52 250,18	50 811,62	56 612,18	50 670,46	41 653,14	50 951,53	50 766,76	49 966,94	55 086,63
Francie	54 812,37	52 551,82	52 906,45	52 498,74	53 266,80	54 582,55	52 756,57	54 447,20	55 807,81	55 040,55	52 370,65	52 370,65
Německo	42 380,00	51 182,00	54 504,00	56 946,00	62 290,00	76 728,00	55 367,00	48 073,27	54 418,36	56 141,58	52 338,13	53 207,43
Polsko	27 137,00	30 836,00	32 733,00	31 944,50	32 384,00	35 934,00	34 272,42	34 629,17	35 467,42	37 179,98	37 044,58	38 058,00

Zdroj: <http://ec.europa.eu/eurostat/web/forestry/data/main-tables>, vlastní zpracování

Udržitelné hospodaření - EU

Problémem celé Evropské unie (a samozřejmě nejen jejím) je ilegální dovoz dřeva. Odhaduje se, že ilegální import dříví představuje 3 – 6 % celkového importu této suroviny do EU. Přibližně polovina nelegálního obchodování se dřevem probíhá mezi členskými státy EU. Největší nepovolenou těžbu dřeva vykazují na svém území Estonsko, Bulharsko a Lotyšsko. Druhá část objemu dřevní hmoty, získané v rozporu s právními předpisy, se týká obchodu s třetí stranou. Nejčastěji pochází nezákonně vytěžené dřevo především z Ruské federace. Až dvacetina dřeva dováženého do České republiky neměla příslušná povolení (Plesník, Ekologie lesních ekosystémů).

Již v roce 2003 vznikl akční plán EU FLEGT (*Forest Law Enforcement, Governance nad Trade* - Prosazování práva, správa a obchod v lesnictví), který předkládal řadu opatření pro vytěsnění nelegálně vytěženého dřeva z trhu a zvýšení poptávky po dřevěných výrobcích z prověřených zdrojů.

Součástí akčního plánu jsou dobrovolné dohody o partnerství (*VPA – Voluntary Partnership Agreement*). Jedná se o obchodní dohody se zeměmi mimo EU exportujícími dřevo, které napomáhají k tomu, aby se nezákonně vytěžené dřevo nedostávalo na evropský trh. Tyto dohody jsou již úspěšně implementovány nebo se o nich jedná na třech kontinentech, konkrétně jde o:

- Afriku (Kamerun, Středoafrická republika, Ghana, Libérie, Republika Kongo, Pobřeží slonoviny, Demokratická republika Kongo, Gabon),
- Asii (Indonésie, Laos, Malajsie, Vietnam, Thajsko),
- Latinskou Ameriku (Guyana, Honduras).

Dne 3. března 2013 vstoupilo na území Evropské unie v platnost tzv. EU TR – *European Union Timber Regulation* – nařízení EU č. 995/2010 v oblasti dřeva, které má ukončit obchodování s nelegálně vytěženým dřevem v Evropské unii. Požadavkům EU TR vyhovuje pouze dřevo s licencí FLEGT nebo dřevo s povolením CITES.²

Toto nařízení se vztahuje na hospodářské subjekty se sídlem v EU, kterým ukládá povinnost provádět „náležitou péči“ při dovážení dřeva a dřevěných výrobků na evropský trh. Dále se týká obchodníků se dřevem a dřevěnými výrobky, kteří by měli vést seznamy svých dodavatelů tak, aby bylo možné původ dřeva snadno vysledovat (Nařízení EU v oblasti dřeva, 2013).

² Mezinárodní úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin

2.2.6 Lesní hospodaření – český kontext

Wybraná legislativa České republiky upravující lesnictví a lesní hospodaření

Státní lesnická politika České republiky vychází ze strategií, které jsou formulovány na lesnických a ekologických kongresech, na nichž jsou podepisovány mezinárodní smlouvy a dohody a je samozřejmě v souladu s příslušnou legislativou Evropské unie. Lesnictví, zemědělství a rybolov patří mezi tzv. sdílené pravomoci EU, to znamená, že jednotlivé členské státy vykonávají v dané otázce svou činnost v rozsahu, v jakém ji EU nevykonala. Problematikou lesního hospodaření se v ČR zabývá především Zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů, známý jako lesní zákon.

Zásady státní lesnické politiky

Zásady státní lesnické politiky byly vládou České republiky schváleny usnesením č. j. 854 ze dne 21. listopadu 2012 a následně byly vyvěšeny na webových stránkách Ministerstva zemědělství.

Preambule těchto zásad vymezuje význam lesů pro Českou republiku a skládá se ze dvou bodů:

- *„Lesy a lesní půda jsou přírodním bohatstvím České republiky, zdrojem dřeva jako obnovitelné suroviny a nenahraditelnou složkou životního prostředí.“*
- *„ Lesy mají nezastupitelný význam pro ochranu půdy, vody, ovzduší a klimatu, pro rozvoj venkova a výkon lesnictví a pro krajinu a životní prostředí lidí, živočichů a rostlin. Lesy proto musí být spravovány a obhospodařovány tak, aby mohly rovnoměrně a trvale plnit všechny tyto své ochranné, hospodářské a sociální úlohy.“*

Česká republika se těmito zásadami zavazuje podporovat trvale udržitelné lesní hospodaření, tak aby nedocházelo k narušování přirozené lesní biodiverzity, produkční schopnosti a možnosti regenerace. Dále usiluje o zachování části lesů svému samovolnému vývoji, tak aby zde byla zastoupena všechna vegetační patra a věkové kategorie stromů a tím i rozličné druhy živých organismů.

Mezi dlouhodobé cíle státní lesnické politiky patří:

- Zachování lesních celků pro budoucí generace.
- Zvýšení konkurenceschopnosti lesního hospodářství.
- Zvyšování přirozené ekologické stability lesů.
- Posílení významu lesního hospodářství pro ekonomický rozvoj venkova.
- Podpora výzkumu a inovací v oboru lesního hospodářství.

Po organizační stránce se státní správa lesů skládá z ústředního orgánu, jímž je Ministerstvo zemědělství, a krajských úřadů. Dalšími státními organizacemi zabývajícími se lesnictvím jsou: Lesy ČR, s. p., Ústav pro hospodářskou úpravu lesů, Vojenské lesy a statky ČR, s. p.

2.2.7 Lesy v České republice

Celková plocha lesních pozemků v České republice neustále narůstá. Je to způsobeno tím, že počet nově zalesněných pozemků převyšuje počet pozemků, které jsou z lesa odnímány a také tím, že údaje z katastru nemovitostí se neustále zpřesňují. Lesnatost naší země činí 33,8 %, v roce 2013 pokrývala lesní půda 2 663 731 ha, celkově se tedy plocha lesních pozemků zvýšila oproti předchozímu roku o 1 842 ha, což je patrné i z následující tabulky č. 5.

Tabulka č. 5: Vývoj celkové výměry lesů (ha)

Rok	2009	2010	2011	2012	2013
Plocha	2 655 212	2 657 376	2 659 837	2 661 889	2 663 731

Zdroj: Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství České republiky v roce 2013, vlastní zpracování

Z hlediska převažujících funkcí lze lesní plochy rozdělit do několika kategorií, tak jak znázorňuje tabulka č. 6. V současnosti je zaznamenán mírný nárůst lesů zvláštního určení, což souvisí s využíváním lesů i pro jejich mimoprodukční funkce, naopak klesá počet porostů z kategorie ochranných lesů, protože možnosti zařazení lesních ploch do této kategorie není stále úplně využíváno.

Tabulka č. 6: Kategorizace lesů podle funkcí (ha, 2013)

Kategorie lesa	Les hospodářský	Les ochranný	Les zvláštního určení
Výměra	1 938 870	64 984	595 287

Zdroj: Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství České republiky v roce 2013, vlastní zpracování

Druhová skladba lesů

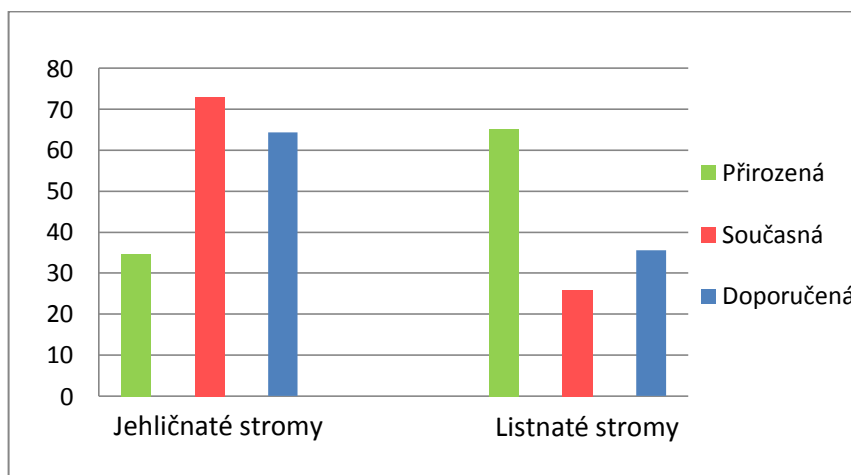
Přirozená druhová skladba lesů souvisí s geologickou stavbou. V nižších nadmořských výškách se přirozeně vyskytují hlavně dubové a habrové lesy, které dále přecházejí v bukové a jedlové až po smrkové porosty, které se vyskytují v nejvyšších polohách. Díky rozvoji průmyslu na přelomu 19. a 20. století, který si žádal velké množství dřevní hmoty, coby hlavní zdroj energie, došlo k masivní výsadbě smrkových a borových monokultur. Díky tomu jsou dnes lesy ČR převážně jehličnaté a navíc stejnověké, což má za následek větší náchylnost k poškození vlivem nepříznivých faktorů.

V poslední době dochází k pozitivní obnově lesů, tak aby jejich struktura byla přirozenější a stabilnější. Vysazují se listnaté stromy (buk, dub, javor, jeřáb) na úkor stromů jehličnatých (smrk, borovice).

V současné době podíl listnáčů na celkové ploše lesů České republiky pozvolna narůstá, zatímco podíl jehličnanů se mírně snižuje. Rozdíl mezi roky 2000 a 2013 činil 3,6 % (Klíčové indikátory ŽP ČR - lesy a krajina, 2014).

Více jak polovinu českých lesů tvoří smrkový porost, i když jeho podíl v meziročním srovnání mírně klesá. Z ostatních jehličnatých stromů následuje borovice, která v roce 2013 rostla na 16,6 % zalesněné plochy, modřín 3,9 % a jedle, která je velice důležitá pro udržení stability lesního ekosystému, si dlouhou udržuje 1 % podíl. Listnaté dřeviny jsou v českých lesích zastoupeny hlavně bukem (7,8 % pro rok 2013), dubem a břízou.

Obrázek č. 7 : Přirozená, současná a doporučená skladba lesů ČR (% , 2013)

Zdroj: <http://issar.cenia.cz/issar/page.php?id=1942#graf3>, vlastní zpracování

Současná struktura lesů se od té přirozené i doporučené stále velmi liší, což dokládá i obrázek č. 7. Doporučená skladba vychází z ekonomické i mimoekonomické funkce

lesa a předpokládá snížení podílu jehličnanů, především smrku o 15 %, za současného navýšení počtu listnáčů, hlavně buku ze současných 7,8 % na 18 % (Klíčové indikátory ŽP ČR - lesy a krajina, 2014).

Věková skladba lesů

Současná věková struktura lesů České republiky není příliš příznivá, trpí nedostatkem porostů mladších 60 let. Neustále narůstá podíl starých až přestárých porostů (nad 120 let), což souvisí především s hospodařením ve zvláště chráněných územích a lesů ochranných. Tento jev je považován za negativní z ekonomického hlediska, takovéto stromy už nejsou atraktivní z hlediska těžby, a to může v budoucnosti způsobovat ztrátu, naopak je pozitivní vzhledem k zachování biodiverzity.

Skladba českých lesů není v dnešní době optimální, avšak díky vlivu odpovědného lesního hospodaření dochází k pozitivnímu vývoji, který se odvrací od jehličnatých monokultur a navrácí lesům jejich přirozenější podobu vysazováním listnatých porostů (Klíčové indikátory ŽP ČR - lesy a krajina, 2014).

Vlastnická struktura lesů

Vlastnická struktura lesů je v poslední době prakticky neměnná. Nejvýznamnějším vlastníkem lesů je v České republice stát. Více než polovinu lesů obhospodařuje lesní podnik Lesy ČR. Mezi státem spravované lesy dále patří například vojenské lesy nebo národní parky. Významné je také zastoupení lesů ve vlastnictví fyzických osob, obcí a měst. K větší procentní změně ve vlastnické struktuře dojde pravděpodobně v souvislosti s vrácením lesů církvím, a to na úkor vlastnictví státu (Ministerstvo zemědělství ČR, 2014).

Rozdělení lesní plochy ČR podle vlastnictví znázorňuje níže uvedená tabulka č. 7.

Tabulka č. 7: Vlastnické vztahy v lesích ČR (ha, %, 2013)

Vlastnictví	Porostní plocha	
	ha	%
Státní lesy	1 552 603	59,74
Právnícké osoby	76 439	2,94
Obecní a městské lesy	438 096	16,86
Lesy církevní	1 502	0,06
Lesní družstva	30 494	1,17
Fyzické osoby	500 002	19,24
Ostatní	4	0,00
Celkem	2 599 142	100,00

Zdroj: Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství ČR v roce 2013, vlastní zpracování

Lesy ČR, s. p.

Státní podnik Lesy České republiky byl založen 1. ledna 1992 Ministerstvem zemědělství České republiky. Podnik má sídlo v Hradci Králové a jeho tříступňová organizační struktura se skládá z ředitelství na prvním stupni, 13 regionálních pracovišť, která tvoří druhý stupeň a ze 77 lesních správ na třetím stupni. Hlavním úkolem tohoto podniku je obhospodařování více než 1,3 mil. ha státního lesního majetku. Objem roční těžby dřeva se pohybuje okolo 7 mil. m³, což představuje okolo 72 % běžného přírůstku. Firma každoročně realizuje zisk a je díky tomu nezávislá na státním rozpočtu.

Hlavním strategickým záměrem Lesů ČR je trvale udržitelné lesní hospodaření, hlavním cílem je udržování stabilních, druhově, prostorově a věkově smíšených lesů.

Sdružení vlastníků obecních a soukromých lesů

Sdružení vlastníků obecních a soukromých lesů v ČR (SVOL) je dobrovolnou organizací, ve které se sdružují vlastníci a správci nestátních lesních majetků. Toto sdružení vykonává svou činnost od roku 1992, impulsem pro jeho založení byl restituční zákon, díky kterému vracel stát obcím jejich lesní majetek.

Roku 2006 založili členové SVOL společný obchod se dřívím, aby tak posílili pozici nestátního sektoru na trhu se dřevem. Tento společný obchod je založen na dobrých vztazích s odběrateli, kteří mají zájem o spolupráci s nestátními vlastníky lesů. Do systému společného obchodu SVOL, vstupuje majitel lesa dobrovolně. Velmi

žádoucí je platná certifikace lesního hospodaření PEFC, není však zatím podmínkou (SVOL - Sdružení vlastníků obecních a soukromých lesů v ČR).

Těžba

V lesích České republiky bylo za rok 2013 vytěženo 15,33 mil. m³ surového dřeva, což znamená mírný nárůst oproti předchozímu roku (15,06 mil. m³ v roce 2012). Objem těžby listnatého dříví činil 13,7 % z celkové těžby (Ministerstvo zemědělství ČR, 2014).

Těží se tedy u nás převážně stromy jehličnaté, nejvíce konkrétně smrk, jedle a borovice.

Tabulka č. 8: Těžba dřeva v České republice podle druhů dřevin (v m³ bez kůry)

Dřeviny	Rok						
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Celkem	17 687 268	18 508 294	16 187 295	15 502 319	16 736 274	15 381 218	15 061 130

Zdroj: http://www.czso.cz/cz/cr_1989_ts/0904.pdf, vlastní zpracování

Těžba dříví se v České republice za poslední desetiletí pohybuje mezi 15 až 17 miliony m³, jak je patrné z tabulky č. 8. Výkyvy nastávají pouze ve výjimečných situacích. Například v roce 2007, kvůli orkánu Kyrill došlo k roční těžbě přesahující 18 milionu m³. Celková roční těžba nedosahuje hodnoty přírůstu, díky tomu tak, jak celkové zásoby, tak průměrné zásoby dřevní hmoty na hektar trvale rostou.

Nemalý podíl (27,7 %) měla na celkové těžbě v roce 2013 nahodilá těžba, která dosahovala skoro 4,25 mil m³. V předešlých letech byla tato situace příznivější, v roce 2012 dosahovala nahodilá těžba jen 21,5 %. Současný stav, tak zhoršuje podmínky pro plánování v lesním hospodaření (Ročně se v ČR těží cca 16 mil m³ dřeva, 2014).

Trh s dřívím

Vývoz surového dříví z České republiky se pro rok 2013 zvýšil a dosáhl výše 6 183 tisíc m³. Došlo zejména k nárůstu vývozu jehličnaté kulatiny, vlákniny a palivového dříví. Do zemí Evropské unie se přitom vyvezlo 99,2 % z hodnoty celkového vývozu; nejvíce do Rakouska (53,7 %), Německa (37,7 %) a Polska (4,4%).

Také dovoz surového dříví se meziročně zvýšil a v roce 2013 dosáhl hodnoty 3 545 tisíc m³. I dovoz surového dříví byl realizován převážně ze zemí EU, konkrétně ve výši 87,3 % z celkového dovozu. Nejvíce z Polska (35,4 %), Slovenska (32,7 %) a Německa (11,7 %) (Ministerstvo zemědělství ČR, 2014).

2.3 Certifikace lesů

Globálně nejrozšířenější certifikační systémy na podporu trvale udržitelného hospodaření v lesích jsou: PEFC (*Programme for the Endorsement of Forest Certification schemes*) a FSC (*Forest Stewardship Council*).

2.3.1 FSC – Forest Stewardship Council

Základní myšlenkou nevládní neziskové organizace *Forest Stewardship Council* (FSC, 2009) je podporovat:

- ekologicky šetrné,
- sociálně prospěšné,
- ekonomicky životaschopné

obhospodařování lesů, a tím napomoci chránit ohrožené a devastované světové lesy.

FSC vytvořilo prestižní mezinárodní systém certifikace lesů a podniků, které dřevo z certifikovaných lesů zpracovávají ve výrobky.

Logo FSC na výrobku vyjadřuje záruku toho, že je tento produkt vyroben v souladu s odpovědným lesním hospodařením, šetrným k přírodě a domorodým obyvatelům. Jeho podobu znázorňuje obrázek č. 8.

Obrázek č. 8: Logo organizace FSC

Zdroj: fsc.org

FSC International

Historie

V roce 2014 oslavila organizace Forest Stewardship Council (FSC) 20. výročí svého vzniku, v roce 1994 byla totiž v Mexiku založena pod tímto názvem jako právnická osoba.

Ještě před tím, roku 1990 se v severoamerickém státě Kalifornie uskutečnilo setkání skupiny dřevozpracovatelů, obchodníků a zástupců sdružení ochraňující ekologická a lidská práva. Všichni účastníci se shodli na potřebě vybudování uceleného systému, jež by sjednotil pravidla nezbytná pro šetrné lesní hospodaření a na to navazující odpovědné produkce.

Dva roky na to se konala konference Organizace spojených národů zaměřená na životní prostředí a rozvoj, Summit Země (*the Earth Summit*), v Rio de Janeiru. I zde se diskutovalo o možnostech podpory a propojení činnosti mnoha nevládních organizací, které usilovaly o vytvoření nezávislého mezinárodního systému certifikace lesů.

Následovaly intenzivní diskuze, které pobíhaly v deseti různých státech světa a snažily se o dosažení podpory jednotného celosvětového certifikačního systému. Na toto pak plynule navázalo zakládající shromáždění organizace FSC, probíhající v kanadském Torontu, v roce 1993. Sekretariát FSC byl roku 1994 zřízen v mexickém městě Oaxaca a v roce 2003 přesídlil do německého Bonnu.

V roce 1994 také přichází na trh historicky první certifikovaný výrobek, dřevěná vařečka, která byla dostupná ve Velké Británii. První národní standardy FSC byly schváleny roku 1996 ve Švédsku.

Počet vydaných certifikátů, jak v oboru lesního hospodářství, tak ve zpracovatelském průmyslu dosáhl v roce 2011 již počtu 20 000 kusů. Valné hromady konané téhož roku v Malajsii se již zúčastnilo okolo 400 účastníků (FSC International, 2014).

Globální strategie

V roce 2007 sestavila *FSC International* svou globální strategii, ve které definuje hlavní cílové oblasti svého působení:

1. Neustálý pokrok v oblasti celosvětového odpovědného lesního hospodářství.
2. Zajištění spravedlivého přístupu k výhodám plynoucím z FSC systémů.
3. Zajištění integrity, důvěryhodnosti a transparentnosti systému FSC.
4. Vytvoření obchodní hodnoty pro výrobky z certifikovaných lesů.
5. Neustále posilovat celosvětovou síť ve smyslu předchozích čtyř cílů.

Vize a poslání organizace

Světové lesy naplňují sociální, ekologická a ekonomická práva a potřeby současné generace, aniž by docházelo k ohrožení práv a potřeb budoucích generací.

FSC považuje za své poslání podporovat ekologicky vhodné, sociálně přínosné a ekonomicky životaschopné obhospodařování světových lesů.

Ekologicky vhodné

Ekologicky vhodné lesní hospodaření zajistí, že těžba dřeva a produkce dřevěných a papírových výrobků nenaruší biologickou rozmanitost lesa, jeho produktivitu a ekologické procesy.

Společensky prospěšné

Společensky prospěšné lesní hospodaření pomáhá jak místní komunitě, tak celé společnosti, aby mohly společně dlouhodobě užívat všech možností a výhod, které lesy nabízejí, udržitelným a šetrným způsobem, zabezpečeným dlouhodobým odpovědným plánováním.

Ekonomicky životaschopné

Ekonomicky životaschopné obhospodařování lesů znamená, že veškeré lesní činnosti jsou strukturovány a řízeny tak, aby byly dostatečně ziskové a na druhou stranu, aby nedocházelo ke krátkodobým ziskům na úkor lesních zdrojů, ekosystémů nebo místních komunit.

Certifikace

Certifikačním procesem FSC se rozumí zevrubná kontrola toho, zda je způsob hospodaření v konkrétním lese v souladu s mezinárodním standardem FSC a samozřejmě, zda odpovídá požadavkům národního standardu FSC akreditovaného v dané zemi.

Organizace *Forest Stewardship Council* sama certifikaci neprovádí, ale zplnomocňuje společnosti po celém světě, které se certifikací zabývají, a které mají své zástupce v jednotlivých členských zemích FSC.

Přední světovou certifikační společností, která podporuje aktivity FSC a dlouhodobě s FSC spolupracuje, je organizace *The Rainforest Alliance*, která se věnuje mimo jiné certifikaci odpovědného lesního hospodaření. Působila již ve více než 70 zemích světa,

ve všech typech lesů, v podnicích různých velikostí i u domorodých obyvatel. Běžně se tak na výrobcích můžeme setkat s logem *The Rainforest Alliance*, které zachycuje obrázek č. 9.

Obrázek č. 9: Logo *The Rainforest Alliance*

Zdroj: <http://www.rainforest-alliance.org/marketing/marks/certified>

Existují tři typy certifikace:

- **Certifikace lesního hospodářství**, která se uděluje lesním hospodářům nebo vlastníkům, jejichž postupy řízení splňují požadavky FSC principů a kritérií.
- **Certifikace zpracovatelského řetězce** (*Chain of Custody*), která se vztahuje na výrobce, zpracovatele a obchodníky. Ověřuje FSC certifikovaný materiál a výrobky napříč celým výrobním řetězcem. FSC certifikáty zpracovatelského řetězce se udělují podle původu lesních produktů, fází výroby a následného způsobu šíření výrobků směrem ke konečnému zákazníkovi. Neustálá kontrola souladu všech požadavků stanovených FSC zaručuje, že materiály i hotové výrobky s označením FSC pocházejí z odpovědných zdrojů.
- **Kontrolované dřevo**, tento certifikát je navržen tak, aby umožnil organizacím vyhnout se dřevu, které je považováno za nepřijatelné. FSC kontrolované dřevo smí být využito pouze spolu s FSC certifikovaným dřevem a výsledný produkt je potom označen značkou FSC Mix. Za kontrolované dřevo, může být označeno jen takové dřevo, které nepochází z nelegální těžby, z těžby, která by odporovala tradičním a lidským právům, z lesů vysoké ochranné hodnoty, z plantáží nebo z lesů, kde jsou vysazeny geneticky modifikované stromy.

1. Certifikace hospodaření v lesích

Certifikace lesů systémem FSC spočívá v pravidelných inspekcích – auditech – lesního hospodaření na konkrétním lesním majetku, a to jak pomocí terénních šetření, pohovorů s lesními hospodáři i lesními dělníky, tak pomocí prověřování písemných dokumentů. Jak již bylo uvedeno, audit může provádět pouze nezávislá a důvěryhodná certifikační firma, která získala akreditaci k provádění certifikace lesních majetků od Akreditační jednotky FSC. Akreditační jednotka FSC má právo a povinnost pravidelně kontrolovat činnost akreditovaných certifikačních firem, případně i akreditaci odebrat, avšak není oprávněna vydávat ani odebírat vlastní certifikáty.

Audit probíhá na základě písemné smlouvy mezi vlastníkem lesa, který o certifikaci žádá, a akreditovanou certifikační firmou.

Poté, co vlastník lesa kontaktuje příslušnou certifikační firmu a vyřídí příslušnou dokumentaci, musí vyhodnotit, na základě získaných informací, standardů a kontrolních seznamů, zda celý způsob hospodaření odpovídá kladeným požadavkům. V případě, že se pro certifikaci rozhodne, zašle certifikační firmě vyplněnou přihlášku a dotazník, na jehož základě vypočte auditor přibližnou cenu za provedení auditů.

Pokud mají lesní majetky výměru větší než 10 000 hektarů, je nezbytné provést předběžný audit, při kterém si auditor udělá představu o daných konkrétních přírodních podmínkách, způsobech a intenzitě zdejšího hospodaření. Po ukončení předběžného auditu inspektor sepíše zprávu, ve které shrne výsledky a podmínky pro provedení vlastního auditu. Po provedení předběžného auditu není vlastník lesa povinen pokračovat v provádění plného auditu.

Před uskutečněním vlastního auditu je třeba shromáždit co nejvíce potřebných informací. Následný několikadenní audit začíná inspekční tým úvodním setkáním. Tento tým musejí tvořit odborníci na lesnictví, ekologii, daný region a platnou legislativu. Inspektoři provádějí kontrolu jak veškerých písemných záznamů, tak přímo v terénu ověřují dodržování zákonů, předpisů a indikátorů standardu FSC. Důležitou součástí auditu může být setkání s místními zájmovými skupinami, jako například zástupci místní samosprávy či odbornými školami a výzkumnými pracovišti. Inspekční tým musí na základě tohoto šetření posoudit každý jednotlivý bod standardu FSC a jednotlivě je ohodnotit pomocí bodové stupnice.

Po provedení vlastního auditu sestaví hlavní inspektor podrobnou zprávu popisující výsledky návštěvy. K této zprávě se může vyjádřit i žadatel o certifikát. Zpráva je zároveň zaslána nejméně dvěma nezávislým lesnickým expertům, kteří překontrolují její odbornou správnost.

V případě, že nebyly nalezeny žádné nedostatky, bude vydán certifikát okamžitě. Byly-li nalezeny pouze menší nedostatky, může být certifikát vydán s tím, že se žadatel písemně zaváže k důslednému splnění přesně specifikovaných nápravných opatření v určeném čase. Při zjištění větších nedostatků je třeba nejprve splnit nápravná opatření. Pokud se tak stane do 12 měsíců, bývá obvykle vydán certifikát bez nutnosti provádět znovu celý vlastní audit.

Certifikace je vydávána obvykle na dobu 5 let, ovšem za podmínky každoročního úspěšného monitoringu.

2. *Certifikace dřezpracujících podniků ve spotřebitelském řetězci*

U podniků ve spotřebitelském řetězci je certifikace vyžadována pro každou fázi výroby produktu ze dřeva, od pily přes obchodníky se dřevem a dřezpracující podniky vyrábějící polotovary až k producentovi finálního výrobku. Každá fáze výroby musí být kontrolována a certifikována. Držitelem certifikátu tedy nemusí být pouze prodejce, který dobře značený a nejlépe originálně balený výrobek pouze prodává konečnému spotřebiteli. Zjednodušené schéma tohoto procesu znázorňuje obrázek č. 10.

Obrázek č. 10: Zjednodušené schéma certifikace ve spotřebitelském řetězci

Zdroj: <http://elearning.czechfsc.cz/mod/book/view.php?id=21&chapterid=33>

Postup certifikace je z hlediska jednotlivých po sobě jdoucích kroků velmi podobný certifikaci lesů. Předběžný audit není povinným krokem, je však vhodný při první certifikaci u větších podniků, zejména vyrábí-li se souběžně výrobky z certifikovaného i necertifikovaného dřeva. Vlastní audit není tak rozsáhlý a časově náročný. Inspekční tým je tvořen obvykle jedním, maximálně dvěma inspektory (u velkých podniků).

Standard pro dřevozpracující podniky ve spotřebitelském řetězci se zaměřuje především na odlišení výrobků z certifikovaného a necertifikovaného dřeva.

Při auditu se zjišťuje, zda výrobní a řídicí systém podniku umožňuje, aby certifikovaná surovina prokazatelně prošla odděleným výrobním procesem od začátku až do konce či jak jsou zachovány a dokladovány podíly certifikované a necertifikované hmoty. Při auditu se také kontroluje správnost a nezaměnitelné označování finálních produktů logem a ochrannou známkou FSC.

Podnik může požádat o certifikaci a dostat certifikát dokonce i v případě, že ještě nezpracovává žádné certifikované dřevo. V tomto případě je však nutné provést monitoring bezprostředně po získání první dodávky certifikované suroviny.

System "menších a větších nedostatků" a jejich korigování pomocí nápravných opatření je zcela shodný s certifikací lesních majetků. Taktéž způsob provádění auditu na základě písemné smlouvy s akreditovanou certifikační firmou i způsob placení je stejný jako u certifikace lesů, stejně jako provádění každoročních, případně i namátkových monitorovacích návštěv.

Pro žadatele může být výhodné nechat si současně s certifikací FSC provést u stejného auditora i certifikaci Environmentálního manažerského systému (EMS, EMAS nebo ISO řady 14 000), neboť tyto systémy se s certifikací FSC z velké části překrývají a obsahují některé shodné prvky (FSC ČR, Certifikace krok za krokem).

Označení

Při vydání certifikátu je firmě nebo lesnímu majetku přidělen nezaměnitelný registrační kód skládající se ze zkratky certifikační firmy, typu certifikátu (FM pro lesní majetky a C-O-C pro podniky ve spotřebitelském řetězci) a čtyřmístného pořadového čísla. Certifikát opravňuje držitele k používání jména *Forest Stewardship Council*, zkratky FSC a loga se zkratkou FSC v souladu s podmínkami pro jejich použití. Držitel certifikátu je oprávněn používat logo a chráněný název na všech produktech, které jsou vyrobeny ze suroviny pocházející z certifikovaných lesních majetků. Jednotlivá loga, která se na výrobcích vyskytují, zachycují obrázky č. 11, 12 a 13.

Obrázek č. 11: Logo FSC 100%

Zdroj: <https://ca.fsc.org/on-product-labels.215.htm>

Logo FSC 100 % označuje takové produkty, které obsahují 100% čistého materiálu pocházejícího z FSC certifikovaných stromů.

Obrázek č. 12: Logo FSC MIX

Zdroj: <https://ca.fsc.org/on-product-labels.215.htm>

Logo FSC MIX označuje produkty, při jejichž výrobě byla použita kombinace čistého FSC vlákna a/nebo recyklovaného či kontrolovaného materiálu.

Obrázek č. 13: Logo FSC RECYCLED

Zdroj: <https://ca.fsc.org/on-product-labels.215.htm>

Logo FSC RECYCLED bylo zavedeno, aby upozornilo na důležitou úlohu, kterou hraje recyklace papíru a dřeva při ochraně světových lesů. Označuje takové výrobky, které jsou vyrobeny ze 100% recyklovaného materiálu. Takto označené výrobky musí být ověřeny nezávislým certifikačním orgánem. Ten kontroluje, že použitý materiál obsahuje minimálně z 85 % dřevo nebo dřevěná vlákna, pocházející z výrobku na konci životního cyklu. U zbývajících materiálu musí být ověřena skutečnost, že se jedná o spotřebitelský odpad. Značka FSC RECYCLED tedy není zárukou toho, že použité

dřevo pochází nutně z FSC certifikovaného lesa. Velmi často se s tímto logem můžeme setkat u papírových produktů (FSC United Kingdom, FSC Recycled Factsheet).

Držení FSC certifikátu je pro vlastníky lesů prestižní záležitostí, dokládá, že s lesem nakládají správně, jak po stránce environmentální, tak i ekonomické a sociální. Konečnému zákazníkovi tento certifikát zaručuje, že jím zakoupený dřevěný materiál, dřevěný či papírový výrobek pocházejí z šetrně obhospodařovaných lesů.

Standardy

Standard lesního hospodaření je normativní dokument, jehož podmínky musí splnit vlastník lesa, aby mohl získat certifikát FSC.

Všechny standardy a politiky FSC byly sestaveny speciální pracovní skupinou *FSC International* sídlící, stejně jako centrála této organizace, v německém Bonnu. Pozměňovací návrhy mohou pocházet od jakékoliv ze zúčastněných stran. Inovace stávajících standardů i návrhy nových opatření často pramení také ze zasedání valné hromady. Všechny zainteresované skupiny jsou nejdříve vyzvány, aby se k návrhům vyjádřily ještě před tím, než jsou tyto předloženy představenstvu, které vznesne konečné rozhodnutí.

Principy

Jedná se o základní pravidla stanovená organizací FSC pro lesní hospodaření. Deset mezinárodních principů FSC uvádějí následující:

1. Princip: *Dodržování zákonů a principů FSC*

Lesní hospodáři musejí dodržovat veškerou platnou národní a mezinárodní legislativu a úmluvy, včetně principů a kritérií stanovených organizací FSC.

2. Princip: *Vlastnická a uživatelská práva a povinnosti*

Veškerá práva vyplývající z vlastnictví a užívání lesa musí být smluvně podložena v souladu s právními předpisy.

3. Princip: *Práva domorodých obyvatel*

Zákonná i zvyková práva domorodých obyvatel musejí být plně respektována. Využívání lesa k hospodářským účelům nesmí narušovat vlastnictví, užívání a obhospodařování půdy vlastněné domorodým obyvatelstvem.

4. Princip: *Vztahy k místnímu obyvatelstvu a práva zaměstnanců*
Je třeba, aby podniky lesního hospodaření neustále usilovaly o udržení nebo zvyšování sociálního a ekonomického blahobytu lesních dělníků a místních obyvatel.
5. Princip: *Užitky z lesa*
Nesmí docházet k plýtvání jakýchkoliv lesních produktů či funkcí, naopak je třeba zajistit jejich účelné využití, tak aby obhospodařovaný les ekonomicky, environmentálně a sociálně životaschopný a prospěšný.
6. Princip: *Vliv na životní prostředí*
Lesní hospodaření nesmí narušit přirozenou biologickou skladbu lesa, stejně tak jako nesmí ohrozit původní ekosystémy a přirozené funkce lesa.
7. Princip: *Hospodářský plán*
Musí být vypracován písemný dokument, který jasně stanoví dlouhodobé cíle lesního hospodaření, včetně vhodných postupů vedoucích k jejich dosažení.
8. Princip: *Monitoring a hodnocení*
S ohledem na rozsah a intenzitu lesního hospodaření musí být prováděna pravidelná kontrola, jejímž výstupem bude hodnocení celkového stavu lesa a případných environmentálních či sociálních dopadů na něm.
9. Princip: *Zachování lesů s vysokou ochrannářskou hodnotou*
Při hospodářských zásazích v lesích s vysokou ochrannářskou hodnotou je třeba vždy pečlivě zvážit možné dopady této činnosti. Charakteristické znaky, kterými jsou tyto lesy jedinečné, musejí být zachovávány nebo dále rozvíjeny.
10. Princip: *Plantáže*
Nakládání s plantážemi musí vycházet z principů 1 až 9 a jejich kritérií. Je třeba dbát na to, že ačkoliv mohou plantáže přinášet sociální a ekonomický užitek, vždy by měly být pouze doplňkovou součástí přirozeného lesního celku.

Jednotlivé principy jsou dále rozvedeny do kritérií. Kritérium je prostředek sloužící k posouzení, byl-li splněn princip lesního hospodaření. Indikátor je kvantitativní proměnná, která poskytuje prostředky k posouzení, zda je stav jednotky lesního hospodaření v souladu s požadavky kladenými kritériem FSC. Indikátory tudíž definují podmínky odpovědného lesního hospodaření na úrovni jednotky lesního hospodaření a jsou primárním východiskem pro audit lesního majetku.

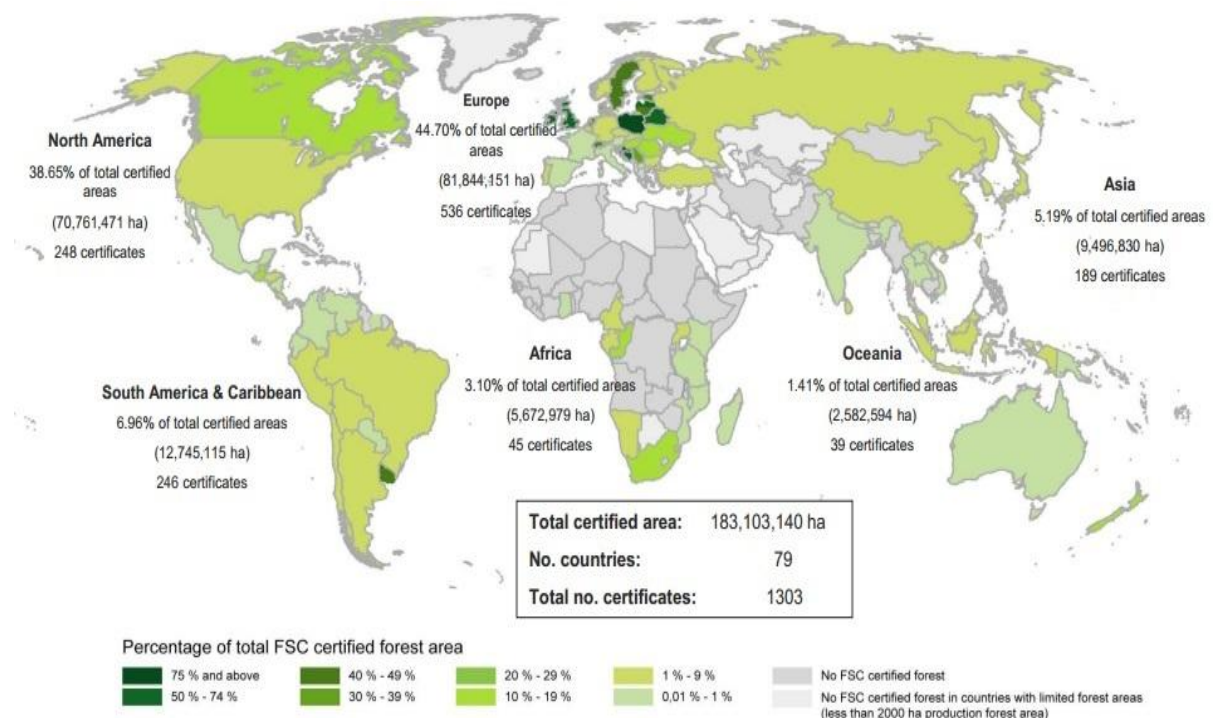
FSC principy a kritéria stanoví mezinárodně platné požadavky pro dosažení certifikace FSC. Nicméně každý mezinárodní standard je třeba upravit na regionální nebo národní úrovni tak, aby odrážel různé právní, sociální a geografické podmínky lesů v různých specifických částech světa.

Národní standardy FSC vznikají pod dohledem *FSC International*, tak aby neodporovaly již platným celosvětově platným normám. Vlastní, již schválené FSC standardy, mají tyto země: Bolívie, Brazílie, Kamerun, Kanada, Středoafriická republika, Republika Kongo, Chile, Kolumbie, Česká republika, Dánsko, Finsko, Gabon, Německo, Ghana, Indonésie, Irsko, Kosovo, Lucembursko, Mexiko, Nizozemsko, Nový Zéland, Papua Nová Guinea, Peru, Polsko, Portugalsko, Rusko, Španělsko, Švédsko, Spojené Království a Spojené státy americké.

Úplné znění každého standardu je dostupné na webových stránkách národních organizací FSC.

Certifikovaná území

Obrázek č. 14: Celková plocha FSC certifikovaných lesů (2014)

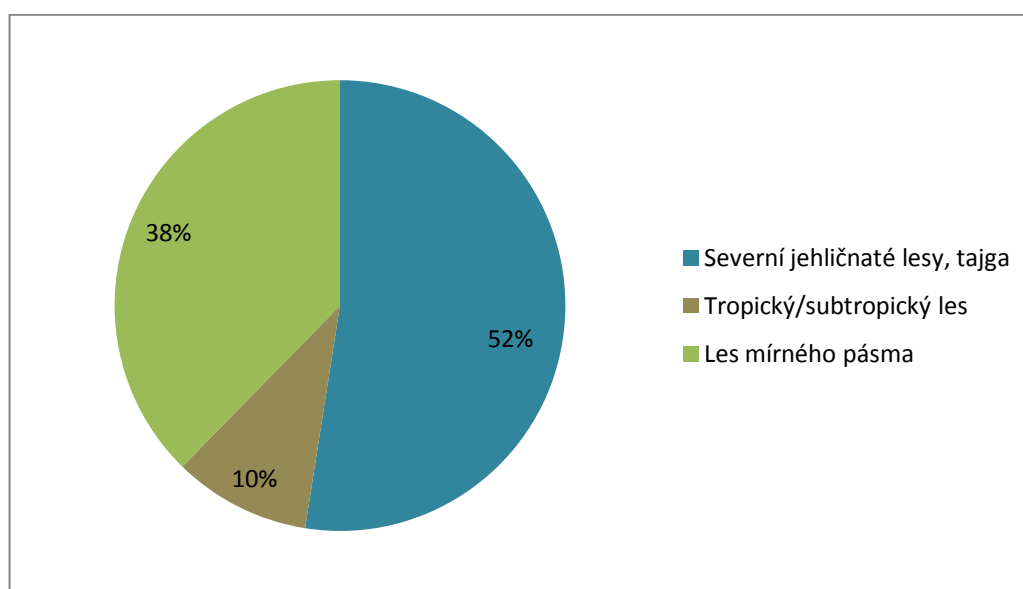
Zdroj: <https://ic.fsc.org/preview.facts-and-figures-november-2014.a-3810.pdf>

Jak je patrné z obrázku č. 14, k listopadu 2014 bylo tedy do systému FSC certifikace celkem zapojeno 79 států, z nichž celkem 1 303 subjektů bylo držiteli tohoto certifikátu, a souhrnná certifikovaná plocha dosahovala 183 103 140 ha.

Pokud srovnáme jednotlivé kontinenty podle výměry zalesněných certifikovaných ploch, nejvýznamnější je Evropa s více než 80 miliony hektary. Následuje Severní Amerika, kde se certifikované lesy rozkládají na rozloze více než 70 milionu hektarů. Menší podíl pak má Latinská Amerika (12,7 milionu ha), Asie (téměř 9,5 milionu ha), Afrika (5,7 milionu ha) a Oceánie (skoro 2,6 milionu ha).

Ve zpracovatelském řetězci bylo k tomuto datu celkem vydáno 28 248 platných certifikátů, ve 112 světových zemích (Global FSC certificates: Type and distribution, 2014).

Obrázek č. 15: FSC certifikovaná plocha podle typu biomu (2014)

Zdroj: <https://ic.fsc.org/preview.facts-and-figures-november-2014.a-3810.pdf>, vlastní zpracování

Výše uvedený obrázek č. 15 nahlíží na FSC certifikovanou plochu z hlediska světových biomů. Nejvíce certifikovaných lesů náleží mezi severní jehličnaté lesy a tajgy. Následují lesy mírného pásma, tropické a subtropické lesy jsou zastoupeny jen necelými 10 %.

FSC ČR

FSC ČR, o. s. (dříve nazývána Pracovní skupina pro certifikaci lesů FSC v ČR) působí v České republice jako nevládní nezisková organizace. Sídlí v Brně.

Mezi činnosti této národní iniciativy *Forest Stewardship Council* patří:

- Podpora přírodě blízkého lesního hospodaření formou certifikace lesních pozemků a podniků ve zpracovatelském řetězci dřeva.
- Propagace dřevěných a papírových výrobků s logem FSC.
- Kontrola a aktualizace Českého standardu FSC, který tato organizace vytvořila pro specifické přírodní a sociálně ekonomické podmínky České republiky.
- Monitoring certifikačního postupu na území České republiky.
- Zvyšování povědomí o aktivitách organizace a značce FSC formou magazínu Dobré dřevo, informačních materiálů a knih o šetrném lesním hospodaření.
- Poradenský servis pro lesní a dřevozpracující podniky, obchodníky i širokou veřejnost.

Český standard FSC

Zdrojem Českého standardu FSC jsou mezinárodně platné normativní dokumenty organizace *Forest Stewardship Council*. Je vytvořený a průběžně aktualizovaný Pracovní skupinou pro certifikaci lesů FSC v ČR, která vlastní výhradní akreditaci ze strany Akreditační jednotky FSC.

Český standard FSC se vztahuje na všechny druhy lesů na území České republiky. Výjimku mohou tvořit jen tzv. „malé lesy“, za které jsou považované lesní majetky s rozlohou menší než 500 hektarů. Na tyto se určitá část standardu nevztahuje. Naopak za „velmi velké lesy“ jsou považovány zalesněné plochy rozkládající se na ploše větší než 10 000 hektarů.

Lesy, které jsou obhospodařovány v souladu s Českým standardem FSC se musejí svou druhovou skladbou, věkovou strukturou a prostorovým uspořádáním co nejvíce přibližovat přirozené struktuře přírodních lesních porostů, typické pro dané území.

Práce na vytváření Českého standardu FSC se započaly v únoru 2001. Roku 2002 byla přijata valnou hromadou jeho první verze, která byla následně dále revidována, jak standardizační komisí FSC ČR, tak pomocí připomínek odborné veřejnosti, a harmonizována s akreditovanými standardy ostatních evropských zemí. Po testování tohoto normativního aktu v terénu a po zapracování veškerých podmětných připomínek byla finální verze Českého standardu FSC přijata 5. valnou hromadou FSC ČR, dne 29. září v České Třebové. Nezbytná akreditace ze strany *FSC Accreditation Services International GmbH* se uskutečnila 30. srpna 2006 a tímto aktem vstoupil Český standard FSC v platnost.

Český standard FSC vychází, stejně jako ostatní národní FSC standardy, z deseti principů a padesáti šesti kritérií lesního hospodaření, sestavených organizací FSC.

Na celý dokument je třeba nahlížet jako na jeden celek, pořadí principů a kritérií neurčuje jejich důležitost. Český standard FSC pouze doplňuje platné národní i mezinárodní legislativní akty, podporující šetrné lesní hospodaření, nenahrazuje je.

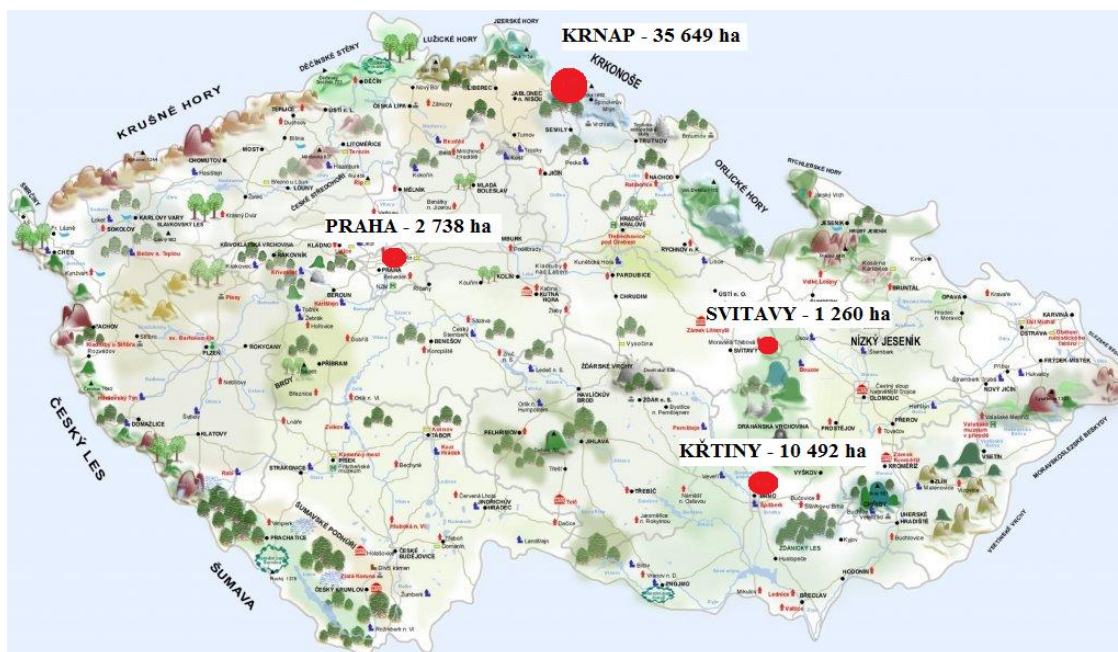
Zatím poslední změna českého standardu proběhla v prosinci 2014, konkrétně na jedenácté valné hromadě FSC ČR, kde došlo ke schválení nového znění revidovaného Českého standardu FSC lesního hospodaření. Cílem této nové verze je především zpřístupnění systému FSC majitelům a správcům lesů, stejně tak dřevozpracovatelům, kteří se potýkají s nedostatkem české FSC suroviny a musejí ji dovážet ze zahraničí.

Český standard se tímto více přibližuje mezinárodnímu lesnickému standardu. Upravuje některé indikátory týkající se především vlivu lesního hospodaření na životní prostředí. Konkrétně se jedná o postupné navyšování podílu listnatých stromů při obnově lesních porostů nebo o úpravu podmínek použití holosečí, které se mohou vytvářet pouze v odůvodněných případech (Lesní certifikace FSC, Valná hromada FSC ČR potvrdila nový lesní standard FSC).

Držitelé FSC certifikátu v České republice

V roce 2010 vlastnilo FSC certifikát v České republice celkem pět lesních pozemků. Jediným zástupcem státních lesů byl lesní hospodářský celek Žehrov, který spadá pod správu Lesů ČR, s. p. Certifikát byl tomuto subjektu, který čítal více než 2000 ha lesní plochy, vydán v červenci 2008, v březnu 2011 však byla jeho účast na certifikaci FSC ukončena. (Forest Stewardship Council, International Center).

Obrázek č. 16: Certifikáty FSC lesního hospodaření (2013)

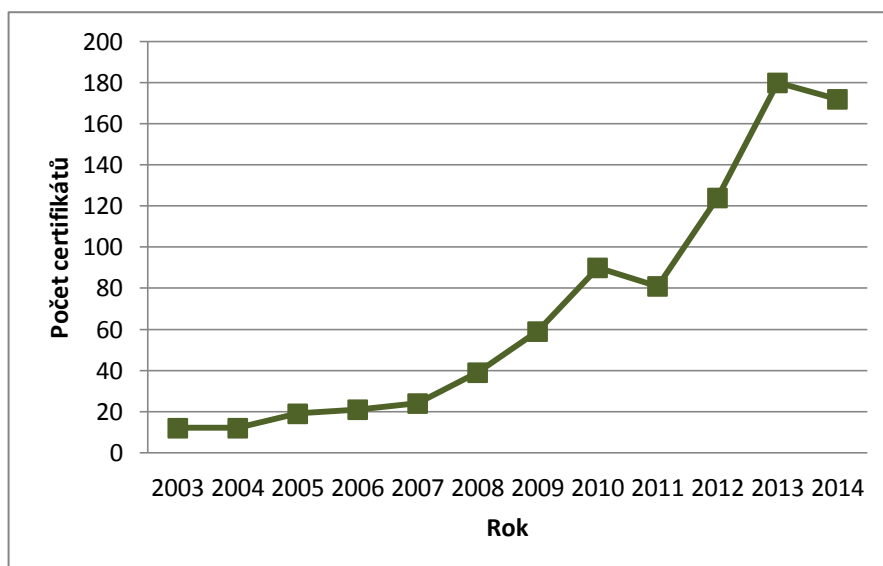

Zdroj: <http://media1.webgarden.cz/images/media1:510379fd3ad7c.jpg/mapa.jpg>, vlastní zpracování

Jak znázorňuje obrázek č. 16, certifikát FSC vlastnili v roce 2013 tyto lesní majetky: Mendelova zemědělská a lesní univerzita v Brně, Školní lesní podnik Masarykův les Křtiny (certifikovaná plocha 10 492 ha), magistrát Hlavního města Prahy (certifikovaná plocha 2 738 ha), Správa Krkonošského národního parku (certifikovaná plocha 35 649 ha) a nestátní lesy Svitavsko (certifikovaná plocha 1 260 ha). Celkem tedy bylo na území České republiky k 15. lednu 2013 certifikováno celkem 50 184 ha lesní půdy (Lesní certifikace FSC, 2013).

Podle posledních údajů zveřejněných v *FSC International* v listopadu 2014, jsou v České republice certifikovány v současnosti lesní pozemky o rozloze 49 637 ha (Global FSC certificates: Type and distribution, 2014). Jedná se tedy znovu o meziroční pokles, takto certifikovaných lesů u nás.

Obrázek č. 17: Vývoj počtu C-o-C certifikovaných subjektů v ČR

Zdroj: Analýza zastoupení FSC výrobků u českých prodejců, <https://ic.fsc.org/facts-figures.839.htm>, vlastní zpracování

Jak ukazuje obrázek č. 17, který zobrazuje vývoj počtu FSC certifikovaných subjektů ve zpracovatelském řetězci do roku 2014, meziroční nárůst takto certifikovaných firem se neustále zvyšoval. Podle údajů zveřejněných na oficiálních stránkách FSC ČR mělo platný FSC C-o-C certifikát k 15. lednu 2013 celkem 180 firem (Lesní certifikace FSC, 2013).

Nejnovější údaje zveřejněné v listopadu 2014 *FSC International* ukazují, že držitelé tohoto certifikátu bylo k tomuto datu 172 českých subjektů (Global FSC certificates: Type and distribution, 2014). Nárůst FSC C-o-C certifikátů je tedy u nás za posledních deset let opravdu značný.

2.3.2 PEFC - The Programme for the Endorsement of Forest Certification

PEFC je mezinárodní, neziskovou, nevládní organizací, která si klade za cíl podporu udržitelného lesního hospodaření. Sídlí ve švýcarské Ženevě.

Hlavním cílem této organizace je ochrana světových lesů, zachování jejich biologické rozmanitosti a podpora komunit a rodin, jejichž životy jsou s lesem úzce spjaty. Jako svou vizi PEFC označuje svět, který je obhospodařován udržitelným způsobem, což se snaží podpořit také větší důvěrou společnosti v odpovědné lesní hospodaření.

Za tímto účelem vytvořila organizace PEFC mechanismus, který umožňuje nezávislý vývoj národních standardů odpovídajících politické, ekonomické, sociální, ekologické a kulturní situaci jednotlivých zemí, při dodržování mezinárodně platných požadavků.

Podobu loga PEFC zachycuje obrázek č. 18.

Obrázek č. 18: Logo PEFC

Zdroj: www.pefc.org

PEFC International

Podle oficiálních webových stránek *PEFC International* mají dvě třetiny ze všech světových certifikovaných lesů právě certifikát PEFC, což by mělo být více než 250 milionu hektarů lesní půdy. Ve zpracovatelském řetězci dosáhlo na tento certifikát více než 16 000 organizací. Organizace PEFC se mimo jiné zaměřuje na menší lesní plochy v soukromém vlastnictví, celkem už je certifikováno více než 750 000 majitelů lesů. Díky těmto údajům tvoří PEFC světově nejrozsáhlejší lesní certifikační systém.

PEFC je zastřešující organizací, která podporuje národní lesní certifikační systémy. Na národní úrovni se tak vyvíjejí standardy, které musí splňovat požadavky *PEFC International*.

Historie

Organizace PEFC byla založena roku 1999, jak v návaznosti na již zmiňovaný Summit Země, tak v reakci na specifické požadavky malých a rodinných vlastníků lesů. U jejího zrodu stálo 11 států (včetně České republiky). První národní systémy byly vytvořeny již v roce 2000 ve Finsku, Švédsku, Norsku, Německu a Rakousku, kde tak mohli první vlastníci lesů certifikovat své odpovědné postupy při správě lesů. V následujícím roce vyústila snaha o lepší začlenění sociálních otázek do aktivit této organizace tím,

že se PEFC zavázala dodržovat všechny základní úmluvy Mezinárodní organizace práce v lesním hospodaření.

V roce 2004 vznikly první vnitrostátní PEFC systémy mimo evropské území, konkrétně v Austrálii a Chile. Díky schválení kanadského standardu v roce 2005, se PEFC stala největším světovým systémem certifikace lesů s více než 100 milionů hektarů certifikované lesní plochy. Hned roku 2007 dosáhla takto certifikovaná plocha dvojnásobné hodnoty. Mezi první tropické země, které se k tomuto systému připojily, patří Gabon (také jako první africký stát) a o pár měsíců později také Malajsie. V roce 2011 se připojila také Čína, za nějaký čas ji následovala i Indonésie a Japonsko. Zatím poslední členskou zemí se stal Nový Zéland, který se připojil v roce 2015. PEFC se také roku 2013 stala první mezinárodní organizací svého druhu, která sjednotila své C-o-C standardy s nařízením EU o dřevě (PEFC International, History).

Globální strategie, vize a principy

Jako svoji vizi označuje PEFC „svět, ve kterém lidé spravují lesy udržitelným způsobem“ Proto je posláním této organizace „učinit udržitelné hospodaření v lesích více důvěryhodné pro společnost.“ Aby se toto skutečně podařilo realizovat, stanovila si PEFC sedm základních hodnot, kterými se řídí:

1. Respektování všech lesnických vlastnických struktur a sociálních, kulturních, environmentálních a ekonomických hodnot, které poskytují.
2. Respektování práv obyvatel, jejichž život je spojený s lesy.
3. Víra ve spolupráci, otevřenost a transparentnost.
4. Dodržování platných principů.
5. Víra ve svobodný a spravedlivý systém trhu.
6. Víra v aktivní účast všech zainteresovaných stran.
7. Závazek k dokonalosti a neustálému zlepšování.

Certifikace

Certifikace udržitelného hospodaření v lesích podle PEFC je možná pouze v zemích, které mají schválené PEFC národní certifikační systémy. Postup pro získání certifikace se pak může v každé jednotlivé zemi trochu lišit. Proto je vždy třeba se seznámit s možnostmi a požadavky dané země. Pokud se lesní hospodář domnívá, že spravuje svůj les udržitelným způsobem a že jeho manažerské postupy odpovídají podmínkám PEFC, může kontaktovat PEFC centrálu ve své zemi, která mu zprostředkuje posouzení

ze strany nezávislého certifikačního orgánu. Vlastní audit zahrnuje terénní návštěvy vybraných lesních lokalit, rozbor příslušné dokumentace a rozhovory se zaměstnanci. Pokud jsou nalezeny nějaké neshody, je dána lhůta na jejich odstranění. V opačném případě může rovnou dojít k vydání certifikátu udržitelného lesního hospodaření, který se obvykle vydává na dobu tří let. Certifikované lesy se každý rok musí znovu podrobovat auditu, který ověřuje, že způsob hospodaření je i nadále v souladu s požadavky PEFC. Po uplynutí doby platnosti certifikátu, je nutné znovu provést kompletní certifikační audit (PEFC International, Get PEFC Certified).

Označení

Skutečnost, že daný produkt pochází z PEFC certifikovaného lesa dokládá značka PEFC, jejíž užití se musí řídit danými pravidly. Existují tři druhy označení, z nichž dva se vyskytují přímo na výrobcích a jeden například na informačních materiálech. Znázorňují je obrázky č. 19, 20 a 21.

Obrázek č. 19 : Logo PEFC Certified

Zdroj: <http://www.pefccanada.org/custody.htm>

Minimálně 70% podíl materiálu použitého na výrobu produktů označených značkou PEFC Certified pochází z lesů s PEFC certifikací nebo z kontrolovaných lesů.

Obrázek č. 20: Logo PEFC Recycled

Zdroj: <http://www.pefccanada.org/custody.htm>

Nejméně 70% materiálu použitého na výrobu takto označených produktů pochází z PEFC recyklovaných zdrojů.

Obrázek č. 21: Logo PEFC Promoting sustainable forest management

Zdroj: <http://www.kauri.be/459/Members/242/pefc-belgium>

Toto logo je navrženo pro vzdělávací a informační potřeby, které souvisejí s podporou udržitelného způsobu lesního hospodaření PEFC certifikace.

Standardy

PEFC je zastřešující organizací, která schvaluje národní lesní certifikační systémy, které si samy vyvíjejí vlastní standardy v souladu s PEFC požadavky. Tento přístup poskytuje vnitrostátním systémům velký stupeň nezávislosti a umožňuje vytváření norem na míru specifickým místním podmínkám.

Obecné požadavky

Normy udržitelného lesního hospodaření na národní či regionální úrovni musí splňovat následující body:

- Zahrnovat požadavky na řízení a výkon, které jsou aplikovatelné pro danou konkrétní jednotku lesního hospodaření.
- Nastavená pravidla musí být jasná, objektivní a kontrolovatelná.
- Vztahovat se na činnosti všech subjektů působících na vymezené ploše lesa, které mají měřitelný vliv na dosažení shody s požadavky.
- Požadovat uchovávání záznamů, které poskytují potřebné informace o souladu se standardy lesního hospodářství.

Kritéria

Obecné požadavky na normy odpovědného lesního hospodaření rozvádí sedm kritérií, které se dále člení na jednotlivé podbody, které kritéria podrobněji vysvětlují (PEFC Council, 2010).

1. Zachování, udržování a vhodné zlepšování lesních zdrojů a přínosu z hlediska globálního uhlíkového cyklu.
2. Péče o zdraví a vitalitu lesních ekosystémů.
3. Údržba a podpora produkčních funkcí lesa.
4. Údržba, zachování a vhodné zlepšování biologické rozmanitosti v lesních ekosystémech.
5. Údržba, zachování a vhodné zlepšování ochranných funkcí lesního hospodaření (hlavně v souvislosti s vodou a půdou).
6. Podpora ostatních socio-ekonomických funkcí a podmínek.
7. Shoda s platnými legislativními předpisy.

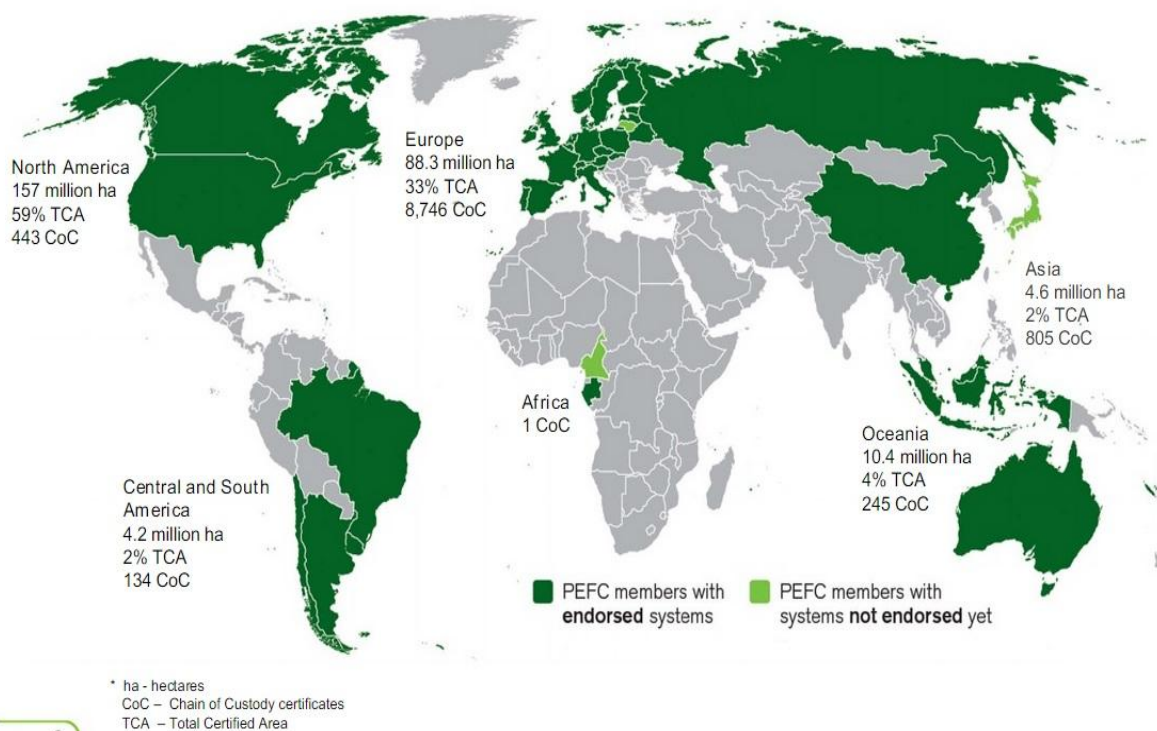
Získání certifikace PEFC pro udržitelné lesní hospodaření dokazuje, že manažerské postupy splňují požadavky nezbytné pro trvale udržitelnou správu lesů, to znamená, že:

- biodiverzita lesních ekosystémů zůstává zachována nebo je zvýšena,
- rozsah všech funkcí lesa zůstává zachován, lesy poskytují udržitelným způsobem potravu, biomasu a dříví,
- lesy jsou klíčovou součástí koloběhu vody, zachycují oxid uhličitý, zabraňují erozi půdy, poskytují stanoviště a přístřeší pro lidi a volně žijící živočichy, stejně jako nabízejí duchovní a rekreační využití,

- chemické látky jsou nahrazeny jejich přírodními alternativami, nebo je jejich užití alespoň minimalizováno,
- práva a pracovní podmínky zaměstnanců v lesích jsou chráněny a dodržovány, doporučuje se především zaměstnávání místních obyvatel,
- práva domorodých národů jsou respektována,
- veškeré činnosti jsou prováděny v souladu s právem a podle osvědčených postupů.

Certifikovaná území

Obrázek č. 22: Certifikáty PEFC ve světě k listopadu 2014

Zdroj: <http://www.pefc.org/about-pefc/who-we-are/facts-a-figures>

Podle údajů platných k listopadu 2014 se celková PEFC certifikovaná plocha lesů rozkládala na 264 849 221 hektarech. Vzhledem k celkové certifikované ploše je organizace PEFC nejvíce zastoupena v Severní Americe, kde tyto lesy dohromady čítají více než 157 milionu hektarů. 59 % všech PEFC certifikátů bylo tedy vydáno právě zde. Následuje Evropa, kde se nachází 33 % z celkového objemu certifikovaných lesů, tzn. více jak 88 milionu hektarů. Tyto údaje jsou názorně ilustrovány obrázkem č. 22.

Následuje Oceánie (více než 10 milionu ha), Asie (4,6 milionu ha) a Latinská Amerika (4,1 milionu ha)

Platný PEFC certifikát C-o-C zpracovatelského řetězce vlastní k listopadu 2014 celosvětově 10 374 subjektů (PEFC - Facts & Figures, 2014).

PEFC Česká republika

PEFC Česká republika je profesním dobrovolným a nezávislým sdružením právnických osob s působností na území České republiky, které lesní pozemky vlastní nebo je hospodářsky využívají nebo využívají produkty z lesních pozemků přímo nebo nepřímo nebo se jimi zabývají jinak.

Cílem PEFC Česká republika je:

- Podpora trvale udržitelného hospodaření v lesích
- Podpora spotřeby dřeva jako ekologicky obnovitelného zdroje a výrobků ze dřeva
- Ochrana přírody a trvale udržitelného rozvoje společnosti prostřednictvím realizace Českého systému certifikace lesů.

Český systém certifikace lesů - CFCS

V České republice je prováděna PEFC certifikace prostřednictvím Českého systému certifikace lesů, což je národní nezávislý systém platný na našem území. Jeho správu, tj. schvalování a revizi standardů a prezentaci systému zajišťuje PEFC ČR. Český systém certifikace lesů byl uznán Radou PEFC v červnu roku 2001. Skládá se z řady technických norem, které podléhají průběžné aktualizaci, tak aby byly v souladu s mezinárodními požadavky. Momentálně jsou platné například tyto technické dokumenty:

- CFCS 1001:2011 Český systém certifikace lesů – popis
- CFCS 1002:2011 Pravidla pro certifikace hospodaření v lesích
- CFCS 1003:2011 Kritéria a indikátory trvale udržitelného hospodaření v lesích
- CFCS 1004:2011 Požadavky na provádění auditů a na akreditaci certifikačních orgánů provádějících certifikaci hospodaření v lesích
- CFCS 2001:2011 Pravidla pro používání loga PEFC v České republice
- CFCS 2002:2013 Spotřebitelský řetězec lesních produktů – požadavky
- CFCS 2003:2012 Požadavky na certifikační orgány provádějící certifikace podle mezinárodního standardu PEFC spotřebitelského řetězce

Platné znění těchto dokumentů je veřejně dostupné na webových stránkách organizace PEFC Česká republika - <http://www.pefc.cz/dokumenty-ke-stazeni/standardy-ceskeho-systemu-certifikace.html>

Sdružení vlastníků a správců lesních majetků ČR

V České republice zastupuje vlastníky lesů v regionální certifikaci Sdružení vlastníků a správců lesních majetků ČR (SVSLM ČR). Jedná se o profesní, dobrovolné a nezávislé zájmové sdružení právnických osob, které vlastní lesní pozemky nebo takové vlastníky sdružují. Konkrétně jde o vlastníky nestátních lesů i organizace spravující lesy ve vlastnictví státu. Zakládajícími členy tohoto Sdružení jsou:

- Lesy České republiky, s. p., Hradec Králové,
- Vojenské lesy a statky ČR, s. p., Praha,
- Sdružení vlastníků obecních a soukromých lesů v ČR,
- Sdružení majitelů lesů a podnikatelů v lesním hospodářství.

Roku 2012 byl SVSLM ČR udělen certifikát PEFC s tříletou platností, který tímto opravňuje Sdružení vydávat Osvědčení o účasti v regionální certifikaci vlastníkům lesa, kteří se zavázali k plnění stanovených kritérií PEFC a prošli schvalovacími procedurami systému. Plnění kritérií je zajišťováno prostřednictvím dozorových auditů nad hospodařením vlastníků lesů prováděné Ústavem pro hospodářskou úpravu lesů (ÚHÚL) jako pověřenou nezávislou organizací na základě smlouvy se SVSLM ČR. Dále jsou, na vybraných lesních majetcích, prováděny audity certifikačního orgánu zaměřené na ověření fungování celého systému regionální certifikace (Slanina, Sdružení vlastníků a správců lesních majetků ČR: Úspěšná obhajoba vysoké úrovně hospodaření vlastníků lesů v České republice).

Držitelé certifikátu

V České republice již obdrželo PEFC certifikát více než 70 % lesů (kolem 400 individuálních vlastníků lesů). Ve zpracovatelském řetězci bylo v roce 2013 takto certifikováno 220 subjektů (Ministerstvo zemědělství ČR, 2014).

V roce 2007 získaly certifikát systému PEFC také Lesy ČR. Roku 2014 proběhl ve vybraných organizačních jednotkách Lesů ČR recertifikační audit C-o-C/PEFC spotřebitelského řetězce lesních produktů, konkrétně týkající se příjmu, zpracování, expedice a prodeje dřevní suroviny.

2.3.3 Alternativní projekty

SFI – Sustainable Forestry Initiative – SFI

SFI Inc. je nezávislou, neziskovou organizací, jejíž výhradní činností je podpora trvale udržitelného lesnictví. Tato organizace funguje na území Severní Ameriky. Napříč Spojenými státy a Kanadou leží více než 100 milionů hektarů lesů certifikovaných podle SFI standardu lesního hospodaření. Současně certifikuje i jednotlivé články spotřebitelského řetězce. Jak vypadá logo této organizace, znázorňuje obrázek č. 23.

Obrázek č. 23: Logo Sustainable Forestry Initiative

Good for you. Good for our forests.®

SFI-00001

Zdroj: <http://www.sfiprogram.org/media-resources/newsletter1/january-2013/>

V roce 2005 byl program SFI chválen organizací PEFC. Díky tomu získala SFI mezinárodní uznání, jako vysoce respektovaný certifikační program v Severní Americe. Kromě SFI standardu schválila PEFC také další dva certifikační systémy udržitelného lesnictví se sídlem v Severní Americe, americký *Tree Farm System* a *Canadian Standards Association Sustainable Forest Management Standard* (Basic of SFI).

2.4 FSC produkce

2.4.1 Klasifikace FSC produktů

Organizace FSC vydala roku 2013 směrnici nazvanou Klasifikace FSC Produktů (FSC-STD-40-004a V2-1 EN), ve které vymezuje kategorie FSC certifikovaných výrobků, především pro potřeby certifikace zpracovatelského řetězce. Níže uvedené kategorie jsou pouze základní, směrnice je ještě dále rozvádí (FSC Product Classification, 2013).

Dřevěné produkty

- Surové dřevo
- Dřevěné uhlí
- Dřevěné štěpky nebo třísky
- Impregnované/ošetřené dřevo
- Masivní dřevo
- Dýha
- Dřevěné desky
- Obaly ze dřeva
- Dřevěný stavební materiál
- Interiérový nábytek
- Zahradní nábytek
- Hudební nástroje
- Rekreační zboží (např. hračky nebo sportovní vybavení)
- Potřeby pro domácnost
- Kancelářské potřeby
- Ostatní dřevěné produkty (např. šperky, umělecká díla, dekorativní předměty, čluny, lodě, potřeby pro zvířata)

Papírenské produkty

- Celulóza, buničina
- Papír
- Lepenka, vlnitý papír, karton
- Papírové obaly
- Papírové výrobky pro domácnost
- Kancelářské potřeby z papíru (tištěné i bez potisku)
- Tištěné výrobky (např. knihy, noviny, kalendáře)
- Cívky, špulky, válce apod.
- Ostatní výrobky z celulózy a papíru

Nedřevěné lesní produkty

- Kůra
- Hnojiva a substráty

- Korek a výrobky z něj
- Slaměné, proutěné a ratanové výrobky
- Bambus a výrobky z něj
- Rostliny a části rostlin
- Přírodní gummy, pryskyřice, oleje a jejich deriváty
- Chemické, zdravotnické a kosmetické produkty
- Potraviny (např. ořechy, čaj, houby, ovoce, med)
- Ostatní nedřevěné lesní produkty

2.4.2 Obchod s FSC produkcí

Celosvětově narůstá počet obchodníků, kteří nabízejí FSC certifikované produkty. Stále více spotřebitelů si žádá ekologicky šetrné zboží, tento trend je rozšířen nejen v Evropě, ale má velký potenciál například i v asijských státech. Vyrůstá také povědomí spotřebitelů o značce FSC.

Při výběru dřevěných výrobků bychom měli zohlednit nejen certifikaci, ale také původ použitého materiálu. Čím blíže je země původu, tím lépe. S klesající přepravní vzdáleností se snižuje znečištění, které doprava způsobuje. Navíc tak podpoříme místní ekonomiku na venkově.

Přednost by tedy měly dostat tuzemské dřeviny před těmi tropickými (týk, eukalyptus, mango, mahagon) či sibiřskými (modřín sibiřský a limba sibiřská). Výrobcům z tropických dřevin bez certifikátů je dobré vyhnout se úplně. Jejich skutečná cena bývá neporovnatelně vyšší, než nám udává cenovka. Do ceny totiž nejsou započítány vážné a těžko nahraditelné škody, které jejich těžba přinesla místní přírodě a obyvatelům. Nejlepší volbou je tedy certifikovaný materiál z domácích dřevin (Žaludová, Duda, FSC – Šetrné dřevo doma i v lese).

Tlaku občanských ekologických iniciativ neušel ani textilní průmysl. Například při výrobě bot nebo doplňků, se stále více využívá přírodní kaučuk nebo korek s FSC certifikací. Tuto organizaci podpořily i přední světové módní značky, jako např. Zara, H&M, Stella McCartney, C&A nebo Quicksilver Roxy. Certifikovanou surovinu využívají například pro výrobu papírových tašek, produktových katalogů, ale i oděvů a obuvi.

Odpovědnými spotřebiteli mohou být i příznivci sportu, protože stále více sportovních potřeb má FSC certifikaci. Mohou to být míče vyrobené z latexu, pátky na stolní tenis

nebo baseball ze dřeva nebo rovnou celá podlaha tělocvičny. Stavební FSC materiál je ve velkém používán i při významných sportovních akcích, jakou jsou mistrovství světa ve fotbale nebo olympijské hry. Například v Londýně v roce 2012 tvořilo více než dvě třetiny použitého stavebního materiálu FSC certifikované dřevo. Olympijskou vesničku tvořilo FSC dřevo dokonce z 98 % (FSC Market Info Pack, 2014).

Vybrané kategorie FSC produkce

Stavební materiál

Vzhledem k tomu, že je stále více lesů spravováno odpovědným způsobem, může být zajištěna dlouhodobá dostupnost dřeva. Pokud bude dlouhodobě docházet k nahrazování některých materiálů, jako je beton nebo ocel, materiály přírodními, může dojít až o 86% snížení emisí skleníkových plynů. Stále přibývá společností, které podporují tzv. „zelené stavebnictví“. Nárůst trendu „zeleného bydlení“ odpovídá současným potřebám spotřebitelů, pro které je stále atraktivnější ekologické smýšlení a zdravý životní styl. A podle Světového fondu na ochranu přírody je právě FSC certifikované dřevo klíčovým komponentem „zeleného stavebnictví.“ V mnohých státech je také jedním z kritérií při zadávání světových zakázek požadavek na certifikovaný materiál.

Papírenské produkty

Okolo 11 % z celkového objemu vytěženého dřeva se využije v papírenském průmyslu, který ročně vyprodukuje 400 milionů tun papíru. Více jak polovina této produkce vzniká ve Spojených státech, Kanadě, Japonsku a Číně. Spotřeba papíru neustále roste, zejména na rychle rozvíjejících se trzích, jako je Čína, je tudíž nezbytné podporovat odpovědné lesní hospodaření, aby nedocházelo k odlesňování. Aktivitu FSC podporuje i firma Hewlett Packard, která se stala členem této organizace roku 2011, a která po svých dodavatelích papíru vyžaduje FSC certifikaci.

Logo FSC na obalu zaručuje, že použitý papír či lepenka pocházejí z odpovědného zdroje. Navíc mají papírové obaly tu nespornou výhodu, že pocházejí z obnovitelných zdrojů, jsou znovu použitelné a recyklovatelné.

Odhaduje se, že jen Rusko, Indie, Brazílie a Čína tvoří dohromady asi 30% světové poptávky po obalech a toto číslo bude s rozvojem jejich ekonomik stále narůstat. S nárůstem světové poptávky po spotřebním zboží se očekává i zvýšená poptávka po více sofistikovaném způsobu balení. Nárůst poptávky po FSC obalech registruje

například společnost Tetra Pak, která si jako svůj cíl stanovila postupnou FSC certifikaci všech svých obalů.

Nábytek

Stále častěji se můžeme na trhu setkat zejména se zahradním nábytkem označeným logem FSC. Je to dáno hlavně tím, že na jeho výrobu se často využívá odolné tvrdé dřevo pocházející z ohrožených tropických pralesů. Výhodou tropických dřevin je, že jsou pro použití v exteriéru tzv. bezúdržbové, což znamená, že se nemusí dodatečně povrchově upravovat ani hloubkově impregnovat.

Necertifikovaným produktům z těchto dřevin bychom se měli raději vyhýbat. Často pocházejí z nelegální těžby, na které vydělávají zločinné gangy často spojené vojenskými diktátorskými režimy (Žaludová, Duda, FSC – Šetrné dřevo doma i v lese).

Certifikovaný zahradní nábytek můžeme dnes najít prakticky ve všech hobbymarketech. Některé velké řetězce (např. IKEA, JYSK, BAUMAX, HORNBACH) zmiňují FSC certifikaci i v rámci své společenské odpovědnosti.

Obrázek č. 24: Loga FSC a Fairtrade

Zdroj: <https://ic.fsc.org/preview.annual-report-2012.a-2293.pdf>

V roce 2009 *FSC International Center* a *Fairtrade International*³ odstartovali společný projekt dvojího značení, jehož podobu zachycuje obrázek č. 24. Touto činností chtějí obě organizace podpořit malé FSC producenty a domorodé obyvatelstvo a posílit tak jejich tržní postavení. Takto certifikovaná surovina pocházela v první fázi tohoto projektu z Chile, Bolívie a Hondurasu. Chilští producenti dodali dřevo na výrobu

³ Fair trade znamená spravedlivý obchod. Jedná se o organizaci, která dává možnost lidem ze třetího světa užít se vlastní prací za důstojných podmínek.

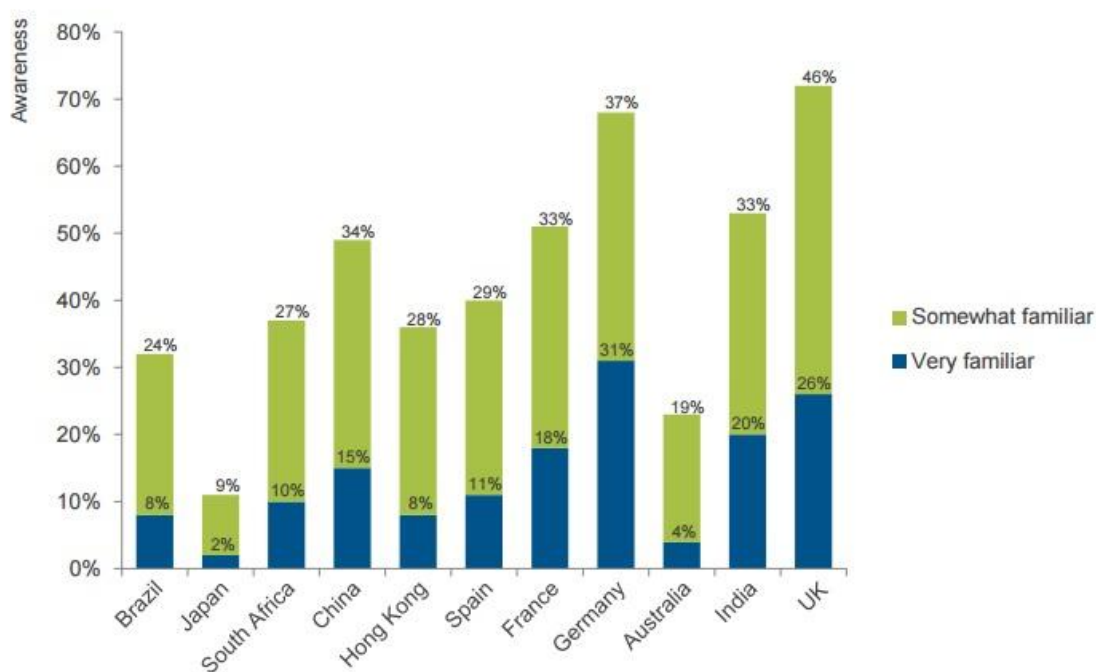
podlah ve Švédsku, bolivijské borovice byly využity pro výrobu nábytku v Mexiku, který se posléze prodával na rakouském a německém trhu (FSC and Fairtrade joint labelling of wood products).

2.4.3 Spotřebitelské povědomí o FSC

Spotřebitelská znalost FSC značky je zásadním faktorem pro její úspěch. To že spotřebitel značku zná, vyhledává ji a dává jí přednost, je důležitým ukazatelem pro firmy, které zvažují certifikaci. Obecně se dá říci, že povědomí spotřebitelů o značce FSC je na vzestupu.

Dokazuje to i následující obrázek č. 25, který shrnuje výsledky výzkumu konaného v září roku 2013, organizovaného *FSC International*. Dotazováno bylo přes 9 000 respondentů z 11 zemí světa.

Obrázek č. 25: Výsledky Global brand positioning výzkumu pro značku FSC(2013)

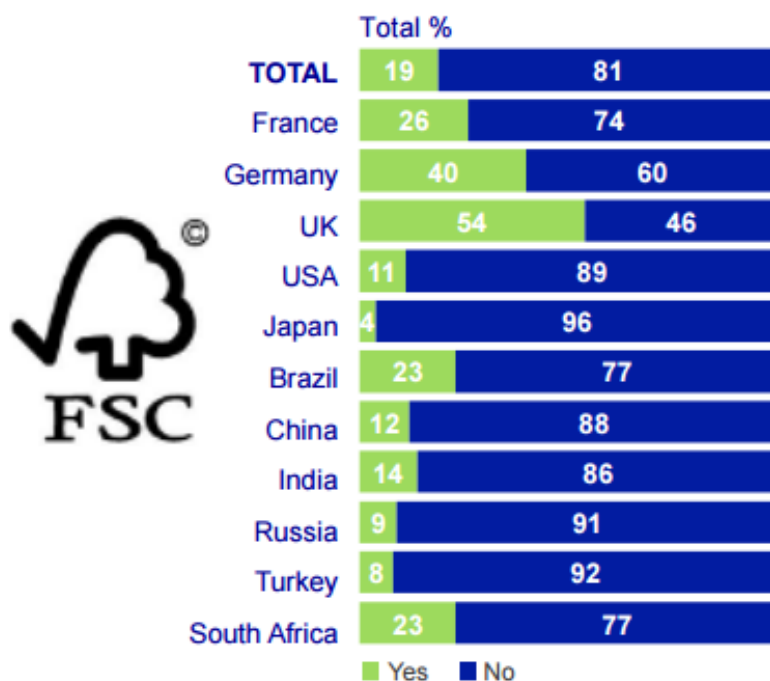
Zdroj: <https://ic.fsc.org/preview.2014-fsc-market-info-pack.a-3730.pdf>

Svislá osa na výše uvedeném grafu znázorňuje procentní míru spotřebitelského povědomí. Na horizontální ose, jsou uvedeny země, kde výzkum probíhal. Konkrétně se jedná o Brazílii, Japonsko, Jižní Afriku, Hong Kong, Španělsko, Francii, Německo, Austrálii, Indii a Velkou Británii. Modrá barva v grafu zachycuje velmi dobrou znalost FSC značky v dané zemi, světle zelená částečnou znalost. Nejsilnější povědomí

o značce tedy mají spotřebitelé ve Velké Británii, v těsném závěsu za nimi spotřebitelé z Německa, následují, Indie a Čína (FSC Market Info Pack, 2014).

V roce 2013 realizovala podobné šetření také společnost Tetra Pak. I v tomto případě byli formou dotazníků osloveni spotřebitelé z 11 světových trhů. Tentokrát šlo o Francii, Německo, Velkou Británii, USA, Japonsko, Brazílii, Čínu, Indii, Rusko, Turecko a Jižní Afriku. Celkem bylo dotazováno 7 000 spotřebitelů starších 18 let, konkrétně jich z každé země pocházelo 500, s výjimkou Číny a Spojených států, kde bylo osloveno 1000 respondentů. Obrázek č. 26 zachycuje odpovědi na otázku, zda se oslovení spotřebitelé již někdy setkali s následujícím logem:

Obrázek č. 26: Výsledky Environmental Research společnosti Tetra Pak (2013)

Zdroj: http://www.tetrapak.com/documentbank/Environmental_Trends.pdf

Zelenou barvou jsou znázorněny kladné odpovědi, to znamená, že tolik procent z dotazovaných spotřebitelů již logo FSC někde na výrobku vidělo, nebo o něm alespoň slyšelo. Tmavě modrou barvou jsou označeny záporné odpovědi. FSC logo tedy z celkového počtu dotazovaných znalo 19 % spotřebitelů. I v tomto průzkumu si nejlépe vedli spotřebitelé z Velké Británie, kde toto logo znalo více jak polovina z dotazovaných.

Dále byla respondentům ukázána další loga označující ekologicky šetrnou produkci. Spotřebitelé měli označit ta loga, se kterými se už setkali, někde je viděli nebo o nich slyšeli. Mezi nimi byla zahrnuta i loga organizací zabývajících se odpovědným lesnictvím: FSC, PEFC a SFI. Právě výsledky těchto tří značek jsou shrnuty v následující tabulce č. 9.

Tabulka č. 9 : Spotřebitelská znalost značek odpovědného lesnictví (% , 2013)

Země	Logo		
	FSC	PEFC	SFI
Francie	26	0	0
Německo	40	0	0
Japonsko	4	4	0
Velká Británie	54	0	0
USA	1	0	8
Brazílie	23	0	0
Čína	12	29	0
Indie	14	15	0
Rusko	9	0	0
Jižní Afrika	23	0	0
Turecko	8	0	0

Zdroj: http://www.tetrapak.com/documentbank/Environmental_Trends.pdf, vlastní zpracování

Z uvedené tabulky č. 9 vyplývá, že logo FSC je jedinou lesnickou značkou, kterou znali spotřebitelé ze všech zemí, ve kterých probíhalo šetření.

2.4.4 Produkce FSC na českém trhu

S výrobky s logem FSC se můžete na našem trhu setkat v nejrůznějších obchodech prodávajících sortiment ze dřeva a papíru. Prodávají se okna, dveře, schodiště, plovoucí podlahy, parkety, nářadí pro kutily s dřevěným držátkem z FSC dřeva. Dále pak například hoblíky, ramínka, zahradní nábytek i zahradní náčiní, potřeby a doplňky do kuchyně, ale i hračky apod. Tento výčet dřevěných výrobků s certifikátem FSC, které se prodávají u nás, zcela jistě není úplný a stále se rozšiřuje (FSC ČR, Seznam FSC výrobků).

Dotazníkové šetření Hnutí DUHA

Otázkou původu dřevěných výrobků prodávajících se na našem trhu se již v roce 2006 zabývalo i Hnutí DUHA (Mach, 2005). To vydalo analýzu, ve které šetřilo dvacet společností, nejčastěji hobbymarketů, a jejich postoj k certifikaci výrobků ze dřeva a papíru. Formou dotazníkového šetření byly vybrané firmy dotazovány na to, zda po svých dodavatelích vyžadují certifikaci, či jiné průkazné materiály, dokazující původ zboží. Dále se zjišťovalo, jestli se firmy zajímají o to, zda jimi nakoupené a prodávané výrobky pochází z šetrně obhospodařovaného lesa a jestli se naopak snaží zamezit nákupu dřeva ilegální těžby.

Jako nejlepší mezi českými obchody byl označen Hornbach, který měl v době realizace průzkumu nejširší nabídku FSC produktů, zároveň měl vypracovaný plán na zvyšování podílu těchto výrobků ve svém sortimentu a dále motivoval své dodavatele k využívání FSC dřeva. K prodeji nabízel například certifikovaný zahradní nábytek, ploty či garnýže.

Kladně hodnoceny byly také firmy JYSK, IKEA, OBI, SCANTO Nábytek, Globus, a Novatek. Všechny tyto společnosti buď nabízejí FSC výrobky, nebo dokázaly doložit dobrý původ jimi prodávaného zboží. Problematikou certifikace a původu dřeva se vůbec nezabývaly obchody Tesco, Hartman a Tusculum. Na druhou stranu, na dotazník vůbec neodpověděly firmy: Asko, Auš Interier, Donate, Europa-Möbel, KIKA Nábytek, BAUMAX, Neckermann, Quelle, Teak and Garden a BAUHAUS.

Průzkum FSC Česká republika

Na průzkum Hnutí DUHA v roce 2010 navázala nezisková organizace FSC ČR, která se rozhodla blíže zmapovat problematiku certifikovaného dřeva a výrobků z něj na českém trhu ještě podrobněji (FSC ČR, o. s., 2010).

Některé otázky z předchozího dotazníku se proto doplnily či pozměnily, jiný byl i výběr respondentů. Výsledkem pak byla „Analýza zastoupení FSC výrobků u českých prodejců“. Podstatnou změnou oproti předchozímu šetření z roku 2006 bylo zejména rozšíření spektra certifikovaných subjektů o zpracovatelské řetězce/zpracovatelské firmy dodávající či prodávající FSC produkty.

Proto bylo nutné šetření zaměřit i na jiné firmy než jen supermarketů a hobbymarketů. Bylo třeba také zohlednit změnu prostředí v důsledku schválení Českého standardu FSC

v roce 2006. Jako hlavní problém analýza zdůrazňuje velmi malý počet certifikovaných lesních majetků na území České republiky.

Tato situace měla neblahý dopad jak na zpracovatelský průmysl, tak na prodej FSC výrobků. Firmy, které měly zájem vyrábět z certifikované suroviny, musely často FSC dřevo dovážet za zahraničí. Tím pádem nedocházelo k potřebné revitalizaci českých lesů a zvyšovala se i uhlíková stopa⁴ České republiky. Životnímu prostředí neprospívalo ani časté dovážení finálních FSC výrobků ze vzdálených zemí. Z tohoto důvodu se FSC ČR ve svém průzkumu zaměřilo i na zemi původu FSC výrobků na pultech českých obchodů a na problémy, se kterými se FSC produkty při své cestě za českými spotřebiteli potýkají.

Postup zpracování výzkumu

Výsledná analýza vychází ze dvou zdrojů. Prvním bylo dotazníkové šetření mezi zpracovateli a obchodníky, jež zahrnovalo 2500 firem. Zjišťovalo se, zda firmy nabízejí certifikované produkty, o jaké se konkrétně jedná a kolik jich je, odkud je firmy dovážejí, a jestli dbají na ověřování a kontrolu důvěryhodného původu dřevěných a papírových výrobků. Zarážejícím je, že na průzkum zareagovalo pouze 60 z 2500 dotazovaných společností.

Dále se organizace FSC ČR zaměřila na problémy, kterým musí certifikované firmy čelit a naopak výhody, které FSC certifikace firmám přináší. V roce 2010 bylo takto certifikovaných firem ve zpracovatelském řetězci dřeva evidováno 87 a na dotazník odpovědělo taktéž 60 subjektů, jako u předchozího bodu.

Malou návratnost dotazníků FSC ČR zdůvodňuje hlavně tím, že firmy nejsou ochotné zveřejňovat svou obchodní politiku, ve které často otázky ověřeného původu dřevěných výrobků a problematika šetrného lesního hospodaření, úplně chybějí. Na dotazník tak reagovaly především ty firmy, které již odpovědnou politiku samy provádějí, a přírodě blízké jednání jim není cizí.

Dalším problémem, který vyplynul z této analýzy, se ukázal být fakt, že většina firem nebyla schopna doložit přesný seznam nabízených certifikovaných výrobků. To dokazuje, že FSC výrobky považovaly spíše jako marketingový tah směrem k zákazníkům, kteří se o ekologicky šetrné výrobky zajímají, a ne za plnohodnotnou

⁴ Uhlíková stopa je celkový objem oxidu uhličitého a ostatních skleníkových plynů, vypouštěných do ovzduší přímo či nepřímo určitou osobou, organizací apod.

součást svého sortimentu. Nebylo tedy pro ně prioritní trvale přejít k úplné nabídce certifikovaných výrobků po vzoru některých evropských zemí.

Na otázku, zda ve firmě existuje speciální politika zabývající se dřevěnými a papírovými produkty a ochranou životního prostředí, odpovědělo kladně 53 % dotazovaných společností, 20 % respondentů odpovědělo záporně a 27 % nevědělo.

Za největší přínos FSC výrobků pro firmu je považována jistá konkurenční výhoda, kterou je možné díky těmto produktům získat. Firma s FSC sortimentem nabízí odlišné zboží oproti konkurenci, může zdůraznit svou společenskou odpovědnost ve vztahu k životnímu prostředí a šetrnému obhospodařování lesů.

Za negativa většina respondentů považovala špatnou dostupnost certifikované suroviny, vyšší cenu a komplikovanější administrativu. Jako hlavní příčinu tohoto stavu analýza uvádí neochotu k certifikaci tuzemských lesů ze strany vlastníků lesů, například státních Lesů ČR. Z tohoto důvodu je nezbytné, aby přírodě blízké lesní hospodaření nebylo lhostejné zejména klíčovým vlastníkům lesů a státu.

Toto šetření dále potvrdilo trend, který naznačil již průzkum organizovaný Hnutím DUHA z roku 2006. Firmy na českém trhu můžeme z hlediska využívání FSC certifikace rozdělit na tři skupiny:

1. Společnosti, kterým není životní prostředí lhostejné a aktivně se snaží nabízet dřevěné a papírové výrobky s ověřeným původem.
2. Společnosti, které se FSC problematikou zabývají spíše okrajově a je jen otázkou, jakým směrem se bude jejich další činnost v této oblasti ubírat. Zda považují FSC výrobky pouze za líbivý marketingový tah, či zda budou svou politiku ochrany životního prostředí dále rozvíjet.
3. Poslední skupinou jsou společnosti, které nenabízejí svým zákazníkům žádné FSC produkty a vysílají tím k nim jasný signál, že životní prostředí a ničení světových ekosystémů jsou jim lhostejné.

3 Metodický postup a cíl práce

Teoretická část práce „FSC produkce na českém trhu“ se zabývá nejprve vymezením pojmu „trvale udržitelný rozvoj“ a jeho vývojem. Dále je uvedena problematika udržitelného lesního hospodaření, její historický vývoj a nástroje. Následuje stručná charakteristika lesního hospodaření ve světovém a evropském kontextu. Větší prostor je pak věnován českému lesnictví a stavu českých lesů. Poté jsou popsány dvě nejvýznamnější organizace, věnující se standardizaci udržitelného lesního hospodaření, FSC a PEFC. Vzhledem k hlavnímu cíli této práce, je v závěrečné kapitole věnována pozornost FSC produkci. V této části práce je využita především metoda literární rešerše. Nejčastěji bylo čerpáno z internetu a odborných publikací.

Praktická část práce se zabývá analýzou FSC produkce na českém trhu, nejdříve z pohledu spotřebitelů, poté z pohledu firem. Spotřebitelský výzkum byl proveden pomocí dotazníkového šetření. Jednotlivé dotazníky byly mezi respondenty šířeny v papírové i elektronické podobě. Pro jeho potřeby byl sestaven dotazník, který obsahoval 10 otázek. Získaná data byla následně vyhodnocena pomocí programu MS Excel, v němž byly vytvořeny tabulky a grafy.

Následovala analýza firem zabývajících se výrobou a/nebo prodejem zahradního nábytku. Respondenti byli vybíráni ze seznamu certifikovaných subjektů, zveřejněného na webových stránkách FSC ČR. První fáze zahrnovala šetření na oficiálních webových stránkách a e-shopech jednotlivých společností. Pozornost byla věnována rozsahu nabídky FSC produktů a společenské odpovědnosti. Ve druhé fázi byly opakovaně navštíveny vybrané prodejny, za účelem zjištění skutečného stavu FSC výrobků v nabídkách oslovených společností. Zde byla především využita metoda pozorování. Ve třetí fázi této analýzy, byly společnosti osloveny s žádostí o participaci na krátkém dotazníkovém šetření. Dotazník byl tentokrát pouze v elektronické podobě a obsahoval 7 otázek. Poté bylo provedeno shrnutí výsledků celého průzkumu s využitím grafů, v němž byla využita komparativní metoda.

K dokreslení současné situace organizace FSC na českém území byli osloveni také vybraní zástupci z řad majitelů certifikovaných lesů. Ti byli prostřednictvím elektronické pošty požádáni o krátké vyjádření a zhodnocení motivačních faktorů, které je k certifikaci přiměly. Aby byla tato analýza kompletní, byly v registrech FSC a PEFC

vyhledány také základní údaje o společnostech certifikovaných v rámci spotřebitelského řetězce. Veškerá získaná data byla následně shrnuta formou komparativní analýzy.

Praktická část práce je zakončena vyhodnocením stanovených hypotéz.

3.1 Cíl práce

Hlavním cílem této diplomové práce je analýza FSC produkce na českém trhu, a to jak z pohledu spotřebitelů, tak z pohledu firem. Práce se dále zaměřuje, na vymezení základních pravidel udržitelného lesního hospodaření a jejich vývoje, fungování organizace FSC ve světě i České republice, na celkový postoj českých spotřebitelů k ekologicky šetrným produktům i produktům šetrného lesního hospodaření, dále na certifikované subjekty, zvláště pak na výrobce a prodejce zahradního nábytku. Nechybí ani komparace s druhým certifikačním systémem fungujícím v České republice – systémem PEFC, neboli *Programme for the Endorsement of Forest Certification*, který se stále prosazuje nejenom v českém prostředí.

Hypotézy, které budou v závěru práce, na základě zjištěných dat, potvrzeny nebo vyvráceny, byly stanoveny následující:

1. Nejvýznamnějším kritériem nákupního rozhodování je pro českého spotřebitele cena výrobku.
2. Znalost značky FSC nepřesáhne u českých spotřebitelů 10 %.
3. V České republice převyšuje nabídka „konvenčního“ nábytku, nabídku nábytku certifikovaného i u vybraných registrovaných prodejců FSC produkce.

4 Analýza FSC produkce z pohledu spotřebitelů

Spotřebitelský výzkum na téma „ekologicky šetrná produkce“ byl realizován v průběhu jednoho měsíce, konkrétně v období 23. ledna 2015 až 25. února 2015. Dotazník byl mezi spotřebitele šířen v papírové i elektronické podobě. Celkem bylo osloveno 310 respondentů.

4.1 Struktura dotazníku

Při sestavování dotazníku byly využity uzavřené i otevřené otázky. Dotazník obsahoval dichotomické i trichotomické dotazování, výběrové otázky i hodnotící škály. Součástí byla i krátká charakteristika organizací FSC A PEFC a jejich činnosti.

Konkrétně tvořilo dotazník deset otázek:

1. Jaký význam pro Vás mají při nákupním rozhodování následující hlediska? (cena, design, značka, kvalita, země původu, ekologická šetrnost)
2. Znáte význam pojmu „*trvalá udržitelnost*“?
3. Pokud pojem „*trvalá udržitelnost*“ znáte, dokázal/a byste ho definovat?
4. Pokuste se vymezit, jaký význam má, podle Vás, ekologická šetrnost následujících kategorií výrobků: prací prostředky, papírenské výrobky, textilní výrobky, osobní počítače, maziva a oleje, psací a kreslicí potřeby, kotle na plynná paliva, nábytek, mycí prostředky pro ruční mytí nádobí.
5. Určete, která loga jsou spojena s ekologickou produkcí dřeva.
6. Které z následujících tvrzení, podle Vás, nejlépe vystihuje pojem „*udržitelné hospodaření v lese*“?
7. Znáte následující loga?

Následovala poznámka stručně vymežující certifikační systémy.

8. Pokud ano, s jakým konkrétním, takto označeným produktem, jste se již setkali?
9. Hraje/hrálo by pro Vás toto logo významnou roli při rozhodování o koupi takto označeného výrobku?
10. Pokud ano, u které kategorie produktů nejvíce?

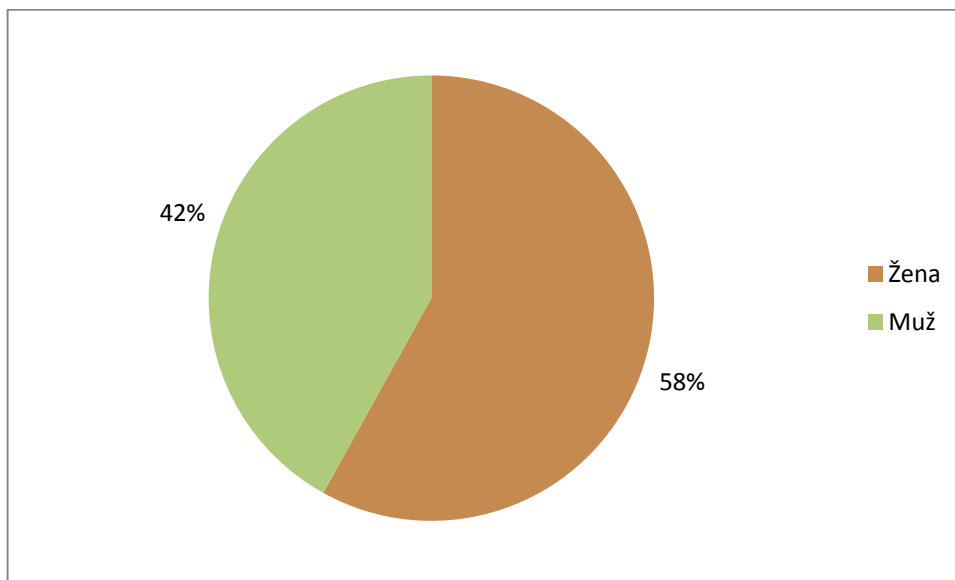
V samém závěru byly otázky identifikační, konkrétně ve formě dotazu na pohlaví, věk a nejvyšší dosažené vzdělání respondentů. Kompletní znění dotazníku je uvedené v příloze č. 11. Dotazování probíhalo anonymně.

4.2 Vyhodnocení dotazníku

4.2.1 Identifikační údaje respondentů

Tyto údaje vyplňovali respondenti až na konci dotazníku. Pro lepší názornost jsou ale základní charakteristiky respondentů uvedeny již v začátku vyhodnocení.

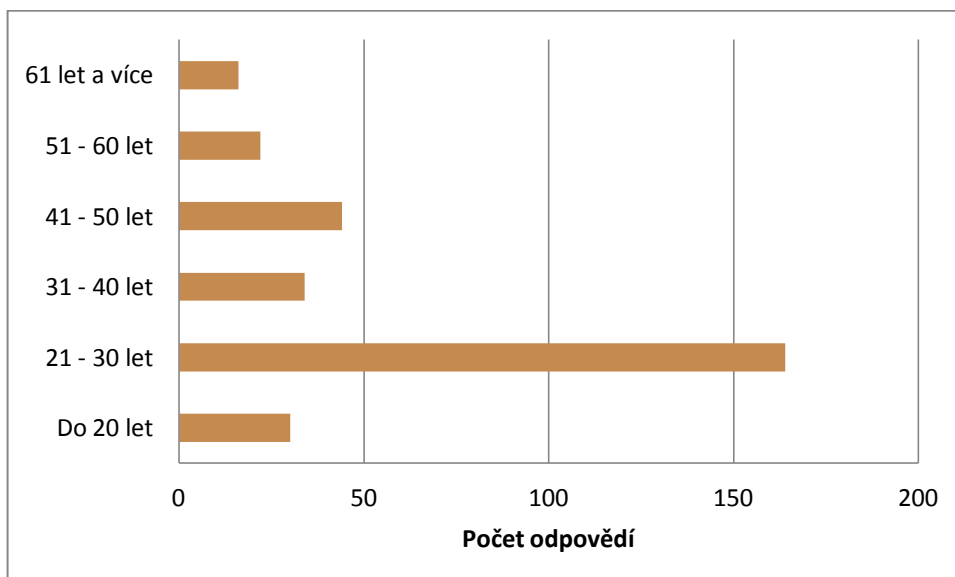
Obrázek č. 27 : Struktura respondentů podle pohlaví

Zdroj: vlastní šetření

Obrázek č. 27 znázorňuje strukturu respondentů podle pohlaví. Celkem se tohoto dotazníkového šetření zúčastnilo 180 žen (58,1 %) a 130 mužů (41,9 %).

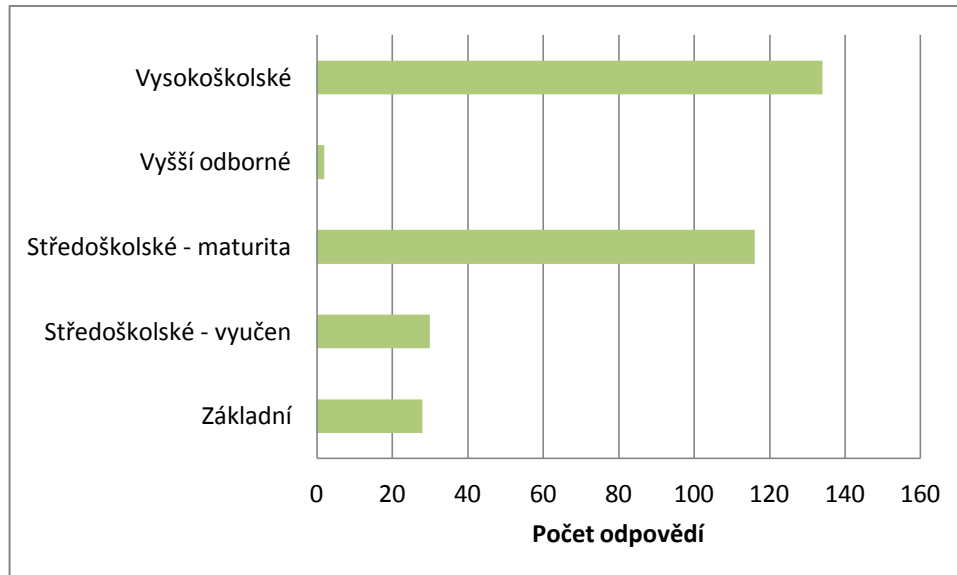
Obrázek č. 28: Struktura respondentů podle věku

Zdroj: vlastní šetření

Další otázka se zajímala o stáří respondentů. Jak ilustruje obrázek č. 28, do věkové kategorie *do 20 let* patřilo celkem 30 osob (9,7 %), *21 – 30 let* 164 osob (52,9 %), *31 – 40 let* 34 osob (11 %), *41 – 50 let* 44 osob (14,2 %), *51 – 60 let* 22 osob (7,1 %) a ke kategorii *61 a více* se přihlásilo 16 osob (5,2 %).

Obrázek č. 29: Struktura respondentů podle nejvyššího dosaženého vzdělání

Zdroj: vlastní šetření

Posledním identifikačním dotazem byla otázka na nejvyšší dosažené vzdělání respondentů, výsledky shrnuje obrázek č. 29. Nejvíce se mezi oslovenými osobami vyskytli vysokoškoláci (134, 43,2 %), následovali lidé s maturitou (116, 37,4 %). Výuční list, jako své nejvyšší vzdělání, uvedlo 30 osob (9,7 %), 14 osob (9 %) bylo se základním vzděláním a 2 osoby (0,6 %) vystudovaly vyšší odbornou školu.

4.2.2 Vlastní dotazování

1) Jaký význam pro Vás mají při nákupním rozhodování následující hlediska?

První otázka zjišťovala, jakými faktory se spotřebitelé nechají při nákupu spotřebního zboží nejvíce ovlivnit. Konkrétně měli na výběr z 6 kritérií:

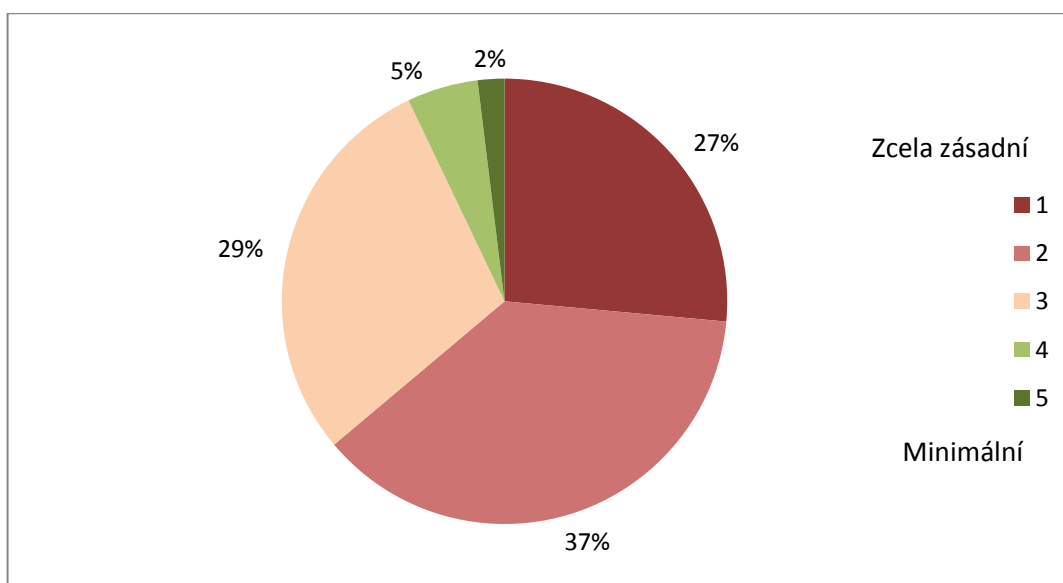
- cena,
- design,
- značka,
- kvalita,
- země původu,
- ekologická šetrnost.

Každému z těchto hledisek měli dotazovaní přiřadit hodnotu na škále od 1 do 5, podle stupně důležitosti. Hodnota 1 pro faktor zcela zásadní, hodnota 5 pro faktor s minimální důležitostí.

a) Cena

Jako první hodnotili spotřebitelé, jak důležitá je pro ně, při nákupním rozhodování, cena produktu. Jak vyplývá z obrázku č. 30, nejvíce respondentů (116, 37 %) označilo hodnotu 2, cena je pro ně tedy zásadním údajem. 90 respondentů (29 %) označilo hodnotu 3, cena je tedy pro ně středně důležitá, 82 respondentů (27 %) zvolilo hodnotu 1, cena je tedy pro ně zcela zásadním faktorem. Nevýznamným faktorem byla cena jen pro 22 respondentů (2 %).

Obrázek č. 30: Význam ceny výrobku při nákupním rozhodování

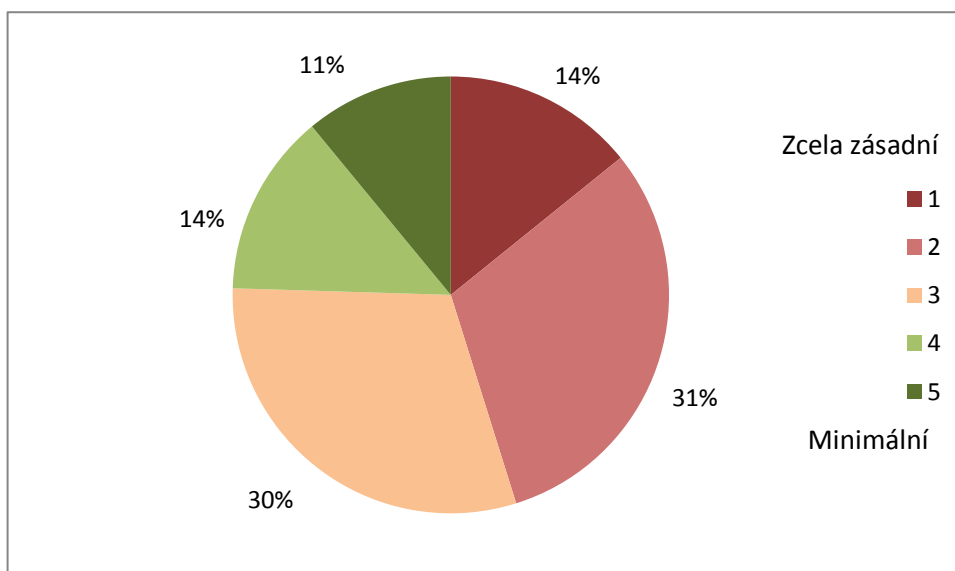

Zdroj: vlastní šetření

b) Design

Dalším sledovaným faktorem byl design. Ten je pro většinu respondentů důležitým až středně důležitým hlediskem při rozhodování o koupi. Jak vyplývá z obrázku č. 31, hodnotu 1 označilo design 44 respondentů (14 %), hodnotu 2 – 96 respondentů (31 %), hodnotu 3 – 94 respondentů (30 %), hodnotu 4 – 42 respondentů (14 %) a nejméně významný, tedy označený hodnotou 5, byl design pro 34 dotazovaných (11 %).

Obrázek č. 31: Význam designu výrobku při nákupním rozhodování

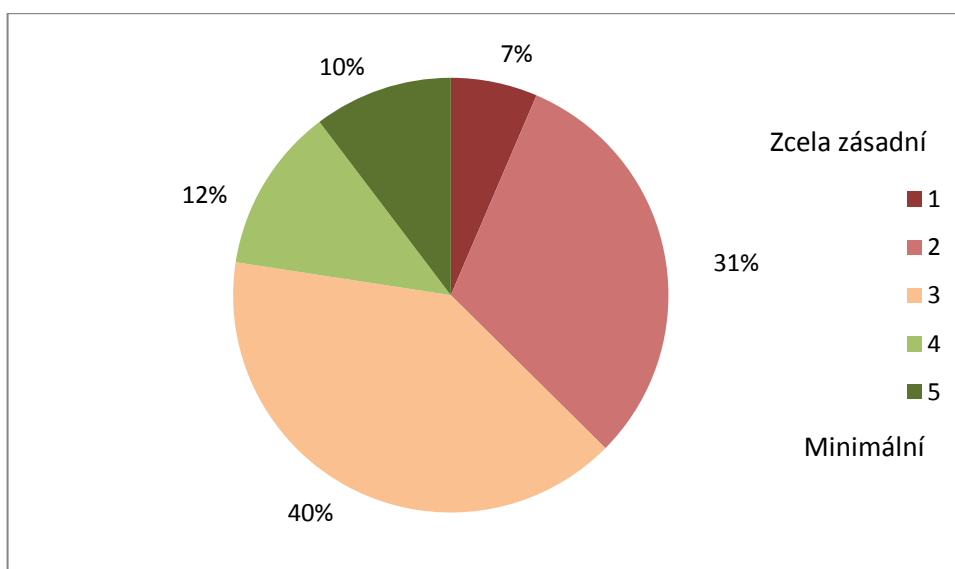

Zdroj: vlastní šetření

c) Značka

Následovalo hodnocení značky produktu. Ta je pro většinu dotazovaných při rozhodování o koupi středně důležitá. Jak vyplývá z obrázku č. 32, hodnotu 3, tedy střední hodnotu, označilo přesně 40 % z dotazovaných, konkrétně 125 spotřebitelů. Následovala hodnota 2, kterou označilo 95 z dotazovaných osob (31 %). Nejméně respondentů (20) označilo hodnotu 1, značka tedy není pro 93 % z dotazovaných spotřebitelů tím nejvýznamnějším faktorem při rozhodování o nákupu.

Obrázek č. 32: Význam značky výrobku při nákupním rozhodování

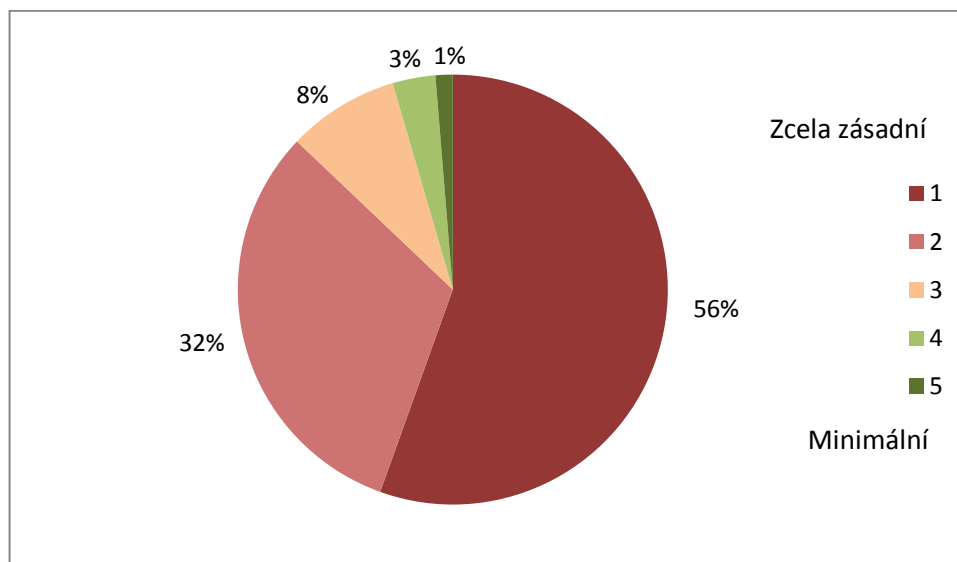
Zdroj: vlastní šetření

d) Kvalita

Více jak polovina respondentů označila za zcela zásadní faktor nákupního rozhodování kvalitu výrobku. Konkrétně hraje kvalita zcela zásadní roli pro 172 dotazovaných (56 %). 98 respondentů (32 %) označilo hodnotu 2, kvalita je tedy pro ně významným kritériem. Zbýlé tři odpovědi dohromady označilo jen 12 % z dotazovaných osob. Toto dokládá i obrázek č. 33.

Kvalita tedy předčila všechny ostatní zkoumané faktory. Pro oslovené spotřebitele je tedy nejdůležitější vlastností výrobku.

Obrázek č. 33: Význam kvality výrobku při nákupním rozhodování

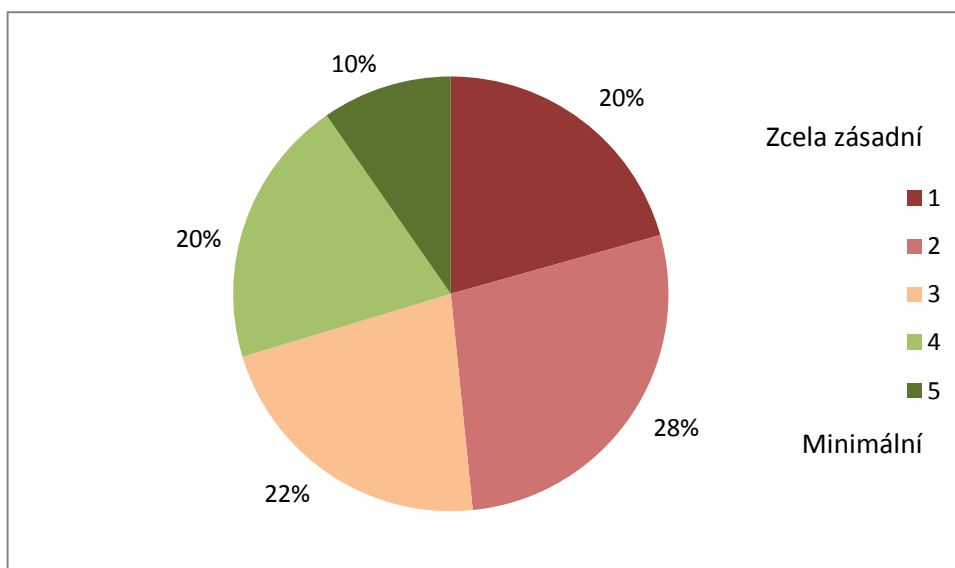

Zdroj: vlastní šetření

e) Země původu

Jako další kritérium spotřebitelské volby byla uvedena země původu výrobku. Zde se odpovědi celkem rovnoměrně rozložily mezi hodnoty 1 – 4. Jak vyplývá z obrázku č. 34 nejvíce respondentů (86) označilo hodnotu 2, země původu je tedy pro ně významným faktorem. Naopak zcela bezvýznamným faktorem byla země původu jen pro 30 z respondentů.

Obrázek č. 34: Význam země původu výrobku při nákupním rozhodování

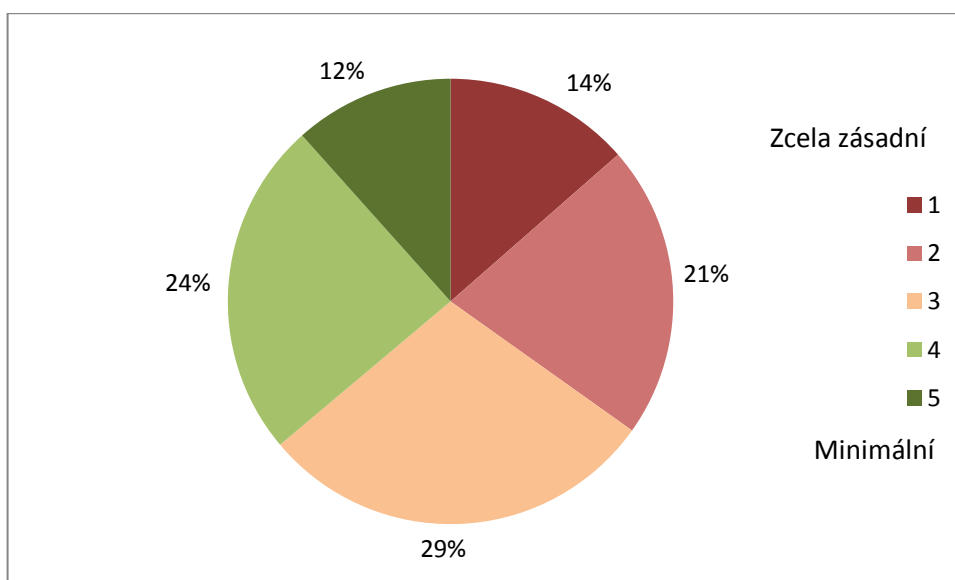

Zdroj: vlastní šetření

f) Ekologická šetrnost

Posledním z hodnocených kritérií byla ekologická šetrnost. Ta byla pro velkou část dotazovaných středně důležitým hlediskem. Jak je patrné z obrázku č. 34, hodnotu 3 označilo celkem 90 z dotazovaných spotřebitelů (29 %). Za nevýznamný označilo tento faktor 76 respondentů (24 %) a naopak za významný 66 respondentů (21 %). Ze všech hodnocených faktorů měla ekologická šetrnost výrobku, pro oslovené spotřebitele, nejnižší váhu.

Obrázek č. 35: Význam ekologické šetrnosti výrobku při nákupním rozhodování

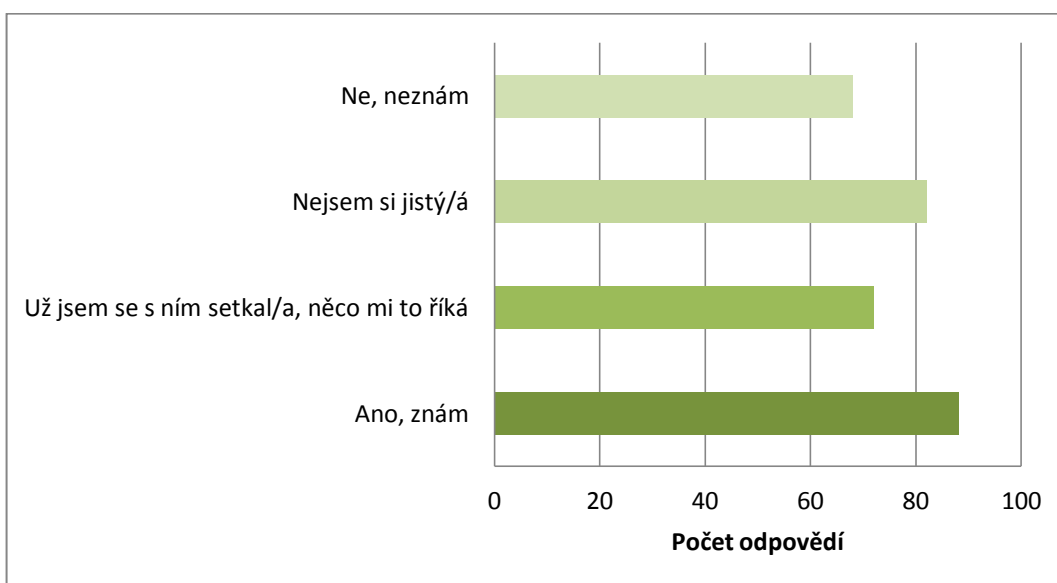

Zdroj: vlastní šetření

2) Znáte význam pojmu „trvalá udržitelnost“?

Druhá otázka se zajímala o to, zda se dotazovaní spotřebitelé již někdy setkali s pojmem „trvalá udržitelnost“, případně, jak dobře jej znají. Z obrázku č. 36 je patrné, že odpovědi byly celkem rovnoměrně rozložené, nicméně nejvíce respondentů (88, 28,4 %) uvedlo, že tento pojem zná. 82 dotazovaných (26,5 %) si nebylo jistých, 72 respondentům (23,2 %) byl tento pojem povědomý, 68 dotazovaných osob (21,9 %) se s tímto pojmem nikdy nesetkalo.

Obrázek č. 36: Znalost pojmu „trvalá udržitelnost“

Zdroj: vlastní šetření

3) Pokud pojem „trvalá udržitelnost“ znáte, dokázal/a byste ho definovat?

Následovala volná, nepovinná otázka, ve které se dotazovaní měli pokusit pojem „trvalá udržitelnost“ definovat. Odpovědělo na ní celkem 104 respondentů (34 %) a většina jejich odpovědí naznačovala, že mají o této problematice správné povědomí. Zde jsou uvedeny některé z nich:

- „Způsob života, který zajišťuje pro současnou i budoucí generaci dostatek přírodních zdrojů, zachovalou přírodu, klima atd.“
- „Chovat se tak, abychom umožnili dalším generacím minimálně takovou kvalitu životního prostředí, jakou máme dnes. Tzn. nechovat se stylem "po nás potopa" a myslet i na generace budoucí. Týká se to všech aspektů každodenního života.“
- „Rozvoj civilizace, při zachování zdrojů pro další generace. Měl by být soulad mezi environmentálními, sociálními a ekonomickými aspekty.“

Někteří si naopak trvalou udržitelnost představují ve formě doživotních příjmů, či výrobku, který by bylo možné využívat nekonečně dlouho.

4) Pokuste se vymežit, jaký význam má, podle Vás, ekologická šetrnost u následujících kategorií výrobků.

V další otázce dotazovaní spotřebitelé znovu hodnotili stanovená kritéria na 5ti stupňové škále. Tentokrát měli posoudit význam ekologické šetrnosti u vybraných kategorií produktů. V nabídce byly zahrnuty výrobky ze dřeva či papíru, pro srovnání byly zařazeny i zcela odlišné druhy produktů. Konkrétně šlo o následující produktové kategorie:

- a) prací prostředky,
- b) papírenské výrobky,
- c) textilní výrobky,
- d) osobní počítače,
- e) maziva a oleje,
- f) psací a kreslicí potřeby,
- g) kotle na plynná paliva,
- h) nábytek,
- i) mycí prostředky pro ruční mytí.

Každému z těchto hledisek měli dotazovaní přiřadit hodnotu na škále od 1 do 5, podle stupně důležitosti. Hodnota 1 pro faktor zcela zásadní, hodnota 5 pro faktor s minimální důležitostí.

Ekologicky šetrné jsou takové výrobky, které jsou v průběhu celého životního cyklu prokazatelně šetrnější nejen k životnímu prostředí, ale i ke zdraví spotřebitele. Jejich kvalita přitom zůstává na velmi vysoké úrovni. Takovéto výrobky lze poznat podle jednoduchého a snadno zapamatovatelného symbolu, tzv. ekoznačky (CENIA, Ekologicky šetrné výrobky). Příklady značení ekologicky šetrných produktů uvádí obrázek č. 37.

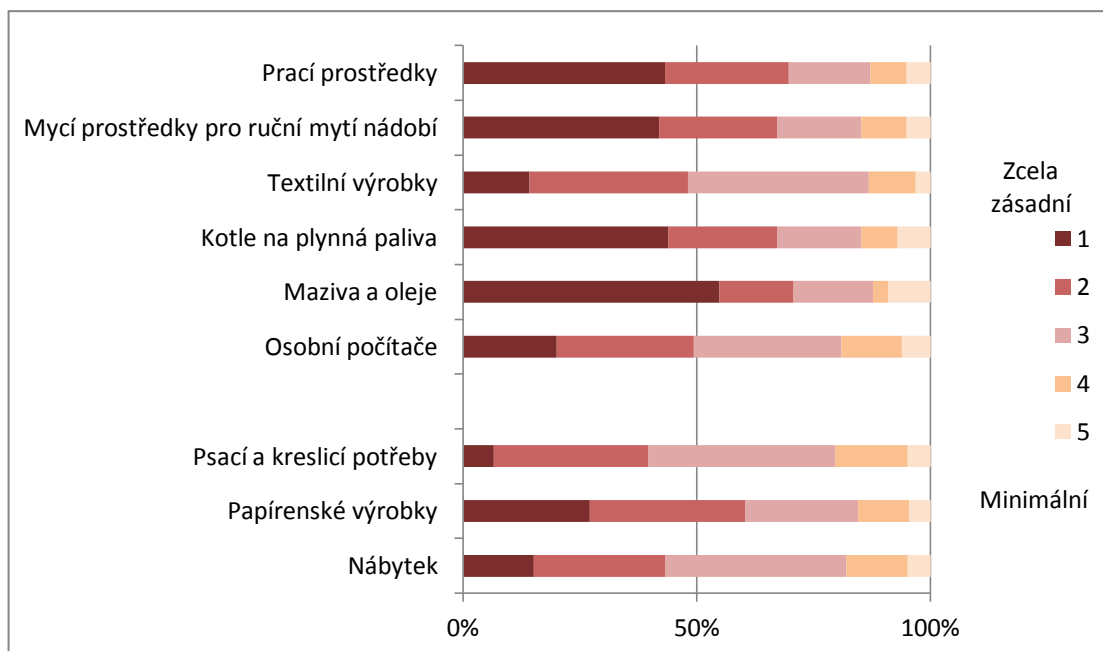
Obrázek č. 37: Vybrané příklady ekoznačení

Zdroj: http://www.ecmost.cz/clanky.php?page=zelene_nakupovani

Vymezení jednotlivých produktových kategorií a jejich ekologické šetrnosti je uvedeno v příloze č. 12.

Obrázek č. 38: Význam ekologické šetrnosti vybraných produktových kategorií

Zdroj: vlastní šetření

Obrázek č. 38 znázorňuje jednotlivé produktové kategorie a míru důležitosti jejich ekologické šetrnosti tak, jak ji odhadovali dotazovaní spotřebitelé. Pro lepší přehlednost jsou skupiny výrobků, při jejichž výrobě je využívána dřevěná hmota, od ostatních kategorií oddělené mezerou.

Pro kategorii „prací prostředky“ má, podle 134 respondentů (43 %), ekologická šetrnost zcela zásadní význam. Naopak minimální význam má podle 16 respondentů (5 %).

I u kategorie „mycí prostředky pro ruční mytí nádobí“ si spotřebitelé byli vědomi důležitosti ekologické šetrnosti. Jako zcela zásadní ji, v tomto případě, považuje 84 z nich (27 %), za minimálně důležitou ji považuje 13 z dotazovaných osob (4,5 %).

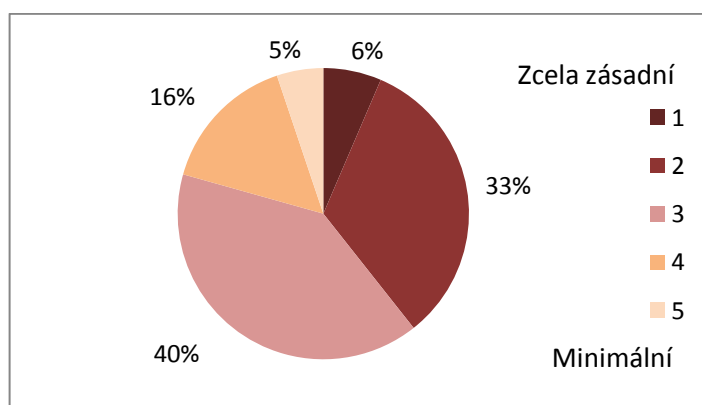
Textilní výrobky považovali respondenti, v porovnání s ostatními kategoriemi, za méně škodlivé pro životní prostředí. To, že je ekologická šetrnost u textilu velmi významná, odpovědělo pouze 43 z dotazovaných (14 %). Minimálně důležitá byla ekologická šetrnost textilních výrobků pro 10 respondentů (3 %).

Dotazovaní spotřebitelé správně odhadli, že ekologická šetrnost je u kotlů na plynná paliva velice důležitá, a proto jich nejvíce (137) označilo hodnotu 1 – zcela zásadní. Naopak minimální důležitost ekologické šetrnosti udalo celkem 22 osob (7 %)

Bezkonkurenčně nejvýznamnější je ekologická šetrnost, podle oslovených osob, u produktů z kategorie „maziva a oleje“. Celkem 169 dotazovaných (55 %) zvolilo u této kategorie hodnotu 1, tedy zcela zásadní význam. 28 respondentů (9 %) považuje ekologickou šetrnost této kategorie za minimálně významnou.

U osobních počítačů má ekologická šetrnost, zcela zásadní význam pro 62 respondentů (20 %), minimální význam pro 21 respondentů (6,5 %).

Obrázek č. 39: Význam ekologické šetrnosti u psacích a kreslicích potřeb

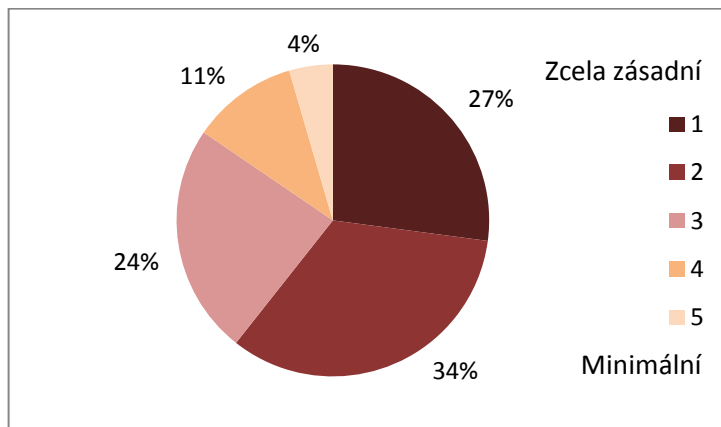

Zdroj: vlastní šetření

Obrázek č. 39 znázorňuje, jak důležitá je, podle respondentů, ekologická šetrnost u kategorie „psací a kreslicí potřeby“. Nejvíce respondentů (125) označilo na stupnici číslo 3, tedy střední důležitost, psací a kreslicí potřeby tedy považují za výrobky s nižším vlivem na životní prostředí. Ze všech zkoumaných kategorií jsou to právě psací

a kreslicí potřeby, u kterých je, podle respondentů, ekologická šetrnost nejméně významná.

Obrázek č. 40: Význam ekologické šetrnosti u papírenských výrobků

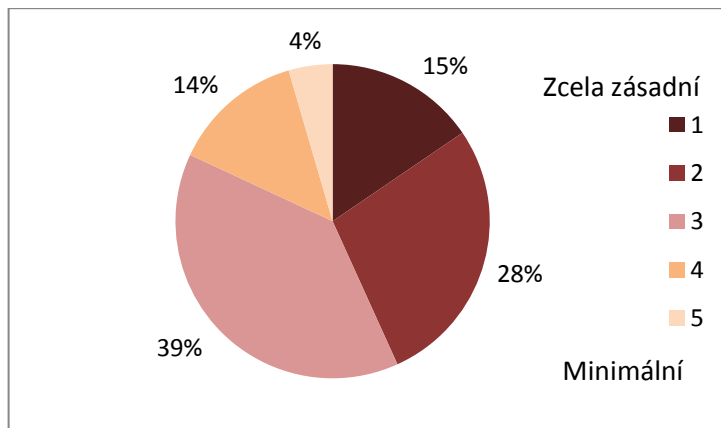

Zdroj: vlastní šetření

Při výrobě papírových výrobků se každoročně spotřebovává velké množství dřeva a vody. To, že se výroba papírenských výrobků podepisuje na životním prostředí, a proto má i zde ekologická šetrnost velký význam usoudilo 61 % z dotazovaných osob (tyto osoby označily hodnoty 1 a 2, tedy dvě nejvyšší). Jedná se tedy o nadpoloviční většinu. Středně významná je ekologická šetrnost u výrobků z papíru pro 73 respondentů. Zjištěné hodnoty shrnuje také obrázek č. 40.

Ze tří uvedených kategorií, při jejichž výrobě je využívána dřevní hmota, jsou to právě papírové produkty, které, podle respondentů, nejvíce zatěžují životní prostředí. Tento výsledek odpovídá i celosvětovému trendu, stále více producentů v papírenském průmyslu požaduje po svých dodavatelích certifikaci.

Obrázek č. 41: Význam ekologické šetrnosti u dřevěného nábytku

Zdroj: vlastní šetření

Jak ilustruje obrázek č. 41, nejvíce respondentů považovalo ekologickou šetrnost u dřevěného nábytku za středně důležitou, přesně 120 (39 %) z nich označilo na hodnotící škále hodnotu 3. Zcela zásadní byla ekologická šetrnost u této kategorie výrobků pouze pro 51 respondentů (15 %). Hodnotu 2, tedy zásadní význam ekologické šetrnosti dřevěného nábytku, označilo celkem 86 respondentů (28 %). V porovnání s ostatními produktovými kategoriemi, má tedy dřevěný nábytek, dle respondentů, nižší potřebu ekologické šetrnosti. I to je možná důvod nepříliš vysoké poptávky po certifikovaných produktech z této kategorie na českém trhu.

Dá se předpokládat, že pro spotřebitele, kteří si uvědomují vliv dřevěného nábytku na životní prostředí (tedy pro ty, kteří na hodnotící škále označili čísla 1 a 2, v tomto případě pro 43 % z oslovených osob) by logo FSC mohlo být motivujícím faktorem ke koupi takto označeného výrobku.

Tabulka č. 10: Srovnání produktových kategorií podle váženého průměru odpovědí

Kategorie	Vážený průměr
Maziva a oleje	1,95
Prací prostředky	2,05
Kotle na plynná paliva	2,11
Mycí prostředky	2,11
Papírové výrobky	2,32
Textilní výrobky	2,54
Osobní počítače	2,57
Nábytek	2,64
Psací a kreslicí potřeby	2,80

Zdroj: vlastní šetření

Pro snadnější vyhodnocení významu ekologické šetrnosti a srovnání jednotlivých produktových kategorií, byl z obdržených odpovědí vypočítán vážený průměr. Jak ukazuje tabulka č. 10, podle respondentů je ekologická šetrnost nejvýznamnější u kategorie „maziva a oleje“. Naopak „nábytek“ a „psací a kreslicí potřeby“ byly na hodnotící škále hodnoceny nejvyššími hodnotami, to znamená, že v jejich případě není ekologická šetrnost, podle oslovených spotřebitelů, příliš důležitou vlastností.

5) Určete, která z uvedených log souvisí s ekologickou produkcí dřeva

Obrázek č. 42: Loga vybraných společností

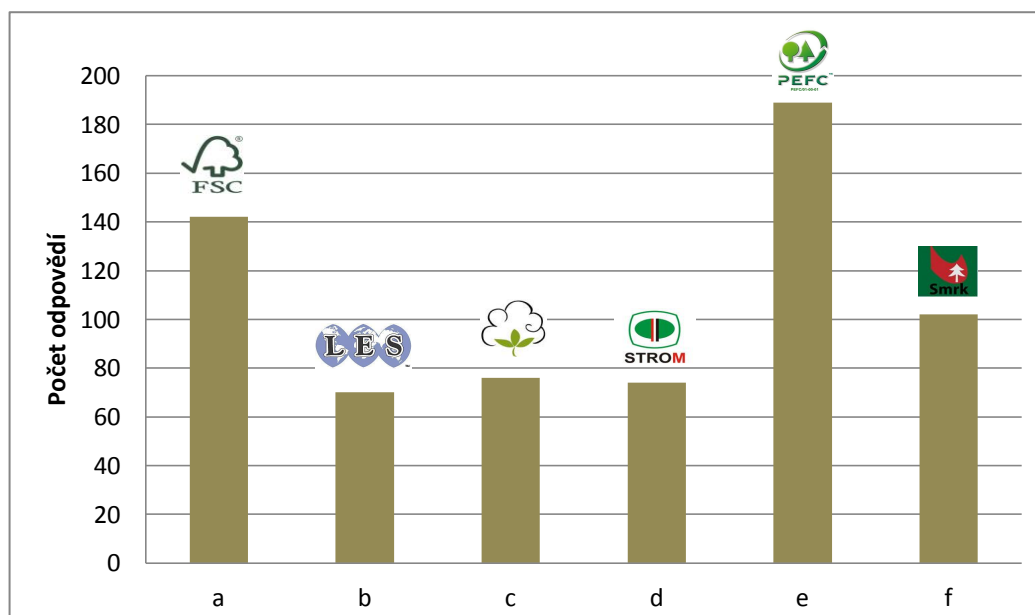
Zdroj: vlastní zpracování

Další otázka se zaměřila na to, zda spotřebitelé dokážou rozeznat loga označující certifikovaný produkt lesního hospodářství, od jiných vzhledově podobných log, avšak s úplně odlišným zaměřením. Jaká loga byla do této nabídky konkrétně zahrnuta, znázorňuje obrázek č. 42.

Kromě log organizací FSC a PEFC bylo mezi tento výběr zařazeno i logo organizace nazvané *Licensing Executives Society (LES)*. Jedná se o organizaci sdružující profesionály z celého světa, věnující se problematice komerčního využití duševního vlastnictví.

Logo označené písmenem c) symbolizuje bio bavlnu. Pod možností d) se skrývá logo společnosti STROM PRAHA, spol s r. o., která se věnuje prodeji zemědělských strojů. Poslední z nabízených možností také nemá s ekologicky obhospodařovanými lesy nic společného, jednalo se o logo firmy nazvané Autocentrum Smrk, s. r. o., která se zabývá prodejem náhradních dílů pro automobily.

Obrázek č. 43: Spotřebitelská znalost značek souvisejících s lesním hospodařením

Zdroj: vlastní šetření

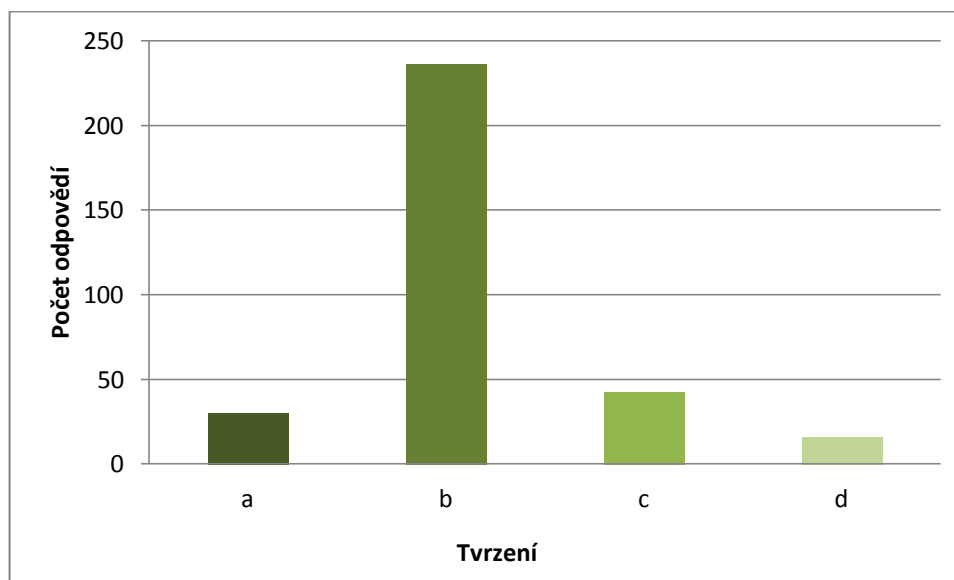
Dotazovaní spotřebitelé mohli u této otázky označit libovolné množství odpovědí. Jak ukazuje výše uvedený obrázek č. 43, většina z nich odhadla loga FSC a PEFC správně. Konkrétně logo PEFC označilo 198 respondentů (45 %) a logo FSC 142 (64 %) z dotazovaných. Z tohoto výsledku je zřejmé, že tato loga jsou pro spotřebitele srozumitelná a ačkoliv je velké množství z nich primárně nezná, dokážou jejich smysl snadno identifikovat. Jak dokládá další část dotazníku, jedná se spíše o intuitivní znalost značky.

6) Které z následujících tvrzení, podle Vás, nejlépe vystihuje pojem „udržitelné hospodaření v lese“?

- Lesy musejí být spravovány a obhospodařovány takovým způsobem, který omezí přirozenou skladbu lesů a podpoří řízené a plánované pěstování a následnou těžbu, zejména nejvýnosnějších dřevních surovin.*
- Lesy musejí být spravovány a obhospodařovány tak, aby mohly rovnoměrně a trvale plnit své ochranné, hospodářské a sociální úlohy.*
- Lesy musejí být spravovány a obhospodařovány tak, aby nedocházelo k přemnožení některých živočišných druhů, nebo naopak k vymizení zvláště ohrožených druhů zvířat.*
- Lesy musejí být spravovány a obhospodařovány tak, aby plnily zejména svou hospodářskou funkci.*

Spotřebitelé, kteří vyhledávají výrobky s certifikátem lesního hospodaření, si jistě uvědomují, co se pod tímto pojmem skrývá a jak moc je jeho dodržování pro společnost důležité. Dotazovaní spotřebitelé měli na výběr ze čtyř definic, z nichž právě jedna (možnost b) správně popisovala základní princip udržitelného hospodaření v lese. Stejně jako u předchozí otázky označila většina respondentů (konkrétně 236 z nich, 76 %) správnou odpověď, tedy variantu b, což dokládá i následující obrázek.

Obrázek č. 44: Znalost definice pojmu „udržitelné hospodaření v lese“

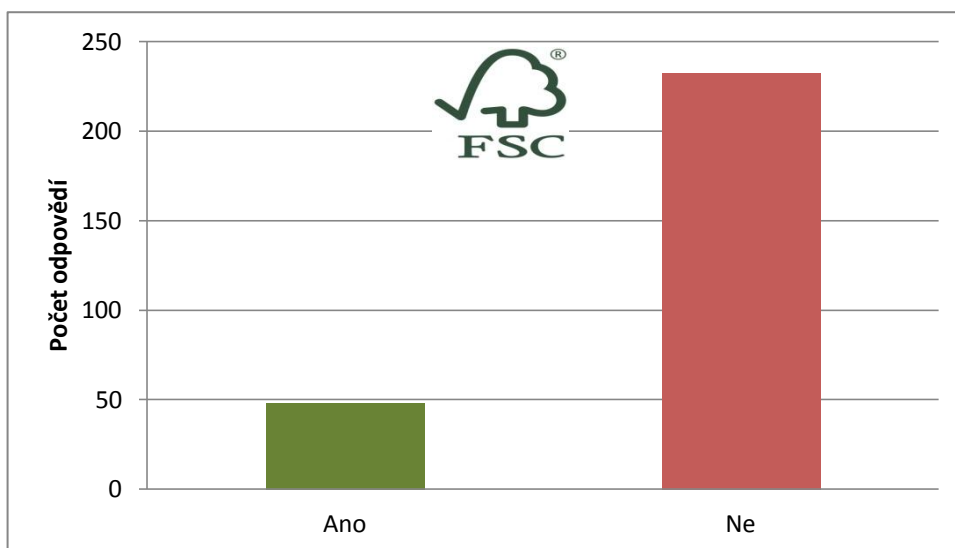

Zdroj: vlastní šetření

7) Znáte uvedená loga?

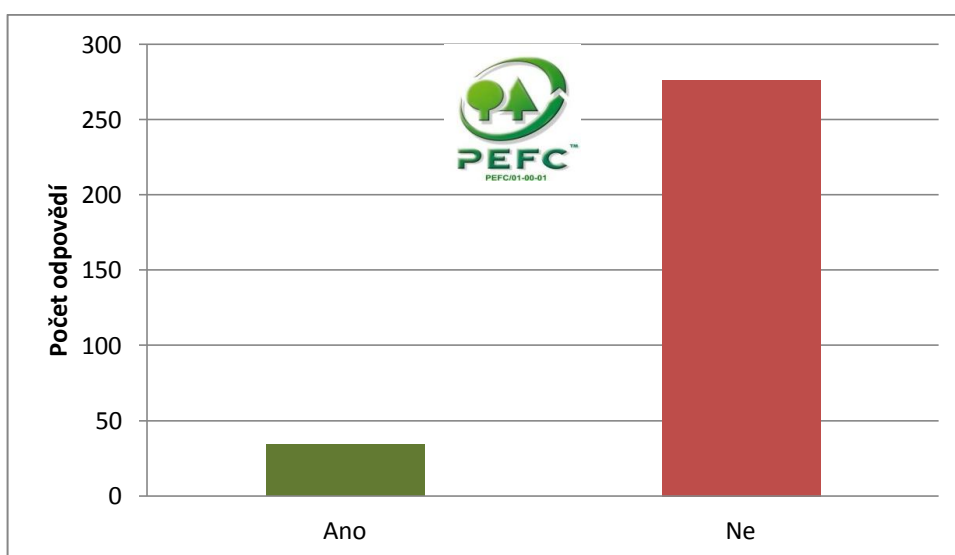
Další otázka už byla zaměřená na podpořenou znalost dvou konkrétních certifikačních systémů, a to FSC a PEFC. Znovu byla v dotazníku, pro větší názornost, uvedena jejich loga, podle kterých měli dotazovaní určit, zda tyto značky znají nebo ne. Pro větší jasnost byl na tomto místě také ve stručnosti nastíněn význam těchto dvou certifikačních systémů.

Obrázek č. 45: Podpořená znalost značky FSC

Zdroj: vlastní šetření

Obrázek č. 46: Podpořená znalost značky PEFC

Zdroj: vlastní šetření

Ačkoliv většina z respondentů v otázce č. 4 správně tato loga správně spojila s odpovědným lesním hospodařením, v této otázce převládala záporná odpověď. S trochu lepším výsledkem se setkala logo FSC, znalo jej 48 spotřebitelů, tedy 15,5 % ze všech dotazovaných. Logo PEFC bylo známé pouze 34 osobám, tedy 11 %. Zjištěné výsledky ilustrují obrázky č. 45 a 46.

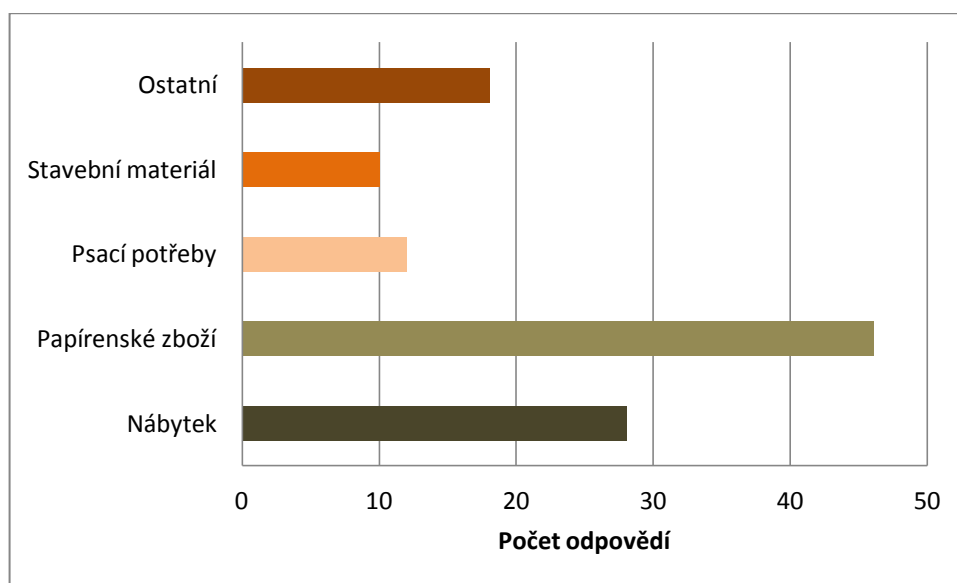
Zajímavé je, že v otázce č. 4 označilo více respondentů logo organizace PEFC, v této otázce se ukázalo, že známější je mezi spotřebiteli logo FSC.

Z uvedených dat se dá odvodit, že ačkoliv se tato loga vyskytují na výrobcích dostupných na českém trhu stále častěji, spotřebitelé jim nevěnují příliš pozornosti.

8) Pokud ano, s jakým konkrétním, takto označeným produktem, jste se již setkali?

Další otázka oslovovala ty spotřebitele, kteří na předchozí otázku odpověděli kladně. Respondenti mohli označit současně více odpovědí. Nejvíce z nich (46) si logo FSC nebo PEFC dokázalo vybavit v souvislosti s papírenským zbožím. 29 respondentů uvedlo, že vidělo takto označený nábytek. 18 respondentů uvedlo možnost „Ostatní“, kterou měli blíže specifikovat. V těchto odpovědích se vyskytlo např. surové dříví nebo obalový materiál. Nejčastěji udávané odpovědi shrnuje obrázek č. 47.

Obrázek č. 47: S jakým konkrétním, takto označeným produktem, jste se již setkali?

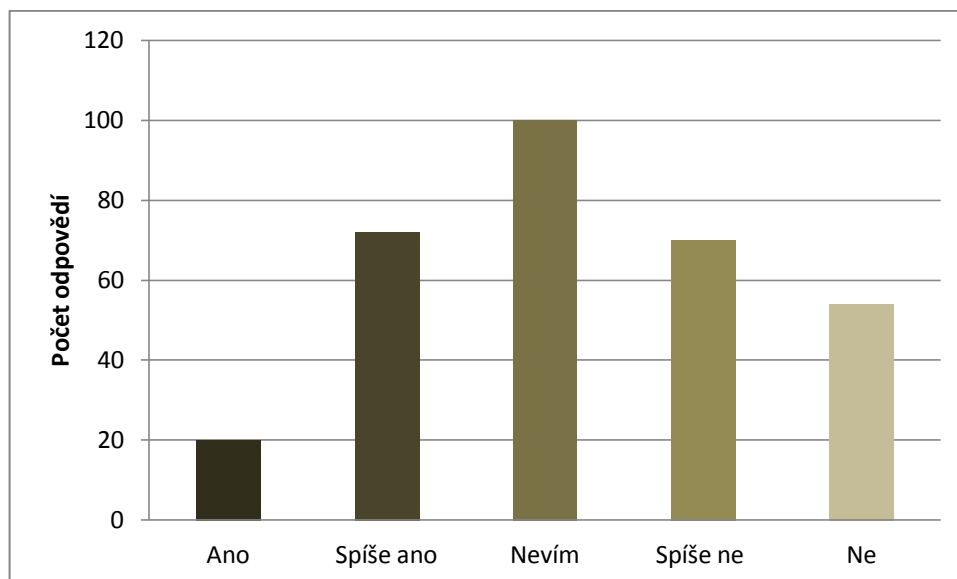
Zdroj: vlastní šetření

9) Hraje/hrálo by pro Vás toto logo významnou roli při rozhodování o koupi takto označeného výrobku?

Po tom, co se respondenti seznámili s činností a logy organizací FSC a PEFC, měli vyjádřit, zda by je tato loga dokázala motivovat k nákupu, takto označených produktů. Na tuto otázku už odpovídali všichni respondenti. Jak vyplývá z obrázku č. 48, kladně odpovědělo pouze 19 z dotazovaných (10 %). 67 osob (23 %) zvolilo odpověď „spíše ano“. To znamená, že třetina respondentů, by se nechala tímto logem ovlivnit a při nákupu by možná certifikovaný produkt preferovala před necertifikovaným. Nevědělo 100 respondentů (32 %). 69 respondentů (22 %) uvedlo „spíše ne“ a zcela

záporně odpovědělo 54 (17 %) z dotazovaných. Pro téměř 40 % oslovených spotřebitelů by tedy logo FSC/PEFC nehrálo při nákupním rozhodování významnou roli a patrně by se jím nenechali ovlivnit.

Obrázek č. 48: Logo FSC/PEFC jako faktor motivující k nákupu

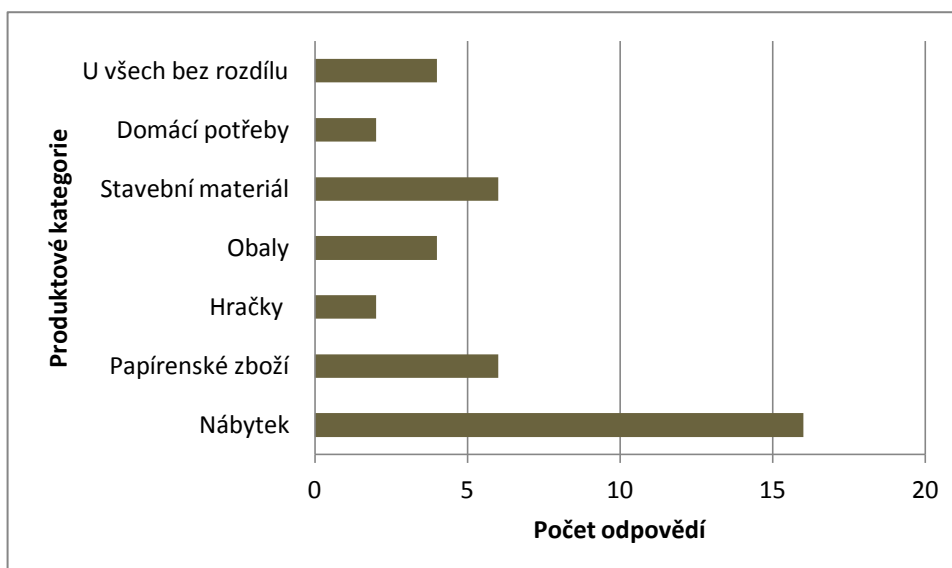
Zdroj: vlastní šetření

Vzhledem k tomu, že většina respondentů volila raději váhavé odpovědi, dá se předpokládat, že vhodně zvolená informační kampaň by je dokázala o důležitosti této certifikace přesvědčit. Bylo by dobré, kdyby se do širšího spotřebitelského povědomí dostala nejenom znalost o existenci těchto organizací. Spotřebitelé by měli být také informováni o důsledcích, které má těžba a zpracování necertifikovaného dřeva na celou naši planetu.

10) Pokud ano, u které kategorie produktů nejvíce?

Desátá otázka byla volná a opět byla směřována na ty respondenty, kteří v předchozím případě odpověděli kladně. Jak ukazuje obrázek č. 49, nejvíce z nich by uvítalo takto certifikovaný nábytek, následovalo papírenské zboží a stavební materiál. 10 % z osob odpovídajících na tuto otázku uvedlo, že by pro ně byl tento certifikát motivujícím faktorem u všech kategorií produktů bez rozdílu. Stejný počet z dotazovaných uvedlo jako svou odpověď obalový materiál.

Obrázek č. 49: Důležitost certifikace FSC/PEFC podle produktových kategorií

Zdroj: vlastní šetření

4.2.3 Shrnutí získaných dat

Jedním z hlavních výstupů tohoto dotazníkového šetření mělo být zjištění, zda spotřebitelé znají význam pojmu „trvalá udržitelnost“ a jestli se zajímají o udržitelné lesní hospodaření. V návaznosti na to, byla zjišťována znalost značek organizací zabývajících se certifikací udržitelného lesního hospodaření, tedy organizací fungujících v České republice: FSC (*Forest Stewardship Council*) a PEFC (*Programme for the Endorsement of Forest Certification*).

Pro fungování certifikačních systémů FSC/PEFC v České republice je nezbytné, aby se čím dál více dostávaly do povědomí spotřebitelů, a aby o významu jejich činnosti věděla široká veřejnost. Jen tak, budou výrobky označené logem FSC nebo PEFC na trhu žádané a snaha o podporování udržitelného způsobu lesního hospodaření bude mít smysl. Pokud budou čeští spotřebitelé lhostejní k původu dřevěných a papírových produktů a odpovědné těžbě dřevní hmoty, nemohou zmiňované organizace dostát svým závazkům a drancování světových lesů bude pokračovat.

Jak vyplývá z předkládaného průzkumu, jedny z nejdůležitějších kritérií nákupního rozhodování jsou kvalita a cena výrobku. Je zřejmé, že za kvalitu si spotřebitelé často musí připlatit a nejinak tomu je i v případě certifikovaných dřevěných či papírových výrobků. Jejich cena bývá ve většině případů, v porovnání s konvenčními produkty, vyšší. Je tedy otázkou, jak se bude tato situace dále vyvíjet. Jestli opravdu zvítězí kvalita nad nižší cenou výrobku, nebo zda se do popředí dostane zcela jiné kritérium.

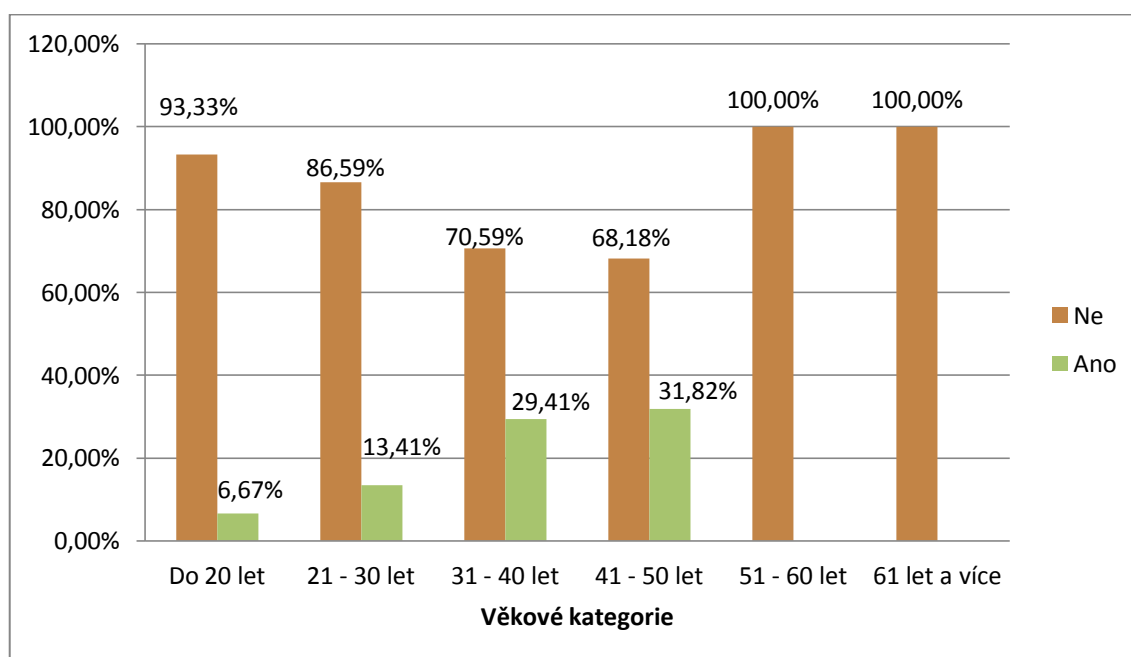
Pojem „trvalá udržitelnost“ znala, anebo o něm alespoň někde slyšela, polovina ze všech dotazovaných.

Ekologická šetrnost u výrobků hraje, podle velkého počtu oslovených respondentů, největší význam u produktů chemického průmyslu (maziva a oleje, prací prostředky) a kotlů. U výrobků ze dřeva to byly hlavně papírové produkty, u kterých si spotřebitelé uvědomují jejich vliv na životní prostředí. Naopak u psacích potřeb nebo dřevěného nábytku není, podle oslovených osob, potřeba ekologické šetrnosti tolik významná. Tyto výsledky předurčují postoj českých spotřebitelů k problematice udržitelného lesního hospodaření.

Většina respondentů dokázala správně určit definici udržitelného hospodaření v lese a identifikovat loga FSC a PEFC mezi logy jiných organizací, odlišného zaměření. I přesto na otázku, jestli uvedená loga znají a již se s nimi někdy setkali, uvedlo přes 80 % respondentů zápornou odpověď (konkrétně 84,5 % u FSC a 89 % u PEFC).

Z toho vyplývá, že většina oslovených spotřebitelů tato označení v podstatě nezná a na výrobcích je běžně neidentifikuje. Ti, kteří tato loga znali, je nejčastěji registrovali u papírenského zboží a nábytku.

Obrázek č. 50 : Znalost loga FSC v jednotlivých věkových kategoriích (%)

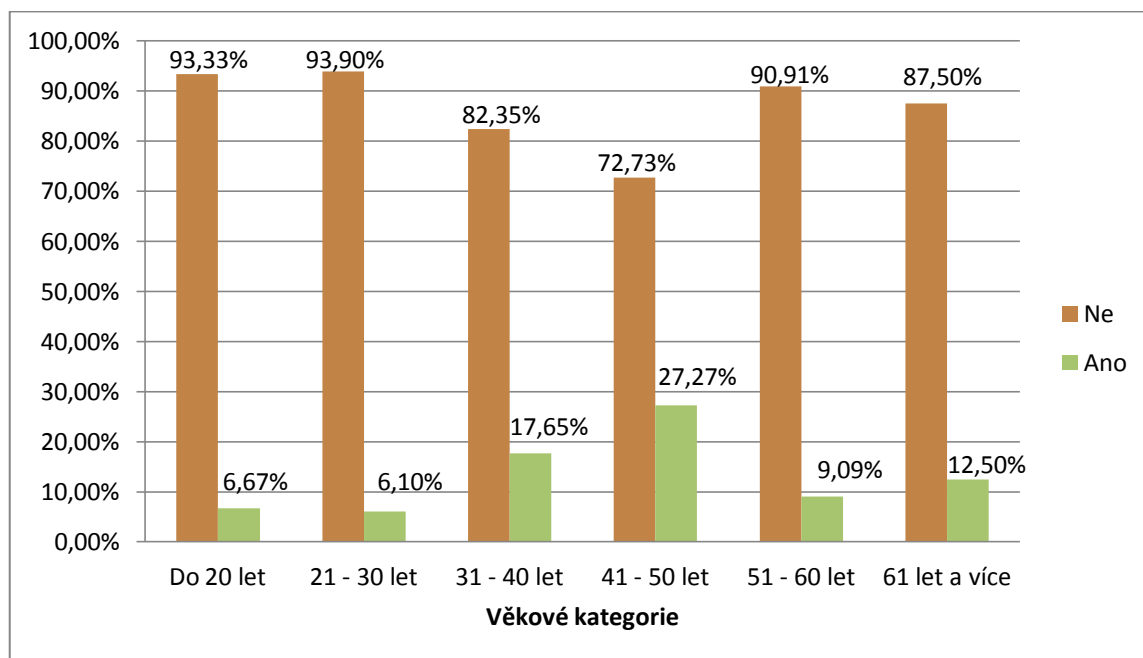

Zdroj: vlastní šetření

Obrázek č. 50 shrnuje znalost loga FSC dle věkových kategorií. Vzhledem k převažujícímu zastoupení věkové kategorie 21 – 30 let mezi respondenty, bylo v tomto případě zvoleno procentní vyjádření.

Z obrázku vyplývá, že nejvíce toto logo znali spotřebitelé ve věku 41 – 50 let (31,8 %), následovala kategorie 31 – 40 let (29,4 %), v obou případech tedy znalost loga potvrdilo okolo 30 % respondentů. Naopak žádný z respondentů starších 50ti let toto logo neznal.

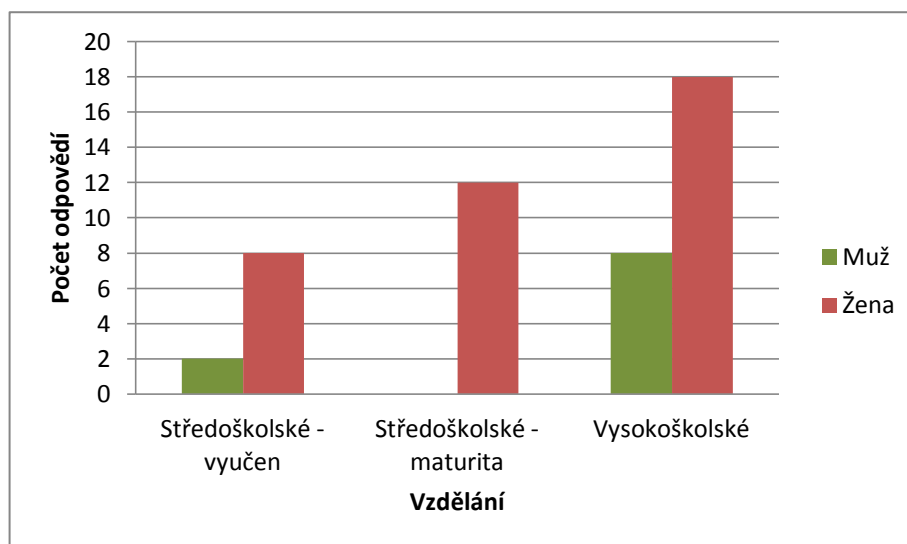
Obrázek č. 51: Znalost loga PEFC v jednotlivých věkových kategoriích (%)

Zdroj: vlastní šetření

I v případě loga PEFC byla spotřebitelská znalost nejsilnější v kategorii 41 –50 let, kladně zde odpovědělo přes 27 % respondentů. Oproti logu FSC je toto logo známé i starším ročníkům. Naopak nejméně bylo logo PEFC známé respondentům do 30 let.

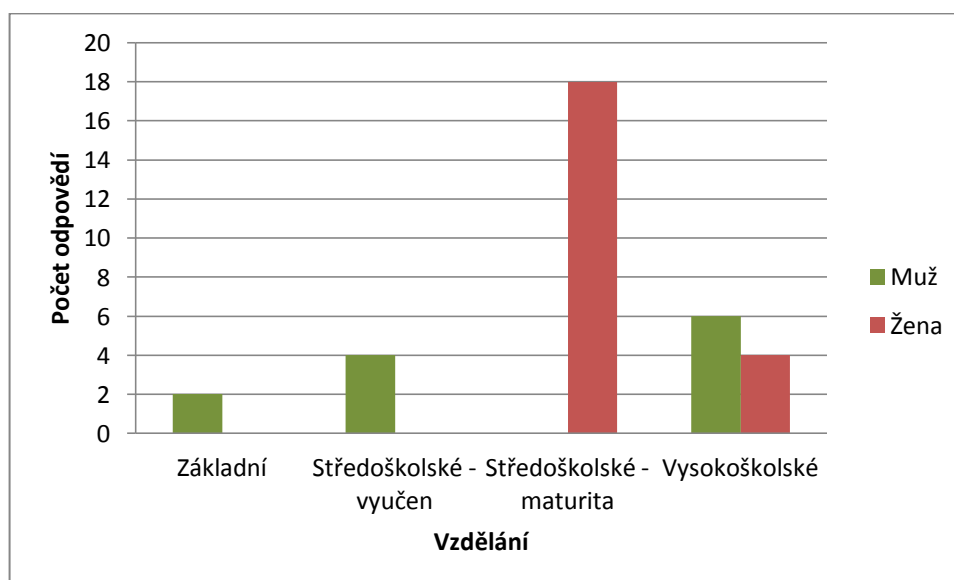
Obrázek č. 52: Znalost loga FSC podle pohlaví a nejvyššího dosaženého vzdělání

Zdroj: vlastní šetření

Obecně se dá říci, a výsledky šetření to potvrzují (viz obrázek č. 52), že znalost loga FSC roste s nejvyšším dosaženým vzděláním respondentů. Z osob se základním vzděláním neznal logo FSC nikdo.

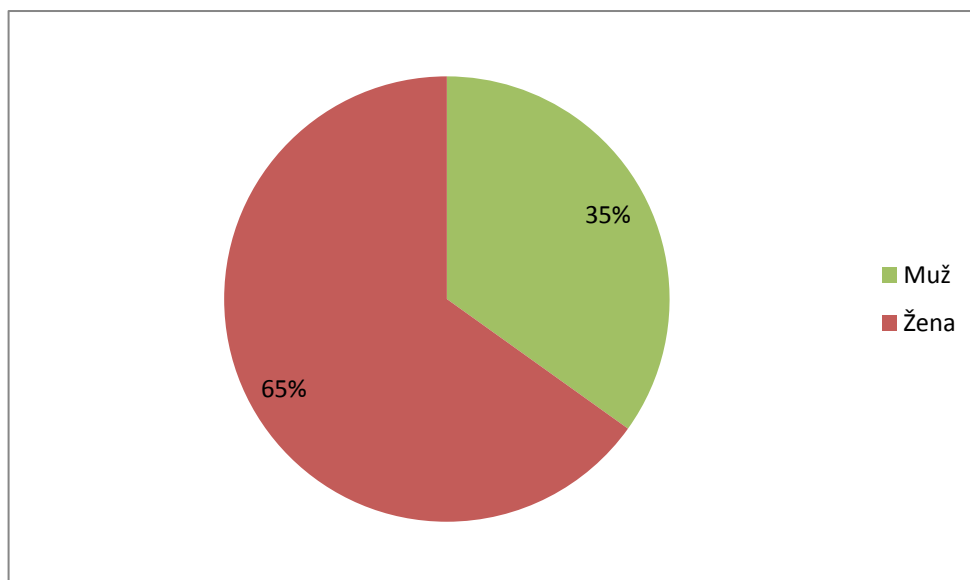
Obrázek č. 52: Znalost loga PEFC podle pohlaví a nejvyššího dosaženého vzdělání

Zdroj: vlastní šetření

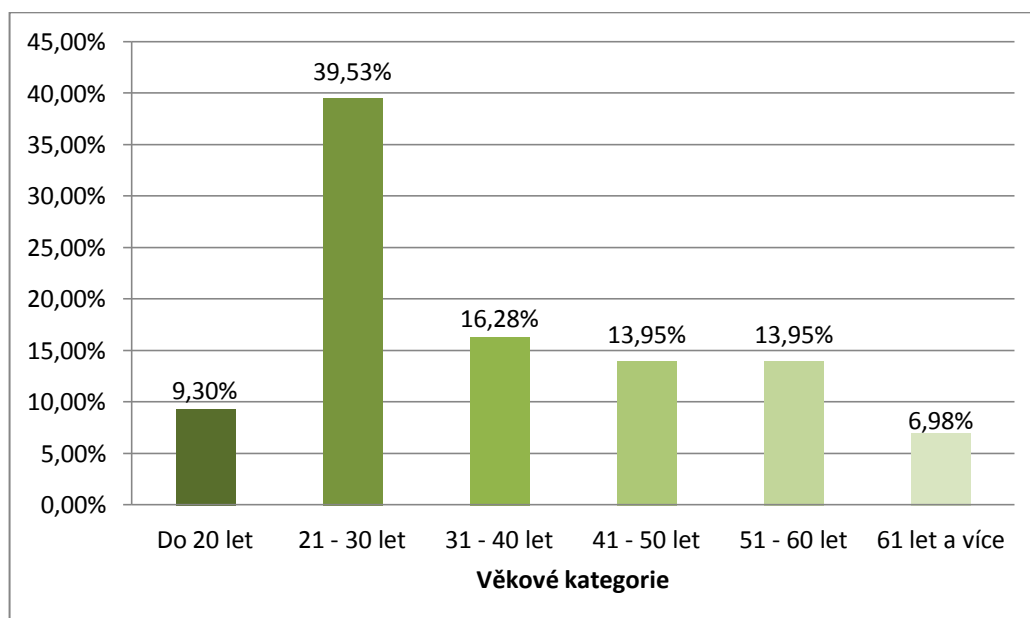
Znalost loga PEFC podle nejvyššího dosaženého vzdělání už tak jednoznačná, jako v případě FSC není. Z odpovědí obrázku č. 53, že nejvíce toto logo znají ženy s maturitou. V ostatních kategoriích převládají muži, i když pokaždé jen v malém počtu.

Obrázek č. 54: Struktura respondentů podle pohlaví, pro které by logo FSC/PEFC hrálo významnou roli při rozhodování o koupi (%)

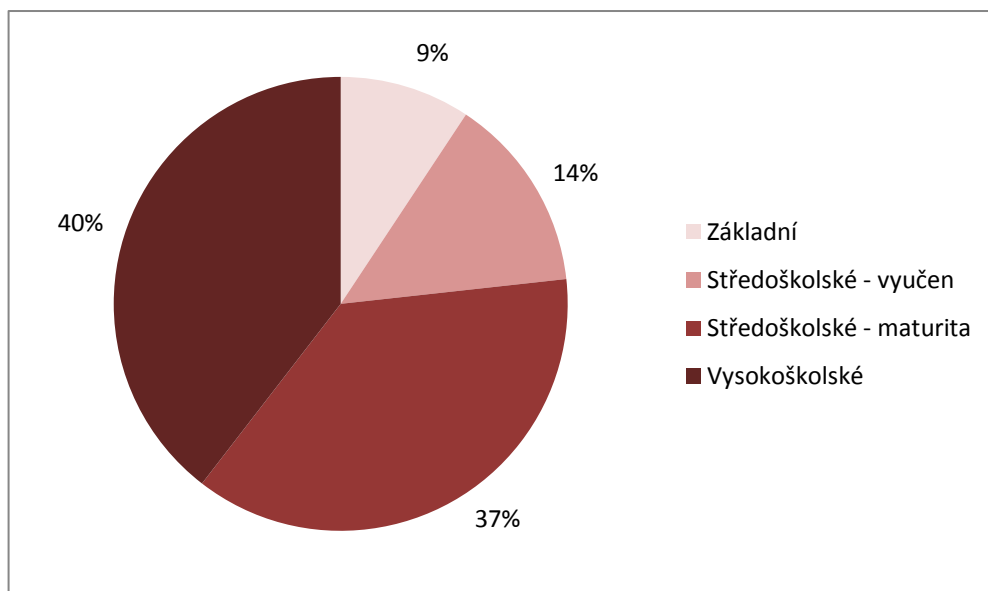
Zdroj: vlastní šetření

Obrázek č. 55: Struktura respondentů podle věku, pro které by logo FSC/PEFC hrálo významnou roli při rozhodování o koupi (%)

Zdroj: vlastní šetření

Obrázek č. 56: Struktura respondentů podle dosaženého vzdělání, pro které by logo FSC/PEFC hrálo významnou roli při rozhodování o koupi (%)

Zdroj: vlastní šetření

Obrázky č. 54, 55 a 56 shrnují všechny respondenty, kteří odpověděli *ano* nebo *spíše ano* na otázku *Hraje/hrálo by pro Vás toto logo významnou roli při rozhodování o koupi takto označených výrobků?* Celkem se tedy jednalo o 86 osob. Z uvedených dat je patrné, že zájem o certifikované dřevěné či papírové výrobky projeví více ženy než muži. Z věkové kategorie 21 – 30 let na tuto otázku odpovědělo kladně téměř 40 % respondentů. A znovu se také potvrdil trend, podle kterého roste zájem o certifikované výrobky spolu se vzděláním spotřebitelů.

4.2.4 Srovnání výsledků šetření s výsledky z Velké Británie

Uvedené výsledky poukazují na to, že spotřebitelská znalost značky FSC je u nás, v porovnání se zeměmi západní Evropy, stále velmi nízká. Podobný výzkum byl v únoru 2014 proveden i ve Velké Británii (Forest Stewardship Council UK, 2014), ve které se značka FSC těší největší popularitě vůbec. A spotřebitelské povědomí o ní v této zemi stále roste. Zatímco v roce 2013 znalo logo FSC 38 % Britů, následujícího roku už tento počet dosáhl 50 %. Od roku 2007 se tak počet spotřebitelů, kteří znají nejenom toto logo, ale také vědí, že výrobky takto označené pocházejí z odpovědných zdrojů, více než zdvojnásobil. Podle šetření, prezentovaného v této diplomové práci, zná logo FSC pouze 15,5 % Čechů.

V Británii roste nejenom podpořená znalost FSC, ale také spontánní znalost této značky. Na otázku, jaké logo mohou nalézt na dřevěném nebo papírovém výrobku z odpovědně získaného materiálu, zněla každá dvacátá odpověď „FSC“.

Z průzkumu organizovaného britskou pobočkou FSC také vyplynulo, že nejvíce spotřebitelé nakupují FSC výrobky z kategorie „papírové výrobky“, jako jsou papír, papírové hygienické potřeby, přání a pohlednice, obaly na potravinách, knihy a časopisy. 9 % z dotazovaných Britů někdy zakoupilo FSC certifikované surové dřevo nebo potřeby pro kutily a 7 % z nich zahradní nábytek a náradí. Podobné závěry vyplynuly i z překládaného šetření, nejvíce spotřebitelů v České republice se setkala s certifikovanými papírovými výrobky, následoval nábytek.

Na otázku, zda hraje toto logo významnou roli při rozhodování o koupi takto označených výrobků, odpovědělo *ano*, pouze 6,5 % českých respondentů. Odpověď *spíše ano*, uvedlo 23,2 % z nich. Nevědělo 32,3 % respondentů a zbytek (40 %) odpověděl záporně. Oproti tomu, 50 % z dotazovaných Britů uvedlo, že před nákupem často kontrolují výrobky, zda jsou FSC certifikované. A přesně polovina z dotazovaných také dává těmto výrobkům přednost před necertifikovaným zbožím. 35 % britských spotřebitelů vědomě vyhledává a nakupuje právě produkty označené logem FSC.

4.2.5 Výsledky a doporučení

Co tedy způsobuje nízký zájem českých spotřebitelů o FSC produkci? Důvodů může být hned několik. Jedním z nich je všeobecně nižší environmentální citění mezi obyvateli České republiky, zapříčiněné nedostatečnou ekologickou výchovou ve školách i rodinách, malou informovaností a slabým povědomím o globálních problémech.

Potřebné informace o hrozbách plynoucích z neodpovědného využívání dřeva by se ke spotřebitelům neměly dostávat pouze prostřednictvím FSC/PEFC organizací, zapojit by se měly všechny zainteresované strany. To znamená, že na šíření povědomí o značkách FSC a PEFC by měli participovat i výrobci, obchodníci, lesníci, státní i nestátní organizace. Zvláště proto, že je to právě ten poslední článek celého spotřebitelského řetězce dřeva, tedy spotřebitel, který svým nákupem rozhoduje o budoucnosti a významu certifikačních systémů.

Bylo by dobré zaměřit se i na starší populaci, u které je povědomí o značkách FSC/PEFC nejnižší, a informovat o významu certifikace nejen prostřednictvím internetu, který se prozatím zdá být hlavním komunikačním kanálem certifikačních organizací, ale využívat i jiné prostředky. O významu ekologické šetrnosti dřevěných a papírových výrobků je třeba přesvědčit především nerozhodné spotřebitele (kterých bylo podle tohoto šetření 32 %), kteří nevěděli, zda by pro ně logo FSC/PEFC dostatečným motivem k nákupu.

Český spotřebitel se, podle předkládaného šetření, rozhoduje o koupi hlavně na základě kvality výrobku. V tomto ohledu by produkty označené logem FSC či PEFC měly velkou šanci obstát, obdrženy certifikát je z kvalitativního hlediska automaticky posouvá na vyšší úroveň. Avšak dalším významným kritériem je pro českého spotřebitele cena, která bývá u certifikovaných produktů vyšší. A tato skutečnost může být pro FSC/PEFC výrobky jedním z dalších limitujících faktorů.

Je také otázkou, zda jsou certifikované výrobky pro české spotřebitele běžně dostupné. Na tuto problematiku se, v souvislosti s dostupností certifikovaného zahradního nábytku v české maloobchodní síti, zaměřuje následující analýza.

5 Analýza FSC produkce z pohledu firem

Jednou z nejrozšířenějších kategorií FSC produktů na českém trhu je nábytek, a to především nábytek zahradní. Právě ten bývá často vyrobený z ohroženého tropického dřeva, které je využíváno pro svou tvrdost a odolnost. Interiérový nábytek z certifikovaného dřeva je u nás dostupný jen zřídka, zřejmě proto, že pro jeho výrobu je využíváno dřevo z méně kontroverzních zdrojů. Z tohoto důvodu je následující analýza zaměřena právě na dostupnost certifikovaného zahradního nábytku v rámci české maloobchodní sítě.

Pozornost je v této kapitole věnována maloobchodním řetězcům, prodejcům a výrobcům, kteří certifikovaný nábytek nabízejí. Jednotlivé firmy byly pro toto šetření vybírány jak z databáze obchodů s FSC sortimentem, která je dostupná na webových stránkách FSC Česká republika (FSC ČR, Mapa obchodů), tak podle údajů z oficiálních internetových stránek firem. Některé z nich například nabízejí FSC výrobky prostřednictvím e-shopu, některé zmiňují FSC certifikaci v rámci své společenské odpovědnosti.

Samotná analýza se skládala ze tří rovin: jako první byl proveden *průzkum od stolu*, který zahrnoval rozbor internetových prezentací jednotlivých společností, následoval *průzkum v terénu*, který byl proveden za účelem ověření nabídky ve vybraných pobočkách, a poslední fází bylo *dotazníkové šetření*.

5.1 Přehled šetřených firem

V prvním kroku byly na internetu vyhledány oficiální webové stránky jednotlivých firem. Důraz byl kladen především na jejich sortiment, zvláště pak na to, zda pochází z certifikovaného dřeva. Dalším sledovaným bodem byla společenská odpovědnost těchto firem, hlavně to zda se věnují problematice životního prostředí, trvalé udržitelnosti a odpovědného lesního hospodaření. Základní údaje o firmách byly také dohledávány prostřednictvím Registru ekonomických subjektů ČSÚ v ARES.

5.1.1 JYSK, s.r.o.

JYSK je mezinárodní maloobchodní řetězec s nábytkem, založený v Dánsku, roku 1979. Dnes provozuje koncern JYSK přibližně 2 200 obchodů v následujících 37 zemích celého světa: Dánsku, Norsku, Švédsku, Finsku, Polsku, České republice, Maďarsku, Nizozemsku, Slovensku, Německu, Rakousku, Švýcarsku, na Islandu,

v Kanadě, Grónsku, na Faerských ostrovech, v Estonsku, Lotyšsku, Litvě, na Ukrajině, v Kosovu, Bulharsku, Kazachstánu, Rumunsku, Francii, Velké Británii, Slovinsku, Makedonii, Chorvatsku, Itálii, Španělsku, Bosně a Hercegovině, Číně, Srbsku, Arménii, Indonésii a Černé Hoře. Na český trh vstoupil JYSK v roce 2003 (JYSK, O JYSKu).

Podle klasifikace ekonomických činností CZ-NACE vykonává společnost JYSK, s.r.o. následující činnosti: Maloobchod s nábytkem, svítidly a ostatními výrobky převážně pro domácnost ve specializovaných prodejnách, Nespecializovaný velkoobchod, Maloobchod s textilem a Ostatní maloobchod s novým zbožím ve specializovaných prodejnách. Patří do velikostní kategorie 500 – 999 zaměstnanců.

Společenská odpovědnost

Vize společnosti: „*Rozsáhlá skandinávská nabídka pro spánek i bydlení.*“

Společnost JYSK nezapomíná, v rámci své společenské odpovědnosti, na fakt, že svou činností působí na životní prostředí. Uvědomuje si problém skleníkového efektu, a proto se snaží bojovat proti globálnímu odlesňování. V roce 1999 byla tato společnost spoluzakladatelem *The Forest Trust* (TFT), organizace, která podporuje udržitelné lesní hospodaření, tak aby se zvýšil prodej FSC certifikovaného dřeva. Tímto krokem se společnost JYSK zavázala k navyšování podílu FSC dřeva ve svém sortimentu.

Jak společnost dále deklaruje, v současné době je většina zahradního nábytku nabízeného v JYSKu vyrobena z FSC suroviny. Zároveň probíhá i snaha o navýšení FSC certifikovaného interiérového nábytku. V nabídce nábytku do interiéru v Jysku nechybí ani PEFC certifikované produkty (JYSK, Forestry).

5.1.2 SCONTO Nábytek, s. r. o.

SCONTO Nábytek, s. r. o. je součástí německého koncernu Höffner, který patří k největším prodejcům nábytku v Evropě.

Obchodní domy SCONTO Nábytek můžeme nalézt v sedmi českých městech: Českých Budějovicích, Brně, Ostravě, Hradci Králové, Praze, Liberci a v Ústí nad Labem (Sconto nábytek, O nás).

Podle klasifikace ekonomických činností CZ-NACE vykonává společnost SCONTO Nábytek, s.r.o. následující činnosti: Maloobchod s nábytkem, svítidly a ostatními výrobky převážně pro domácnost ve specializovaných prodejnách, Nespecializovaný velkoobchod. Patří do velikostní kategorie 250 – 499 zaměstnanců.

Společenská odpovědnost

Vize společnosti (Sconto nábytek, O nás): „*Snažíme se zákazníkům poskytnout služby, které povedou k jejich spokojenosti po všech stránkách. Těto hlavní vizi podřizujeme veškerou naši činnost.*“

Na internetu se bohužel nepodařilo dohledat nic, co by souviselo se sociální odpovědností, ať už společnosti SCONTO Nábytek, s. r. o. nebo koncernu Höffner.

Obrázek č. 57: Zahradní křeslo s FSC certifikátem – SCONTO Nábytek

Zdroj: <https://www.sconto.cz/produkty/zahradni-kreslo-5870001-00.html>

Nicméně FSC výrobky SCONTO Nábytek nabízí prostřednictvím svého e-shopu v sekci zahradního nábytku. Příkladem je být obrázek č. 57. Během sledovaného období to byly v elektronické nabídce této společnosti tři zahradní sestavy. Z toho dvě byly označené logem FSC a vyrobené z exotické dřeviny meranti. Necertifikovaný zahradní set byl vyrobený z eukalyptu.

5.1.3 BAUMAX ČR, s. r. o.

Společnost BAUMAX ČR s.r.o. je součástí mezinárodního koncernu bauMax. bauMax je rodinná firma, která zahájila svou obchodní činnost před více než 37 lety v Rakousku.

V šesti zemích střední Evropy získala postavení vedoucí firmy na trhu. Kromě Rakouska je to Slovenská republika, Česká republika, Maďarsko, Slovinsko a Chorvatsko. V České republice provozuje bauMax přes 20 prodejen, působí zde již od roku 1991.

Podle klasifikace ekonomických činností CZ-NACE vykonává společnost BAUMAX ČR, s.r.o. například následující činnosti: Maloobchod s železářským zbožím, barvami

a potřebami pro kutily, Maloobchod v nesespecializovaných prodejnách. Patří do velikostní kategorie 1000 – 1499 zaměstnanců.

Společenská odpovědnost

Vize společnosti: „*Chceme udělat bydlení dostupnější!*“

V rámci své koncepce zmiňuje společnost bauMax i pojem „trvalé hospodaření“. Příkladem, při němž bauMax jedná ve smyslu udržitelnosti, je prodej FSC certifikovaného dřevěného materiálu. S FSC certifikátem může zákazníkům zaručit, že se v bauMaxu neprodává žádné dříví z neekonomické těžby, i když v tomto případě je nutné počítat s vyšší cenou.

Společnost neprovozuje na českém trhu e-shop, takže se nedá dohledat širší jejího FSC sortimentu. Nicméně podle webových stránek FSC ČR by měl mít v bauMax v nabídce FSC certifikovaný stavební materiál (izolační desky, spárovky) (Baumax, Trvalé hospodaření).

5.1.4 BAUHAUS, k.s.

Síť hobbymarketů BAUHAUS můžeme nalézt v 17 evropských zemích (Česká republika, Německo, Rakousko, Nizozemí, Dánsko, Estonsko, Finsko, Chorvatsko, Island, Maďarsko, Norsko, Slovinsko, Španělsko, Bulharsko, Švédsko, Švýcarsko a Turecko). V České republice je možné BAUHAUS nalézt v Českých Budějovicích, Brně, Praze, Liberci a Plzni, působí zde již od roku 1993.

Podle klasifikace ekonomických činností CZ-NACE vykonává společnost BAUHAUS, k.s. například následující činnosti: Maloobchod s železářským zbožím, barvami a potřebami pro kutily, Maloobchod v nesespecializovaných prodejnách, Výstavba bytových a nebytových prostor. Patří do velikostní kategorie 500 – 999 zaměstnanců.

Společenská odpovědnost

Společnost BAUHAUS považuje udržitelnost za jeden ze svých nejdůležitějších cílů. Spolu se svými dodavateli proto pracuje na rozvoji udržitelné alternativy u každé skupiny výrobků. Společnost kontroluje nejen ekologickou hodnotu a energetickou úsporu nabízených produktů, ale také se zajímá za jakých sociálních a environmentálních podmínek byly vyrobeny. Aby zákazníkům usnadnila identifikaci ekologicky šetrných výrobků, vytvořila společnost Bauhaus značku *Pro planet*, která

označuje udržitelné výrobky ze všech produktových kategorií. Logo *Bauhaus Pro Planet* zachycuje obrázek č. 58.

Obrázek č. 58: Značka Bauhaus Pro Planet

Zdroj: <http://www.bauhaus.info/unternehmen/nachhaltigkeit>

FSC certifikaci v rámci své společenské odpovědnosti Bauhaus konkrétně nezmiňuje, nicméně problematikou dovozu tropických dřevin se zabývá. Uvědomuje si ilegální obchod s tropickým dřevem a jeho důsledky. Tomuto chce společnost Bauhaus zabránit prostřednictvím značky *Pro Planet*, která označuje dřevěné výrobky, pocházející z prokazatelně legálních zdrojů, tedy výrobky s logem FSC (Bauhaus, Nachhaltigkeit).

5.1.5 OBI Česká republika, s.r.o.

Společnost OBI je jedním z vedoucích představitelů německých a evropských prodejen se stavebními potřebami a potřebami pro kutily. Jen v Německu provozuje v současné době firma OBI 343 prodejen. K tomu navíc dalších 233 prodejen OBI v zahraničí. První market OBI byl otevřen již v roce 1970. Hlavní roli v expanzní politice hrají především Rusko, Polsko, Česká republika, Itálie a Švýcarsko. V České republice provozuje společnost OBI v současné době 29 prodejen, působí zde od roku 1994 (OBI – O nás, n.d.).

Podle klasifikace ekonomických činností CZ-NACE vykonává společnost OBI Česká republika, s.r.o. následující činnosti: Maloobchod s železářským zbožím, barvami a potřebami pro kutily, Nespecializovaný velkoobchod. Patří do velikostní kategorie 2000 – 2499 zaměstnanců.

Společenská odpovědnost

Ve svém etickém kodexu společnost OBI šetrné lesní hospodaření nezmiňuje, avšak FSC produkty nabízí (viz obrázek č. 59). Navíc FSC certifikaci zákazníkům na svých webových stránkách doporučuje (OBI Poradce pro zahradní nábytek - Informace o kovovém a dřevěném zahradním nábytku):

„Při koupi dřevěného zahradního nábytku dbejte na pečeť jakosti „FSC“ (Forest Stewardship Council), která garantuje původ z ekologického lesního hospodářství, kde jsou dodržovány odpovědně i sociální aspekty při těžbě a zpracování dřeva.“

Obrázek č. 59: Zahradní lavička vyrobená z FSC eukalyptového dřeva – OBI

Zdroj:

http://www.oby.cz/decom/product/OBI_Zahradn%C3%AD_lavi%C4%8Dka_Chelsea_3m%C3%ADstn%C3%A1/4354197?c=289

5.1.6 UNI HOBBY, a.s.

Obchodní značka marketů pro kutily UNI HOBBY, a. s. je provozována společností Global Stores, a. s., která je součástí českého koncernu UNIMEX GROUP, a. s. V současné době provozuje společnost velkoobchodní prodejny v Českých Budějovicích, Brně, Zlíně, Pardubicích a Hodoníně (Global Stores). Na českém trhu působí od roku 2010.

Podle klasifikace ekonomických činností CZ-NACE vykonává společnost UNI HOBBY a.s. například následující činnosti: Maloobchod s železářským zbožím, barvami a potřebami pro kutily, Maloobchod v nesespecializovaných prodejnách, Zprostředkování velkoobchodu a velkoobchod v zastoupení. Patří do velikostní kategorie 100 – 199 zaměstnanců.

Společenská odpovědnost

Koncepce společenské odpovědnosti této firmy bohužel není na internetu dostupná. Přesto je možné v prodejnách nalézt FSC certifikovaný zahradní nábytek.

5.1.7 HORNBACH BAUMARKT CS, spol. s r.o.

Skupina HORNBACH je jedním z největších provozovatelů hobbymarketů v Evropě. Koncern v současné době provozuje 138 velkoobchodů a zahradních center v devíti evropských zemích v rámci dceřiné společnosti HORNBACH-Baumarkt-AG. V České republice provozuje tato společnost devět prodejen (HORNBACH, Podnik s historií). Na českém trhu působí od roku 1992.

Podle klasifikace ekonomických činností CZ-NACE vykonává společnost HORNBACH BAUMARKT CS spol. s r.o. například následující činnosti: Maloobchod s železářským zbožím, barvami a potřebami pro kutily, Maloobchod v nespecializovaných prodejnách, Výstavba bytových a nebytových prostor, Zpracování dřeva, výroba dřevěných, korkových, proutěných a slaměných výrobků, kromě nábytku. Patří do velikostní kategorie 1000 - 1499 zaměstnanců.

Společenská odpovědnost

Společnost HORNBACH se prostřednictvím své sociální odpovědnosti snaží, aby její výrobky odpovídaly ekologickým a sociálním standardům. To, že HORNBACH FSC produkty nabízí a i o této certifikaci své zákazníky informuje, dokládá obrázek č. 60.

Obrázek č. 60: Ukázka z katalogu zahradního nábytku HORNBACH

Zdroj: <http://www.hornbach.cz/cms/cs/cz/katalogy/index.html>

Boj proti ilegálně těžnému dřevu patří k firemním nejdůležitějším úkolům; zde HORNBACH zaujímá roli průkopníka mezi hobbymarkety. Veškeré dřevo musí pocházet z ekologicky obhospodařovaných lesů a sociálně odpovědných firem.

Pro firmu je důležité upozorňovat zákazníky na dřevo s pečeti zdravého lesního hospodaření FSC. Již od roku 1996 se společnost zavázala vůči organizaci Greenpeace a Světovému fondu na ochranu přírody (WWF) k tomu, že nebude nabízet dřevo z nelegální těžby.

V roce 2003 se stala firma HORNBAACH-Baumarkt-AG včetně všech svých regionálních společností členem skupiny odpovědných podniků *WWF Wood Group*. Zpočátku pouze dobrovolný závazek vyústil k převzetí záruky původu všech druhů dřeva z certifikovaných zásob.

V roce 2007 obdržela firma HORNBAACH jako první řetězec hobbymarketů s mezinárodní působností certifikát FSC pro obchodní řetězce (FSC-C010062). Certifikát zajišťuje kontrolu dodacího cyklu od místa původu dřeva až po konečný výrobek. Oddělení řízení kvality a ochrany životního prostředí pracuje na rozšíření nabídky výrobků s certifikátem FSC; již dnes HORNBAACH disponuje nejrozsáhlejším FSC sortimentem v oboru. Oddělení sleduje také dodržování sociálních standardů a norem pro bezpečnost práce, a to zejména na Dálném východě.

Za svou angažovanost se firmě HORNBAACH dostává pravidelného uznání z řad sdružení pro ochranu životního prostředí. V roce 2010 obdržela firma první certifikát *FSC Global Partner Award* od organizace *FSC International*. V roce 2011 Světový fond na ochranu přírody označil HORNBAACH za „nejlepší hobbymarket“ (HORNBAACH, Odpovědnost za člověka a životní prostředí).

Obrázek č. 61: Společná kampaň FSC ČR a HORNBAACH

Zdroj: <http://www.czechfsc.cz/kampan--fsc-cr-a-hornbachu.html>

V dubnu a květnu 2011 probíhala intenzivní spolupráce mezi FSC ČR a hobbymarketem HORNBACH, která měla za cíl informovat zákazníky o možnosti nákupu výrobků s FSC certifikátem (viz obrázek 61). Do každé pobočky HORNBACH v České republice byly distribuovány letáky, billboardy a plakáty s radami dobrého nákupu dřevěných výrobků a HORNBACH navíc informoval o FSC produktech zákazníky prostřednictvím rozhlasu a svých katalogů (FSC ČR, Kampaň FSC ČR a Hornbachu).

5.1.8 IKEA Česká republika, s.r.o.

Síť IKEA Group úspěšně působí téměř na celém světě, svůj maloobchodní systém postupuje ve formě franšíz a její obchodní domy můžeme nalézt v Severní Americe, Evropě, Rusku, Asii i Austrálii. Vlastníkem IKEA Group je společnost *Stichting INGKA Foundation* sídlící v Holandsku. V České republice najdeme IKEA v Praze, Brně a Ostravě, působí zde od roku 2003.

Podle klasifikace ekonomických činností CZ-NACE vykonává společnost IKEA Česká republika, s.r.o. například následující činnosti: Maloobchod s nábytkem, svítidly a ostatními výrobky převážně pro domácnost ve specializovaných prodejnách, Zprostředkování velkoobchodu a velkoobchod v zastoupení, nespécializovaný velkoobchod, Vydávání knih, periodických publikací a ostatní vydavatelské činnosti. Patří do velikostní kategorie 1500 – 1999 zaměstnanců.

Společenská odpovědnost

Vizi společnosti je: „*přispívat k lepšímu každodennímu životu mnoha lidí.*“ (IKEA, O IKEA Group)

Dřevo je jedním z nejpoužívanějších materiálů, které tato společnost využívá. I proto stála IKEA u zrodu organizace *Forest Stewardship Council*, jako jeden z jejích zakládajících členů. Nejvíce dřeva odebírá IKEA z Polska, Švédska, Litvy a Německa. V současné době spolupracuje s 21 lesními celky, tak aby veškeré dřevo bylo vytěženo v souladu se standardy a objem certifikovaného dřeva v celém zpracovatelském řetězci stále narůstal.

Ve své výroční zprávě o udržitelnosti za rok 2014 se IKEA označuje za největšího spotřebitele FSC certifikovaného dřeva v maloobchodním sektoru. V tomto roce

pocházelo 41 % použitého dřeva z certifikovaných nebo recyklovaných zdrojů. Do roku 2017 by se tento objem měl zvýšit na 50 %.

Navíc společnost IKEA vypracovala vlastní lesnický standard nazvaný *IWAY Forestry Standard*, který musí dodržovat všichni její dodavatelé, kteří podléhají pravidelným kontrolám. Tento standard mimo jiné zakazuje využívání dřeva, které pochází z nelegální těžby, ze zdrojů zapojených do sociálních konfliktů týkajících se lesů, nebo z lesů s vysokou hospodářskou hodnotou (IKEA, Lidé a planeta).

Od roku 2002 spolupracuje IKEA se Světovým fondem ochrany přírody (WWF)⁵ v boji proti ilegální těžbě a podpoře odpovědného obchodu se dřevem. Společně se snaží zlepšovat lesní hospodaření v Evropě a v Asii přispívat k navýšení FSC certifikované lesní plochy (IKEA, Energy & Resources).

Obrázek č. 62: Katalog IKEA 2015 na FSC certifikovaném papíře

Zdroj: <https://ca.fsc.org/newsroom.239.298.htm>

Katalog IKEA pro rok 2015 (na obrázku č. 62), který obdrželo více než 200 milionů lidí na celém světě, je nyní největší tiskovou produkcí, která je plně FSC certifikovaná. Tento projekt nabývá impozantních rozměrů – zahrnuje tisk 67 vydání v 32 světových jazycích na více než 100 000 tun FSC MIX certifikovaného papíru (WWF and IKEA Partnership Feature Stories, World's largest print run now carries FSC label).

5.1.9 DOPPLER CZ, spol. s r.o.

Společnost Doppler byla založena v roce 1947 v Německu, jako malá rodinná firma zabývající se výrobou deštníků. V 90. letech vznikla dceřiná firma také v České

⁵ Tyto dvě organizace nespojuje jen problematika lesů, společné úsilí zaměřují také na pěstování bavlny a odpovědné využívání vodních zdrojů.

republice. Původní sortiment deštníků byl postupně doplněn o segment slunečníků a následně rozšířen i o polstry a zahradní nábytek.

Prodej zboží je v Čechách a Slovensku uskutečněn přes velké obchodní řetězce (OBI, Hornbach, Bauhaus, Mountfield apod.), drobné obchodní partnery i obchodní zástupce. Společnost provozuje také vlastní vzorkovou prodejnu a e-shop.

Podle klasifikace ekonomických činností CZ-NACE vykonává společnost DOPPLER CZ spol s r.o. například následující činnosti: Výroba ostatního nábytku, Nespecializovaný velkoobchod, Výroba konfekčních textilních výrobků, kromě oděvů. Patří do velikostní kategorie 50 - 99 zaměstnanců.

Na svém e-shopu nabízí Doppler slunečníky s certifikátem FSC (všechny nabízené dřevěné slunečníky jsou vyrobené z FSC suroviny). U zahradního nábytku není certifikace zmíněna.

5.1.10 BJS Czech, s.r.o.

Společnost BJS Czech, s.r.o. je členem skupiny BJS Group. Na českém trhu působí od roku 2005. Sídlo společnosti je v Praze, výrobní závod v Humpolci

Podle klasifikace ekonomických činností CZ-NACE vykonává společnost BJS Czech, s.r.o. například následující činnosti: Výroba ostatního nábytku, Výroba ostatních výrobků stavebního truhlářství a tesařství, Maloobchod, kromě motorových vozidel, Nespecializovaný velkoobchod. Patří do velikostní kategorie 250 - 499 zaměstnanců.

Dle údajů FSC ČR tato firma vyrábí a prodává tyto FSC certifikované produkty: zakázkový nábytek, skříně, postele, noční stolky, zásuvkové komody, zásuvky do vestavěných skříní (FSC ČR, Mapa Obchodů). Jedná se o bílý lakovaný nábytek, výhradním odběratelem je firma IKEA.

Společenská odpovědnost

Protože má společnost BJS Czech 100 % odběratele, jímž je firma IKEA, zavázala se k implementaci IWAY standardu, kodexu, který stanovuje bezpečnostní, environmentální a sociální požadavky společnosti IKEA.

Firma BJS Czech s.r.o. se dále zavazuje k tomu, že vyvine největší možné úsilí k tomu, aby se při nákupu dřevní suroviny, která vstupuje do výroby, vyhnula nákupu:

- nelegálně vytěženému dřevu,
- dřevu těženému v nesouladu s tradičními a občanskými právy,
- dřevu těženému v lese, v němž jsou vysoké ochranné hodnoty ohroženy hospodářskými aktivitami,
- dřevu těženému v lesích, které jsou přeměňovány na plantáže nebo na nelesní účely,
- dřevu z lesů, ve kterých jsou sázeny geneticky modifikované stromy (BJS Czech, Kvalita).

5.1.11 František Tomaník – TOSTA

Česká firma, která byla založena v roce 1989. Zpočátku se jednalo o stavební firmu. Postupem času se přidávaly další profese, zaměřené na komplexní vybavování interiérů staveb. V roce 1996 byla zahájena výroba nábytku. Šlo převážně o kuchyňský a dále kancelářský, koupelnový, dětský i školní nábytek. Postupem času se výroba rozšířila i na sériovou a zakázkovou výrobu. V současné době výroba představuje širokou škálu dřevěných nábytkářských výrobků (František Tomaník – TOSTA).

Podle klasifikace ekonomických činností CZ-NACE vykonává společnost František Tomaník - TOSTA například následující činnosti: Výroba ostatního nábytku, Velkoobchod a maloobchod, Výstavba bytových a nebytových budov, Truhlářské práce. Patří do velikostní kategorie 50 - 99 zaměstnanců.

Podle informací z webových stránek FSC ČR firma TOSTA vyrábí a prodává kancelářský, bytový a zahradní FSC nábytek, který lze zakoupit například ve Zlíně v OD PRIOR Zlín nebo ve firemní provozovně v Holešově (FSC ČR, Mapa obchodů).

5.1.12 Globus, k.s.

Německá firma Globus vstoupila na český trh v roce 1996 jako vůbec první hypermarket. Dále působí samozřejmě v Německu, ale také v Lucembursku a proniká i do Ruska. V České republice provozovala společnost Globus, k březnu 2015, 15 hypermarketů, na českém trhu působí od roku 1995.

Podle klasifikace ekonomických činností CZ-NACE vykonává společnost Globus ČR, k.s. například následující činnosti: Maloobchod s převahou potravin, nápojů a tabákových výrobků v nesespecializovaných prodejnách. Patří do velikostní kategorie 5000 - 9999 zaměstnanců.

Společenská odpovědnost

Vize společnosti: „*Chceme být nejpodnikavější společností v branži.*“ (Globus, Naše hodnoty)

Tato firma se udržitelnému lesnictví ani značce FSC ve své společenské odpovědnosti nevěnuje. Podle databáze obchodů nabízejících FSC výrobky sestavené FSC ČR, má Globus ve své nabídce certifikované stavebniny a podlahové krytiny (FSC ČR, Mapa obchodů).

5.2 Terénní šetření

Dále byly vybrané provozovny některých z šetřených firem navštíveny, s cílem ověřit reálnou situaci a porovnat ji s internetovou prezentací firem. Tento terénní výzkum byl opakovaně proveden ve dnech 15. a 28. března 2015 v Českých Budějovicích. Konkrétně se jednalo o tyto prodejny: JYSK (České Vrbné 2378), Globus (České Vrbné 2327), Bauhaus (České Vrbné 2338), SCONTO Nábytek (Strakonická 2800), bauMax (Jaromíra Boreckého 1661/34) a UNI HOBBY (Pražská 2540).

V jednotlivých prodejnách bylo sledováno nejen to, jestli jsou FSC produkty v nabídce, ale také to, jak jsou tyto produkty logem FSC označeny. Mezi nejčastější typy označení patřil kovový či plastový štítek umístěný přímo na produktu, dále zelená papírová visačka s logem FSC a zmínka o FSC certifikátu byla často také uvedena v popisu zboží spolu s použitým materiálem a údajem o ceně. Konkrétní příklady uvádějí následující obrázky č. 63, 64, 65, 66 a 67.

Obrázek č. 63: Příklad štítku s logem FSC 100 % umístěného na produktu

Zdroj: vlastní šetření

Obrázek č. 64: Příklad štítku s logem FSC MIX umístěného na produktu

Zdroj: vlastní šetření

Obrázek č. 65: Příklad visačky s logem FSC 100 % umístěné na produktu

Zdroj: vlastní šetření

Obrázek č. 66: Příklad visačky s logem FSC MIX umístěné na produktu

Zdroj: vlastní šetření

Obrázek č. 67: Informace o FSC certifikaci v rámci popisu výrobku

Zdroj: vlastní šetření

Samotné označování produktů logem FSC je upraveno speciálním standardem *FSC International Standard Requirements for use of the FSC trademarks by Certificate Holders*. Ten mimo jiné uvádí podmínky pro označování certifikovaných výrobků držiteli certifikátu:

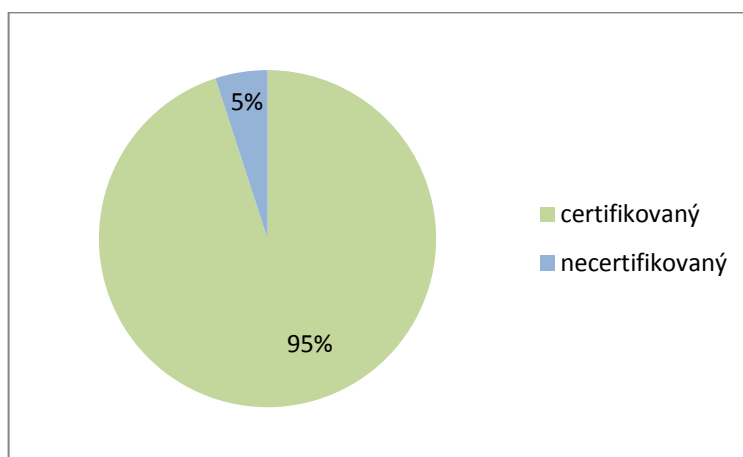
- O označování certifikovaných výrobků mluvíme tehdy, je-li ochrannými známkami FSC fyzicky a viditelně označen certifikovaný výrobek nebo jeho obal (v podobě vypálení, visaček, štítků, šablon, vodoznaků, označených obalových materiálů v maloobchodních prodejnách, plastových obalů, atd.)
- Označovat certifikované výrobky smí pouze držitelé certifikátu zpracovatelský řetězec nebo certifikátu kombinovaný certifikát lesní hospodaření/zpracovatelský řetězec. Veškeré používání ochranné známky držitelé certifikátů schvalují a monitorují akreditované certifikační orgány.
- Ochranná známka FSC nemůže stát na výrobku spolu s jinými logy, názvy nebo identifikačními značkami jiných certifikačních projektů. Je tomu tak proto, aby se snížila míra nejasností ohledně environmentálních prohlášení a aby byla ochráněna integrita loga FSC (FSC ČR, Pravidla pro užívání značky FSC).

Pobočka JYSK

Během návštěv pobočky JYSK v Českých Budějovicích byla ověřena skutečnost, že opravdu většina nabízeného zahradního nábytku je označena logem FSC. Konkrétně bylo přímo na prodejní ploše vystaveno 5 dřevěných zahradních soustav, z nichž jen jediná nepocházela z FSC certifikovaného dřeva (ale ani ze dřeva tropického, nýbrž z borovice). V nabídce této prodejny bylo i dalších 15 certifikovaných zahradních sestav, ať už celodřevěných, či kovových s dřevěnými komponenty. Procentní vyjádření zachycuje obrázek č. 68.

Nechyběly štítky namontované přímo na jednotlivých kusech ani papírové visačky. To, že se jedná o certifikované výrobky, bylo uvedeno i v popisu zboží. Díky tomu působila nabídka těchto produktů velmi přehledně.

Obrázek č. 68: Zahradní nábytek v prodejně JYSK České Budějovice

Zdroj: vlastní šetření

Společnost JYSK provozuje v České republice také vlastní e-shop, na kterém lze dohledat širokou nabídku FSC certifikovaného zahradního nábytku. Interiérový nábytek certifikovaný ať už FSC nebo PEFC v nabídce e-shopu zatím chybí.

Během sledovaného období bylo v nabídce tohoto e-shopu celkem osm zahradních sestav z masivního dřeva – všechny s certifikátem FSC, konkrétní příklad zachycuje obrázek č. 69. Kategorie zahradní sestavy dřevo/kov/výplet obsahovala celkem 5 položek, z nichž 4 byly certifikované. Jediným necertifikovaným artiklem této kategorie byla, stejně jako v kamenné prodejně, zahradní sestava vyrobená z borovicového dřeva a oceli.

Obrázek č. 69: Dřevěná zahradní sestava s certifikátem FSC – JYSK e-shop

Zdroj: <http://jysk.cz/zahrada/zahradni-sestavy/masivni-drevo/stul-grimstad-d230-4-kresla-kerteminde>

Ačkoliv JYSK zmiňuje ve své společenské odpovědnosti i certifikaci PEFC, v nabídce českého e-shopu, ani v navštívené prodejně, takto označené produkty nemá. Jedná se tedy zřejmě o artikly, které jsou nabízené pouze v zahraničí.

Pobočka SCONTO Nábytek

Navštívena byla také prodejna SCONTO Nábytek v Českých Budějovicích. Tato společnost se obecně zaměřuje spíše na interiérový nábytek, ale i ona nabízí nábytek zahradní, i když v menší míře než například dále zmíněné hobbymarkety. Objevit certifikované zboží nebyl příliš lehký úkol, protože toto zboží nebylo logem FSC viditelně označeno. V nabídce prodejny byla jen jedna zahradní a jedna balkonová sestava. Po bližším seznámení se s produkty byl nalezen FSC 100 % štítek u zmíněné zahradní soupravy. V popisu produktu však zmínka o FSC certifikaci chyběla.

V České republice nabízela společnost SCONTO nábytek prostřednictvím svého e-shopu, během března 2015, celkem tři kusy FSC certifikovaného nábytku. Zajímavé je srovnání s německou společností Höffner, jejíž je SCONTO Nábytek součástí. Na e-shopu koncernu Höffner, určenému pro německý trh, bylo v průběhu března 2015 nabízeno 57 FSC artiklů.

Oproti kamenné prodejně je nabídka FSC produktů na e-shopu mnohem lépe rozpoznatelná. Jednotlivé artikly jsou označeny logem, FSC certifikace je zmíněna i v popisu zboží, s krátkou charakteristikou činnosti této organizace a s výzvou určenou zákazníkům, která nabádá ke koupi takto označených výrobků

Pobočka BAUMAX

Obrázek č. 70: Prezentace FSC nábytku v prodejně BAUMAX České Budějovice

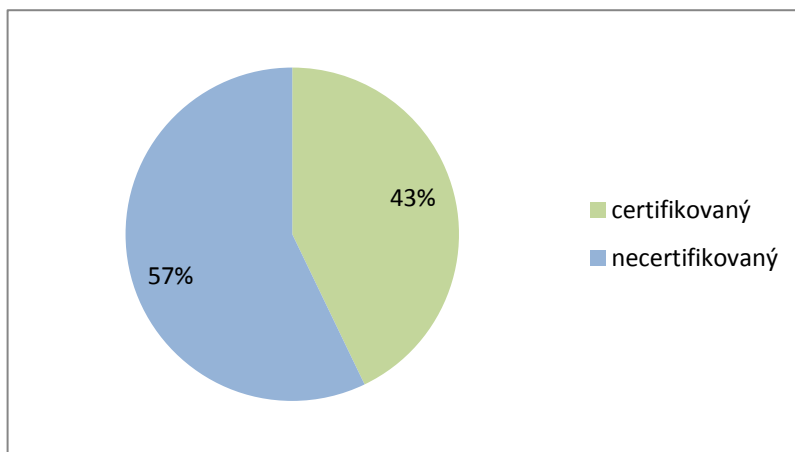

Zdroj: vlastní šetření

Během návštěvy prodejny společnosti BAUMAX bylo zjištěno, že tato nenabízí pouze FSC stavební materiál, ale v hojné míře i takto certifikovaný zahradní nábytek. Z certifikovaného akáciového dřeva nabízí BAUMAX také například balkonové sestavy, lavice, police a stolky (viz obrázek č. 70). V nabídce byla také zahradní sestavu značky *Doppler* z FSC eukalyptového dřeva. Za pozornost stojí i fakt, že prodejna BAUMAX jako jediná ze všech navštívených prodejen nabízí také certifikovaný nábytek, který není vyrobený z tropického dřeva, ale z dřeva dubového.

Následující obrázek č. 71 shrnuje nabídku dřevěného zahradního nábytku v prodejně BAUMAX v Českých Budějovicích. Během šetření nabízela tato prodejna celkem 14 zahradních sestav vyrobených ze dřeva. Logem FSC bylo opatřeno šest z nich, zbylých osm certifikováno nebylo.

Obrázek č. 71: Zahradní nábytek v prodejně BAUMAX České Budějovice

Zdroj: vlastní šetření

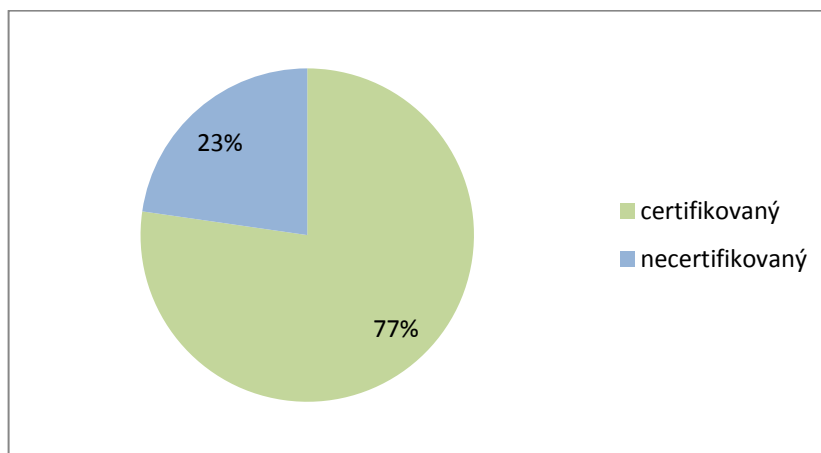
Prostřednictvím e-shopu společnost BAUMAX zahradní nábytek v České republice nenabízí.

Pobočka BAUHAUS

I tento hobbymarket nabízí velké množství zahradního nábytku z certifikovaného dřeva. Jednalo se převážně o produkty značky *sunfun*, konkrétně o různé druhy zahradních souprav z akátového a eukalyptového dřeva s certifikáty FSC 100 % a FSC MIX.

Nabídka zahradního nábytku je v této prodejně opravdu rozmanitá. Jak znázorňuje obrázek č. 72, celkem bylo na prodejní ploše vystaveno 22 zahradních sestav. Z toho 17 bylo označeno logem a visačkou FSC.

Obrázek č. 72: Zahradní nábytek v prodejně BAUHAUS České Budějovice

Zdroj: vlastní šetření

E-shop společnost BAUHAUS v České republice neprovozuje. Své zboží prezentuje na internetových stránkách prostřednictvím tematických katalogů. Konkrétně v katalogu

zahradního nábytku pro rok 2015, se můžeme setkat nejenom s logem FSC, ale také s krátkou charakteristikou této organizace. Veškerý exteriérový nábytek, na jehož výrobu bylo použito tvrdé tropické dřevo, prezentovaný v tomto katalogu má certifikaci FSC. Konkrétně jde o 11 zahradních a balkonových sestav. Konkrétní příklad je uveden na obrázku č. 73.

Obrázek č. 73: Prezentace FSC balkonového nábytku v katalogu – BAUHAUS

Zdroj:

<http://bauhaus->

hr.web01.kvm.bauhaus.info/fileadmin/netcats/cz/2015/catalog/CZ_zahradni_nabytek_0315/#/26/

Pobočka UNI HOBBY

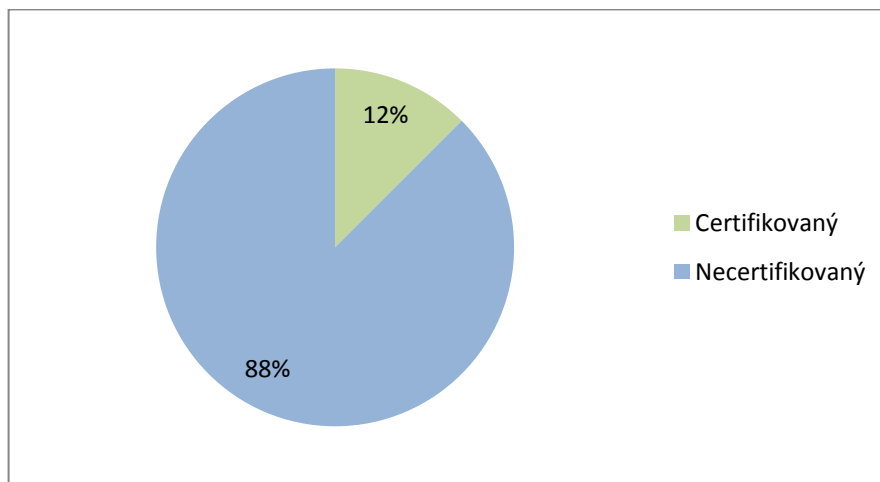
Obrázek č. 74: Certifikovaná zahradní sestava Hartman – UNI HOBBY

Zdroj: <http://nabytekhartman.cz/zahradni-stoly/81-stul-triangular-teak-alu-170x170x170.html>

Tak jako ostatní navštívené hobbyprodejny i v této je možné nalézt FSC certifikovaný zahradní nábytek, konkrétně jde o dvě zahradní sestavy značky *Hartman*, z nichž jedna je zachycena na obrázku č. 74. V době šetření bylo na prodejní ploše celkem 16 zahradních sestav. Procentní podíl certifikovaného zahradního nábytku na veškerý zahradní nábytek nabízený prodejnou UNI HOBBY České Budějovice shrnuje následující obrázek č. 75.

Obrázek č. 75: Zahradní nábytek v prodejně UNI HOBBY České Budějovice

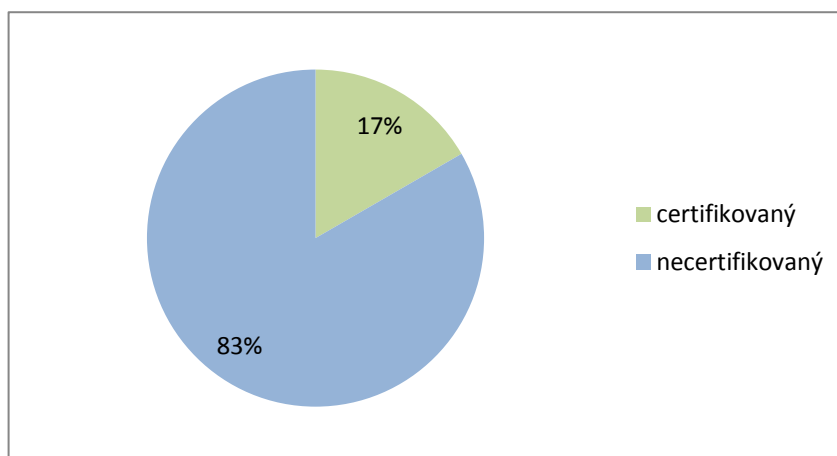
Zdroj: vlastní šetření

Společnost UNI HOBBY sice na území České republiky provozuje e-shop, ale šíře nabízeného sortimentu neodpovídá nabídce v kamenných prodejnách. Zahradní nábytek, tak prostřednictvím internetu zakoupit nelze.

Pobočka Globus

Jako jediná z šetřených firem je Globus hypermarketem. I tak má ale ve své nabídce nepotravinářského zboží nábytek, a to nejen interiérový, ale i zahradní. Ačkoliv se v rámci své společenské odpovědnosti lesnictví nevěnuje, certifikovaný nábytek ve své nabídce má. (I když z oddělení externí komunikace bylo sděleno, že tomu tak není.) Během návštěvy prodejny Globus v Českých Budějovicích, byla přítomna zahradní sestava viditelně označená štítkem i visačkou s logem FSC 100 %. Celkově nabízel hypermarket Globus České Budějovice, v průběhu tohoto šetření, celkem šest zahradních souprav. Procentní znázornění zjištěných skutečností je uvedeno na obrázku č. 76.

Obrázek č. 76: Zahradní nábytek v prodejně GLOBUS České Budějovice

Zdroj: vlastní šetření

Hypermarkety Globus svůj nepotravinářský sortiment prostřednictvím internetu nenabízejí, tudíž nabídku zahradního nábytku nelze na webu dohledat.

5.2.1 Shrnutí výsledků terénního šetření

Po návštěvách všech šesti zmiňovaných prodejen je možné říci, že realita v kamenných prodejnách odpovídá prezentaci jednotlivých společností na jejich webových stránkách. V nabídce hobbymarketů jsou FSC produkty v sortimentu zahradního nábytku zastoupeny poměrně v hojném počtu. Nejmenší podíl certifikovaného zahradního nábytku byl zaznamenán v prodejně UNI HOBBY, kde byly z celkových 16 zahradních sestav certifikované pouze dvě. Naopak největší podíl FSC zahradního nábytku lze nalézt v prodejně BAUHAUS, kde bylo v době šetření označeno logem FSC 17 zahradních soustav z celkového počtu 22.

Tabulka č. 11: Shrnutí výsledků terénního šetření u vybraných firem

Firma	Společenská odpovědnost		Certifikovaný zahradní nábytek		
	udržitelný rozvoj	lesní hospodaření	FSC	PEFC	%
JYSK	ano	ano	ano	ne	95
SCONTO	ne	ne	ano	ne	50
BAUMAX	ano	ano	ano	ne	43
BAUHAUS	ano	ano	ano	ne	77
UNI HOBBY	ne	ne	ano	ne	12
GLOBUS	ne	ne	ano	ne	17

Zdroj: vlastní šetření

Tabulka č. 11 shrnuje výsledky, které přineslo šetření v šesti vybraných firmách, provozujících své prodejny v Českých Budějovicích. Údaje týkající se společenské odpovědnosti byly vyhledány na internetu, přítomnost certifikovaného zahradního nábytku v nabídce byla ověřena při návštěvách kamenných prodejen. FSC certifikované produkty byly v sortimentu každé z šetřených firem, PEFC v žádné z nich. Poslední sloupec tabulky uvádí procentní podíl FSC výrobků na celkové nabídce dřevěného zahradního nábytku.

Důležité je certifikované výrobky nejenom nabízet, ale také o nich zákazníka dostatečně informovat. Firmy si takto mohou zajistit nejen odbyt, ale také se tímto podílejí na funkčnosti certifikačních systémů. Svým nákupem vlastně každý z nás spolurozhoduje o tom, jakým způsobem se dřevo (a nejen to tropické) bude získávat. Spotřebitel by měl vědět, že svou volbou může podpořit zdravé lesy a tím i napomoci k zdravějšímu životnímu prostředí.

Rozdíly jsou patrné, pokud srovnáme navštívené řetězce s nábytkem JYSK a SCANTO Nábytek. Nabídku zahradního nábytku v prodejně JYSK opravdu tvoří hlavně FSC produkty. Ty jsou zde navíc tímto logem viditelně označeny, zákazník tak má možnost se v nabízeném zboží snadněji zorientovat, zvláště pokud takto certifikované produkty vyhledává.

Naopak SCANTO Nábytek se FSC problematice nijak zvlášť na svých webových stránkách nevěnuje, ačkoliv na e-shopu certifikované produkty v menším množství nabízí. Stejně tak je tomu i v kamenné prodejně, certifikovaný zahradní nábytek tu mají, ale jeho viditelnému označení nebyla věnovaná přílišná pozornost. Zjistit, že se jedná o FSC produkt je poměrně náročné. Na první pohled se tyto produkty od těch „běžných“ nijak neliší.

5.3 Dotazníkové šetření

Dotazník sestavený pro firmy se zaměřoval primárně na ty, které mají FSC nábytek ve své nabídce. Proto byl v první řadě rozeslán mezi firmy, zahrnuté do terénního výzkumu, díky kterému bylo možné si přítomnost FSC produktů nejlépe ověřit. Dále byly vybrány firmy, které se zabývají prodejem a výrobou FSC nábytku, k tomuto výběru byla využita databáze FSC ČR. Dotazník byl rozeslán pomocí e-mailu v elektronické podobě, vytvořený v aplikaci *Google Docs*.

Vybrané společnosti byly osloveny prostřednictvím telefonu a e-mailu a požádány o spolupráci, která spočívala ve vyplnění krátkého dotazníku. V mnoha případech zůstala tato žádost bez odezvy. Velmi časté byly vyhýbavé odpovědi, které uváděly, že ve firmách nemají na takovéto aktivity čas ani odpovědné pracovníky, některé firmy zase odmítly sdělit kontakty na kompetentní osoby nebo oddělení (UNI HOBBY, OBI).

BAUHAUS, Tomáš Hanzlík, marketingové oddělení: *„Bohužel s ohledem na interní regulace nemůžeme Vaši žádosti vyhovět.“*

OBI, zákaznický tým: *„Bohužel po reorganizaci firmy v České republice není momentálně na systémové centrále kompetentní osoba, která by Vám mohla s Vaším dotazníkem pomoci.“*

UNI HOBBY, Ing. Helena Wunderlich, sekretariát: *„V našich prodejnách prodáváme nábytek z oblasti sanity a zahradní nábytek, vše v rozsahu běžného hobbymarketu. Bohužel jsme malá společnost a nákupčí daných oddělení se nemohou z důvodů řešení vlastních pracovních úkolů věnovat Vašemu dotazníku.“*

GLOBUS, Pavla Hobíková, vedoucí externí komunikace: *„Sortiment nábytku plní v nabídce našich hypermarketů doplňkovou roli. V současné době spolupracujeme se třemi dodavateli z České republiky a jedním slovenským dodavatelem. Naše partnery jsme s Vaším dotazem oslovili a sortiment ani jednoho z nich nedisponuje Vámi zmiňovaným certifikátem. Naším zákazníkům nicméně garantujeme, že nábytek, který u nás naleznou, je zdravotně nezávadný a splňuje veškerá kritéria daná platnou legislativou.“*

S účastí v dotazníkovém šetření souhlasilo 6 z 12 oslovených firem:

- HORNBACH
- IKEA
- HORNBACH
- Doppler
- František Tomaník – TOSTA
- BJS Czech

Návratnost dotazníků tedy byla přesně 50 %.

5.3.1 Struktura dotazníku

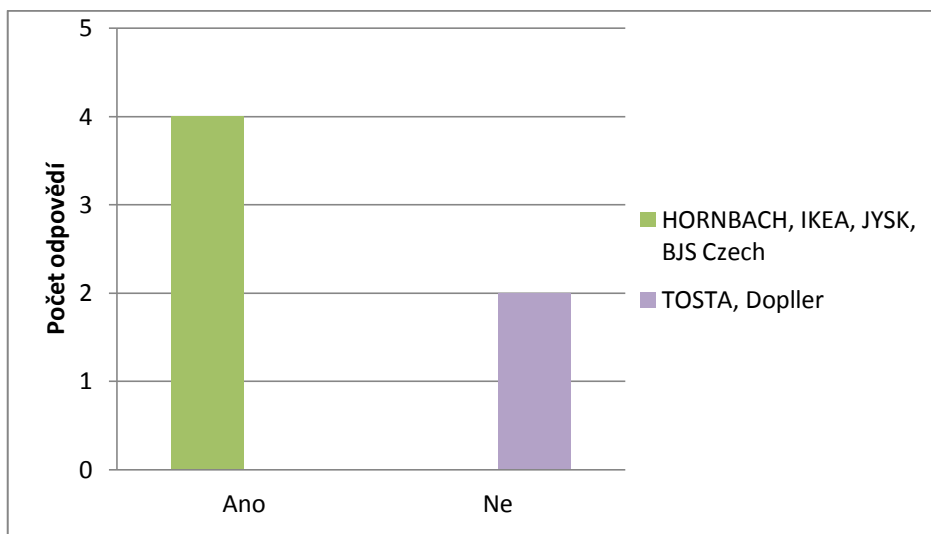
Při sestavování tohoto dotazníku byly použity především uzavřené otázky. V otevřených otázkách, které byly dobrovolné, měly firmy možnost zdůvodnit své odpovědi. Dotazník tvořilo 7 otázek (celá verze dotazníku je uvedena v příloze č. 13):

1. Má Vaše společnost vypracovanou speciální politiku týkající se ochrany životního prostředí, a/nebo původu dřevěných či papírových výrobků?
2. Jak by se dala charakterizovat forma spolupráce Vaší společnosti s organizací *Forest Stewardship Council (FSC)*?
3. Jaký podíl (přibližně) má FSC produkce ve Vaší nabídce?
4. Jaké máte s nabídkou FSC produktů plány do budoucna?
5. Nabízíte také produkty s PEFC (*Programme for the Endorsement of Forest Certification*) certifikátem?
6. Pokud ano, jaké máte s nabídkou PEFC produktů plány do budoucna?
7. Nabízíte i jiné ekologicky šetrné produkty?

5.3.2 Vlastní dotazování

1) Má Vaše společnost vypracovanou speciální politiku týkající se ochrany životního prostředí, a/nebo původu dřevěných či papírových výrobků?

Obrázek č. 77: Vlastní firemní politika ochrany životního prostředí

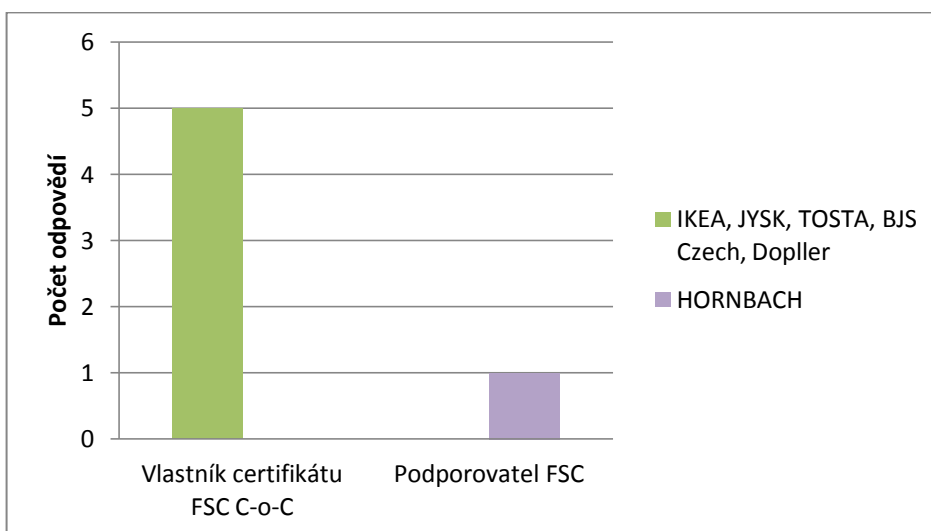

Zdroj: vlastní šetření

Na tuto otázku odpověděly kladně čtyři ze šesti šetřených firem. Jak je patrné z obrázku č. 77, vlastní politiku ochrany životního prostředí, resp. dřevěných výrobků nemají jen společnosti František Tomaník – TOSTA a Doppler.

2) Jak by se dala charakterizovat forma spolupráce Vaší společnosti s organizací *Forest Stewardship Council (FSC)*?

Obrázek č. 78: Forma spolupráce s organizací FSC

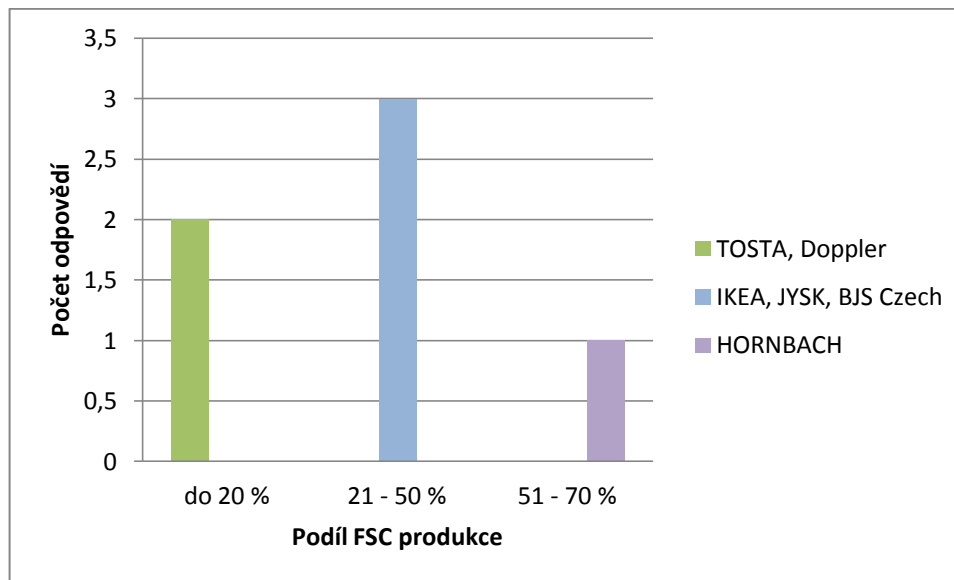

Zdroj: vlastní šetření

Jak vyplývá z obrázku č. 78, pět z respondentů vlastnilo FSC certifikát spotřebitelského řetězce, společnost HORNBAACH je podporovatelem této organizace. Všech šest oslovených firem tedy FSC produkty nabízí.

Jaký podíl (přibližně) má FSC produkce ve Vaší nabídce?

Obrázek č. 79: Podíl FSC produkce v nabídce firem

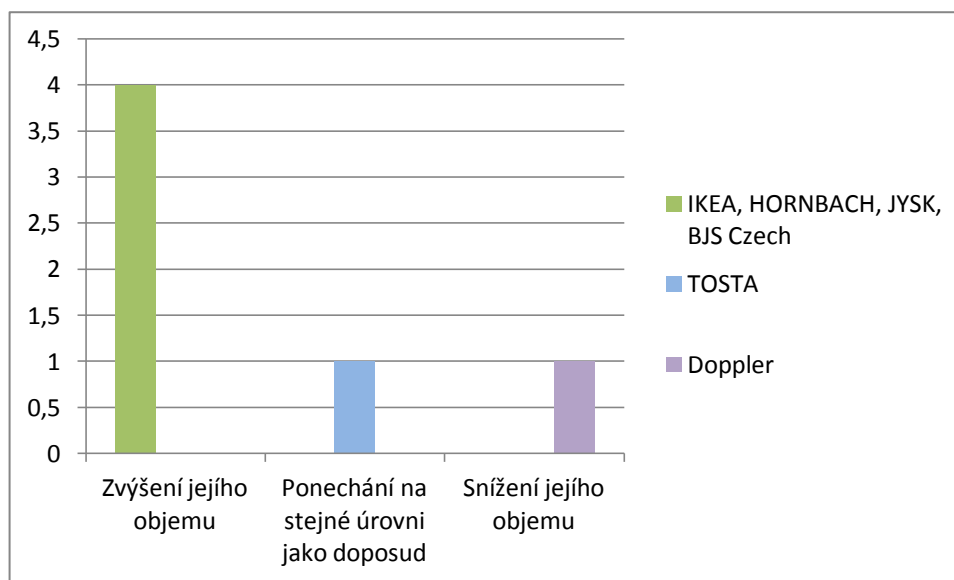
Zdroj: vlastní šetření

U této otázky se odpovědi lišily. Podíl FSC výrobků firem František Tomaník - TOSTA a Doppler nepřesáhne 20 % celkové nabídky. Další tři společnosti mají ve svém sortimentu mezi 21 až 50 % takto certifikovaných produktů a konečně podíl FSC produktů, z celkové nabídky HORNBAACHU tvoří dokonce 51 – 70 %. Tuto situaci graficky znázorňuje obrázek č. 79.

3) Jaké máte s nabídkou FSC produktů plány do budoucna?

Jak vyplývá z obrázku č. 80, tři z respondentů se shodli na společné odpovědi – objem FSC produkce plánují do budoucna zvýšit. František Tomaník - TOSTA chce FSC výrobky ve své nabídce ponechat na stávající úrovni.

Obrázek č. 80: Plány firem s FSC produkcí

Zdroj: vlastní šetření

Odpovědi na tuto otázku zdůvodnily čtyři ze šesti šetřených firem. BJS Czech uvedla, že důvodem pro zvýšení objemu certifikovaného zboží, je pro ni požadavek zákazníka.

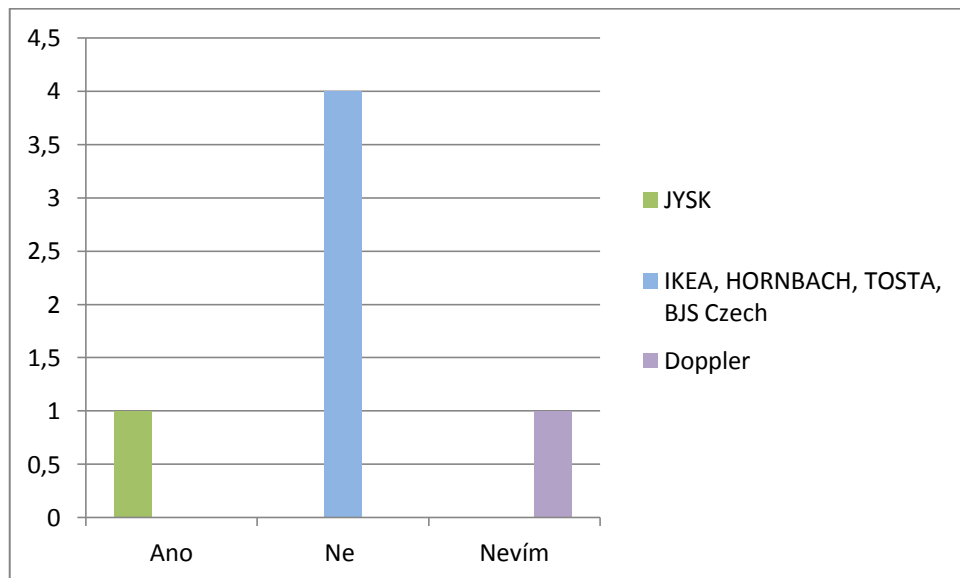
Naopak firma TOSTA zdůvodnila své rozhodnutí, ponechat počet FSC výrobků ve své nabídce na stejné úrovni, následovně: „*Veškerá produkce FSC výrobků je určena do zahraničí, objem závisí na jejich poptávce. Kvůli nim se certifikace dělala, na našem trhu nemáme poptávku po výrobcích s označením FSC.*“

Společnost IKEA v této souvislosti připomněla svůj závazek, ve kterém si stanovila, že do srpna 2017 bude 50 % použitých materiálů pocházet z udržitelných zdrojů (FSC a recyklovaného dřeva).

Vyjádření společnosti JYSK: „*JYSK je jedním z největších retailerů v Evropě s velkým objemem dřevěného zahradního nábytku. Společnost JYSK od roku 1990 neustále zvyšuje podíl dřevěného zahradního nábytku s certifikátem FSC. V současné době je jeho naprostá většina certifikována. Zároveň jsme započali proces navýšení využívání FSC dřeva pro sortiment vnitřního nábytku.*“

4) Nabízíte také produkty s PEFC (*Programme for the Endorsement of Forest Certification*) certifikátem?

Obrázek č. 81: PEFC produkce v nabídce firem

Zdroj: vlastní šetření

Jak ukazuje obrázek č. 81, participaci na systému PEFC se přihlásila pouze společnost JYSK. To, že nabízí produkci certifikovanou PEFC, uvádí i v rámci své společenské odpovědnosti.

5) Pokud ano, jaké máte s nabídkou PEFC produktů plány do budoucna?

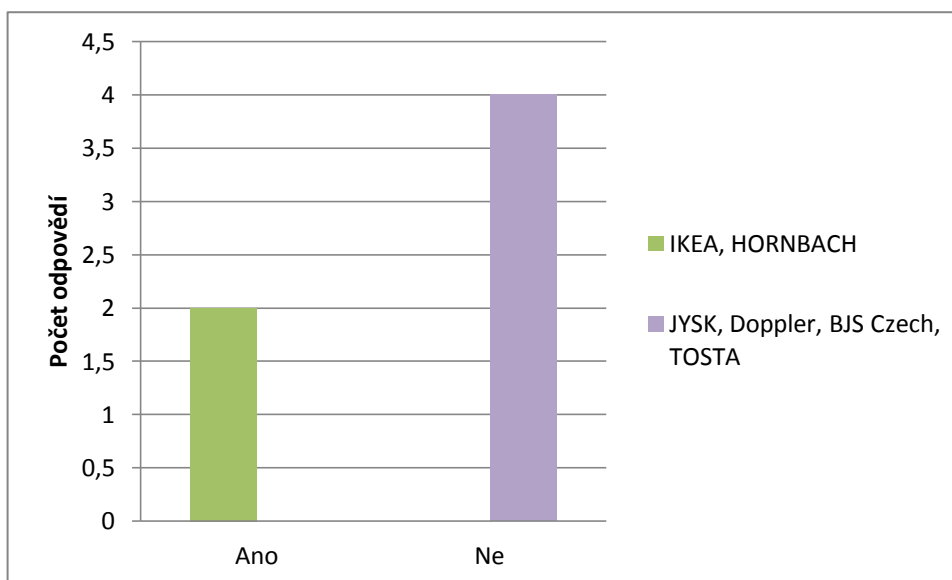
Na tuto otázku mohla odpovědět pouze společnost JYSK, která zvolila možnost „zvýšení jejího objemu“ a tuto odpověď ještě zdůvodnila: „V současné době jsou některé typy indoorového nábytku PEFC certifikovány a naším cílem je i nadále rozšiřovat podíl PEFC v našem sortimentu“

6) Nabízíte i jiné ekologicky šetrné produkty?

Jak vyplývá z obrázku č. 82, dvě z firem ekologicky šetrné produkty nabízejí, zbývající čtyři ve své nabídce jiné ekologicky šetrné produkty nemají.

Jediná IKEA svou odpověď ještě doplnila: „Ano, např. produkty z recyklovaných materiálů (sklo, plast) a produkty umožňující zákazníkům snížit spotřebu energie, vody a produkci odpadu (LED žárovky, úsporné kohoutky, dózy na potraviny, ...).“

Obrázek č. 82: Ekologicky šetrné výrobky v nabídce firem

Zdroj: vlastní šetření

5.3.3 Shrnutí výsledků dotazníkového šetření

Ačkoliv se toto dotazníkové šetření dočkalo menší odezvy, i přesto dokázalo potvrdit některé závěry, které vyplynuly z předchozích kapitol této práce. V první řadě jde o problém českých certifikovaných dřevozpracovatelů, kteří se musejí potýkat s nedostatkem místní FSC suroviny. Tento problém je jen logickým vyústěním toho, že celková certifikovaná lesní plocha je u nás na zanedbatelné úrovni.

Přitom poptávka na trhu s nábytkem, podle respondentů existuje, ať už na českém nebo zahraničním trhu. To dokazuje i fakt, že čtyři z šetřených firem plánují objem FSC výrobků ve své nabídce ještě navýšit. Z odpovědí je také patrné, že certifikované dřevo a výrobky z něj, je z pohledu výrobců stále více žádáno v zahraničí než v České republice.

Je zajímavé, že jen jedna z oslovených firem nabízí současně i PEFC produkci, která by pravděpodobně mohla vyřešit problém s nedostatkem místní suroviny.

5.4 Výsledky a doporučení

Rozdělení společností podle jejich přístupu k udržitelným dřevěným materiálům, ke kterému došla organizace FSC ČR, po provedení šetření mezi firmami v roce 2010 (výsledky jsou shrnuté v publikaci nazvané Analýza zastoupení FSC výrobků u českých prodejců, FSC ČR, o. s., 2010), je dobře uplatnitelné i při vyhodnocení předkládané analýzy. Firmy nabízející zahradní nábytek na českém trhu je možné rozčlenit do tří skupin:

1. *Společnosti, kterým není životní prostředí lhostejné a aktivně se snaží nabízet dřevěné a papírové výrobky s ověřeným původem.*

Tyto společnosti bychom mohli také označit jako „příklady dobré praxe“. V rámci své společenské odpovědnosti se nadstandardně věnují trvale udržitelnému rozvoji, ekologické šetrnosti a udržitelnému lesnímu hospodaření. V rámci této problematiky nepůsobí izolovaně, ale naopak spolupracují s různými ekologickými organizacemi.

Typickým představitelem této skupiny je společnost IKEA, která aktivně podporuje mimo odpovědného lesnictví, také odpovědné pěstování bavlny a využívání vodních zdrojů, spolupracuje nejen s FSC, ale také se Světovým fondem na ochranu přírody a pro své obchodní partnery vytváří vlastní standardy.

Určitě sem můžeme zařadit také společnost HORNBACH, která je v souvislosti s FSC průkopníkem mezi hobbymarkety, disponuje nerozsáhlejším FSC sortimentem v oboru. V otázce odpovědného lesního hospodaření spolupracuje s Greenpeace i s již zmíněným Světovým fondem na ochranu přírody.

Mezi řetězci s nábytkem vyniká také společnost JYSK, která nepodporuje pouze FSC certifikaci, ale snaží do svého sortimentu zavádět také certifikaci PEFC.

Všechny zmíněné podniky navíc plánují do budoucna objem FSC produkce ve své nabídce ještě navýšit. Bylo by dobré, kdyby dokázaly být stejně aktivními i nadále a pozitivně působit nejen na spotřebitele, ale i na svou konkurenci.

2. *Společnosti, které se FSC problematikou zabývají spíše okrajově a je jen otázkou, jakým směrem se bude jejich další činnost v této oblasti ubírat. Zda považují FSC výrobky pouze za libivý marketingový tah, či zda budou svou politiku ochrany životního prostředí dále rozvíjet.*

Do této skupiny je možné zařadit například společnost SCONTO Nábytek. Ta má FSC certifikovaný nábytek hlavně v nabídce svého e-shopu, prostřednictvím kterého zákazníci seznamuje s činností FSC. Na druhou stranu přímo v prodejně není FSC produkci věnována žádná pozornost. Potencionální zákazník není nijak upozorněn na to, že před sebou má certifikovaný produkt. Ten totiž postrádá jakékoliv jasně viditelné označení, ačkoliv by se podle zjištěných údajů našli spotřebitelé, kteří by nákup takto označeného produktu preferovali. Je tedy otázkou, zda se vůbec jedná o marketingový záměr, nebo zda se certifikované produkty ocitly v nabídce tohoto obchodu pouhou náhodou.

Podobným příkladem může být i hobbymarket UNI HOBBY. I ten FSC nábytek nabízí, ale otázce certifikace nevěnuje prakticky žádnou pozornost. Zákazníka o ní neinformuje ani prostřednictvím svých webových stránek, ani přímo na prodejně. Přitom certifikace je jakousi přidanou hodnotou produktu, která ho oproti ostatním produktům kvalitativně zvýhodňuje, ale za kterou si zákazník musí připlatit.

Je tedy otázkou, jakým způsobem chce obchodník k nákupu takového výrobku zákazníka motivovat, když mu o něm neposkytuje všechny důležité informace.

Společnosti z této skupiny by se měly snažit co nejvíce využít potenciálu, který certifikace do budoucna jistě má a využít ho nejen ke svému prospěchu.

3. *Společnosti, které nenabízejí svým zákazníkům žádné FSC produkty a vysílají tím k nim jasný signál, že životní prostředí a ničení světových ekosystémů jsou jim lhostejné.*

Tyto společnosti nebyly do tohoto šetření zahrnuty. Jedná se především o firmy, které se snaží zákazníka zaujmout hlavně nízkou cenou, na úkor kvality, ekologické šetrnosti, či země původu výrobku.

6 Srovnání fungování FSC a PEFC certifikace na území České republiky

V České republice současně fungují dva systémy lesní certifikace, FSC a PEFC. Organizace PEFC je významnější, co se týče výměry certifikovaných lesů. Ty pokrývají 70 % z celkové plochy lesů v ČR, kdežto plocha certifikovaná FSC dosahuje jen 2 %. Certifikační systém PEFC je podporován státním podnikem Lesy ČR i různými lesnickými organizacemi, například Ústavem pro hospodářskou úpravu lesů Brandýs nad Labem, Asociací lesnických a dřevozpracujících podniků, Společenstvem dřevozpracujících podniků v ČR, ale i Ministerstvem zemědělství ČR. FSC ČR je zase podporováno Ministerstvem životního prostředí ČR. Namísto spolupráce při plnění společného cíle, dochází mezi oběma organizacemi v České republice spíše ke konfliktním situacím a každá z nich přímo či nepřímo útočí na tu druhou.

Z hlediska mezinárodního uznávání jsou oba systémy považovány za rovnocenné, tzn., že certifikát FSC je považován za ekvivalent PEFC certifikátu.

6.1 Certifikace lesního hospodaření

Tabulka č. 12: Přehled certifikovaných lesů ČR (2013, ha)

Druh vlastnictví	Výměra certifikovaných lesů	
	PEFC	FSC
Státní lesy	1 500 326	35 649
Fyzické osoby	90 057	40
Právníkové osoby	52 082	10 284
Obecní lesy	184 861	4 044
Celkem	1 827 326	50 017

Zdroj: Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství ČR v roce 2013, vlastní zpracování

Tabulka č. 12 ukazuje rozdíly ve výměře certifikovaných lesů České republiky. Jak již bylo uvedeno výše, PEFC certifikát vlastní 70 % českých lesů, FSC pouhá 2 %. Ve světě se FSC certifikované lesy v roce 2014 rozkládaly na 183 103 140 ha, PEFC lesy zabírají plochu o výměře 264 849 221 ha.

Zajímavé je, že opačná situace nastává u certifikace spotřebitelského řetězce. K listopadu 2014 obdrželo tento certifikát od organizace FSC 28 248 subjektů po celém světě, kdežto držitelů PEFC certifikátů bylo 10 374. V České republice (podle

statistických údajů *FSC International* a *PEFC International* vydaných na konci roku 2014) v současné době vlastní C-o-C certifikát FSC okolo 170 firem a PEFC okolo 200 firem, viz tabulka č. 13.

Tabulka č. 13: Držitelé C-o-C certifikátu v České republice (2014)

FSC	PEFC
172	208

Zdroj:

<https://ic.fsc.org/preview.facts-and-figures-november-2014.a-3810.pdf>,

http://www.pefc.org/images/documents/PEFC_Global_Certificates_-_December_2014.pdf

Z uvedených údajů vyplývá, že počet FSC certifikátů spotřebitelského řetězce ve světě je opravdu značný, avšak certifikované lesní plochy není v porovnání se systémem PEFC tolik. Typickým příkladem je právě Česká republika, kde se účastníci FSC C-o-C certifikace musejí potýkat s nedostatkem místní certifikované suroviny.

Možnou příčinou mohou být rozdílné požadavky a přístupy těchto dvou organizací. Standardy FSC jdou totiž často nad rámec platných zákonů, kdežto PEFC vychází z přesvědčení, že stávající legislativa, v ČR především lesní zákon, k naplnění cílů trvale udržitelného lesního hospodaření postačují. Stoupenci systému FSC argumentují tím, že stanovení přísnějších pravidel je pro udržitelné lesní hospodaření nezbytné a odvolávají se na stanoviska českých vědců, kteří stav českých lesů označili za špatný (Smolíková, 2007).

Naopak příznivci systému PEFC oponují, že FSC se po neúspěchu v tropických zemích zaměřila na lesní hospodaření v lesích, kde je tato problematika dostatečně ošetřena platnou legislativou, která devastaci lesů zabraňuje a směřuje k trvalé udržitelnosti. Tím, že FSC vypracovala národní standardy, se tato organizace údajně snaží ovlivňovat místní politiky a prosazovat své představy o hospodaření v lesích jako jediné možné. Zatímco PEFC vychází z přijatých mezinárodních závazků, respektuje národní politiky a zákony a nemá snahu tyto ovlivňovat (Morávek, 2009).

Autor Morávek (2009) dále poukazuje na to, že certifikace systémem PEFC nezhoršuje, na rozdíl od FSC, dopady svých kritérií ekonomiku vlastníků lesů. Pokud jsou navrhovány vhodné postupy, které mohou mít ekonomické dopady, jsou brány jako doporučení a jejich kvantita je na vlastníkově lesa a jeho konkrétních podmínkách. Jedná se například o ponechávání starších stromů na dožití nebo k zetlení nebo

o regulaci holosečí, na což stanovuje FSC přísné limity, které podle Morávka lesní hospodáře spíše ekonomicky poškozují.

To vše, podle Smolíkové (2007), může být příčinou toho, proč tolik státních lesů nemá FSC certifikaci. Autorka dodává že, zástupci státních lesů prostě nemají často zájem ve svém způsobu lesničení nic měnit.

6.1.1 Volba certifikačního systému

Co tedy přimělo vlastníky lesů k tomu, aby své pozemky nechali certifikovat? S otázkou, co bylo hlavním motivem pro zvolení určitého certifikačního systému, byli osloveni vybraní majitelé lesů a lesnické organizace. Podařilo se získat vyjádření Ministerstva zemědělství ČR a Sdružení vlastníků soukromých a obecních lesů. Z držitelů PEFC certifikátu to byl státní podnik Vojenské lesy a statky ČR a dále vybraní správci lesních celků ve vlastnictví obcí na jihu Čech: Městské lesy Prachatice, s.r.o., Lesy města Písku, s.r.o., Třeboňské lesy a rybníky, s.r.o., Městské lesy Volary, s.r.o. a Lesy a rybníky města Českých Budějovic, s.r.o.

Z držitelů FSC certifikátu: Krkonošský národní park, Školní lesní podnik Masarykův les Křtiny a Hlavní město Praha. Všechny tyto organizace vlastní souběžně s FSC certifikátem i certifikát PEFC.

PEFC

Výhodou certifikace PEFC je tedy, podle zmíněných vlastníků obecních lesů, v první řadě, jednoduchost. Ta je zapříčiněna především tím, že certifikaci pro své členy organizuje SVOL (Sdružení vlastníků soukromých a obecních lesů) v rámci „Regionální certifikace lesů“ systémem PEFC.

Certifikace není pro členy tohoto sdružení povinná, záleží tedy na uvážení každého majitele lesa. Například společnost Městské lesy Volary byla souběžně držitelem certifikátů FSC i PEFC. Nakonec si ale vybrala pouze certifikaci PEFC, jako důvod uvedla (slovy jednatele společnosti Ing. Miroslava Řežábka) následující tři skutečnosti:

- 1. „Certifikace FSC je dražší, stojí firmu desítky až stovky tisíc, přičemž kvalita není lepší než PEFC. PEFC tedy vlastníka lesů příliš finančně nezatěžuje.*
- 2. Audit FSC byl u naší společnosti prováděn člověkem, který neměl o lesnictví dostatečné znalosti, byl vybaven pouze obecnými environmentálními znalostmi*

a navíc pocházel z Rumunska, a tudíž se neorientoval v oblasti českého lesnictví a legislativy.

- 3. Systém PEFC se dá považovat za kvalitní a objektivní a pro lesy střední Evropy nejvhodnější. “*

Důvody pro zapojení právě do systému PEFC, shrnuje SVOL (prostřednictvím Ing. Petra Jelínka, odborného poradce SVOL), následovně:

„Český standard FSC klade na vlastníky lesů příliš velké nároky, které vedou ke značnému omezování v nakládání se svým lesním majetkem. (Zákaz holých sečí, zákaz používání, byť státem schválených, chemických přípravků, tlak na ponechávání značného množství dřevní hmoty v lese k samovolnému rozpadu, atd.)

Náklady těchto omezení, spolu s náklady na zvýšenou administrativu, byly vyčísleny, podle pilotního projektu Lesů ČR, na jednom lesním hospodářském celku, kde byl systém FSC zkušebně zaveden. Tyto náklady v konečném součtu činily zhruba 100 Kč/m³ vytěženého dříví, což je při průměrném zpeněžení dříví (kolem 1 500 Kč/m³) téměř 7 % z ceny. To je podíl, který si málokterý vlastník může dovolit. “

Zástupce státních lesů, Lesy ČR, s.p., jménem Ing. Tomáše Dohnanského, vedoucího oddělení lesního hospodářství, se k otázce výběru PEFC certifikace, vyjádřil následovně:

„Hlavním motivem byla vyváženost požadavků kladených na hospodaření, tj. ekologické, ekonomické i sociální cíle jsou v systému PEFC zastoupeny rovnocenným způsobem. Přitom základním cílem, který jednotlivá kritéria a indikátory systému PEFC sledují, je trvale udržitelné hospodaření zabezpečující mj. i odpovídající produkci dřeva jako obnovitelné přírodní suroviny.

To ale neznamená, že systém PEFC dostatečně nezohledňuje ekologické principy a to včetně těch, které jsou nad rámec platné lesnické legislativy, jako je např. ponechávání doupných a jiných stromů do rozpadu, ponechání mrtvého dříví k zetlení atd. Uvedená kritéria musí být splněna nejen při přihlášení vlastníka lesa k systému PEFC, ale v každém okamžiku jeho účasti v tomto systému a jejich plnění podléhá pravidelným auditům hospodaření. V případě nedodržení stanovených kritérií následuje opatření k nápravě nebo odebrání certifikátu.

To je zásadní rozdíl oproti systému FSC, který si zejména v ekologické skupině požadavků klade velmi vysoké cíle, které jsou ale vytrženy z kontextu, tudíž mohou být,

dle podmínek konkrétního lesního majetku, na úkor produkce kvalitní dřevní hmoty, a tedy i ekonomiky hospodaření. Navíc u systému FSC fakticky vlastníkoví lesa postačuje k získání a obhájení certifikátu i jen velmi pozvolné (dlouhodobé) směřování k plnění požadavků, nikoliv plnění kritéria v daném okamžiku.

Na dotaz, proč je tolik státních lesů certifikováno podle PEFC odpověděl i Ing. Václav Stránský z oddělení koncepcí lesního hospodářství Ministerstva zemědělství ČR:

„Pokud jde o motiv státních lesů ke zvolení právě systému PEFC je zřejmé, že tento systém byl pro podnik státních lesů výhodný a ve své době nejlépe vyhovoval všem potřebám podniku. Doporučuji si též všimnout, že někteří vlastníci lesů mají zavedeny oba systémy certifikace, což jistě svědčí i o tom, že lesy v ČR a hospodaření v nich je možné certifikovat oběma systémy celkem bez problémů. Ale je otázkou, zda je to nutné.“

Z obdržených odpovědí vyplývá, že vlastníky českých lesů vedli k preferenci systému PEFC hlavně ekonomické důvody a snazší administrativa.

FSC

Faktory, motivující k výběru FSC certifikace, se pro její držitele v České republice lišily hlavně podle převládajících funkcí jimi spravovaných lesů.

K otázce FSC certifikace lesů hlavního města Prahy se vyjádřil Ing. Dan Frantík, vedoucí oddělení péče o zeleň. Lesní pozemky v majetku hlavního města Prahy plní hlavně sociální funkci a slouží k rekreaci místních obyvatel. A byly to právě připomínky veřejnosti, ať už ze strany jednotlivců či různých občanských iniciativ, které přiměly magistrát k zapojení se do systému FSC. Tímto krokem chtělo vedení města dokázat především zdejší vysokou úroveň lesního hospodaření. Druhým motivem byla také snaha o posílení prestiže lesního majetku hlavního města Prahy.

Odlišná byla situace ve Školním lesním podniku Masarykův les Křtiny (ŠLP Křtiny). Podle informací poskytnutých Ing. Zbyňkem Mikuláškem, referentem oddělení výroby a obchodu dřívím, byly hlavním motivem certifikace tohoto podniku ekonomické důvody.

ŠLP Křtiny se v minulosti potýkal s problémem přestárých bukových porostů, pro které bylo těžké najít vhodné hospodářské využití. Při hledání nových obchodních příležitostí byla v devadesátých letech objevena poptávka po bukovém řezivu s certifikátem FSC.

Z toho důvodu proběhla v roce 1997 na základě dohody několika subjektů tzv. skupinová certifikace. Došlo tedy k certifikaci lesů ŠLP Křtiny a certifikaci spotřebitelského řetězce na pile Olomučany, která bukové dřevo z ŠLP Křtiny zpracovávala. Zpracované řezivo dále putovalo v rámci spotřebitelského řetězce k certifikovaným odběratelům bukového řeziva, družstvu Dřevotvar a družstvu Dipro Proseč. Výsledné produkty poté mířily do Velké Británie. S přibývajícím konkurencí, na trhu s certifikovaným dřívím (z Evropy i Asie) a na trhu finálních produktů, objem i cena řeziva dodávaného v rámci zmiňovaného spotřebitelského řetězce klesala a ekonomické výhody FSC certifikace se začaly snižovat. V současné době tedy ŠLP Křtiny využívá logo FSC hlavně v rámci prezentace podniku směrem k laické i odborné veřejnosti.

A zcela rozdílná byla situace i u posledního z dotazovaných, tedy Správy Krkonošského národního parku. Lesy v národních parcích nejsou lesy hospodářskými, ale lesy zvláštního určení a principy hospodaření jsou zde, v porovnání s ostatními lesy, značně odlišné. Zde tedy převládl environmentální motiv. Zjednodušeně řečeno: získat certifikaci PEFC je snazší, protože prakticky postačí hospodařit podle lesního zákona. Naopak splnit podmínky FSC tak snadné není. Jak uvedl tiskový mluvčí této organizace, Radek Drahný: *„Proto je pro nás důležité, i s ohledem na to, že jsem národní park, že máme certifikaci FSC“*.

6.1.2 Náklady spojené s certifikací

Podle informací PEFC ČR platí vlastníci lesů 2 Kč ročně za každý hektar certifikované půdy (PEFC ČR, Kolik stojí lesní certifikace PEFC?). Tato částka byla potvrzena i oslovenými účastníky této certifikace, například organizací Vojenské lesy a statky.

FSC ČR uvádí, že se cena certifikace odvíjí od rozlohy lesního a majetku a výběru certifikační firmy. Běžně se cena pohybuje v rozpětí od 0,10 do 1 EUR/ha/rok. Cena certifikace podniků ve spotřebitelském řetězci se podle velikosti podniku může pohybovat v rozmezí 750 - 3500 EUR (přibližně 20 250 – 94 500 Kč) ročně (FSC ČR, Proč se certifikovat?).

ŠLP Křtiny otázku nákladů souvisejících s FSC rozvedl podrobněji. V roce 2013 zaplatil tento podnik pouze 49 USD za celkovou výměru lesa, která činí 10 200 ha, na 1 hektar tedy 0,10 Kč. Jak uvedl, cena se liší nejenom podle rozlohy, ale také podle oblasti a typu lesa.

Celkové náklady spojené s certifikací je třeba ještě rozdělit na přímé a nepřímé. Přímé náklady jsou snadno kvantifikovatelné. Jde o poplatky za certifikační a dozorové audity ve smluvní výši, již zmiňované roční poplatky FSC za certifikovanou plochu, cestovní náklady auditorů, atd. V roce 1997 vydal ŠLP Křtiny na pořízení FSC certifikátu cca 70 000 Kč. Tuto částku tvořily hlavně výdaje na certifikační audit, přípravný audit a s tím spojené administrativní a jiné činnosti. Dozorový audit z roku 2013 stál ŠLP Křtiny přibližně 46 000 Kč.

Nepřímé náklady, které sebou certifikace FSC nese, se už vyčíslují obtížněji. Jedná se především o finanční efekty spojené s plněním standardů FSC, které nějakým způsobem vlastníka limitují nad rámec platné české legislativy. Konkrétně se jedná například o omezení používání chemických prostředků, velikosti plochy odlesněné sečí, zákazu pálení klestí a dalších. A právě tyto nepřímé náklady, představují hlavní rozdíl mezi oběma systémy, co se týče ekonomického zatížení majitele lesa, jak již uváděl Morávek (2009) nebo Petr Jelínek za SVOL.

6.1.3 Pozitiva a negativa lesní certifikace

Oslovení vlastníci lesů nezmiňovali v souvislosti s certifikací (ať už FSC nebo PEFC) jen její kladné stránky, ale i její negativa. Častý byl názor, že jde spíše o přeceňovaný jev, na který majitel lesa jen vynakládá čas a peníze. Podle některých je současná česká lesnická legislativa dostačující. Více by se v našich podmínkách mělo dbát spíše na to, aby lesnické činnosti přinášely pracovní příležitosti pro místní obyvatele. Dříví se dnes běžně prodává v aukcích mimo daný region, pracovní síla bývá dovážena odjinud a místní provozovny se nijak nepodporují.

Oslovené organizace si také stěžovaly na to, že i když je dřevo certifikované, zvýhodněný prodej, lepší ceny nebo zajištěný odbyt mu to často nepřinese. Zřejmě je to způsobeno tím, že certifikace lesů nemá ještě v České republice takovou tradici, aby poptávka po certifikovaném dřevu ze strany místních zpracovatelů rostla v dostatečném tempu.

Nicméně, jak uvedl ŠLP Křtiny, požadavky ze strany odběratelů na tento certifikát mají v posledních dvou až třech letech vzrůstající trend a především v papírenském průmyslu začíná mít certifikace FSC velký význam.

Stálá je i poptávka po certifikovaném dřevu, především ze strany subdodavatelů společnosti IKEA. Zmiňovanou výhodou je také skutečnost, že pečlivě provedený

certifikační proces umožní majiteli lesa získat podrobný přehled o tom, v jakém stavu les je a jak je s ním zacházeno.

6.2 Certifikace spotřebitelského řetězce

Analýza C-o-C certifikátů (*Chain of Custody* – volně přeloženo jako spotřebitelský řetězec) byla provedena na základě údaje z registrů organizací FSC a PEFC.

FSC

Registr všech FSC certifikovaných subjektů je dostupný na oficiálních stránkách *FSC International* (tato databáze je dostupná na adrese: <http://info.fsc.org/certificate.php>). S jeho pomocí se dají dohledat držitelé certifikátů, ze všech zúčastněných států světa. Selekcí mezi jednotlivými subjekty lze provést nejen podle země jejich působení, ale také podle typu vlastněného certifikátu nebo kategorie jejich produkce. Jednotlivé produktové kategorie jsou řazené podle již zmiňované Klasifikace FSC Produktů (Směrnice FSC-STD-40-004a V2-1 EN).

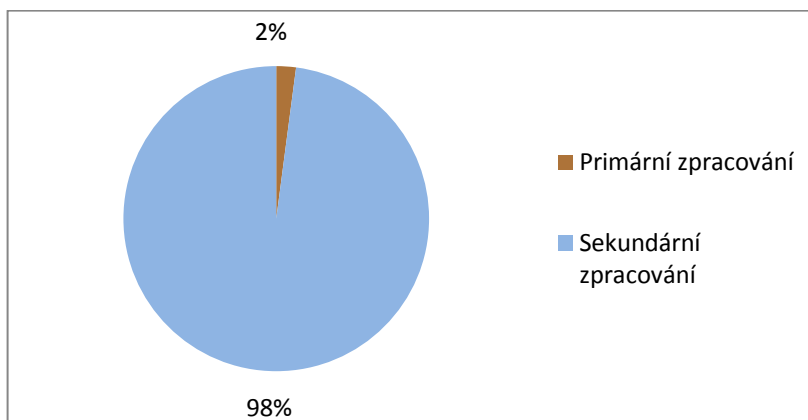
V první řadě je třeba zmínit fakt, že zjištěné hodnoty neudávají počet certifikovaných subjektů, ale počet platných certifikátů k březnu 2015 na území České republiky. Zjištěné výsledky jsou tedy mnohem vyšší, než kdyby se počítaly jednotlivé certifikované subjekty. Je to z toho důvodu, že jedna firma může být současně vlastníkem několika certifikátů. Například firma KRONOSPAN ČR, spol s r.o., sídlící v Jihlavě, zabývající se výrobou velkoplošných materiálů na bázi dřeva, vlastnila v době šetření celkem 9 FSC C-o-C certifikátů. K březnu 2015, kdy toto šetření probíhalo, bylo v FSC registru 279 platných C-o-C certifikátů.

Odchylku od skutečného počtu certifikovaných subjektů způsobuje také skutečnost, že velké množství firem nevyrábí jen jeden druh výrobku, ale předmětů své činnosti má více. Pokud tedy chceme certifikáty rozdělit podle oborů, často se setkáme s tím, že jednu firmu nalezneme ve více skupinách. Například družstvo Dřevotvar figuruje současně ve dvou kategoriích: interiérový nábytek a domácí potřeby. Jestliže tedy hodnotíme firmy tímto způsobem, dostaneme se až k celkovému počtu 625 certifikátů.

Jednotlivé certifikované subjekty lze rozdělit podle různých hledisek. Jedním z nich může být například to, zda se jedná o primární či sekundární zpracovatele. Do primárního zpracování byla zařazena těžba a manipulace s dřevní hmotou, tedy certifikáty FM/C-o-C (*Forest management/Chain of Custody*) do sekundárního pak veškeré další opracování dřevního materiálu, výroba produktů a prodej, tedy certifikáty C-o-C.

Certifikátů udělených primárním zpracovatelům bylo podstatně méně (13 oproti 279), což nepochybně souvisí s malou rozlohou certifikovaných lesů u nás. Procentní vyjádření názorně ilustruje následující obrázek č. 83.

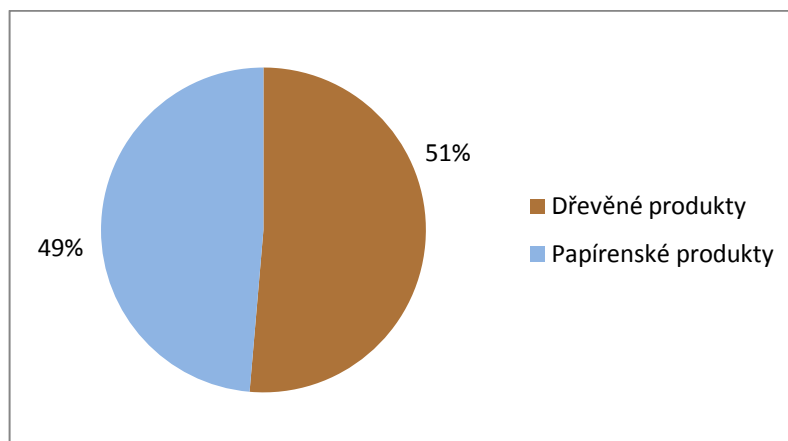
Obrázek č. 83: Podíl primárního a sekundárního zpracování dřeva na FSC C-o-C certifikaci

Zdroj: <http://info.fsc.org/certificate.php>, vlastní zpracování

Firmy lze také rozdělit například podle toho, zda zpracovávají či prodávají buď papírenskou, nebo dřevěnou produkci. V papírenském průmyslu (kam lze zařadit např. výrobu a prodej celulózy, buničiny, papíru, obalů, papírových potřeb pro domácnost, ale také tiskařskou činnost) bylo 304 platných FSC certifikátů. V oblasti dřevěné produkce (kam lze zahrnout například surové dříví, dřevěné uhlí, stavební materiál, nábytek, kancelářské potřeby, či hudební nástroje) to bylo 321 FSC certifikátů. Rozdíl je tedy nepatrný, jak ukazuje následující obrázek č. 84, jsou tyto dvě skupiny, co do počtu certifikátů, prakticky vyrovnané.

Obrázek č. 84: Podíl dřevařské a papírenské produkce na FSC C-o-C certifikaci

Zdroj: <http://info.fsc.org/certificate.php>, vlastní zpracování

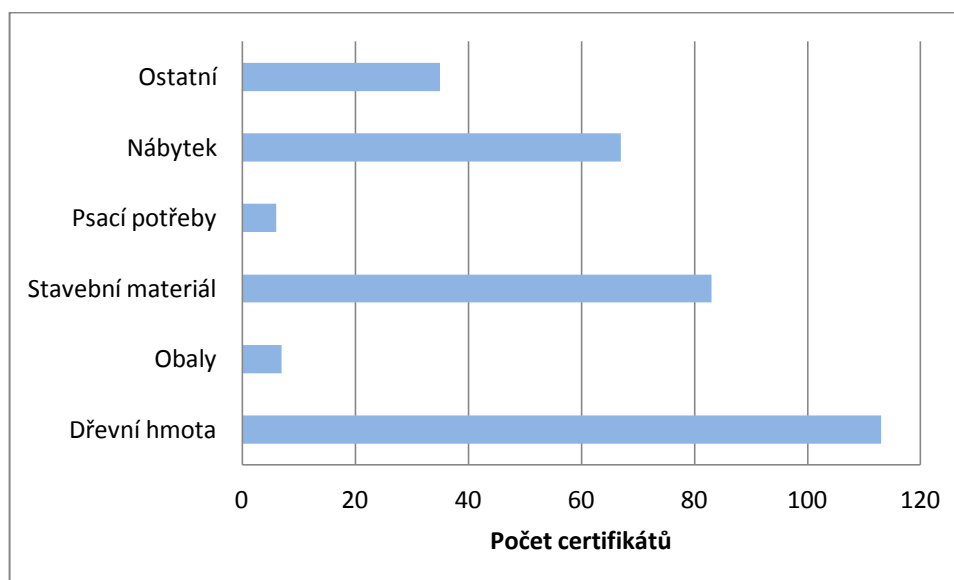
Dřevařskou produkci lze rozdělit například na zpracování a prodej:

- dřevní hmoty
- obalů,
- stavebního materiálu,
- psacích potřeb,
- nábytku,
- ostatních dřevěných produktů.

Do skupiny nazvané „dřevní hmota“ jsou zahrnuty tyto kategorie: kulatina, dřevěné uhlí, impregnované/ošetřené dřevo, dřevěné třísky, masivní dřevo.

Mezi ostatní dřevěné produkty lze zahrnout například: potřeby pro domácnost, kancelářské potřeby, hudební nástroje, či výrobky určené k rekreaci.

Obrázek č. 85: Podíl produktových kategorií dřevařské produkce na FSC C-o-C certifikaci

Zdroj: <http://info.fsc.org/certificate.php>, vlastní zpracování

Z obrázku č. 85 je patrné, že nejvíce FSC certifikátů spotřebitelského řetězce (113) je vydáno v oblasti těžby, manipulace, zpracování a prodeje dřevní hmoty. Následuje kategorie dřevěného stavebního materiálu, ve které bylo vydáno celkem 83 platných certifikátů.

Výrobci a prodejci interiérového nábytku vlastnili ve sledovaném období celkem 52 FSC C-o-C certifikátů a výrobci a prodejci zahradního nábytku jich obdrželi 15.

PEFC

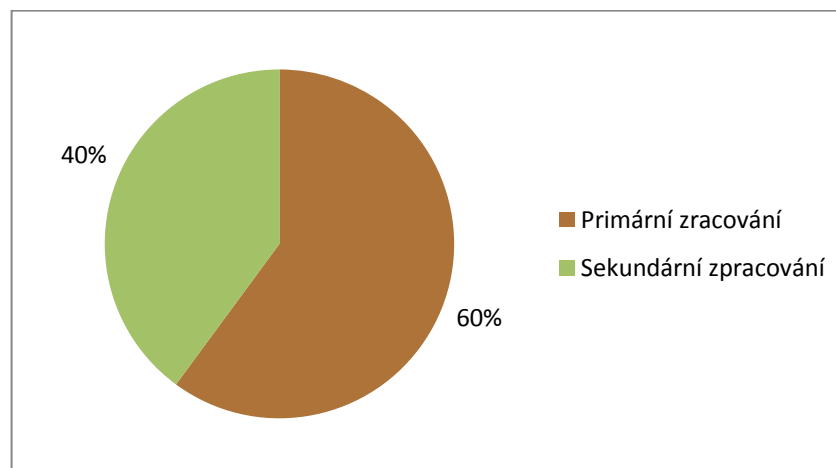
Informační registr, ve kterém lze nalézt informace o českých držitelích osvědčení o účasti v regionální certifikaci lesů i o držitelích certifikátů spotřebitelského řetězce dřeva (C-o-C) je spravován přímo českou organizací PEFC (registr je dostupný na adrese: <http://drzitele.pefc.cz/c-o-c/index.php>).

Tento registr bohužel funguje na jiném principu než obdobný registr FSC certifikátů. Zatímco databáze PEFC zobrazuje jednotlivé držitele, databáze FSC zobrazuje certifikáty. Jedna firma, ale může být současně držitelem více certifikátů, takže zjištěné hodnoty jsou neporovnatelné. Díky relativnímu vyjádření, si ale i přesto lze udělat základní představu, o četnosti udělených certifikátů v jednotlivých oborech. Dalším rozdílem je skutečnost, že PEFC ČR používá jinou kategorizaci produktů než organizace FSC.

K březnu 2015 bylo v tomto registru začleněno celkem 203 držitelů PEFC C-o-C certifikátů.

Pokud stejně jako u FSC rozdělíme jednotlivé držitele PEFC na primární a sekundární zpracovatele, dostaneme se na počet 122 ku 81. Mezi primární zpracovatele jsou zařazeny většinou lesní hospodářské celky vlastníci C-o-C certifikací, mezi sekundární ty organizace, které se zabývají nákupem, prodejem nebo výrobou dřevařských produktů. Následující obrázek č. 86 znázorňuje tuto situaci v procentech.

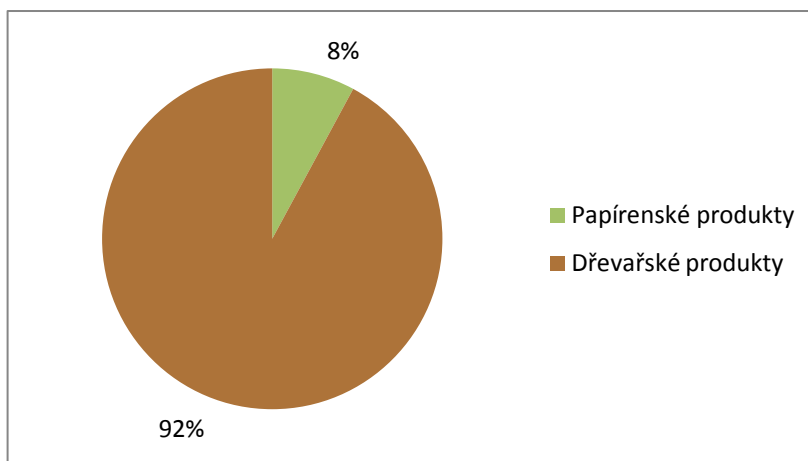
Obrázek č. 86: Podíl primárního a sekundárního zpracování dřeva na PEFC C-o-C certifikaci

Zdroj: <http://drzitele.pefc.cz/c-o-c/index.php?page=0&limit=10>, vlastní zpracování

Pokud jednotlivé firmy rozdělíme podle toho, zda se věnují dřevařské nebo papírenské produkci (výroba papíru, tiskárny), získáme ještě markantnější rozdíl, konkrétně hodnoty 187 a 16. Pro větší názornost, je níže uveden obrázek č. 87 zobrazující tuto skutečnost v procentech.

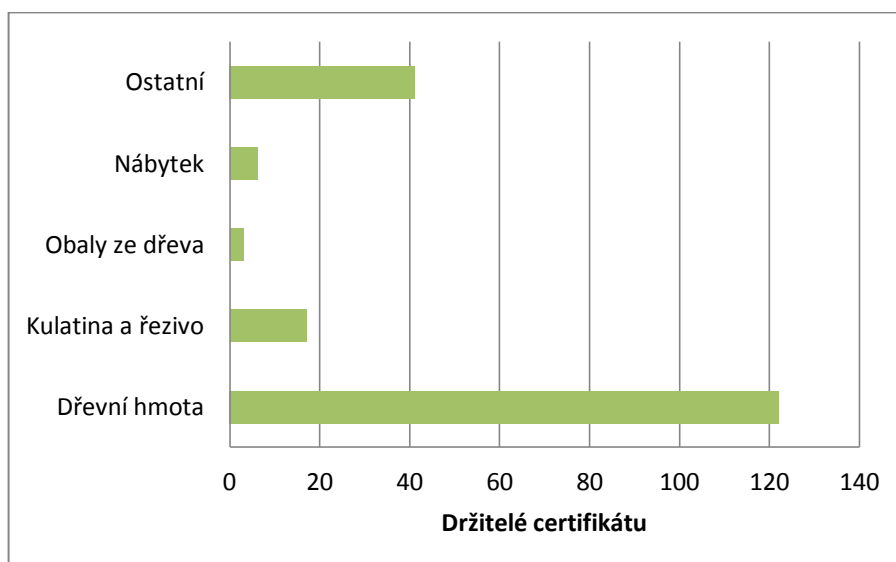
Obrázek č. 87: Podíl dřevařské a papírenské produkce na PEFC C-o-C certifikaci

Zdroj: <http://drzitele.pefc.cz/c-o-c/index.php?page=0&limit=10>, vlastní zpracování

Vzhledem k tomu, že PEFC certifikaci vlastní většina českých lesů a že v C-o-C certifikaci převažuje primární zpracování, nepřekvapí ani fakt, že mezi produktovými kategoriemi převládá těžba, manipulace a prodej dřevní hmoty. Výrobě a prodeji nábytku, tesařské a truhlářské činnosti se věnuje jen 6 certifikovaných subjektů, viz obrázek č. 88.

Obrázek č. 88: Podíl produktových kategorií dřevařské produkce na PEFC C-o-C certifikaci

Zdroj: <http://drzitele.pefc.cz/c-o-c/index.php?page=0&limit=10>, vlastní zpracování

6.2.1 Shrnutí zjištěných výsledků

Jak již bylo uvedeno v úvodu této kapitoly, zjištěné hodnoty nejsou vzájemně přímo porovnatelné, protože u obou organizací vyjadřují jiné aspekty. V případě FSC jsou to platné certifikáty, v případě PEFC držitelé certifikátů.

Přesto byly i touto analýzou potvrzeny některé poznatky z předchozích kapitol. Například poměr primárních a sekundárních zpracovatelů ve spotřebitelském řetězci přibližně odpovídá i poměru certifikovaných lesních ploch v České republice. Certifikáty FSC pro lesní hospodaření, vlastní jen 2 % lesů, tudíž pro primární zpracování není u nás dostatek certifikované suroviny, většina již opracovaného certifikovaného dřeva se k nám musí dovážet. U PEFC je situace opačná, takto certifikované lesy tvoří 70 % všech českých lesů a tudíž mají primární zpracovatelé dostatek místního materiálu.

Patrný je také rozdíl k přístupu k certifikaci v papírenském průmyslu. Stále více firem v tomto oboru požaduje FSC surovinu, kdežto zastoupení PEFC certifikátů není v tomto odvětví tak významné.

6.3 Vyhodnocení hypotéz

V metodickém postupu této práce byly staveny hypotézy, které se prostřednictvím získaných dat podařilo potvrdit nebo vyvrátit.

1. Nejvýznamnějším kritériem nákupního rozhodování je pro českého spotřebitele cena výrobku.

Na základě zjištěných skutečností, vyplývajících z dotazníkového šetření na úrovni spotřebitelů, je možné tuto hypotézu vyvrátit. Podle oslovených respondentů, hraje při nákupním rozhodování nejvýznamnější roli kvalita výrobku, cena je až na druhém místě. Naopak ekologická šetrnost je ze všech nabízených faktorů, pro respondenty nejméně významná. Tuto skutečnost, znázorňuje i následující tabulka, která uvádí vážený průměr, vypočítaný z hodnot, které respondenti jednotlivým faktorům přiřazovali na hodnotící škále, hodnotu 1 – pro faktor zcela zásadní, hodnotu 5 – pro faktor s minimální důležitostí.

Tabulka č. 14: Srovnání kritérií nákupního rozhodování podle váženého průměru odpovědí

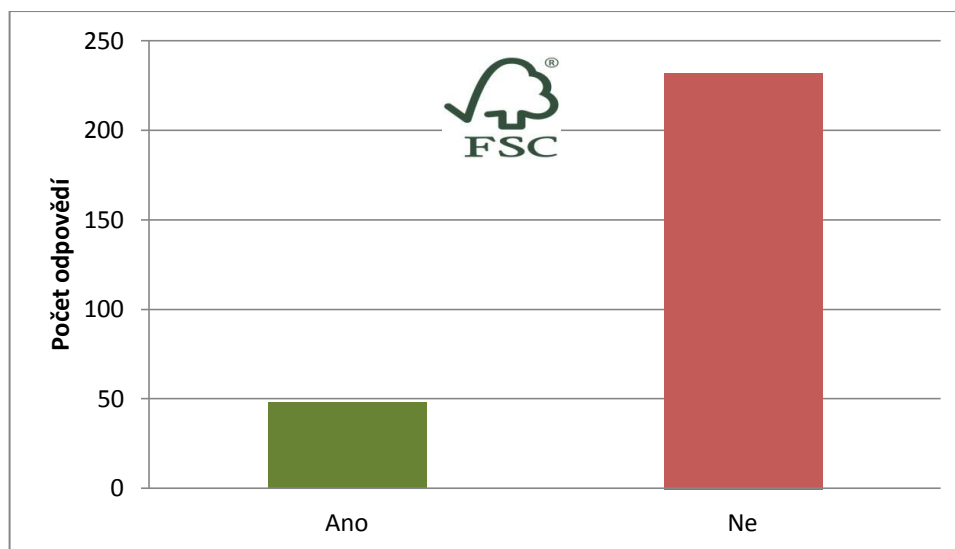
Kritérium	Vážený průměr
Kvalita	1,63
Cena	2,19
Země původu	2,70
Design	2,76
Značka	2,89
Ekologická šetrnost	2,99

Zdroj: vlastní šetření

2. Znalost značky FSC nepřesáhne u českých spotřebitelů 10 %.

Tuto hypotézu můžeme také zamítnout, tentokrát na základě obrázku č. 45, který graficky znázorňuje počet odpovědí na otázku „Znáte uvedené logo?“. Kladně na tento dotaz odpovědělo 48 respondentů, což bylo 15,5 % ze všech dotazovaných osob.

Obrázek č. 45: Podpořená znalost značky FSC

Zdroj: vlastní šetření

3. V České republice převyšuje nabídka „konvenčního“ nábytku, nabídku nábytku certifikovaného i u vybraných registrovaných prodejců FSC produkce.

Tuto hypotézu můžeme na základě zjištěných dat potvrdit. Předkládané šetření probíhalo mezi firmami, které byly uvedeny v seznamu FSC prodejců zahradního nábytku na webových stránkách FSC ČR nebo se k FSC produkci hlásily na svých oficiálních internetových stránkách. Z šesti navštívených prodejen převládal certifikovaný zahradní nábytek pouze ve dvou, konkrétně v pobočkách společností JYSK a BAUHAUS. Z dotazníkového šetření, kterého se zúčastnilo také šest firem, tentokrát převažovala FSC produkce pouze u jedné z nich, konkrétně u společnosti HORNBAACH.

7 Závěr

Cílem této práce byla analýza FSC produkce na českém trhu. Šetření probíhalo jak na úrovni spotřebitelů, tak na úrovni firem, vyrábějících či prodávajících certifikované výrobky. Prostřednictvím dat, získaných z dotazníkových šetření, terénního výzkumu, informací z webových stránek firem a registru organizace FSC, byla zhodnocena současná tržní situace FSC certifikované produkce.

Poptávka po ekologicky šetrné dřevěné či papírové produkci na českém trhu zatím není, podle provedeného šetření, příliš vysoká a dalo by se říci, že nepřevyšuje nabídku. Čeští spotřebitelé upřednostňují spíše kvalitu a cenu výrobku, před zemí původu nebo ekologickou šetrností. Téměř 85 % z nich značku FSC vůbec nezná, což není příliš příznivý výsledek. Příčin se nabízí hned několik: slabé ekologické cítění a hlavně nízká míra informovanosti. Do procesu nápravy, by se měly zapojit všechny zainteresované strany, od lesních hospodářů, po dřevozpracovatele, obchodníky, státní i nestátní organizace.

Skutečnost, že takovýchto výrobků na českém trhu přibývá, dokládá například rostoucí počet českých certifikovaných subjektů, jak v řadách lesních hospodářů, tak v řadách zpracovatelů a obchodníků. To lze jistě zdůvodnit i tím, že na českém území souběžně fungují hned dva certifikační systémy, zabývající se udržitelným lesním hospodařením, FSC ČR a PEFC ČR, které jsou svým významem považovány za rovnocenné.

I přes to, že má organizace FSC delší tradici než konkurenční PEFC, získává si PEFC převahu, zvláště co se týče plochy takto certifikovaných lesů, nejen v ČR, ale i ve světě. Důvodů proč tomu tak je, je samozřejmě více, mezi hlavní však patří fakt, že standardy FSC jsou náročnější, a to hlavně po environmentální stránce. Většina lesních hospodářů, tak volí snazší a tudíž i levnější cestu a certifikují své lesy podle mírnějších požadavků. A to i přes to, že mezi zpracovateli dřeva stále převládá poptávka po FSC materiálu. Toto tvrzení potvrzuje nejen to, že počet FSC certifikátů udělených ve spotřebitelském řetězci celosvětově převyšuje počet PEFC certifikátů, ale také data získaná z dotazníkového šetření realizovaného mezi vybranými prodejci zahradního nábytku. Většina z nich uvažuje o navýšení FSC produktů ve své nabídce, PEFC produkci se ale věnuje pouze jeden z dotazovaných.

Zhodnotíme-li tedy celkovou situaci, je možné konstatovat, že se na českém trhu objem FSC produkce pozvolna navyšuje. Zásahu však na tom mají hlavně zahraniční firmy,

které na českém trhu působí. Jednak proto, že certifikovaného místního materiálu je nedostatek a také proto, že v zahraničí je tato certifikace celkem běžnou a zároveň prestižní záležitostí.

Je tedy otázkou budoucího vývoje, jakým směrem se bude FSC produkce na českém trhu nadále ubírat. Pokud budeme následovat trend projevující se v řadě západních zemí, bude i na našem trhu podíl FSC produkce stále narůstat. Je důležité, aby české výrobní i obchodní firmy přestaly certifikaci považovat pouze za administrativní a finanční příťaž, ale naopak se jí snažily využít, nejen ke svému prospěchu. Měly by si uvědomit, jaký vliv mají na své zákazníky a co nejvíce je informovat o tom, že mají možnost odpovědné volby.

Je třeba, aby všechny zájmové skupiny do budoucna vyvíjely co největší úsilí vedoucí k tomu, aby lesní certifikace nadále efektivně a účinně plnila své poslání, tedy chránila „zelené plíce“ naší planety a pomohla je uchovat i pro následující generace.

I Summary

The aim of this diploma thesis was to analyze the current effects of FSC production on the Czech market. FSC – Forest Stewardship Council - is a global, non-profit organization dedicated to the promotion of responsible forest management worldwide. It also enables businesses and consumers to make informed choices about the forest products they buy. The Vision of this organisation is *“the world’s forests meet the social, ecological and economic rights and needs of the present generation without compromising those of future generation.”*

In November 2014, there were 79 member states, with over 180 million hectares of certified, managed forest, according to FSC standards and about 28,000 chain of custody certificates issued. Czech Republic participated in this system since October 2004, when an independent, non-governmental, non-profit organization FSC Czech Republic was accredited by FSC International.

The analysis of certified products in the Czech Republic was performed from the perspective of consumers and companies. The first step was a short consumer survey, which was distributed among respondents in electronic and paper versions. The main objective of this research was to measure awareness of FSC logo and its effects in the consumer choice process.

The results of this survey wasn't very surprising, only 15 percent of respondents were aware of the FSC logo and only 6,5 percent of respondents answered that FSC logo plays significant role for them within consumer choice process.

The second part of this research was dedicated to companies producing or selling certified furniture. The field research was conducted among selected stores situated in České Budějovice. There was also a questionnaire survey for the potential participants, but the returnability was very low.

Nevertheless some interesting results were obtained. For example, an extensive offer of certified wooden furniture (especially outdoor furniture), particularly in Do-It-Yourself stores, already exists in our country. Furthermore, some companies have a highly-developed corporate social responsibility. They want their business to have a positive impact on the world, so they are focused on sustainability and materials from responsible forest management.

Evaluating the overall situation, we can observe that consumers in the Czech Republic have an opportunity to buy socially and environmentally responsibly, but the question is if they care to do it.

Keywords

Forest Stewardship Council, Programme for the Endorsement of Forest Certification, wood, wood-based products, furniture, certificate, sustainable development, environment, responsibility, forest management, chain of custody.

II Použité zdroje

Basics of SFI - SFI. (n.d.). Retrieved March 7, 2015, from <http://www.sfiprogram.org/about-us/basics-of-sfi/>

Bauhaus. (n.d.). Nachhaltigkeit. Retrieved March 15, 2015, from <http://www.bauhaus.info/unternehmen/nachhaltigkeit>

Baumax. (n.d.). Trvalé hospodaření. Retrieved March 14, 2015, from <http://www.baumax.com/corp/cz/o-baumaxu/koncepce/trvale-hospodareni/>

BJS Czech s.r.o. - (n.d.) Kvalita. . Retrieved April 7, 2015, from <http://www.bjs.cz/content/text/cz/?kvalita>

Brundtland, G. (1987). Our Common Future, Chapter 2: Towards Sustainable Development. UN Documents: Gathering a body of global agreements. Retrieved December 27, 2014, from <http://www.un-documents.net/ocf-02.htm>

European Forests Goals and Targets(n.d.)Ministerial Conference on the Protection of Forests in Europe. Oslo ministerial decision. Retrieved January 1,2015, from www.foresteuropa.org/documentos/EUROPEAN_FOREST_goals_and_targets.pdf

FOREST EUROPE FACTS: European Forest Resources. *FOREST EUROPE* [online]. Retrieved from: http://www.foresteuropa.org/documentos/Factsheet_European_Forest_Resources_print.pdf

FOREST EUROPE, UNECE, & FAO. (2011). Summary for Policy Makers. In*State of Europe's forests, 2011: Status and trends in sustainable forest management in Europe*. Aas, Norway: Ministerial Conference on the Protection of Forests in Europe, Forest Europe, Liaison Unit Oslo.

Forests, jungles, woods & their trees. (n.d.). Retrieved February 2, 2015, from http://wwf.panda.org/about_our_earth/about_forests/

Forest Stewardship Council®International Center. (n.d.). Retrieved December 30, 2014, from <http://info.fsc.org/>

František Tomaník – TOSTA. (n.d.). Retrieved March 16, 2015, from <http://www.tosta.cz/>

FSC and Fairtrade joint labelling of wood products. (n.d.). Retrieved February 7, 2015, from http://www.fairtrade.net/fileadmin/user_upload/content/2009/resources/2012-01_Fairtrade_and_FSC_factsheet_final.pdf

FSC ČR, o. s. (n.d.). Certifikace krok za krokem. Retrieved February 8, 2015, from <http://www.czechfsc.cz/fsc-certifikace/certifikace-krok-za-krokem.html>

FSC ČR, (n.d.). Kampan FSC ČR a Hornbachu. Retrieved March 17, 2015, from <http://www.czechfsc.cz/kampan--fsc-cr-a-hornbachu.html>

FSC ČR, o. s. (n.d.). Mapa obchodů. Retrieved March 16, 2015, from [http://www.czechfsc.cz/mapaobchodu/?typ_obchodu=vsechny&typ_vyrobku=Zahradní nábytek&kraj=všechny&mesto=všechny&show=Zobrazit obchody](http://www.czechfsc.cz/mapaobchodu/?typ_obchodu=vsechny&typ_vyrobku=Zahradni_nabytek&kraj=vsechny&mesto=vsechny&show=Zobrazit_obchody)

FSC ČR, o. s. (2010). Po čtyřech letech. In *Analýza zastoupení FSC výrobků u českých prodejců*. Brno: FSC ČR, o. s

FSC ČR, o. s. (n.d.). Pravidla užívání značky FSC. Retrieved March 16, 2015, from <http://www.czechfsc.cz/fsc-certifikace/pravidla-uzivani-znacky-fsc.html>

FSC ČR, o. s. (n.d.). Seznam FSC výrobků. Retrieved March 14, 2015, from <http://www.czechfsc.cz/poradensky-servis-fsc-cr/informace-pro-verejnost/seznam-fsc-vyrobku.html>

FSC ČR, o. s. (2010). Úvod do problému. In *Analýza zastoupení FSC výrobků u českých prodejců*. Brno: FSC ČR, o. s

FSC International. (2013, December 16). FSC Product Classification (FSC-STD-40-004a V2-1 EN). Retrieved February 19, 2015, from <http://www.fsc-uk.org/preview.fsc-product-classification-fsc-std-40-004a.a-351.pdf>

FSC International. (2014, July 1). FSC Market Info Pack. Retrieved February 1, 2015, from <https://ic.fsc.org/preview.2014-fsc-market-info-pack.a-3692.pdf>

FSC International. (n.d.). Public Search. Retrieved March 31, 2015, from <http://info.fsc.org/certificate.php>

FSC International. (2014). The Forest Stewardship Council at 20 Years. Retrieved February 8, 2015, from <https://ic.fsc.org/preview.fsc-at-20-years-timeline.a-3582.pdf>

FSC United Kingdom. (n.d.). FSC® RECYCLED FACTSHEET. Retrieved February 4, 2015, from <http://www.fsc-uk.org/preview.recycled-label-factsheet.a-146.pdf>

Global FSC certificates: Type and distribution. (2014, November 28). Retrieved December 30, 2014, from <https://ic.fsc.org/preview.facts-and-figures-november-2014.a-3810.pdf>

GLOBAL STORES. (n.d.). Retrieved March 16, 2015, from <http://www.global-stores.cz/>

Globus. (n.d.). Naše hodnoty. Retrieved March 15, 2015, from <https://www.globus.cz/cerny-most/o-globusu/kariera/nase-hodnoty.html>

HORNBACH. (n.d.) Odpovědnost za člověka a životní prostředí. Retrieved March 17, 2015, from http://www.hornbach.cz/cms/cs/cz/o_nas/spolecenska_odpovednost_firmy/zivotni_pros_tredi_1/index_390.html

HORNBACH.(n.d.) Podnik s historií. Retrieved March 17, 2015, from http://www.hornbach.cz/cms/cs/cz/o_nas/o_hornbachu_1/index.html

IKEA. (n.d.) Energy & Resources. Retrieved March 17, 2015, from http://www.ikea.com/ms/en_IE/about-the-ikea-group/people-and-planet/energy-and-resources/#wood

IKEA. (n.d.) Lidé a planeta. Retrieved March 17, 2015, from http://www.ikea.com/ms/cs_CZ/this-is-ikea/people-and-planet/index.html

JYSK. (n.d.). Forestry. Retrieved March 14, 2015, from <http://www.jysk.com/frontpage/responsibility/forestry.htm>

JYSK. (n.d.). O JYSKu. Retrieved March 14, 2015, from <http://jysk.cz/o-jysku>

Klíčové indikátory ŽP ČR - lesy a krajina. (2014, November 12). Retrieved December 29, 2014, from <http://issar.cenia.cz/issar/page.php?id=1942#graf3>

Kolibáč, P., & Jelínek, M. (2011). Co vlastně přírodě blízké hospodaření je? In *Realizace přírodě blízkého hospodaření v lesích*. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky.

Košulič, M. (2010). Strategie hospodaření. In *Cesta k přírodě blízkému hospodářskému lesu* (1. vyd. ed.). Brno: FSC Česká republika - Forest Stewardship Council.

Kupčák, V. (2003). *Ekonomika lesního hospodářství* (Vyd. 1. ed.). Brno: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita.

Lesní certifikace FSC / Certifikáty FSC v ČR. (2013, January 15). Retrieved December 30, 2014, from <http://www.czechfsc.cz/o-fsc/fsc-cr/certifikaty-fsc-v-cr.html>

Lesní certifikace FSC/O FSC. (2009). Retrieved November 9, 2014, from <http://www.czechfsc.cz/o-fsc/>

Lesní certifikace FSC / Valná hromada FSC ČR potvrdila nový lesní standard FSC. (n.d.). Retrieved December 17, 2015, from <http://www.czechfsc.cz/novinky/novinky-v-cr/valna-hromada-fsc-cr-potvrdila-novy-lesni-standard-fsc-179.html>

Mach, M. (2005, May 25). Průzkum Hnutí DUHA: V Česku lze sehnat „šetrné“ dřevo. Retrieved November 8, 2014, from <http://ekolist.cz/cz/zelena-domacnost/rady-a-navody/pruzkum-hnuti-duha-v-cesku-lze-sehnat-setrne-drevo>

Meadows, D. (1972). *The Limits to growth; a report for the Club of Rome's project on the predicament of mankind*. New York: Universe Books. Retrieved December 12, 2014, from <http://www.donellameadows.org/wp-content/userfiles/Limits-to-Growth-digital-scan-version.pdf>

Menšík, L. Ekologie lesních ekosystémů - Ekologické základy přírodě blízkého obhospodařování lesů. Retrieved December 1, 2014, from https://akela.mendelu.cz/~xcepl/inobio/skripta/Skripta_Ekologie_lesnich_ekosystemu.pdf

Ministerstvo financí ČR.(n.d.). ARES - Ekonomické subjekty. Retrieved April 6, 2015, from http://www.info.mfcr.cz/ares/ares_es.html.cz

Moldan, B. (2003). Mezníky. In *(Ne)udržitelný rozvoj: Ekologie - hrozba i naděje* (2. vyd. ed.). Praha: Karolinum.

Nařízení EU v oblasti dřeva 2013. (2013, February 21). Retrieved November 17, 2014, from http://ec.europa.eu/environment/eutr2013/index_cs.htm

O IKEA Group - IKEA. (n.d.). Retrieved March 17, 2015, from http://www.ikea.com/ms/cs_CZ/this-is-ikea/about-the-ikea-group/index.html#key-figures

OBI Poradce pro zahradní nábytek - Informace o kovovém a dřevěném zahradním nábytku. (n.d.). Retrieved March 17, 2015, from <http://www.obi.cz/cz/guides/garden-and-leisure/garden-living/garden-furniture/outdoor-furniture-advisor/index.html>

OBI – O nás. (n.d.). Retrieved March 17, 2015, from <http://www.obi.cz/cz/company/about-the-company/index.html>

Parker, E. (n.d.). Which certification system to use. Retrieved December 9, 2014, from http://wwf.panda.org/what_we_do/footprint/forestry/certification/which_system/

PEFC Council. (2010, October 26). Sustainable forest management - Requirements. Retrieved February 1, 2015, from https://www.scribd.com/fullscreen/44967214?access_key=key-1o4ombvowhinqsiomng3&allow_share=true&escape=false&show_recommendations=false&view_mode=scroll

PEFC ČR. (n.d.). Kolik stojí lesní certifikace PEFC? . Retrieved March 27, 2015, from <http://www.pefc.cz/pefc-certifikace/faq/24-kolik-stoji-lesni-certifikace-pefc.html>

FSC ČR. (n.d.). Proč se certifikovat?. Retrieved March 27, 2015, from <http://www.czechfsc.cz/faq/proc-se-certifikovat-.html>

PEF ČR (n.d.). Databáze držitelů certifikátů C-o-C. Retrieved March 31, 2015, from <http://drzitele.pefc.cz/c-o-c/index.php>

PEFC - Facts & Figures. (2014, November 1). Retrieved December 16, 2014, from <http://www.pefc.org/about-pefc/who-we-are/facts-a-figures>

PEFC International. (n.d.). History. Retrieved February 18, 2015, from <http://www.pefc.org/about-pefc/who-we-are/history>

PEFC International. (n.d.). Get PEFC Certified. Retrieved February 28, 2015, from <http://www.pefc.org/certification-services/forest/advantages>

Plesník, J. Ekologie lesních ekosystémů - Ekologické základy přírodě blízkého obhospodařování lesů. Retrieved December 1, 2014, from https://akela.mendelu.cz/~xcepl/inobio/skripta/Skripta_Ekologie_lesnich_ekosystemu.pdf

Plesník, J., & Pelc, F. (2011, November 4). Současný stav a výhled lesů ve světě a v Evropě. Retrieved February 13, 2015, from <http://www.casopis.ochranaprirody.cz/res/data/025/003062.pdf>

- Pracovní metodika pro privátní poradce v lesnictví: Hospodaření v lesích na principech trvalosti a vyrovnanosti. (2012,) Retrieved from <http://www.uhul.cz/images/poradenstvi/metodiky/HVLNPTAV.pdf>
- Rada vlády pro udržitelný rozvoj. (2010). Strategický rámec udržitelného rozvoje České republiky. Retrieved December 27, 2014, from [http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/strategie_uzrzelneho_rozvoje/\\$FILE/KM-SRUR_CZ-20100602.pdf](http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/strategie_uzrzelneho_rozvoje/$FILE/KM-SRUR_CZ-20100602.pdf)
- Rio 20: Jak dopadla konference OSN o udržitelném rozvoji? - NaZemi. (2012, July 15). Retrieved January 30, 2015, from <http://stary.nazemi.cz/odpovednost-firem/431-rio-20-jak-dopadla-konference-osn-o-uzrzelnem-rozvoji.html>
- Ročně se v ČR těží cca 16 mil m³ dřeva. (2014, August 4). Retrieved December 29, 2014, from <http://www.uhul.cz/rychle-informace/444-rocne-se-v-cr-tezi-cca-16-mil-m3-dreva>
- Sconto nábytek. (n.d.). O nás. Retrieved March 14, 2015, from <https://www.sconto.cz/o-nas/>
- Slanina, S. Sdružení vlastníků a správců lesních majetků ČR: Úspěšná obhajoba vysoké úrovně hospodaření vlastníků lesů v České republice. Retrieved from: <http://zadatel.pefc.cz/index.html>
- Současný stav a výhled lesů ve světě a v Evropě. Retrieved February 13, 2015, from <http://www.casopis.ochranaprirody.cz/res/data/025/003062.pdf>
- Statistical figures on PEFC certification. (n.d.). Retrieved November 16, 2014, from http://pefcregs.info/STATISTICS1.ASP?COUNTRY=Czech Republic&COUNTRY_CODE=08
- Sustainable Forest Management Implementation: Forest Europe. (n.d.). Retrieved February 1, 2015, from http://www.foresteuropa.org/sfm_criteria/guidelines
- Svět na cestě k udržitelnému rozvoji. (2014, December 5). Retrieved January 31, 2015, from <http://www.osn.cz/zpravodajstvi/zpravy/zprava.php?id=1962>
- SVOL - Sdružení vlastníků obecních a soukromých lesů v ČR. (n.d.). Retrieved December 27, 2014, from <http://www.svol.cz/spolecny-obchod-se-drivim/>
- Trendy produkce a využití dřeva v Evropě - Silvarium. (2007, December 9). Retrieved December 29, 2014, from <http://www.silvarium.cz/lesnicka-prace-c-3-99/trendy-produkce-a-vyuziti-dreva-v-evrope>
- Tropical Forests. (n.d.). Retrieved February 2, 2015, from http://wwf.panda.org/about_our_earth/ecoregions/about/habitat_types/habitats/tropical_forests/
- Ulrichová, I. (2010). Vegetační typy v rámci planety - úvod. Retrieved February 22, 2015, from http://fld.czu.cz/vyzkum/nauka_o_lp/biomy/biomy.html

Vacek, S., & Podrázský, V. (n.d.). Trvale udržitelné lesní hospodářství - Evropský koncept lesnictví. Retrieved December 25, 2014, from http://www.lesniskolka.cz/uploads/dokumenty/legislativa/Trvale_udrzitelne_lesni_hospodarstvi.pdf

Vala, V., & Bartuněk, J. (2014, January 1). Ekonomika lesního hospodářství. Retrieved November 17, 2014, from https://akela.mendelu.cz/~xcepl/inobio/skripta/Ekonomika_LH_skripta.pdf

Walter, M. (2008, August 1). Analysis of the FSC and PEFC Systems for Forest Management Certification using the Forest Certification Assessment Guide (FCAG). Retrieved December 9, 2014, from http://d2ouvy59p0dg6k.cloudfront.net/downloads/2008_11_17_final_fcag_assessment_.pdf

World's largest print run now carries FSC label | WWF and IKEA Partnership Feature Stories. (n.d.). Retrieved March 17, 2015, from <https://wwfikea.wordpress.com/2015/02/26/worlds-largest-print-run-now-carries-fsc-label/>

Ministerstvo zemědělství ČR. (2014) Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství České republiky v roce 2013. Retrieved December 10, 2014, from http://eagri.cz/public/web/file/337394/Zprava_o_stavu_lesa_2013.pdf

Žaludová K., & Duda. T. (n.d.). *FSC - Šetrné dřevo doma i v lese* (Vol. 2012). FSC ČR, o. s.

III Seznam tabulek a obrázků

Tabulky

Tabulka č. 1 : Základní charakteristiky lesů pro rok (% , 2011)	18
Tabulka č. 2: Celková produkce surového dřeva ve vybraných zemích (1000 m ³ bez kůry).....	22
Tabulka č. 3: Celková produkce surového dřeva v Evropské unii (1000 m ³ bez kůry) .	27
Tabulka č. 4: Nejvýznamnější evropsští producenti surového dřeva (1000 m ³ bez kůry)	27
Tabulka č. 5: Vývoj celkové výměry lesů (ha).....	30
Tabulka č. 6: Kategorizace lesů podle funkcí (ha, 2013)	30
Tabulka č. 7: Vlastnické vztahy v lesích ČR (ha, %, 2013)	33
Tabulka č. 8: Těžba dřeva v České republice podle druhů dřevin (v m ³ bez kůry).....	34
Tabulka č. 9 : Spotřebitelská znalost značek odpovědného lesnictví (% , 2013)	66
Tabulka č. 10: Srovnání produktových kategorií podle váženého průměru odpovědí ...	84
Tabulka č. 11: Shrnutí výsledků terénního šetření u vybraných firem.....	120
Tabulka č. 12: Přehled certifikovaných lesů ČR (2013, ha).....	131
Tabulka č. 13: Držitelé C-o-C certifikátu v České republice (2014).....	132
Tabulka č. 14: Srovnání kritérií nákupního rozhodování podle váženého průměru odpovědí.....	144

Obrázky

Obrázek č. 1: Pilíře udržitelného rozvoje	6
Obrázek č. 2: Země s nejrozsáhlejšími plochami lesů (%).....	19
Obrázek č. 3: Teritoriální rozložení lesů – svět	20
Obrázek č. 4: Přehled hlavních zonálních biomů	21
Obrázek č. 5: Procentuelní zastoupení lesů na celkové rozloze jednotlivých států (Evropa,2010)	24
Obrázek č. 6: Rozložení hlavních druhů dřevin (Evropa, 2011)	25
Obrázek č. 7 : Přirozená, současná a doporučená skladba lesů ČR (% , 2013).....	31

Obrázek č. 8: Logo organizace FSC	35
Obrázek č. 9: Logo The Rainforest Alliance	38
Obrázek č. 10: Zjednodušené schéma certifikace ve spotřebitelském řetězci	40
Obrázek č. 11: Logo FSC 100%	42
Obrázek č. 12: Logo FSC MIX.....	42
Obrázek č. 13: Logo FSC RECYCLED	42
Obrázek č. 14: Celková plocha FSC certifikovaných lesů (2014).....	45
Obrázek č. 15: FSC certifikovaná plocha podle typu biomu (2014)	46
Obrázek č. 16: Certifikáty FSC lesního hospodaření (2013).....	49
Obrázek č. 17: Vývoj počtu C-o-C certifikovaných subjektů v ČR	50
Obrázek č. 18: Logo PEFC	51
Obrázek č. 19 : Logo PEFC Certified.....	53
Obrázek č. 20: Logo PEFC Recycled	54
Obrázek č. 21: Logo PEFC Promoting sustainable forest management.....	54
Obrázek č. 22: Certifikáty PEFC ve světě k listopadu 2014	56
Obrázek č. 23: Logo Sustainable Forestry Initiative	59
Obrázek č. 24: Loga FSC a Fairtrade	63
Obrázek č. 25: Výsledky Global brand positioning výzkumu pro značku FSC(2013) ..	64
Obrázek č. 26: Výsledky Environmental Research společnosti Tetra Pak (2013)	65
Obrázek č. 27 : Struktura respondentů podle pohlaví.....	73
Obrázek č. 28: Struktura respondentů podle věku	73
Obrázek č. 29: Struktura respondentů podle nejvyššího dosaženého vzdělání	74
Obrázek č. 30: Význam ceny výrobku při nákupním rozhodování	75
Obrázek č. 31: Význam designu výrobku při nákupním rozhodování	76
Obrázek č. 32: Význam značky výrobku při nákupním rozhodování	76
Obrázek č. 33: Význam kvality výrobku při nákupním rozhodování.....	77
Obrázek č. 34: Význam země původu výrobku při nákupním rozhodování	78

Obrázek č. 35: Význam ekologické šetrnosti výrobku při nákupním rozhodování.....	78
Obrázek č. 36: Znalost pojmu „trvalá udržitelnost“	79
Obrázek č. 37: Vybrané příklady ekoznačení.....	81
Obrázek č. 38: Význam ekologické šetrnosti vybraných produktových kategorií	81
Obrázek č. 39: Význam ekologické šetrnosti u psacích a kreslicích potřeb.....	82
Obrázek č. 40: Význam ekologické šetrnosti u papírenských výrobků.....	83
Obrázek č. 41: Význam ekologické šetrnosti u dřevěného nábytku.....	83
Obrázek č. 42: Loga vybraných společností	85
Obrázek č. 43: Spotřebitelská znalost značek souvisejících s lesním hospodařením.....	86
Obrázek č. 44: Znalost definice pojmu „udržitelné hospodaření v lese“.....	87
Obrázek č. 45: Podpořená znalost značky FSC	88
Obrázek č. 46: Podpořená znalost značky PEFC	88
Obrázek č. 47: S jakým konkrétním, takto označeným produktem, jste se již setkali?..	89
Obrázek č. 48: Logo FSC/PEFC jako faktor motivující k nákupu	90
Obrázek č. 49: Důležitost certifikace FSC/PEFC podle produktových kategorií.....	91
Obrázek č. 50: Znalost loga FSC v jednotlivých věkových kategoriích (%).....	92
Obrázek č. 51: Znalost loga PEFC v jednotlivých věkových kategoriích (%).....	93
Obrázek č. 52: Znalost loga FSC podle pohlaví a nejvyššího dosaženého vzdělání	94
Obrázek č. 52: Znalost loga PEFC podle pohlaví a nejvyššího dosaženého vzdělání....	94
Obrázek č. 54: Struktura respondentů podle pohlaví, pro které by logo FSC/PEFC hrálo významnou roli při rozhodování o koupi (%).....	95
Obrázek č. 55: Struktura respondentů podle věku, pro které by logo FSC/PEFC hrálo významnou roli při rozhodování o koupi (%).....	95
Obrázek č. 56: Struktura respondentů podle dosaženého vzdělání, pro které by logo FSC/PEFC hrálo významnou roli při rozhodování o koupi (%).....	96
Obrázek č. 57: Zahradní křeslo s FSC certifikátem – SCONTO Nábytek	101
Obrázek č. 58: Značka Bauhaus Pro Planet.....	103
Obrázek č. 59: Zahradní lavička vyrobená z FSC eukalyptového dřeva – OBI.....	104

Obrázek č. 60: Ukázka z katalogu zahradního nábytku HORBNACH	105
Obrázek č. 61: Společná kampaň FSC ČR a HORNBAACH	106
Obrázek č. 62: Katalog IKEA 2015 na FSC certifikovaném papíře.....	108
Obrázek č. 63: Příklad štítku s logem FSC 100 % umístěného na produktu	111
Obrázek č. 64: Příklad štítku s logem FSC MIX umístěného na produktu	112
Obrázek č. 65: Příklad visačky s logem FSC 100 % umístěné na produktu.....	112
Obrázek č. 66: Příklad visačky s logem FSC MIX umístěné na produktu	112
Obrázek č. 67: Informace o FSC certifikaci v rámci popisu výrobku	113
Obrázek č. 68: Zahradní nábytek v prodejně JYSK České Budějovice	114
Obrázek č. 69: Dřevěná zahradní sestava s certifikátem FSC – JYSK e-shop.....	115
Obrázek č. 70: Prezentace FSC nábytku v prodejně BAUMAX České Budějovice	116
Obrázek č. 71: Zahradní nábytek v prodejně BAUMAX České Budějovice	117
Obrázek č. 72: Zahradní nábytek v prodejně BAUHAUS České Budějovice.....	117
Obrázek č. 73: Prezentace FSC balkonového nábytku v katalogu – BAUHAUS	118
Obrázek č. 74: Certifikovaná zahradní sestava Hartman – UNI HOBBY	118
Obrázek č. 75: Zahradní nábytek v prodejně UNI HOBBY České Budějovice.....	119
Obrázek č. 76: Zahradní nábytek v prodejně GLOBUS České Budějovice.....	120
Obrázek č. 77: Vlastní firemní politika ochrany životního prostředí	124
Obrázek č. 78: Forma spolupráce s organizací FSC	124
Obrázek č. 79: Podíl FSC produkce v nabídce firem	125
Obrázek č. 80: Plány firem s FSC produkcí	126
Obrázek č. 81: PEFC produkce v nabídce firem	127
Obrázek č. 82: Ekologicky šetrné výrobky v nabídce firem.....	128
Obrázek č. 83: Podíl primárního a sekundárního zpracování dřeva na FSC C-o-C certifikaci	139
Obrázek č. 84: Podíl dřevařské a papírenské produkce na FSC C-o-C certifikaci.....	139
Obrázek č. 85: Podíl produktových kategorií dřevařské produkce na FSC C-o-C certifikaci	140

Obrázek č. 86: Podíl primárního a sekundárního zpracování dřeva na PEFC C-o-C certifikaci	141
Obrázek č. 87: Podíl dřevařské a papírenské produkce na PEFC C-o-C certifikaci.....	142
Obrázek č. 88: Podíl produktových kategorií dřevařské produkce na PEFC C-o-C certifikaci	142

IV Seznam příloh

Příloha č. 1: Cíle udržitelného rozvoje – Sustainable Development Goals

Příloha č. 2: Kritéria a indikátory trvale udržitelného obhospodařování lesů

Příloha č. 3: Celková produkce surového dříví v Evropě (v 1000 m³ bez kůry)

Příloha č. 4: Vývoj druhové skladby lesů ČR

Příloha č. 5: Střední plošný věk dřevin v letech

Příloha č. 6: Těžba dřeva v České republice podle druhů dřevin (v m³ bez kůry)

Příloha č. 7: FSC certifikované lesní plochy v Evropě (ha, 2014)

Příloha č. 8: FSC certifikáty zpracovatelského řetězce v Evropě (2014)

Příloha č. 9: PEFC certifikované lesní plochy v Evropě (ha, 2014))

Příloha č. 10: PEFC certifikáty zpracovatelského řetězce v Evropě (2014)

Příloha č. 11: Spotřebitelský dotazník

Příloha č. 12: Vymezení vybraných produktových kategorií a jejich ekologické šetrnosti

Příloha č. 13 Dotazník pro firmy

V Přílohy

Příloha č. 1: Cíle udržitelného rozvoje – Sustainable Development Goals

1. Potírat chudobu ve všech jejích podobách na celém světě
2. Zamezit hladovění, zabezpečit bezpečnost potravin, zlepšit výživu a podpořit udržitelné zemědělství
3. Zajistit zdravé životní podmínky pro všechny, v jakémkoliv věku
4. Zabezpečit kvalitní vzdělávání a zpřístupnit možnosti celoživotní vzdělávání pro všechny
5. Dosáhnout pohlavní rovnoprávnosti a posílit rovné postavení žen a dívek
6. Zabezpečit trvale dostupný a udržitelný přístup k pitné vodě a hygieně pro všechny
7. Zajistit každému přístup k dosažitelnému, spolehlivému a udržitelnému zdroji energie
8. Podpořit udržitelný hospodářský růst, plnou a produktivní zaměstnanost a důstojnou práci pro všechny
9. Vybudovat stabilní infrastrukturu, podporovat udržitelný rozvoj průmyslu a podněcovat inovace
10. Snížit nerovnosti uvnitř států i mezi státy navzájem
11. Učinit lidská sídla bezpečná, trvalá, odolná a bezpečná
12. Zabezpečit udržitelnou spotřebu a produkci
13. Cíleně bojovat proti změně klimatu a jejím dopadům
14. Zachovat různorodost oceánů, moří a mořských zdrojů, zajistit udržitelnost jejich využívání
15. Ochraňovat, obnovovat a podporovat udržitelné užívání pevninských ekosystémů, udržitelné lesní hospodaření, omezit rozšiřování ploch pouští a zastavit půdní degradaci a zmenšování biodiverzity
16. Podporovat mírovou společnost, umožnit rovný přístup k právům a zpracovat efektivní, odpovědný a rovný institucionální systém
17. Posílení významu, zavedení a utužení světové spolupráce pro udržitelný rozvoj

Zdroj: Proposal for Sustainable Development Goals: Sustainable Development Knowledge Platform. (n.d.). Retrieved January 31, 2015, from <https://sustainabledevelopment.un.org/sdgsproposal>

Příloha č. 2: Kritéria a indikátory trvale udržitelného obhospodařování lesů

1. Kvantitativní ukazatele

Kritérium	č.	Ukazatel	Plné znění
C 1: Zachování a přiměřené rozšiřování lesních zdrojů a jejich příspěvku ke globálním cyklům uhlíku	1.1	Výměra lesů	Výměra lesní a jiné zalesněné půdy klasifikovaná podle lesních typů a podle využitelnosti k dodávkám dřeva, a podíl lesů a jiné zalesněné půdy na celkové rozloze
	1.2	Zásoba dřeva	Zásoba dřeva na lesní a na jiné zalesněné půdě klasifikovaná podle lesních typů a podle využitelnosti k dodávkám dřeva
	1.3	Věková struktura a/nebo distribuce tloušťkových tříd	Věková struktura a/nebo distribuce tloušťkových tříd na lesní a jiné zalesněné půdě v třídění podle lesních typů a podle využitelnosti k dodávkám dříví
	1.4	Zásoba uhlíku	Zásoba uhlíku v dřevnaté biomase a v půdách na lesních a na jiných zalesněných pozemcích
C 2: Zachování zdraví a vitality lesních ekosystémů	2.1	Depozice látek znečišťujících ovzduší	Depozice látek znečišťujících ovzduší na lesní a na jiné zalesněné půdy tříděné na N, S a bazické kationty
	2.2	Půdní podmínky	Chemické vlastnosti půd (pH, CEC, C/N, organický C, nasycení bází) na lesní a jiné zalesněné půdě ve vztahu ke kyselosti a eutrofizaci půd v třídění podle hlavních půdních
	2.3	Ztráta listové plochy	Ztráta listové plochy jednoho nebo více hlavních druhů dřevin na lesní a jiné zalesněné půdě v třídách defoliace "mírná", "silná" a "smrtná".
	2.4	Poškození lesů	Lesní a jiná zalesněná půda s poškozením klasifikovaným prvotně podle škodlivého faktoru (abiotické, biotické a vyvolané lidskou činností) a podle lesního typu
C 3: Zachování a podpora produkčních funkcí lesa (dřevních a nedřevních)	3.1	Přírůsty a těžba	Rovnováha mezi čistým ročním přírůstem a roční těžbou dříví v lesích využitelných k dodávkám dřeva
	3.2	Surové dříví	Hodnota a množství obchodovaného surového dříví
	3.3	Nedřevní zboží (užitky)	Hodnota a množství obchodovaného nedřevního zboží (užitků) z lesní a jiné zalesněné půdy
	3.4	Služby	Hodnota obchodovaných služeb na lesní a jiné zalesněné půdě
	3.5	Lesy zahrnuté do lesního hospodářského plánování	Podíl lesní a jiné zalesněné půdy obhospodařované podle lesního hospodářského plánu nebo jeho obdoby

Kritérium	č.	Ukazatel	Plné znění
C 4: Zachování, ochrana a přiměřená podpora biologické rozmanitosti lesních ekosystémů	4.1	Druhové složení lesů	Výměra lesní a jiné zalesněné půdy tříděná podle počtu vyskytujících se druhů dřevin a podle lesního typu
	4.2	Obnova	Obnovní plocha v porostech stejnověkových a nestejnověkových v třídění podle způsobu obnovy
	4.3	Přirozenost	Výměra lesní a jiné zalesněné půdy klasifikované jako “nenarušené člověkem”, “polopřirodní” a “plantáže”, a dále podle lesního typu
	4.4	Introdukované dřeviny	Výměra lesních porostů a jiných zalesněných pozemků s dominancí introdukovaných druhů dřevin
	4.5	Mrtvé dřevo	Objem stojícího a ležícího mrtvého dřeva na lesní a jiné zalesněné půdě v třídění podle lesních typů
	4.6	Genetické zdroje	Výměra lesních porostů obhospodařovaných k ochraně a využívání genetických zdrojů lesních dřevin (ochrana genetických zdrojů in situ a ex situ) a výměra porostů sloužících k produkci
	4.7	Rozložení lesů v krajině	Prostorový vzorec uspořádání lesů na úrovni krajiny
	4.8	Ohrožené lesní druhy	Počet ohrožených lesních druhů klasifikovaných podle kategorií Červeného seznamu IUCN vztahený k celkovému počtu lesních druhů
	4.9	Chráněné lesy	Výměra lesní a jiných zalesněné půdy chráněné k zachování biodiverzity, krajiny a specifických přírodních prvků, podle směrnice hodnocení MCPFE
C 5: Zachování a přiměřená podpora ochranných funkcí v lesním hospodářství (zejména půda a voda)	5.1	Ochranné lesy – půda, voda a jiné funkce ekosystému	Výměra lesní a jiné zalesněné půdy určené k prevenci půdní eroze, k ochraně vodních zdrojů a k zachování jiných funkcí lesních ekosystémů, část kategorie MCPFE “Ochranné funkce”.
	5.2	Ochranné lesy – infrastruktura a obhospodařované přírodní zdroje	Výměra lesní a jiné zalesněné půdy určené k ochraně infrastruktury a obhospodařovaných přírodních zdrojů proti přírodním živelním pohromám, část kategorie MCPFE “Ochranné

Kritérium	č.	Ukazatel	Plné znění
C 6: Zachování ostatních socioekonomických funkcí a	6.1	Lesní majetky	Počet lesních majetků v třídění podle vlastnické kategorie a výměry majetku
	6.2	Podíl lesnictví na HDP	Podíl lesnictví, zpracování dřeva a papírenských výrobků na hrubém domácím produktu
	6.3	Čistý výnos	Čistý výnos lesních podniků
	6.4	Výdaje na služby	Celkové výdaje na dlouhodobé trvale udržitelné služby z lesů
	6.5	Pracovní síly v lesnictví	Počet zaměstnanců a spotřeba práce (pracnost) v lesnictví v třídění podle pohlaví, věkové skupiny, vzdělání a pracovní náplně
	6.6	Bezpečnost práce a zdraví	Četnost pracovních úrazů a nemocí z povolání v lesnictví
	6.7	Spotřeba dřeva	Spotřeba dřeva a výrobků ze dřeva v přepočtu na obyvatele
	6.8	Obchod se dřevem	Dovoz a vývoz dřeva a výrobků ze dřeva
	6.9	Energie ze dřeva	Podíl energie ze dřeva na celkové spotřebě energie, v třídění podle původu dřeva
	6.10	Dostupnost pro rekreaci	Výměra lesní a jiné zalesněné půdy, na něž má veřejnost přístup z důvodu rekreace a určení intenzity využití
	6.11	Kulturní a duchovní hodnoty	Počet lokalit na lesní a jiné zalesněné půdě vyhlášených za místa mající kulturní a duchovní hodnoty

Celkem 35 kvantitativních ukazatelů

2. Kvalitativní ukazatele

A. Obecné politiky, instituce a nástroje trvale udržitelného hospodaření v lesích:

A. 1 Národní lesnické programy nebo podobné nástroje;

A. 2 Institucionální rámec;

A. 3 Právní/regulační rámec / mezinárodní závazky;

A. 4 Finanční nástroje / ekonomická politika;

A. 5 Informační prostředky.

B. Politiky, instituce a nástroje podle politické sféry

Ukazatel č.	Kriterium	Politická sféra	Hlavní cíle	Příslušná instituce	Hlavní užití politické nástroje			Významné změny od poslední Ministerské
					Právní/ regulační	Finanční/ ekonomické	Informační	
B.1	C1	Územní plánování a výměra lesních a jiných zalesněných pozemků						
B.2	C1	Bilance uhlíku						
B.3	C2	Zdraví a vitalita						
B.4	C3	Produkce a využití dřeva						
B.5	C3	Produkce a využití nedřevních užitků a služeb, zajištění zejména rekreační funkce						
B.6	C4	Biodiverzita						
B.7	C5	Ochranné lesy a jiné zalesněné pozemky						
B.8	C6	Ekonomická životaschopnost						
B.9	C6	Zaměstnanost (včetně BZP)						
B.10	C6	Povědomí veřejnosti a spoluúčast						
B.11	C6	Výzkum, školení a vzdělávání						
B.12	C6	Kulturní a duchovní hodnoty						

Zdroj: Matějček, J., & Prčina, A. (2008). *Lesnicko-dřevařský sektor a Evropská unie* (2., aktualiz. a rozš. vyd. ed.). Strnady: Výzkumný ústav lesního hospodářství myslivosti.

Příloha č. 3: Celková produkce surového dříví v Evropě (v 1000 m³ bez kůry)

Země	Období										
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
EU	410 777,48	416 802,17	447 502,47	422 265,38	462 516,98	419 600,02	388 311,31	427 611,30	433 656,73	426 359,48	434 998,37
Eurozóna	225 815,84	231 806,50	232 925,48	239 200,65	264 529,52	238 394,01	213 700,16	234 992,59	237 590,36	228 385,13	235 251,74
Belgie	4 765,00	4 850,00	4 950,00	5 075,00	5 015,00	4 700,00	4 395,00	4 827,42	5 128,00	6 663,33	.
Bulharsko	4 832,89	5 985,67	5 861,67	5 992,00	5 696,00	6 071,00	4 599,00	5 668,00	6 205,00	6 092,00	6 154,52
Česká republika	15 140,00	15 601,00	15 510,00	17 678,00	18 508,00	16 187,00	15 502,00	16 736,00	15 381,00	15 061,00	15 331,00
Dánsko	1 626,94	1 516,00	2 962,30	2 358,00	2 566,00	2 786,00	2 813,00	2 669,44	2 583,35	.	.
Německo	51 182,00	54 504,00	56 946,00	62 290,00	76 728,00	55 367,00	48 073,27	54 418,36	56 141,58	52 338,13	53 207,43
Estonsko	10 500,00	6 800,00	5 500,00	5 400,00	4 500,00	4 860,00	5 400,00	7 200,00	7 110,00	7 290,00	7 488,00
Irsko	2 683,30	2 562,04	2 648,00	2 671,00	2 710,00	2 232,00	2 428,77	2 618,00	2 635,33	2 580,42	2 759,62
Řecko	1 673,00	1 693,68	1 522,86	1 561,84	1 742,92	1 261,05	1 033,90	1 047,96	1 196,33	.	.
Španělsko	16 105,00	16 290,00	15 531,00	15 716,00	14 528,00	17 027,37	13 980,04	16 089,40	15 427,77	14 656,80	15 599,87
Francie	52 551,82	52 906,45	52 498,74	53 266,80	54 582,55	52 756,57	54 447,20	55 807,81	55 040,55	52 370,65	52 370,65
Chorvatsko	3 847,00	3 841,00	4 018,00	4 452,00	4 210,00	4 469,00	4 242,00	4 477,00	5 258,00	5 714,00	.
Itálie	8 219,00	8 697,39	8 690,86	8 618,27	81 274,97	8 667,02	8 080,34	7 843,79	7 744,46	7 744,46	.
Kypr	11,99	10,06	9,66	7,44	19,67	19,83	9,88	8,96	8,49	10,99	9,40
Lotyšsko	12 915,81	12 754,00	12 842,70	12 844,60	12 172,90	8 805,75	10 442,31	12 533,82	12 833,49	12 529,59	12 708,31
Litva	5 275,00	6 120,00	6 045,00	5 870,00	6 195,00	5 594,38	5 459,53	7 096,86	7 004,00	6 921,00	7 053,00
Lucembursko	527,30	276,62	248,95	267,87	290,82	352,82	273,79	274,95	261,43	.	.

Maďarsko	5 785,00	5 660,00	5 940,00	5 913,00	5 640,00	5 276,00	5 244,00	5 740,28	6 232,45	5 946,12	6 027,20
Malta	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Nizozemsko	1 044,00	1 026,00	1 110,00	1 106,68	1 022,05	1 117,10	1 016,13	1 080,59	981,80	954,70	1 022,00
Rakousko	17 055,00	16 483,00	16 471,00	19 135,00	21 317,00	21 795,43	16 727,44	17 830,96	18 695,67	18 020,68	17 389,74
Polsko	30 836,00	32 733,00	31 944,50	32 384,00	35 934,00	34 272,42	34 629,17	35 467,42	37 179,98	37 044,58	38 058,00
Portugalsko	9 673,00	10 869,00	10 746,24	10 804,64	10 822,89	10 168,75	9 564,07	9 648,36	10 961,42	10 183,99	11 231,07
Rumunsko	15 440,00	15 809,00	14 501,00	13 970,00	15 341,00	13 667,00	12 556,50	13 111,64	14 358,63	16 087,91	17 700,38
Slovinsko	2 591,00	2 551,00	2 732,82	3 179,13	2 881,65	2 990,06	2 930,22	2 945,45	3 387,87	3 341,09	3 415,18
Slovensko	6 355,00	7 240,00	9 302,00	7 868,51	8 131,49	9 268,56	9 086,99	9 599,07	9 212,91	8 201,67	8 062,59
Finsko	54 240,43	54 398,27	52 250,18	50 811,62	56 612,18	50 670,46	41 653,14	50 951,53	50 766,76	49 966,94	55 086,63
Švédsko	67 100,00	67 300,00	98 200,00	64 600,00	78 200,00	70 800,00	65 100,00	72 200,00	17 900,00	69 499,00	70 436,35
V. Británie	8 072,00	8 325,00	8 519,00	8 424,00	9 021,00	8 416,46	8 623,63	9 718,26	10 020,47	10 119,55	10 780,19
Island	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3,63	.
Lichtenštejnsko	.	.	.	25,00	25,00	28,25	25,00	25,00	26,00	23,33	19,22
Norsko	8 298,00	8 782,00	9 667,18	9 793,50	10 464,68	10 323,55	8 883,59	10 443,08	10 291,03	10 572,15	11 598,29
Švýcarsko	4 800,00	5 132,00	5 284,64	5 701,53	5 520,01	4 950,36	4 701,78	4 938,04	4 861,01	4 466,39	4 567,90
Černá Hora	.	.	.	457,00	457,00	485,00	364,00	364,00	364,00	.	.
Makedonie	812,00	841,00	822,00	825,00	634,00	709,00	639,00	631,00	631,00	.	.

Zdroj: <http://ec.europa.eu/eurostat/web/forestry/data/main-tables>, vlastní zpracování

Příloha č. 4: Vývoj druhové skladby lesů ČR

Rok	Jehličnaté		Listnaté		Celkem	
	ha	%	ha	%	ha	%
1970	2 044 856	.	503825	.	2 548 681	.
1980	2 039 229	.	513 041	.	2 552 270	.
1990	2 005 290	.	536 928	.	2 542 218	.
1995	1 990 260	77,00	554 723	21,50	2 544 983	98,50
1996	1 988 140	57,50	558 404	16,20	2 546 544	73,70
1997	1 985 930	76,90	560 929	21,70	2 546 859	98,60
1998	1 980 814	76,70	506 978	19,60	2 487 792	96,30
1999	1 978 733	76,60	570 886	22,10	2 549 619	98,70
2000	1 975 065	76,50	576 808	22,30	2 551 873	98,80
2001	1 973 099	76,30	583 125	22,50	2 556 224	98,80
2002	1 968 589	76,10	590 949	22,80	2 559 538	98,90
2003	1 961 957	75,80	600 983	23,20	2 562 940	99,00
2004	1 957 278	75,50	606 983	23,40	2 564 261	98,90
2005	1 951 036	75,30	613 552	23,70	2 564 588	99,00
2006	1 946 831	75,10	620 215	23,90	2 567 046	99,00
2007	1 941 582	74,80	627 548	24,20	2 569 130	99,00
2008	1 933 341	74,40	637 299	24,50	2 570 640	98,90
2009	1 922 625	74,10	643 728	24,80	2 566 353	98,90
2010	1 916 529	73,90	650 287	25,10	2 566 816	99,00
2011	1 909 468	73,60	657 348	25,30	2 566 816	98,90
2012	1 902 088	73,20	665 151	25,60	2 567 239	98,80
2013	1 894 593	72,90	674 048	25,90	2 568 641	98,80

Zdroj: <http://issar.cenia.cz/issar/page.php?id=198>, vlastní zpracování

Příloha č. 5: Střední plošný věk dřevin v letech

Rok	Jehličnaté	Listnaté	Celkem
1950	54	51	53
1970	56	48	54
1980	59	53	58
1990	61	57	60
2000	63	62	63
2010	65	63	64
2013	65	63	65

Zdroj: Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství České republiky v roce 2013, vlastní zpracování

Příloha č. 6: Těžba dřeva v České republice podle druhů dřevin (v m³ bez kůry)

Dřeviny	Rok									
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Celkem	15 139 933	15 601 376	15 510 546	17 687 268	18 508 294	16 187 295	15 502 319	16 736 274	15 381 218	15 061 130
Jehličnaté celkem	13 659 507	13 920 127	13 883 297	16 117 868	17 278 165	14 877 230	14 046 973	15 066 146	13 340 375	13 055 720
smrk, jedle	11 942 822	12 000 075	11 793 418	13 123 270	15 838 025	13 040 877	12 254 278	12 396 949	10 900 496	10 619 861
borovice	1 269 119	1 506 643	1 658 136	2 570 535	1 165 873	1 411 113	1 383 439	2 082 837	1 900 250	1 899 022
modřín	446 359	411 473	430 402	422 890	271 290	422 337	407 176	585 372	539 540	536 732
ostatní	1 207	1 936	1 341	1 173	2 977	2 903	2 080	988	89	105
Listnaté celkem	1 480 426	1 681 249	1 627 249	1 560 400	1 230 129	1 310 065	1 455 346	1 670 128	2 040 843	2 005 410
dub	369 059	360 219	374 533	396 465	305 580	336 313	369 137	385 605	433 946	476 968
buk	667 376	865 733	800 638	708 690	568 282	573 979	636 752	812 475	1 009 603	887 332
jasan	68 225	69 222	70 021	69 136	61 912	70 264	74 687	68 687	98 801	87 506
javor	26 437	27 704	27 768	28 290	17 432	22 536	25 142	29 947	43 640	45 387
lípa	49 328	47 806	53 473	55 112	40 311	54 818	55 719	62 303	77 126	81 794
olše	35 522	29 870	29 597	32 292	24 953	24 613	28 649	30 053	35 280	45 912
bříza	131 110	136 662	128 734	124 746	98 127	105 909	124 043	140 035	154 536	179 823
topol, vrba, osika	60 449	62 148	62 058	64 058	50 139	49 306	60 739	59 151	83 782	90 007
ostatní	72 866	76 415	80 337	81 611	63 393	72 327	80 487	81 872	104 129	110 681

Zdroj: http://www.czso.cz/cz/cr_1989_ts/0904.pdf, vlastní zpracování

Příloha č. 7: FSC certifikované lesní plochy v Evropě (ha, 2014)

Stát	Rozloha	Počet
Rusko	37 725 963	120
Švédsko	12 051 888	24
Polsko	6 919 593	19
Bělorusko	4 455 111	19
Ukrajina	2 681 227	20
Rumunsko	2 552 563	15
Chorvatsko	2 038 296	3
Lotyšsko	1 746 940	14
Velká Británie	1 578 845	44
Bosna a Hercegovina	1 519 235	4
Estonsko	1 176 988	3
Litva	1 068 353	45
Srbsko	1 001 587	3
Německo	964 721	59
Bulharsko	685 969	17
Švýcarsko	603 476	9
Finsko	461 082	5
Irsko	448 120	2
Norsko	360 614	6
Portugalsko	349 535	20
Maďarsko	320 957	6
Slovinsko	249 649	2
Dánsko	199 557	5
Španělsko	198 465	28
Nizozemsko	169 179	4
Slovensko	146 941	7
Itálie	51 099	14
Česká republika	49 637	4
Francie	24 191	8
Belgie	23 259	2
Lucembursko	20 535	3
Rakousko	575	2
Celkem	81 844 151	536

Zdroj: <https://ic.fsc.org/preview.facts-and-figures-november-2014.a-3810.pdf>, vlastní zpracování

Příloha č. 8: FSC certifikáty zpracovatelského řetězce v Evropě (2014)

Stát	Počet
Velká Británie	2 311
Německo	2 140
Itálie	1 850
Nizozemí	1 305
Polsko	1 151
Francie	790
Španělsko	676
Švýcarsko	503
Belgie	296
Švédsko	293
Rusko	285
Rumunsko	276
Bosna a Hercegovina	262
Rakousko	249
Dánsko	246
Lotyšsko	221
Chorvatsko	214
Litva	187
Estonsko	180
Česká republika	172
Slovinsko	171

Stát	Počet
Portugalsko	158
Maďarsko	119
Slovensko	114
Finsko	103
Srbsko	102
Irsko	93
Bulharsko	61
Ukrajina	59
Bělorusko	53
Norsko	40
Řecko	20
Lucembursko	15
Malta	11
Kypr	9
Lichtenštejnsko	5
Monako	4
San Marino	3
Albánie	2
Makedonie	2
Gibraltar	1
Celkem	14 752

Zdroj: <https://ic.fsc.org/preview.facts-and-figures-november-2014.a-3810.pdf>, vlastní zpracování

Příloha č. 9 :PEFC certifikované lesní plochy v Evropě (ha, 2014)

Stát	Rozloha	Stát	Rozloha
Finsko	20 619 716	Španělsko	1 449 509
Švédsko	9 812 789	Velká Británie	1 351 505
Norsko	9 142 702	Slovensko	1 242 760
Bělorusko	8 842 618	Itálie	820 341
Francie	8 082 654	Irsko	376 108
Německo	7 358 108	Belgie	299 208
Polsko	7 287 169	Dánsko	255 631
Rakousko	2 807 792	Portugalsko	250 013
Rusko	2 757 942	Švýcarsko	205 974
Česká republika	1 845 321	Lucembursko	31 656
Estonsko	1 836 259	Slovinsko	16 213
Lotyšsko	1 683 641	Celkem	88 375 632

Zdroj: <http://www.pefc.org/about-pefc/who-we-are/facts-a-figures>

Příloha č. 10: PEFC certifikáty zpracovatelského řetězce v Evropě (2014)

Stát	Počet	Stát	Počet
Francie	2 160	Norsko	50
Německo	1 607	Irsko	37
Velká Británie	1 177	Estonsko	31
Itálie	713	Lotyšsko	29
Španělsko	625	Rumunsko	19
Nizozemsko	489	Maďarsko	17
Rakousko	453	Lucembursko	17
Belgie	255	Slovinsko	16
Finsko	203	Turecko	16
Česká republika	187	Rusko	14
Švédsko	142	Litva	7
Polsko	119	Bosna a Hercegovina	2
Bělorusko	86	Bulharsko	2
Portugalsko	78	Monako	2
Dánsko	75	Ukrajina	2
Švýcarsko	64	Řecko	0
Slovensko	53	Celkem	8 746

Zdroj: <http://www.pefc.org/about-pefc/who-we-are/facts-a-figures>, vlastní zpracování

Příloha č. 11: Spotřebitelský dotazník

Dobrý den,

Jmenuji se Tereza Veselá a jsem studentkou Ekonomické fakulty Jihočeské univerzity. Obracím se na Vás s prosbou o vyplnění krátkého spotřebitelského dotazníku, který se zaměřuje na ekologicky šetrnou produkci. Zjištěné výsledky mi budou oporou při vypracování praktické části mé diplomové práce. **Na otázky, prosím, odpovídejte v daném pořadí, zpětně se již k otázkám nevracejte.**

1. Jaký význam pro Vás mají při nákupním rozhodování následující hlediska?

	<i>Zcela zásadní</i>	1	2	3	4	5	<i>Minimální</i>
a) Cena		☐	☐	☐	☐	☐	
b) Design		☐	☐	☐	☐	☐	
c) Značka		☐	☐	☐	☐	☐	
d) Kvalita		☐	☐	☐	☐	☐	
e) Země původu		☐	☐	☐	☐	☐	
f) Ekologická šetrnost		☐	☐	☐	☐	☐	

2. Znáte význam pojmu „trvalá udržitelnost“?

- a) Ano, znám
- b) Už jsem se s ním někdy setkal/a, něco mi to říká
- c) Nejsem si jistý/á
- d) Ne, neznám

3. Pokud pojem „trvalá udržitelnost“ znáte, dokázal/a byste ho definovat?

4. Pokuste se vymezit, jaký význam má, podle Vás, ekologická šetrnost u následujících kategorií výrobků
(využijte škálu 1-5; 1 - zcela zásadní, 5 – minimální).

Kategorie	1	2	3	4	5
Prací prostředky	☐	☐	☐	☐	☐
Papírenské výrobky	☐	☐	☐	☐	☐
Textilní výrobky	☐	☐	☐	☐	☐
Osobní počítače	☐	☐	☐	☐	☐
Maziva a oleje	☐	☐	☐	☐	☐
Potraviny	☐	☐	☐	☐	☐
Psací a kreslicí potřeby	☐	☐	☐	☐	☐
Kotle na plynná paliva	☐	☐	☐	☐	☐
Nábytek	☐	☐	☐	☐	☐
Mycí prostředky pro ruční mytí	☐	☐	☐	☐	☐

5. Určete, která loga jsou spojena s ekologickou produkcí dřeva:

6. Které z následujících tvrzení, podle Vás, nejlépe vystihuje pojem „udržitelné hospodaření v lese“?

- e) *Lesy musejí být spravovány a obhospodařovány takovým způsobem, který omezí přirozenou skladbu lesů a podpoří řízené a plánované pěstování a následnou těžbu, zejména nejvýnosnějších dřevních surovin.*
- f) *Lesy musejí být spravovány a obhospodařovány tak, aby mohly rovnoměrně a trvale plnit své ochranné, hospodářské a sociální úlohy.*
- g) *Lesy musejí být spravovány a obhospodařovány tak, aby nedocházelo k přemnožení některých živočišných druhů, nebo naopak k vymizení zvláště ohrožených druhů zvířat.*
- h) *Lesy musejí být spravovány a obhospodařovány tak, aby plnily zejména svou hospodářskou funkci.*

7. Znáte následující loga?

Ano

Ne

8. Pokud ano, s jakým konkrétním, takto označeným produktem, jste se již setkali?

a) Nábytek

b) Papírenské zboží

c) Psací potřeby

d) Stavební materiál

e) Jiný, prosím uveďte: _____

Poznámka: Jedná se o dva certifikační systémy na podporu trvale udržitelného hospodaření v lesích, které se využívají také v České republice. Takto označený výrobek nepochází z nelegálně vytěženého lesa, ale naopak z lesa, který je obhospodařován přírodě blízkým způsobem.

9. Hraje/hrálo by pro Vás toto logo významnou roli při rozhodování o koupi takto označeného výrobku?

- a) Ano
- b) Spíše ano
- c) Nevím
- d) Spíše ne
- e) Ne

10. Pokud ano, u které kategorie produktů nejvíce: _____

Uved'te, prosím, základní osobní údaje:

11. Pohlaví

- a) Žena
- b) Muž

12. Věk

- a) Do 20 let
- b) 21 - 30 let
- c) 31- 40 let
- d) 41 – 50 let
- e) 51 – 60 let
- f) 70 let a více

13. Nejvyšší dosažené vzdělání

- a) Základní
- b) Středoškolské – vyučen
- c) Středoškolské – maturita
- d) Vyšší odborné
- e) Vysokoškolské

Ráda bych Vám moc poděkovala za čas a spolupráci při vyplňování tohoto dotazníku!

Příloha č. 12: Vymezení vybraných produktových kategorií z pohledu jejich ekologické šetrnosti

a) Prací prostředky

Skupina výrobků „prací prostředky“ zahrnuje: prací prostředky a odstraňovače skvrn aplikované před praním, v práškové, tekuté nebo v jakékoliv jiné formě, které jsou uváděny na trh a používány k praní textilních materiálů, a to především v pračkách v domácnostech, přičemž není vyloučeno jejich použití v samoobslužných prádelnách či velkokapacitních prádelnách.

Cílem stanovení požadavků a environmentálních kritérií pro udělení ekoznačky je zejména podporovat výrobky, které mají menší dopad na vodní ekosystémy, obsahují omezené množství nebezpečných látek, a jejichž prací účinnost byla testována. Cílem kritérií je také snížit spotřebu energie při praní podporováním výrobků, které jsou účinné při nízkých teplotách. (Ministerstvo životního prostředí, 2012a).

b) Papírenské výrobky

Mezi papírenské výrobky se dá zařadit více samostatných kategorií výrobků, například: kancelářský a grafický papír, hygienický papír, grafický papír, papírové odnosné tašky a nákupní pytle, lepenka a karton ze sběrového papíru a výrobky z nich, tištěný papír a novinový papír.

I ekologicky šetrné papírové výroby musí splňovat určitá kritéria. Cílem těchto kritérií je snížení vypouštění toxických látek do vody, snížení škod na životním prostředí a rizik spojených s využíváním energie (globální oteplování, poškozování ozonové vrstvy, vyčerpávání neobnovitelných zdrojů) a uplatňování zásad udržitelného hospodaření za účelem ochrany lesů (Evropská komise, 2011a).

c) Textilní výrobky

Skupinou výrobků „textilní výrobky“ se rozumějí: textilní oděvy a příslušenství (jako jsou kapesníky, šátky, tašky, nákupní tašky, batohy, pásky atd.), interiérové textilie, vlákna, příze a tkaniny určené pro textilní oděvy a příslušenství nebo interiérové textilie obsahující nejméně 90 % textilních vláken.

Aby mohl být textilní výrobek označen za ekologicky šetrný, musí splňovat určitá kritéria. Cílem těchto kritérií je zejména podpora snižování znečišťování vody během hlavních postupů v řetězci výroby textilu včetně výroby vláken, předení, tkaní, pletení, bělení, barvení a konečné úpravy (Evropská komise, 2009).

d) Osobní počítače

Skupinou produktů „osobní počítače“ se rozumějí: stolní počítače, integrované stolní počítače, počítače typu tenký klient (thin client), displeje a klávesnice (jako samostatná položka). Notebooky, malé servery, pracovní stanice, herní konzole a digitální fotorámečky se za osobní počítače nepovažují.

Kritéria stanovená u kategorie „osobní počítače“ mají za cíl podporovat snižování škod na životním prostředí nebo rizik spojených s využíváním energie a s používáním nebezpečných látek omezením používání takových látek. Výrobky z této kategorie by měly být energeticky úsporné, bez obsahu rtuti a dalších nebezpečných látek, demontovatelné a opravitelné (Evropská komise, 2011b).

e) Maziva a oleje

Oleje a maziva jsou produkty (často kapalné) určené k omezení tření mezi dvěma povrchy, zvýšení účinnosti a omezení otěru. Mohou mít i další funkce, například rozpouštění a přenos cizích částic nebo odvod tepla. Maziva se dělí podle účelu na hydraulická, ložisková, kluzná, oběhová, převodová, kompresorová, kalící, potravinářská, teplonosná a mnohá další, včetně plastických maziv.

Cílem stanovení požadavků a environmentálních kritérií pro šetrný výrobek je zejména podporovat: snižování uvolňování těžkých organických látek, toxických a jiných znečišťujících látek do životního prostředí, snižování používání nebezpečných látek, poskytování informací, které umožní spotřebiteli používat výrobek účinným způsobem minimalizujícím celkový dopad na životní prostředí (Ministerstvo životního prostředí, 2012b).

f) Psací a kreslicí potřeby

Kategorie „psací a kreslicí potřeby“ zahrnuje zejména: tužky (grafitové, pastelové, mechanické), plnicí a kuličková pera, linery, rollery, popisovače, zvýrazňovače, značkovače, s různými typy inkoustů pro různé způsoby užití.

Požadavky u této kategorie jsou zaměřeny především na: redukcí používání zdraví škodlivých chemických látek a látek škodlivých vůči životnímu prostředí, snižování používání nebezpečných látek v inkoustech, či tuhých psacích potřeb, snižování používání a výskytu nebezpečných látek a retardérů hoření v různých druzích plastů v rukojetích a uzávěrech psacích a kreslicích potřeb, používání psacích potřeb

s možností dokoupení nové náplně, podporu trvanlivějších výrobků (Ministerstvo životního prostředí, 2012c).

g) Kotle na plynná paliva

Kotel je zařízení k ohřevu teplotnosné látky, kterou může být voda nebo roztok nemrznoucí kapaliny, teplem, uvolněným spalováním paliva, na pracovní teplotu nejvýše 115 °C.

Kotle používané pro vytápění patří k významným zdrojům znečišťování ovzduší. Zplodiny spalovacího procesu jsou toxické (oxidy dusíku, síry a oxid uhelnatý), a podílejí se na postupném oteplování atmosféry v důsledku tzv. „skleníkového efektu“ (oxid uhličitý). Zlepšením konstrukce hořáku a teplosměnných ploch lze množství škodlivin na jednotku získaného tepla podstatně snížit a přispět tak ke zlepšení kvality ovzduší (Ministerstvo životního prostředí, 2011).

h) Dřevěný nábytek

Skupina výrobků „dřevěný nábytek“ zahrnuje samostatné nebo vestavěné jednotky domácího nábytku, které se používají k ukládání, zavěšení, položení, sezení, práci a stolování, ať už pro používání uvnitř, nebo venku, nebo používané uvnitř pro účely podnikání. Účely podnikání zahrnují kancelářský a školní nábytek a také nábytek pro restaurace a hotely. Výrobek musí být vyroben z nejméně 90 % hmotnostních materiálů z masivního dřeva nebo z materiálů na bázi dřeva.

Ekologicky šetrný dřevěný nábytek je vyroben z materiálů vyráběných udržitelnějším způsobem, při jeho výrobě došlo ke snížení používání nebezpečných látek a emisí znečišťujících látek a tento výrobek je zkoušený na trvanlivost (Evropská komise, 2009).

i) Mycí prostředky pro ruční mytí nádobí

Skupina výrobků „mycí prostředky pro ruční mytí nádobí“ zahrnuje všechny mycí prostředky určené k ručnímu mytí porcelánového a jiného nádobí, příborů, hrnců, pánví a dalších kuchyňských potřeb atd. Tato skupina výrobků zahrnuje výrobky určené k soukromému i profesionálnímu použití.

Prostředky musí být směsí chemických látek a nesmí obsahovat mikroorganismy úmyslně přidané výrobcem. Cílem požadavků stanovených pro ekologicky šetrné mycí prostředky je zejména podporovat výrobky, které přispívají k omezenému vypouštění

toxických nebo jinak znečišťujících látek do vodního prostředí, snižovat rizika pro lidské zdraví nebo pro životní prostředí, minimalizovat obalové odpady a šířit informace, které spotřebiteli umožní používat výrobek účinným způsobem (Ministerstvo životního prostředí, 2012d).

Příloha č. 13: Dotazník pro firmy

Dobrý den,

jmenuji se Tereza Veselá a jsem studentkou ekonomické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Aktuálně zpracovávám diplomovou práci na téma FSC produkce na českém trhu, v rámci které se pokouším zmapovat situaci s FSC certifikovaným nábytkem na českém trhu.

Chtěla bych Vás tímto požádat o spolupráci, která by spočívala ve vyplnění krátkého dotazníku, případně zformulování krátkého vyjádření týkajícího se Vaší spolupráce s organizací FSC (*Forest Stewardship Council*) či nabídky takto certifikovaných výrobků.

Předem Vám moc děkuji za ochotu a za Váš čas.

1. Má Vaše společnost vypracovanou speciální politiku týkající se ochrany životního prostředí, a/nebo původu dřevěných či papírových výrobků?

- e) Ano
- f) Ne
- g) Nevím

2. Jak by se dala charakterizovat forma spolupráce Vaší společnosti s organizací *Forest Stewardship Council* (FSC)?

- f) Vlastník certifikátu FSC C-o-C
- g) Podporovatel FSC
- h) Necertifikované prodejce FSC produktů
- i) S organizací FSC nespolupracuji
- j) Jiné, prosím uveďte: _____

3. Jaký podíl (přibližně) má FSC produkce ve Vaší nabídce?

- a) Do 20 %
- b) 21 – 50 %
- c) 51 – 70 %
- d) Jiné, prosím uveďte: _____

4. Jaké máte s nabídkou FSC produktů plány do budoucna?

- a) Zvýšení jejího objemu
- b) Snížení jejího objemu
- c) Ponechání na stejné úrovni jako doposud
- d) Nevím

Prosím, zdůvodněte:

5. Nabízíte také produkty s PEFC (Programme for the Endorsement of Forest Certification) certifikátem?

- a) Ano
- b) Ne
- c) Ne

6. Pokud ano, jaké máte s nabídkou PEFC produktů plány do budoucna?

- a) Zvýšení jejího objemu
- b) Snížení jejího objemu
- c) Ponechání na stejné úrovni jako doposud
- d) Nevím

Prosím, zdůvodněte:

7. Nabízíte i jiné ekologicky šetrné produkty?

a) Ano

b) Ne

c) Nevím

Pokud ano, uveďte jaké:

Ráda bych Vám moc poděkovala za čas a spolupráci při vyplňování tohoto dotazníku!